

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

79'uncu Birleşim 27 Mart 2023 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	444
II.- GELEN KÂĞITLAR	447
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	453
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	453:454
1.- İstanbul Milletvekili Osman Boyraz'ın, Büyük Birlik Partisi Kurucu Genel Başkanı merhum Muhsin Yazıcıoğlu'nun vefatının 14'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	453:454
IV.- AÇIKLAMALAR	454
1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum'un İlk Evim, İlk İş Yerim ve İlk Evim Arsa Projeleri kapsamında Adana'ya ayrılan arsa sayısı ile ilgili yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması	454:455
	439

- 2.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, depremlerde en çok yıkıma uğrayan 7 ili ve ilçelerini, Cumhuriyet İttifakı ve AK PARTİ'li 250 belediyenin kardeş belediye olarak ilan ettiklerine ve deprem bölgesinde yapacakları kalıcı konut sayısına ilişkin açıklaması 455
- 3.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, engelli vatandaşların yaşadığı ekonomik mağduriyete ilişkin açıklaması 455
- 4.- Konya Milletvekili Halil Etyemez'in, yerli otomobil Togg'a olan talebe ilişkin açıklaması 455:456
- 5.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, Cumhurbaşkanının son altı ayda açılışını yaptığı yatırımlara ilişkin açıklaması 456
- 6.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, çağın hastalığı obeziteye ilişkin açıklaması 456
- 7.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 25 Martta silahlı saldırı sonucu yaralanan Avukat Ahmet Alkan'a ve AKP iktidarının Türkiye'ye yaşattığı cezasızlık iklimine ilişkin açıklaması 456
- 8.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, uzman jandarmaların sorunlarına ilişkin açıklaması 457
- 9.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, deprem bölgesinde konut inşaatları ve yeni yatırımlar için yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması 457
- 10.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, Muğla'daki sığla ormanlarına ilişkin açıklaması 457
- 11.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, İletişim Başkanlığının şubat ayı harcamasına ilişkin açıklaması 457:458
- 12.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, Iğdır'ın sağlık alanındaki sorunlarına ilişkin açıklaması 458
- 13.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Gelir İdaresi Başkanlığının Defter-Beyan Sistemi'nin verimli çalışmadığına ilişkin açıklaması 458
- 14.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, şehit Muhsin Yazıcıoğlu'nun ve onunla birlikte şehit olan Erhan Üstündağ, Yüksel Yancı, Murat Çetinkaya, Gazeteci İsmail Güneş ve Pilot Kaya İstekepe'nin şehadetlerinin 14'üncü yılına ilişkin açıklaması 458
- 15.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Cumhuriyet İttifakı'nın seyyar temel atma törenine ve hayvancılık ve tarımsal üretimde yaşanan sıkıntıya ilişkin açıklaması 459
- 16.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, doğal afetlerin bir ulusal güvenlik meselesi olduğuna ilişkin açıklaması 459
- 17.- Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Kütüphane Haftası'na ve Niğde'ye yapılan ve yapılacak olan kütüphanelere ilişkin açıklaması 459:460

- 18.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Samsun'da şehit olan Polis Memuru Mustafa Ata Traş'a ve Danimarka Türk Büyükelçiliğinde Kur'an-ı Kerim'e ve Türk Bayrağı'na karşı yapılan saldırıya ilişkin açıklaması 460
- 19.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, YÖK Başkanının uzaktan eğitimle ilgili yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması 460
- 20.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, Sağlık Bakanlığının hekimlere yönelik yasakçı uygulamalarına ilişkin açıklaması 460:461
- 21.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, engelli vatandaşların sorunlarına ilişkin açıklaması 461
- 22.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Muhsin Yazıcıoğlu'nun şehadetinin 14'üncü yıl dönümüne, Samsun'da elim bir trafik kazasında şehit olan polise, emekliye verilen bayram ikramiyelerinin alım gücüne, en düşük emekli maaşına yapılan artışa ve bu artışın sadece en düşük emekli maaşında yapılmasının adaletsizliğe neden olacağına ve ihya borçlarının yapılandırma kapsamına alınması gerektiğine ilişkin açıklaması 461:463
- 23.- Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş'ın, Dünya Tiyatrolar Günü'ne, Dünya Tiyatrolar Günü'nde yaşamını yitiren Köksal Engür'e, cezaevinde yaşamını kaybeden tutuklu Divali Güzel'e, İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Yasa'ya ve AKP'nin bekası için kadınların yaşam hakkının pazarlık konusu hâline getirildiğine, iktidarın kalıcı konut propagandasına ve bu propagandanın seçim kampanyası olduğuna ilişkin açıklaması 463:465
- 24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Dünya Tiyatrolar Günü'ne, Dünya Tiyatrolar Günü'nde hayatını kaybeden Köksal Engür'e, tartışmaya açılan 6284 sayılı Yasa'ya, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen kanun teklifine, Tayyip Erdoğan'ın kamuoyuyla paylaştığı 45 bin öğretmen atamasına ve emeklilerin bayram ikramiyelerinin alım gücüne ilişkin açıklaması 465:466
- 25.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine, Türkiye'nin yerli ve millî kalkınma hamleleriyle teknolojinin ve savunma sanayisinin gelecek vizyonunu şekillendirerek gücüne güç kattığına, 21'inci yüzyılın Türk ve Türkiye Yüzyılı olacağına ve Dünya Tiyatrolar Günü'ne ilişkin açıklaması 466:467
- 26.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Büyük Birlik Partisi Kurucu Genel Başkanı merhum Muhsin Yazıcıoğlu'nun vefat yıl dönümüne, AK PARTİ ve Cumhuriyet İttifakı'nın son bir yıl içinde hayata geçirdikleri düzenlemelere ve bugüne kadar olduğu gibi çözülememiş tüm sorunları çözmeye devam edeceklerine, depremin ilk anından itibaren devletin tüm kurum ve kuruluşlarıyla depremzedelerin yanında olduğuna ve yapılanlara, Evim Yuvan Olsun Projesi'ne, Genel Kurul gündemine ve Dünya Tiyatrolar Günü'ne ilişkin açıklaması 467:469

V.- ÖNERİLER

469

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

469:484

1.- İYİ Parti Grubunun, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekili tarafından, AFAD'ın 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasındaki faaliyetlerinin araştırılması amacıyla 8/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Mart 2023 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

469:474

2.- HDP Grubunun, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından, yüksek gıda enflasyonunun nedenlerinin ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla 27/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Mart 2023 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

475:479

3.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Nihat Yeşil ve arkadaşları tarafından, AFAD ve Kızılay üzerinden toplanan deprem bağışlarının ne kadar olduğu ve bu bağışların nerelerde kullanıldığının araştırılması amacıyla 21/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Mart 2023 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

479:484

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

484

A) KANUN TEKLİFLERİ

484:506

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Guvernörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 375)

484

2.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 119 Milletvekilinin İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4997) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 435)

484:506

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

507

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 27'nci Yasama Yılı'nın sonuna yaklaşıldığına ve 79'uncu Birleşimin kendisinin yönettiği son birleşim olduğuna, yasama dönemi boyunca dört yıl birlikte çalıştığı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına, Başkanlık Divanı üyelerine, Grup Başkan Vekillerine ve milletvekillerine şükranlarını sunduğuna ve yoğun Genel Kurul ve komisyon çalışmalarında yasama, idari ve teknik hizmetleriyle destek veren Türkiye Büyük Millet Meclisi idari teşkilatının yöneticileri ile personeline teşekkür ettiğine ilişkin konuşması

507

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

508

1.-İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, 1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışında eğitim için verilen bursların geri ödenmesine,

- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, İstanbul Korkmaz Yiğit Anadolu Lisesinin depreme karşı dayanıklılık raporuna,

- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle işsiz kalan özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin mağduriyetlerinin giderilmesine,

- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de ücretsiz okul yemeği uygulamasına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/78977), (7/78980), (7/78982), (7/79283)

508:515

2.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, 31 Temmuz 2022 tarihinde gerçekleştirilen KPSS ile ilgili iddialara dair Devlet Denetleme Kurumu tarafından gerçekleştirilen soruşturmaya ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/79160)

516:518

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu, Milliyetçi Hareket Partisinin üretken belediyeçilik anlayışını ilke edinen Bursa'nın Yenişehir Belediyesine,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, AKP iktidarının ithalat sevdasına,

Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş, SAS Holdinge para yatıran vatandaşların mağduriyetine,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş;

Ramazan ayına,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, EYT yasının yeni mağdurlar ürettiğine,

İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir, Afet Yeniden İmar Fonu'nun bir an önce Avrupa Birliği mevzuatına uyumlu hâle getirilmesine ve toplanan paraların şeffaf şekilde depremzedelere ulaştırılmasına,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın emekliye verdiği müjdeye,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Kozan SGK İlçe Müdürlüğünün uygulamalarına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, çalışma yaşamındaki sorunlara,

Mersin Milletvekili Alpay Antmen, ramazan ayına ve Mersin'de limon üreticilerinin zor durumda olduğuna,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, TÜİK'in çocukların gıda tüketimiyle ilgili yaptığı araştırmaya,

Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan, Demirköy-İğneada arası karayolu genişletme çalışmalarına,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, TÜİK'in yayınladığı 2022 Türkiye Çocuk Araştırması sonuçlarına ve hayat pahalılığına,

Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü, Osmaniye depremzedelerin de elektrik ve doğal gaz faturalarının ertelenmesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu, Uğur Kurt davasıyla ilgili Anayasa Mahkemesinin verdiği karara,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, Süleyman Özmen'in şahadetinin seneidevriyesine, depremden etkilenen 11 ilde yapılacak konut ve köyevine, ALTAY tankının teslim tarihine ve en düşük emekli aylığına,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, taşeron işçilerin kadro sorununa,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, 2023 YKS ve LGS sınavlarına girecek depremzede öğrencilere,

Uşak Milletvekili Özkan Yalım, ramazan ayına ve emeklilerin Ramazan ve Kurban Bayramlarında aldıkları ikramiyelere,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, Halk TV, FOX TV ve Tele1'e verilen cezalara,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, çiraklık mağduru Tekirdağlı bir vatandaşın WhatsApp mesajına,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, mübarek ramazan ayına, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından belirlenen 2023 yılı fitre miktarına, Hükümetin enflasyonu düşürme planının akamete uğradığına ve bunun sebebinin de Hükümetin akıl dışı ve öngörüsüz ekonomik politikaları ve liyakatsiz kadroları olduğuna ve İYİ Partinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve Millet İttifakı'nın çekilen acılar son bulsun diye var olduğuna,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, ramazanşerife, Süleyman Özmen'in şehadetinin yıl dönümüne, 21-26 Mart Orman Haftası'na ve 22 Mart Dünya Su Günü'ne,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, mübarek ramazan ayına, TÜİK'in açıkladığı 2022 yılının iş gücü verilerine, 10 Ekim Ankara katliamı davasının 19'uncu duruşmasına ve 18-24 Mart Yaşlılara Saygı Haftası'na,

Neşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan, ramazan ayına, bir toplumun gelişmesinin ön koşulunun eğitilmiş insanlar yaratmak olduğuna, bu iktidar döneminde akıldan ve bilimden uzaklaşıldığına ve bunun sonuçlarının yaşanan deprem ve sel felaketlerinde görüldüğüne, devletin bilim ve akılla yönetileceğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, mübarek ramazanşerife, Cumhurbaşkanının deprem bölgesindeki kalıcı konutlar için bugün gerçekleştireceği temel atma törenine, Cumhurbaşkanının en düşük emekli maaşı müjdesine, geçici işçilerle ilgili düzenlemeyi gelecek hafta Meclise getireceklerine, millî savunma sanayisindeki millileşme oranına, AK PARTİ'nin özgürlükler ve demokratikleşme alanında ve millî ekonomi modeliyle de ekonomide gerçekleştirdiklerine ve 14 Mayıs 2023'te AK PARTİ'nin ve Cumhuriyet İttifakı'nın en büyük zaferine hep beraber şahit olunacağına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İYİ Parti Grubunun, 20/4/2022 tarihinde Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 20 milletvekili tarafından, kredi ve kredi kartı borcu nedeniyle haklarında icra işlemi yapılan vatandaşların sorunlarının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 23/3/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 23/3/2023 tarihinde Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve arkadaşları tarafından, son yıllarda yağışların azalmasının sebepleri ile yağış miktarının düşmesinin yarattığı sorunların araştırılması ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 5'inci sırasına alınmasına, yine bu kısımda bulunan 407 ve 434 sayılı Kanun Tekliflerinin ise yine bu kısmın 6'ncı ve 7'nci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 24 Mart 2023 Cuma günü toplanmamasına, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ve 435 ve 434 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Tekirdağ Milletvekili Çiğdem Koncağül'ün HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliği için AK PARTİ, CHP, HDP, MHP ve İYİ Parti gruplarınca aday gösterilen milletvekilleri seçildiler.

Başkanlıkça, Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimlerini yapmak üzere toplanacağı gün, saat ve yere ilişkin duyuruda bulunuldu.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972) ile Çevre Komisyonu ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporlarının (S. Sayısı: 422) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2’nci sırasına alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4929) ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 412),

3’üncü sırasına alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İ’ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 411),

Görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamalarından sonra kabul edildi.

4’üncü sırasına alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı “Governörler Kurulu Kararı”nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 375) görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Alınan karar gereğince, 27 Mart 2023 Pazartesi günü saat 14.00’te toplanmak üzere 18.57’de birleşime son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ

Başkan Vekili

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

Abdurrahman TUTDERE

Adıyaman

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR**No: 118****24 Mart 2023 Cuma****Milletvekili Teklifi**

1.- İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz ile Grup Başkanvekilleri Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un; İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/5017) (Adalet Komisyonu, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:24.03.2023)

Genel Görüşme Önergeleri

1.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, depremzede vatandaşlara vaat edilen destek ödemelerinde yaşanan aksaklıklar konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/76) (Başkanlığa geliş tarihi:14.03.2023)

2.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Engin Altay, Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerin ardından başta arama kurtarma çalışmaları olmak üzere yaşanan aksaklıklar konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/77) (Başkanlığa geliş tarihi:14.03.2023)

3.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında seçimlerin güvenli bir ortamda yapılması için alınması gereken tedbirler konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/78) (Başkanlığa geliş tarihi:15.03.2023)

4.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen bazı illerde yaşanan sel felaketleri konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/79) (Başkanlığa geliş tarihi:16.03.2023)

5.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Türkiye Tek Yürek Kampanyası kapsamında AFAD ve Kızılay'a yapılan bağışlar konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/80) (Başkanlığa geliş tarihi:17.03.2023)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve 19 Milletvekilinin, depremin yaşandığı bölgelerdeki kayıp ve refakatsiz çocukların durumunun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7104) (Başkanlığa geliş tarihi:10.03.2023)

2.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 20 Milletvekilinin, işçi ölümlerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7105) (Başkanlığa geliş tarihi:10.03.2023)

3.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 20 Milletvekilinin, Kandıra 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7106) (Başkanlığa geliş tarihi:13.03.2023)

4.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 19 Milletvekilinin, engelli vatandaşların yaşadığı sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7107) (Başkanlığa geliş tarihi:13.03.2023)

5.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, deprem riski bulunan yerlerle ilgili eksikliklerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7108) (Başkanlığa geliş tarihi:14.03.2023)

6.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve 20 Milletvekilinin, depremden etkilenen 11 ildeki üniversite binalarının altyapılarının incelenerek öğrencilerin karşılaştığı sorun ve ihtiyaçlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7109) (Başkanlığa geliş tarihi:14.03.2023)

7.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve 20 Milletvekilinin, depremden etkilenen 11 ildeki kadın ve çocuklar başta olmak üzere dezavantajlı grupların karşılaştığı tüm sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7110) (Başkanlığa geliş tarihi:14.03.2023)

8.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve 20 Milletvekilinin, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında halk sağlığı ve sağlık çalışanları konusunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7111) (Başkanlığa geliş tarihi:15.03.2023)

9.- Isparta Milletvekili Aylin Cesur ve 19 Milletvekilinin, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli deprem bölgelerinde görev yapan hekimlerin ve sağlık personelinin çalışma ve barınma koşullarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7112) (Başkanlığa geliş tarihi:15.03.2023)

10.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 19 Milletvekilinin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerin yaşandığı illerde tarımsal üretim ve hayvancılık alanında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7113) (Başkanlığa geliş tarihi:15.03.2023)

11.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ve 22 Milletvekilinin, bir üniversite tarafından 2017 yılı öncesinde verilen yüksek lisans diplomalarındaki usulsüzlük iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7114) (Başkanlığa geliş tarihi:16.03.2023)

12.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Kızılay'ın 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlerdeki faaliyetlerinin araştırılarak varsa sorumluların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7115) (Başkanlığa geliş tarihi:16.03.2023)

13.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun ve 19 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerdeki enkaz kaldırma çalışmalarının çevreye ve insan sağlığına etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7116) (Başkanlığa geliş tarihi:16.03.2023)

14.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu ve 19 Milletvekilinin, Türkiye'de olası bir volkan patlaması ihtimaline karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7117) (Başkanlığa geliş tarihi:16.03.2023)

15.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu ve 20 Milletvekilinin, depremde etkilenen 11 ildeki baraj, gölet ve sulama sistemlerinin depreme ve doğal afetlere karşı dayanıklı olup olmadıklarının tespit edilerek yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7118) (Başkanlığa geliş tarihi:16.03.2023)

16.- İzmir Milletvekili Murat Çepni ve 19 Milletvekilinin, depremde etkilenen bölgelerdeki mültecilerin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7119) (Başkanlığa geliş tarihi:16.03.2023)

17.- Antalya Milletvekili Aydın Özer ve 20 Milletvekilinin, kuraklığın tarımsal üretim üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7120) (Başkanlığa geliş tarihi:20.03.2023)

18.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin ve 20 Milletvekilinin, Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesinin yapım sürecine ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7121) (Başkanlığa geliş tarihi:20.03.2023)

19.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 22 Milletvekilinin, merkez üssü Adana olarak beklenen deprem ile ilgili alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7122) (Başkanlığa geliş tarihi:20.03.2023)

20.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 21 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında Adana'da yaşanan göç hareketlerinden kaynaklanan olumsuzlukların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7123) (Başkanlığa geliş tarihi:20.03.2023)

21.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin ve 20 Milletvekilinin, Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesinin inşaatında kullanılan malzemeler ve inşa yerine ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7124) (Başkanlığa geliş tarihi:20.03.2023)

22.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 19 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında uzaktan eğitime geçen üniversite öğrencilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7125) (Başkanlığa geliş tarihi:20.03.2023)

23.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil ve 22 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremlerde ortaya çıkan asbest içeren enkazların kaldırılmasıyla ortaya çıkabilecek başta kanser olmak üzere toplum sağlığını tehdit eden sorunların tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7126) (Başkanlığa geliş tarihi:21.03.2023)

24.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil ve 22 Milletvekilinin, depremzede vatandaşlar için AFAD ve Kızılay üzerinden toplanan bağışların miktarının ve nerelere kullanıldığının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7127) (Başkanlığa geliş tarihi:21.03.2023)

25.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 Milletvekilinin, kentlerin afetlere ve iklim krizine karşı hazırlıklı ve dirençli hale getirilmesi için gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7128) (Başkanlığa geliş tarihi:21.03.2023)

26.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 Milletvekilinin, Çevresel Etki Değerlendirme ile ilgili sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7129) (Başkanlığa geliş tarihi:21.03.2023)

27.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 20 Milletvekilinin, depreme ilişkin bilimsel veri ve mevzuatın incelenmesi ve AFAD'ın yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7130) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 19 Milletvekilinin, yaşanan sel felaketlerinin nedenlerinin araştırılarak yeni felaketlerin yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7131) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

29.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 22 Milletvekilinin, Sosyal Güvenlik Kurumu çalışanlarının sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7132) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

30.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, Laboratuvar Teknolojisi bölümü mezunlarının istihdam sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7133) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

31.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin sözleşmeli personel ihtiyacının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7134) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

32.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, TEDAŞ Genel Müdürlüğü'ne bağlı dağıtım şirketlerinin özelleştirme sürecine ilişkin çeşitli hususların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7135) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

33.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık ve 22 Milletvekilinin, gençlerin sorunlarının araştırılarak bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7136) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

34.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 22 Milletvekilinin, 1 Ekim 2018 tarihinden önce Bağ-Kur'a kayıt yaptırmamış olan esnafın mağduriyetlerinin araştırılarak çözüm önerileri getirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7137) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

35.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 20 Milletvekilinin, beyin göçünün nedenlerinin araştırılarak önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7138) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

36.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 19 Milletvekilinin, okul çağında olup eğitimine devam edemeyen çocukların sorunlarının çözüme kavuşturulması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7139) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

37.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 19 Milletvekilinin, suç oranlarında yaşanan artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7140) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

38.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, TİGEM'in buğday tohumu satışına yönelik sorunlarının araştırılarak buğday tohumunda ithalata bağımlılığın azaltılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7141) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

39.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, kamu sektöründe çalışan mühendislerin yaşadığı sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7142) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

40.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 19 Milletvekilinin, sosyal hizmet uzmanlarının istihdamının ve sosyal haklarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7143) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

41.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, 100/2000 YÖK Doktora Burs Programına yönelik yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7144) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

42.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi ve 19 Milletvekilinin, gayrimenkul yatırımı yapmak suretiyle Türk vatandaşlığına geçişin kötüye kullanıldığına yönelik iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7145) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

43.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, yeni ekonomi modelinin olumsuz yönlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7146) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

44.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 Milletvekilinin, bazı belediyelere kayyım atanmasının Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na uygun olup olmadığının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7147) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

45.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 20 Milletvekilinin, Sosyal Güvenlik Kurumu çalışanlarının ekonomik koşullarının ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7148) (Başkanlığa geliş tarihi:22.03.2023)

46.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve 21 Milletvekilinin, azalan yağışların yaratacağı sorunların araştırılarak yaşanacak su kıtlığı ve kuraklık konusunda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7149) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

47.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılarak ortadan kaldırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7150) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

48.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen ve 21 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında yoğun göç alan Mersin'in ortaya çıkan sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7151) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

49.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen ve 21 Milletvekilinin, depremzede vatandaşlara destek amacıyla yapılan Türkiye Tek Yürek adlı bağış kampanyasına bağış vaadinde bulunup yerine getirmeyen holding ve şirketlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7152) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

50.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen ve 21 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremlerden sonra başta felaketin doğrudan etkilediği illerde olmak üzere Türkiye'de yaşanabilecek demografik değişimin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7153) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

51.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve 21 Milletvekilinin, kamu sosyal tesislerinde kadro alamayan ve işletme geliriyle çalışan personelin sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7154) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

52.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve 21 Milletvekilinin, Türkiye’de artan suç oranlarının şehir kültürü ve güvenliğine etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7155) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

53.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında Borsa İstanbul’un geç kapatılmasına ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7156) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

54.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında Kızılay’ın insanı yardım konusunda yetersiz kaldığı iddiasının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7157) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

55.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerden göçün önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7158) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

56.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 Milletvekilinin, müteahhitlerin mesleki sorumluluklarına ilişkin mevzuatın incelenerek yapılması gereken düzenlemelerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7159) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

57.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 Milletvekilinin, Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında afet yönetiminde Türk Silahlı Kuvvetlerinin imkanlarından yeterince yararlanılmadığına yönelik iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7160) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

No: 119

27.03.2023 Pazartesi

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın; Yükseköğretim Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/5018) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:27.03.2023)

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın ; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/5019) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:27.03.2023)

Rapor

1.- 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/292) ile İçtüzük’ün 128’inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (S. Sayısı: 437) (Dağıtma tarihi: 27.03.2023) (GÜNDEME)

27 Mart 2023 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: İshak GAZEL (Kütahya), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 79’uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, Büyük Birlik Partisi Kurucu Genel Başkanı merhum Muhsin Yazıcıoğlu’nun vefatının 14’üncü yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Osman Boyraz’a gündem dışı söz veriyorum.

Buyurun Sayın Boyraz.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Osman Boyraz’ın, Büyük Birlik Partisi Kurucu Genel Başkanı merhum Muhsin Yazıcıoğlu’nun vefatının 14’üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk milletinin gönlünde müstesna bir yer edinen Büyük Birlik Partisi Kurucu Genel Başkanı merhum Muhsin Yazıcıoğlu’nun vefatının seneidevriyesinde gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Gelişyle bizleri sevince gark eyleyen, gönlümüze huzur ve sükün veren on bir ayın sultanı ramazan ayınızı tebrik ediyor, bu vesileyle de afette mahzun kalan gönüllerimizin esenliğe kavuşmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum.

Ömür yolculuğunu ölümlle bitiren her insan baki âleme göçerken ardında izler bırakır. O izlerin kimi gün akşama yaslanınca, kimi seneidevriyesinde, kimi de yıllar içerisinde kaybolur gider ama bazı insanlar vardır ki yürüdüğü yolun hususiyeti ve yürüyüş asaletinden dolayı ardında bıraktığı izler geceye karışıp gitmez, tarihe ve insanlığın hafızasına âdeta nakşolur ve yürüdükleri yol zaman içerisinde kalabalık ve aydınlık bir caddeye dönüşür; insanlık için büyüttükleri hayallerle büyüyen mücadeleleri onları bayraklaştırır ve milletin kalbinde ölümsüzleştirir. Bayrak mübarek bir kavramdır; içinde vatan vardır, dökülen kan vardır, din vardır, iman vardır; önünde saygıyla, ihtiramla eğiliriz, başımızın üstünde taşırız ve bağımsızlığımızın nişanesidir o. Bir de bayraklaşan şahsiyetler vardır, o şahsiyetler ilanihaye hep yüreğimizde durur, milletin yüreğine genetik olarak kazınır. İşte, böyle bir bayrak şahsiyetin vefat yıl dönümündeyiz.

Sivas’ın bağrından çıkmış, Anadolu’nun kurak topraklarında filiz vermiş, hiçbir dayatmaya, baskıya boyun eğmemiş bir yiğit delikanlı niçin, niye bayraklaştı? Onun hiç kimseyle derdi yoktu, insanlarla derdi olmadı; derdi, davasıydı; milleti için ölümü göze almış biriydi. O İlayikelimetullah davasını yüreğine hasretmişti, milleti için de ölümü göze almış biriydi. Onun için millet onu yüreğine koydu; o bu kürsüden milletin hissiyatını dile getirmiş, çıkıp, en zor zamanlarda bile herkes korkudan tir tir titirken o “Müslümanların iktidarına mâni olmayacağım.” diyerek yiğitçe bir ses verdiği için bayraklaşmıştı. İnancı ve davası uğruna gençliğini buz gibi avuçlarının içine alıp memleketin en soğuk, en karanlık

zindanlarına koyan ve bu uğurda zindan kiracılığı yapan büyük fikir ve dava adamı Muhsin Yazıcıoğlu “Allah’ın birliği ve Yüce Peygamber’imizin risaleti dışında hiçbir mutlak hakikat tanımıyoruz.” derken muhtaç olduğumuz şuurun esasa kalıbını döküyordu. O Allah, vatan, bayrak uğruna bir ömür adayan, Secdeyirahman’da iki büklüm olurken mevzu vatan olunca aslanlar gibi kükreyerek “Kan dökmeyi seven bir millet değiliz ama söz konusu vatan olursa dünyanın şah damarını keseriz.” diyen ve bu uğurda bedel ödemeyi tereddütsüz göze alan Kürşat tavırlı bir serdengeçti, gerçek bir Müslüman’dı. O “Düz yaşayacağız, düz yürüyeceğiz, dik duracağız ve doğru gideceğiz.” derken olduğu gibi görünen, görüldüğü gibi olmayı izzet bilen, emrolunduğu yolda dosdoğru olma gayretinde, içerisindeki Yesi güvencini, gerçek bir inanç eriydi. Ege’de zeybek, Karadeniz’de horon, Anadolu’da halay, Doğu’da zılgıt, memleketin her zerresinde kendi gönlüyle bütünleşen yedi iklim bir bahar yıldızıydı. Onun bakışlarında gizliydi Anadolu’nun merhameti ve sesinde yükselen cümleler her birimizin fikirleriydi. Mazluma, mağdura koca bir dağ gibiydi yüreği; haine, kalleşe cehennem ötesiydi öfkesi. İsmiyle müsemma bir Anadolu delikanlısıydı, bizden biriydi, bizim gibiydi; o “Bir saniyesine bile hâkim olamadığımız, hükmedemediğimiz bir hayat için fırladık olmanın anlamı yoktur.” diyen ve üç günlük dünya için hiç kimseye evvallah etmeyen hormonsuz dava adamı, teni kavruk Anadolu insanıydı. O, milli kavgaların adamı olarak savunduğu değerler üzerinde asla pazarlık yapmamış, yaptırılmamıştır. Dünyalık, makam ve taht sahibi olmak için değil, iktidar vizesinden önce Hakk’ın ve halkın rızasını kazanmak için siyaset yapan, milletin gönlünde taht kuran, onurlu, ilkeli siyasetin asil bir temsilcisiydi. Onun siyaseti hesabi değil, hasbiydi. Erliğin darlıkta belli olduğu günlerde milletin bu kürsüsüne gelerek milletin hissiyatına tercüman olmuş, her türlü dayatma, baskı, tehdit, şantajı rağmen millî iradenin dışında hiçbir güce boyun eğmemiştir.

O 28 Şubatın şedit dönemlerinde zulmün karşısına dikilerek “Namlusunu milletine çevirmiş tanka asla selam durmam.” diyerek 28 Şubatta en onurlu cümleyi kuran ve şubat karanlığına gök kuşaklar sağlayan yeleli bir yiğitti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

OSMAN BOYRAZ (Devamla) – Tabii, Muhsin Yazıcıoğlu için söz söylemenin ne kadar zor olduğunun farkındayım. Hangi cümleyi söylersem söyleyeyim, hangi sözü söylersem söyleyeyim mutlaka eksik kalacak. Buna ne dağarcığımdaki kelimeler yetecek ne zaman yetecek onu anlamaya ve anlatmaya. Bunun da farkındayım, dilimin döndüğünce, aklımın erdiğince bir şeyler söyledim, belki de en güzeli şimdi söyleyeceğim dörtlükte diye düşünüyorum. “Tez gittin be bizden uzak ellere/Ver kokunu getirsin yellere/Senin kokun cennetten, cennetin bağlarından/Çıkıp gelemez misin tutam o ellerinden/ Bir yiğit delikanlı, sordum aslı Sivaslı/O Muhsin Yazıcıoğlu.” Mekâmı cennet, makamı ali olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Barut....

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut’un, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum’un İlk Evim, İlk İş Yerim ve İlk Evim Arsa Projeleri kapsamında Adana’ya ayrılan arsa sayısı ile ilgili yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum’u kamuoyuna bilgi vermeye çağırıyoruz. Bakanlığa bağlı, özellikle sosyal konut üretimi için kurulmuş olan TOKİ aracılığıyla İlk Evim, İlk İşyerim, İlk Evim Arsa Projesi hakkında konuşan Bakan

Kurum Adana'ya 35 bin arsa ayrıldığını duyurmuştu. Geçtiğimiz günlerde bu arsalar için kura çekilişi yapıldı ancak ne acıdır ki 35 bin arsa ayrıldığı söylenen Adana'da çekiliş yapılan arsa sayısı 3.400 civarında kaldı. Hani Adana'ya 35 bin arsa ayrılmıştı? Niye bu açıklanan sayının onda 1'inden az arsa için çekiliş yapıldı? Başvuranların parası iade edilerek süreç kapatılmak isteniyor mu? Bu haksızlığa izin veremeyiz, mağduriyeti seyredemeyiz. Çıkm, açıklama yapın, kabul edilemez durumu izah edin, yurttaşlarımızı mağdur etmeyin.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

2.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, depremlerde en çok yıkıma uğrayan 7 ili ve ilçelerini, Cumhur İttifakı ve AK PARTİ'li 250 belediyenin kardeş belediye olarak ilan ettiklerine ve deprem bölgesinde yapacakları kalıcı konut sayısına ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde 11 ilimizde 14 milyon insanımızı doğrudan etkileyen, insanlık tarihinin en büyük tabii afetlerinden birinin yıkıcı sonuçlarıyla mücadele ediyor. Depremlerde en çok yıkıma uğrayan 7 ilimizi ve ilçelerini Cumhur İttifakı olarak ve bunun yanında AK PARTİ'li 250 belediyemizle kardeş belediye ilan ettik. Deprem bölgesinde hayat normale dönünceye dek belediyelerimiz faaliyetlerini sürdürecekler. Hasar tespit faaliyetlerini neredeyse yarılacak, enkaz kaldırma çalışması hızla ilerliyor. Çadır kent, konteyner kent ve prefabrik yapıların kurulumu sürüyor. Diğer yandan, kalıcı konut çalışmaları da hızla devam ediyor. Bir yıl içerisinde, altyapısıyla, sosyal ve ticari birimleriyle 319 bin konut, toplamda da 650 bin konut inşa ederek deprem bölgesini ayağa kaldıracamız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Sariaslan...

3.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan'ın, engelli vatandaşların yaşadığı ekonomik mağduriyete ilişkin açıklaması

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Teşekkür ederim.

Engelli vatandaşlarımız 1.594 TL engelli aylığı almaktadır. Ülkemizde yaşanan yüksek enflasyon karşısında çok düşük seviyede kalan engelli aylıkları ve muayene katılım payı ücreti engelli vatandaşlarımızın mağduriyetine yol açmaktadır. Ülkemizde yaklaşık 10 milyon engelli vatandaşımız bu sorunları yaşamaktadır. Engelli aylıklarının iyileştirilmesi ve engellilerin muayene katkı payından muaf tutulması sosyal devlet olmanın gereklerindedir. Ayrıca, engelli vatandaşlarımız bayram ikramiyesi talep etmektedir. Ülkemizde yaşanan yüksek enflasyon karşısında çok düşük seviyede kalan engelli aylıklarının iyileştirilmesi için yeni bir düzenleme yapılması zorunlu hâle gelmiştir. Engelli vatandaşlarımızın muayene katkı payından muaf tutulması için acilen bir çalışma yapılmalıdır. Engelli vatandaşlarımıza bayram ikramiyesi verilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Etyemez...

4.- Konya Milletvekili Halil Etyemez'in, yerli otomobil Togg'a olan talebe ilişkin açıklaması

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Altmış yıllık rüya gerçek oldu. Türkiye'nin "Devrim"iyle başlayan yerli otomobil hayali gerçekleşti. Togg ilk akıllı cihaz modeli T10X için yedi günde 100 binin üzerinde ön sipariş verilmiştir. Ön siparişin yedi günde 100 bini geçmesi üzerine harekete geçen TOGG daha önce 12 bin adet olarak açıkladığı çekilişte teslim edilecek otomobil sayısını 20 bin olarak güncellemiştir. Ön sipariş sürecinde ön ödemeler

bugün saat 17.00'ye kadar işleme alınacaktır. Noter huzurunda gerçekleşecek dijital çekiliş tarihi de 29 Mart olarak belirlenmiştir. Ülkem adına gurur duyuyorum. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Togg'un üretimine öncülük eden, emek veren ve ter dökenlere teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

5.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, Cumhurbaşkanının son altı ayda açılışını yaptığı yatırımlara ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Muhalefetin “Yirmi yılda ne yapıldı ki?” sözüne ilk olarak “Devletimiz var olsun.” duaları arşı kapladı. Yirmi yılı anlatmak aylar sürer. Ben son altı ayda Cumhurbaşkanımızın açılışını yaptığı birkaç yatırımdan bahsetmek istiyorum. 2,5 milyon kişinin elektrik ihtiyacını karşılayacak, Türkiye ekonomisine yıllık 5 milyar lira destek sağlayacak Yusufeli Barajı hizmete açıldı. Millî aracımız Togg'un siparişleri alınmaya başlandı. 22 Ekimde Malatya'da 19 milyar liralık 133 yatırımın, 23 Ekimde Diyarbakır'da 28 milyar lirayı geçen 140 projenin, 3 Aralıkta Şanlıurfa'da 70 milyar liralık, 10 Aralıkta Samsun'da 5 milyar 880 milyon liralık, 17 Aralıkta Mardin'de 17,5 milyar liralık, 24 Aralıkta Erzurum'da 12,3 milyar liralık açılışlar yapıldı. Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz. 14 Mayıs'ta Türk milletinin karşısına birileri yalan, iftira, dezenformasyon çalışmalarıyla çıkarken AK PARTİ havada kalmayan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

6.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, çağın hastalığı obeziteye ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Obezite sağlığı bozacak şekilde vücutta aşırı yağ birikmesidir. Dünyanın, özellikle de Türkiye'nin geleceğini tehdit eden obezite çağın hastalığıdır ve çok ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Yaygın bir hastalık olan obezitenin nedenleri hareketsizlik, dengesiz beslenme, genetik faktörler, stres, bol miktarda karbonhidrat ve nişasta tüketimi, şekerli içecekler, alkol ve alkollü içeceklerdir. Obezite hipertansiyona, diyabete, kalp ve akciğer hastalıklarına, romatizmal hastalıklara, organ yetmezliğine, erken yaşlanmaya ve daha birçok hastalığa neden olabilir.

Obeziteden korunmak için dengeli beslenmeli, hayat boyu spor yapmalı, Akdeniz mutfağı ve sebze ağırlıklı yiyecekler tercih edilmelidir diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Antmen...

7.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 25 Martta silahlı saldırı sonucu yaralanan Avukat Ahmet Alkan'a ve AKP iktidarının Türkiye'ye yaşattığı cezasızlık iklimine ilişkin açıklaması

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

25 Mart tarihinde Kocaeli Barosuna kayıtlı meslektaşımız Avukat Ahmet Alkan bürosunda silahlı saldırıya uğradı. 2019 yılından beri takip ettiği bir icra dosyasının borçlusu tarafından silahlı yaralandı.

Şimdi, öncelikle şunu söylemek gerekiyor: Avukat bir davanın tarafı değildir, icra dosyasının da alacaklısı ya da borçlusu değildir; bağımsız savunmayı temsil eder ama bugün için AKP iktidarının Türkiye'ye yaşattığı cezasızlık iklimi, avukatlara -daha önce doktorlara- yapılan saldırıların zeminini hazırlamıştır. Ben buradan açıkça sesleniyorum: Bu cezasızlık iklimine son verin. Gerçi az kaldı, 14 Mayıs tarihinden itibaren Millet İttifakı'nın iktidarında bunlar sona erecek diyor, sayın meslektaşına geçmiş olsun diyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

8.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, uzman jandarmaların sorunlarına ilişkin açıklaması

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Uzman jandarmalarımızın sorunlarına çözüm bulunmadı. Uzman jandarmalarımız, astsubaylarla aynı eğitimi almış ancak uzman çavuşlarla aynı özlük haklarına sahiptir. Subay ve astsubayların eğitimlerinde geçen süreler fiilî hizmetten sayılmakta ve primleri kurum tarafından ödenmektedir. Uzman jandarmalarımız, okulda geçen sürelerinin fiilî hizmetten sayılmasını ve sigorta başlama tarihinin okula başlama tarihi olarak değiştirilmesini istemektedir. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda değişiklik yapılarak mağduriyetlerinin ivedilikle giderilmesi gerekmektedir. Uzman jandarmalar, statü ve isim değişikliğinin yapılmasını ve astsubaylara verilecek tazminatın uzman jandarmalara da verilmesini bekliyor. Bu mağduriyet bir an önce giderilsin.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

9.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, deprem bölgesinde konut inşaatları ve yeni yatırımlar için yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, deprem bölgesindeki illerde, özellikle de Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman ve Malatya'da hayatı normalleştirme çalışmaları dört koldan devam etmektedir. Bu bölgede en önemli konu, konut ihtiyacı ve iş hayatının tekrar normalleşmesidir. Konteynerler yerleştirilirken kalıcı konut inşaatları da başlamıştır. Konut yapımı için özel şirketlerin de kişilerin de konut yapması desteklenmelidir. İnşaat malzemelerinde bölgeye özel KDV istisnaları verilerek veya kredi desteğiyle konut yapımını, onarımını artırmalıyız.

İkinci konu, iş yerlerinin, fabrikaların açılması konusudur. İş yerlerine, esnafa, fabrikalara verilecek krediler, buraların onarılmasını ve tekrar çalışmasını hızlandıracaktır. Böylece, şehirden ayrılanların tekrar gelişi sağlanmış ve ekonomisi canlanmış olacaktır. İnşaat ve yeni yatırım için kredi verilmesi bölge için hayati bir konudur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Erbay...

10.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, Muğla'daki sığla ormanlarına ilişkin açıklaması

BURAK ERBAY (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sığla ağaçları, diğer adıyla “günlük ağaçları” dünyada Kanada ve Türkiye’de çok kısıtlı bir alanda yetişen endemik bir bitki türüdür. Sığla ağaçları, dünya mirası kapsamında bulunmaktadır. Sığla ağaçları, 1984 ve 1994 yıllarında çıkarılan uluslararası sözleşmelerle koruma altına alınmıştır. Ancak son zamanlarda Muğla'daki sığla ormanlarının bir kısmı orman sınırları dışına çıkarılmakta, sığla ağaçları kesilerek bu alanlar ranta açılmak istenmektedir. AKP'nin talan politikaları nedeniyle Muğla'nın Köyceğiz, Ortaca, Dalaman bölgelerindeki sığla ağaçları yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Sığla ormanı, Köyceğiz ilçesi başta olmak üzere bölgenin âdeta akciğeri konumundadır. Dünyanın koruma altına aldığı bu ağaçların kesilerek yok edilmesine asla müsaade etmeyeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

11.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, İletişim Başkanlığının şubat ayı harcamasına ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İletişim Başkanlığının şubat ayı harcaması dudak uçuklattı. Depremin olduğu şubat ayında ve seçimlerin gündem olduğu bu aylarda İletişim Başkanlığı, geçen yıla göre yüzde 154 artışla, 50 milyon 415 bin lira olan geçen seneki harcamayı bu sene 188 milyon 810 bin liraya çıkarmış. Tüyü bitmemiş yetimin hakkını propagandaya ve kendi reklamına harcamış. Buradan sesleniyoruz: İki ayda toplam

233 milyon TL'yi nereye harcadınız? Bu, milletin parası, milletin vergileri; bunu ne için kullandınız? Depremde millet çadır bulamazken, soğukta, ayazda sokakta yatarken bu paraları oraya göndermek yerine kendi reklamını yapan, kendi ikbali için uğraşanlara da çok değil elli gün sonra hesabını soracağız diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Eksik...

12.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, Iğdır'ın sağlık alanındaki sorunlarına ilişkin açıklaması

HABİP EKSIK (Iğdır) – Sayın Başkan, Iğdır'ın birçok sorunu var, özellikle de sağlıkla ilgili çok ciddi sıkıntı yaşanmakta. Iğdır Devlet Hastanesinde birçok branşla ilgili insanlar sağlık hizmetine ulaşamıyor. Özellikle kadın doğum, dâhiliye ve yan dal branşları, çocuk hastalıklarıyla ilgili çok ciddi yetersizlikler söz konusu. Ayrıca Tuzluca Devlet Hastanesi de on beş yıldır deprem raporu alamamasına rağmen o şekilde hizmet vermeye devam etmektedir ve birçok alanda da branş hekimi bulunmamaktadır. Iğdır halkı Erzurum ve Van yolunda maalesef yaşam savaşı vermektedir. O açıdan derhâl Iğdır'a yeterli sayıda hekim konumlandırılmalı ve görevlendirilmelidir çünkü insanlar sağlıkla ilgili çok ciddi anlamda sıkıntı yaşamaktadır. Özellikle de son dönemde kanserle ilgili çok ciddi bir artış söz konusu ve bunda Metzamor Nükleer Santrali'nin etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu noktada da Hükümet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ceylan...

13.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Gelir İdaresi Başkanlığının Defter-Beyan Sistemi'nin verimli çalışmadığına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, serbest muhasebeci mali müşavirler âdeta Maliye Bakanlığı gibi çalışıyor, verginin tahakkuk ve tahsilatında önemli görevler üstleniyor. Uzun bir süredir Gelir İdaresinin hiçbir sistemi verimli çalışmıyor, Defter-Beyan Sistemi'ne girilmiyor; hasbelkader girilebildiğinde sistemden atıyor, beyannameyi hazırlayıp paket aşamasına getirmek zaman alıyor. Beyannamenin gönderilip onaylanması çok uzun sürüyor, bazen onaylanmıyor. Acil olarak bu sistem sorununun çözülmesi gerekiyor. Gelir İdaresinin beyanname sistemi yavaş, sürekli hata mesajları verdiği için verimsiz. Meslektaşlarım çalışmayan sistemlerle beyannameleri yetiştirmek için 7/24 çalışmak durumunda kalıyor ve zor bir mart ayı geçiriyorlar. Bu ay verilmesi gereken bütün beyannamelerin ertelenmesi yerinde olacaktır. Aksi hâlde verginin tahakkuk ve tahsilatı aksayacak, hem serbest muhasebeci mali müşavirler hem de vatandaşlarımız mağdur olacaktır.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Ekinci...

14.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, şehit Muhsin Yazıcıoğlu'nun ve onunla birlikte şehit olan Erhan Üstündağ, Yüksel Yancı, Murat Çetinkaya, Gazeteci İsmail Güneş ve Pilot Kaya İsteektepe'nin şehadetlerinin 14'üncü yılına ilişkin açıklaması

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

“Zulüm Azrail olsa da hep Hakk'ı tutacağım. Mukaddes davalarda ölüm bile güzeldir.” sözleri ve duruşuyla gönlümüzde yer edinen Türk siyasetinin yüz akı, Anadolu'nun yiğit evladı, hemşehrim şehit Muhsin Yazıcıoğlu ve onunla birlikte şehit olan Erhan Üstündağ, Yüksel Yancı, Murat Çetinkaya, Gazeteci İsmail Güneş ve Pilot Kaya İsteektepe'yi şehadetlerinin 14'üncü yılında rahmetle anıyorum, sevenlerine sabır diliyorum. Ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

15.- *Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Cumhuriyet İttifakı'nın seyyar temel atma törenine ve hayvancılık ve tarımsal üretimde yaşanan sıkıntıya ilişkin açıklaması*

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Hafta sonu Cumhuriyet İttifakı Hatay'daydı. Seyyar temel atma töreni... Evet, bunu da bu ülkeye yaşattınız. Seyyar temel atma töreni...

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Yok öyle bir şey ya, cevabı verildi onun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yirmi bir yıldan beri ülkeyi yöneten AK PARTİ iktidarının yalanı yanlış en güzel doğru olarak anlatmakta üstüne yok ve gelinen nokta, insanların aklıyla dalga geçiyorsunuz. Cumhuriyet İttifakı orada ne kadar güzel bir şekilde poz veriyor. İşte, seyyar temel atmaya da bu ülkeye yaşattınız. Seyyar pazar tezgâhları vardı, şimdi artık seyyar temel atma ortaya çıktı; bunu ülkeye yaşattınız, sizi kutluyorum.

Yine, aynı şekilde, bakınız “İnsanlar aç, aç.” diyoruz, uzun yıllardan beri “Hayvancılık ve tarımsal üretimde sıkıntı var.” diyoruz ama anlatamadık. İnekleri kestiler ve şimdi kıymanın kilosu olmuş 300 lira, 340 lira. Ya, vatandaşa et yediremiyoruz ve ondan sonra kalkıyorsunuz “Aya gideceğiz, uzaya gideceğiz...” Hadi oradan diyorum.

Saygılar sunuyorum.

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Biz gidiyoruz; sen desen de gideceğiz demesen de.

BAŞKAN – Sayın Aksoy...

16.- *Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, doğal afetlerin bir ulusal güvenlik meselesi olduğuna ilişkin açıklaması*

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Doğal afetler artık bir ulusal güvenlik meselesidir. Hiç kimse doğal afetlerin siyasi, ekonomik ve jeopolitik etkilerini tartışmıyor. Kuzeyimizde savaş, güneyimizde terör, doğumuzda ve batımızda gerginlik mevcuttur. Üç tarafımız denizlerle, dört tarafımız düşmanlarla çevrilidir. Depremler, orman yangınları, bozuk yapılaşma nedeniyle sel tehlikesi, mülteci göçü, iklim değişikliği riskiyle de karşı karşıyayız. Küresel salgın ve hastalıklar da ulusal güvenlik tehdididir. Şüphesiz, bireysel olarak yapmamız gerekenler olmakla beraber devlet de vatandaşını korumak ve güvenliğini sağlamak zorundadır. Sözün özü, memleketimizin acilen yetkinliği olan bir ulusal güvenlik bakanlığına ihtiyacı vardır.

Milletimize sesleniyorum: Daha çok canımız yanmadan memlekete sahip çıkalım, her şey memleket için.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gültekin...

17.- *Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Kütüphane Haftası'na ve Niğde'ye yapılan ve yapılacak olan kütüphanelere ilişkin açıklaması*

SELİM GÜLTEKİN (Niğde) – Bu hafta Kütüphane Haftası. Okuma alışkanlığını kazandırmak, kitap sevgisini artırmak ve bilgiyi paylaşmak adına ülkemizin her bir yanında hizmet veren kütüphanelerimizdeki çalışanların ve kitapseverlerin 59'uncu Kütüphane Haftası'nı kutluyorum.

Biz de kütüphaneye önem veriyor, özellikle genç kardeşlerimizin, öğrencilerimizin talepleri doğrultusunda yeni kütüphane projelerimizi şehrimizde ortaya koyuyoruz. Bugün, Kültür ve Turizm Bakanlığımız ve Niğde Belediyemizin iş birliğinde, zengin içerikli 6.500 adet kitaba sahip modern tefrişatıyla Kayabaşı Halk Kütüphanemizi Niğdeli hemşerilerimizin hizmetine açtık; kitapseverlerimize hayırlı olsun.

Yine, ilimizdeki Rum Kilisesi'ni kütüphaneye dönüştürüyoruz. Teşhir Tanzim Projemizdeki konservasyon işi devam etmektedir, inşallah, 2023 yılı sonunda bu kütüphanemizi Niğde'mize kazandıracacağız.

Ayrıca, Ömer Halisdemir Meydanı'mızda yirmi dört saat esasına göre hizmet verecek olan ve inşaatı hızla devam eden yeni konsept kent kütüphanemizin açılışını da 2023 yılı içinde gerçekleştireceğimizi ifade ediyor, Niğde'mize hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

18.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Samsun'da şehit olan Polis Memuru Mustafa Ata Traş'a ve Danimarka Türk Büyükelçiliğinde Kur'an-ı Kerim'e ve Türk Bayrağı'na karşı yapılan saldırıya ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Samsun'da görevi başında geçirdiği motosiklet kazası sonucu şehit düşen Tarsuslu hemşehrimiz polis memuru Mustafa Ata Traş'a Cenab-ı Allah'tan rahmet, kederli ailesi ile sevenlerine başsağlığı ve sabırlar diliyorum, milletimizin başı sağ olsun.

Danimarka'da Türk Büyükelçiliğinde bir grup provokatör tarafından kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'e ve şanlı bayrağımıza karşı yapılan saldırıyı lanetliyor, bu eylemlere izin veren Danimarka makamlarını esefle kınıyorum. İçinde bulunduğumuz ramazan ayında gerçekleştirilen bu eylem İslam düşmanlığı, ayrımcılık ve yabancı düşmanlığının Avrupa'da her geçen gün daha da endişe verici seviyelere ulaştığını ve geçmişten ders alınmadığını bir kez daha açıkça göstermiştir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

19.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, YÖK Başkanının uzaktan eğitimle ilgili yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

22 Mart tarihinde depremde sonra YÖK'ün uzaktan eğitim kararını eleştirmiş, örnek olarak, makine mühendisliğinde imalat dersinin nasıl yapıldığıyla ilgili bilgiler vermiş, uzaktan videolarla yapılan eğitimde öğrencilerin çok az bir kısmının on-line derse girdiğini, uygulamanın mutlaka yapılması gerektiğini anlatmışım. İki gün önce YÖK Başkanı yaptığı açıklamada uzaktan eğitim kararını nisan ayı başı itibarıyla gözden geçireceklerini ifade etmiş ve “Şartların uygunluğu durumunda uzaktan eğitimin yanında yüz yüze eğitim imkânının da sunulacağı hibrit öğretim seçeneğini değerlendireceğiz.” demiştir.

YÖK'e seslenmek istiyorum: Eğitim ciddi bir iştir. Hibrit sistemde öğretim elemanı derslikte ders yapacak, öğrenciler on-line izleyecekler veya isteyenler derse girecekler; bu da birkaç kişiyi geçmeyecektir, yine aksama olacaktır. Onun için, bir an evvel yüz yüze eğitime geçilmelidir diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

20.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, Sağlık Bakanlığının hekimlere yönelik yasaklı uygulamalarına ilişkin açıklaması

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sağlık Bakanlığı 6 Ekim ve 7 Ocak tarihli yönetmelik değişiklikleriyle serbest hekimlere çalışma ve ameliyat yapma yasağı getirmiştir. Bu yasa yetmiyormuş gibi bu defa da getirilen kanun teklifiyle, komplikasyon hâlinde dahi hekimlerin mesleklerinden menedilmesine yol açabilecek değişiklik öngörülmektedir. Hekimlerimiz “Bu ülkede doktor olunmaz, cerrah hiç olunmaz.” diyerek bu kanun

teklifini reddetmektedirler. Sağlık Bakanlığı bu yasakçı, anlamsız uygulamalarıyla hekimliği, hekimliğin saygınlığını, hekimlerin çalışma özgürlüğünü bitirmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu yanlış düzenleme ve uygulamaların karşısında hekimlerimizle birlikte mücadeleye devam edeceğimizi bildiriyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

21.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, engelli vatandaşların sorunlarına ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, dün akşam Eskişehir Sakatlar Derneğimizde engelli yurttaşlarımızla bir araya geldik. Engelli kardeşlerimizin ciddi sıkıntıları var, Gazi Meclisimizden bir an önce çözüm bekliyorlar.

Öncelikle, düzenli verilen engelli raporlarındaki tutarsızlıklar büyük mağduriyet yaratıyor. Farklı illerde ya da aynı ilde farklı hastanelerde farklı derecelerde engelli raporu verilmesi nedeniyle yurttaşlarımız ciddi hak mağduriyetleri yaşıyor.

Ayrıca, beş yılda bir kurula giden engelli yurttaşlarımıza ehliyet konusunda büyük mağduriyetler yaşıyor. On, yirmi, hatta otuz yıllık engelli raporu olan yurttaşlarımızın ehliyetleri engelleriyle alakasız gerekçelerle iptal ediliyor.

Mübarek ramazan ayındayız. Engelli yurttaşlarımıza Meclis kapanmadan mutlaka bayram için engelli ikramiyesi verilmesini talep ediyoruz. İktidarımızda, engellilerimizin toplumsal hayatın her alanına tam ve eşit katılımını sağlayacak, engellilerimizin de huzur ve refah içinde yaşayacağı bir Türkiye'yi inşa edeceğiz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi grup başkan vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Usta, buyurun.

22.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Muhsin Yazıcıoğlu'nun şehadetinin 14'üncü yıl dönümüne, Samsun'da elim bir trafik kazasında şehit olan polise, emekliye verilen bayram ikramiyelerinin alım gücüne, en düşük emekli maaşına yapılan artışa ve bu artışın sadece en düşük emekli maaşında yapılmasının adaletsizliğe neden olacağına ve ihya borçlarının yapılandırma kapsamına alınması gerektiğine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İyi bir hafta diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumartesi günü, 25 Mart, Türk siyasetinde önemli bir yeri bulunan, dürüstlüğü ve yiğit duruşuyla tanınan merhum Muhsin Yazıcıoğlu'nun şehadetinin 14'üncü yıl dönümüyü. Davaya adadığı ömrü ve hakikati şiar edinmesiyle tanıdığımız Muhsin Başkana vefatının seneidevriyesinde bir kez daha rahmet diliyorum; mekân cennet, ruhu şad olsun.

Bu vesileyle şunu da hatırlatmak isterim ki Muhsin Başkanının şehadetiyle ilgili sis perdesi henüz kalkmamıştır. Yani, toplumda bir kanayan yara hâline gelmiştir, hiç kimse ikna olmamıştır Muhsin Başkanının normal bir helikopter kazasıyla vefat ettiğine ilişkin. Zaten “şehit” denilmesinin de temelinde bu vardır; herkes Muhsin Başkana “şehit” diyor fakat Muhsin Başkanın şehadetinin üzerindeki sis perdesinin kaldırılmasıyla ilgili -başta Adalet ve Kalkınma Partisi olmak üzere- hiçbir şey yapılmıyor. Bunu da bir kez daha ifade etmek isterim. Bu konular mutlak suretle aydınlatılmalıdır, Türk siyaseti açısından bu son derece önemli bir konudur.

Samsun'da bir şehit haberimiz var; Atakum'da elim bir trafik kazasında motosikletli bir polisimiz şehit olmuştur. Kendisine Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, bildiğiniz üzere, emeklilere yılda 2 defa bayram ikramiyesi veriliyor. Bu ilk defa 2018 yılında 1.000 lira olarak çıkmıştı. Zaten muhalefetin uzun gayretleri sonrasında, bizlerin de taahhüt etmesiyle iktidar böyle bir şey yapmak durumunda kalmıştı. O zaman 1.000 lira olarak verilmeye başlandı daha sonra bu yüksek enflasyonlara rağmen sadece 1.100 lira oldu; dört yılda yüzde 10 arttı. Yani dört yılda enflasyon 3 katına, 5 katına gitti burası sadece yüzde 10 artmıştı. En son bunu 2.000 liraya çıkardı; Sayın Cumhurbaşkanını 2.000 liraya çıkardığını ifade etti, henüz düzenlemesi olmadı, düzenlemesini biz burada yapacağız.

Şimdi, bu 1.000 lira olduğu zaman hani “Mal olarak ne alıyordun, neyin karşılığıydı?” diye bakıyorsun, bugün 2.000 lira deyip, böyle bunun üzerinden siyaset yapılıyor bir de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

ERHAN USTA (Samsun) – Bunun üzerine Sayın Erdoğan “900 lira artırdık.” diye siyaset yapıyor; zaten şu anda, biliyorsunuz, Sayın Erdoğan seçimle birlikte bütün tuşlara aynı anda basmaya başladı, bütün tuşlara basıyor; bunu da böyle yaptı. Şimdi, bakın, ilk çıktığında 1.000 lirayla 25 tane 5 litrelik ayçiçeği yağı alınıyor, şimdi 2.000 lirayla 10 tane alıyor; 25 taneden 10 taneye düşmüş ayçiçeği yağı. 25 kilo kıyma alınıyor, şimdi 9 kilo kıymaya düşmüş; 159 litre benzin alınıyor, bu 95 litre benzine düşmüş. Dolayısıyla, burada açık bir şekilde vatandaşın alım gücünde bu anlamda yani bu ikramiyeyle alım gücünde de ciddi bir düşüş olmuştur. Bu kabul edilebilir bir şey değildir. Bunun en az o dönemden bugüne kadar gelen enflasyon oranında artırılması gerekirdi; bunu da biz Hükümetten bu şekilde zaten geçmişte hep talep etmiştik.

Şimdi, diğer bir husus, bu en düşük emekli maaşı 5.500 liradan 7.500 liraya çıktı. Bir defa, bu, yine, muhalefetin bir başarısı onu tespit etmek lazım çünkü defalarca söyledik, bizzat şahsımın da kanun teklifi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

ERHAN USTA (Samsun) – İYİ Parti Grubu olarak bunu Sayın Genel Başkanımız başta olmak üzere her birimiz defalarca dile getirdik. Niye? Yüksek enflasyon dönemlerinde yılda 2 defa düzenleme yapmak yetmez. Bu, vatandaş enflasyona ezdirmek anlamına gelir; hem emekliye hem asgari ücretliye hem de memur için aynısı yapılmalıydı. Diğerlerinde muvaffak olabilmiş değiliz, diğerlerini yapma konusunda Hükümeti henüz ikna edemedik ancak en azından en düşük emekli maaşlarında bu yapıldı. Fakat bunun en düşüğe yapılmış olması başka bir adaletsizlik doğuruyor. Bu yapılan biz “tamam” diyoruz, hatta İYİ Partinin programında “En düşük emekli maaşı asgari ücret kadar olmalıdır.” diyoruz. 7.500 asgari ücretin altındadır, 7.500’e çıkarılmasını doğru buluyoruz ancak sadece en düşük emekli maaşının çıkarılması başka bir adaletsizlik meydana getirmiştir. Bu da kabul edilebilir bir şey değildir, birçok emeklinin maaşı şimdi bir anlamda hiç artmamış olacak. Burada bu yüzde 36’lık artışın oransal olarak bütün emeklilere verilmesi gerekirdi. Emeklilerin neredeyse tamamının maaşları açlık sınırının altında zaten.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Böyle bir ortamda sadece alt sınırın artırılması ciddi bir adaletsizlik oluşturmuştur. Bakın, bu bir süre sonra şöyle bir sonuç ortaya doğuracaktır: “Niye ben yüksek miktarda prim yatırıyorum? Ben niye yüksek gün sayısında prim yatırıyorum?” diye bir noktaya gelecektir. Yani artık bir süre sonra herkesi, bütün emeklileri asgari, en düşük emekli maaşından aylık alır hâle getirecektir; sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği açısından da çok sıkıntılı, son derece yanlış bir uygulamadır.

Dolayısıyla, talebimiz şudur: Olması gereken şey, yüzde 36'lık -5.500'den 7.500'e yüzde 36'lık artış varsa- bu artışın bütün emekli maaşlarına yansıtılmasıydı. Ya, bunu yapamıyorsunuz, bunun bir tık adaletsizi, hiç olmazsa seyyanen artış olarak bütün emeklilere 2 bin lira verilmesi lazımdı. Bizim Hükümetten talebimiz budur, bunun mutlak surette yapılması gerekiyor.

Esnaf BAĞ-KUR ve tarım BAĞ-KUR'luların prim borçları sebebiyle oluşan borçları ve bu borçların gecikme cezası nedeniyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açayım mikrofonunuzu, tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – İhya borcu gündemde yani -şimdi elimde dokümanları da var, gelen resmî yazılar var- çok yüksek miktarda ödemeler geliyor. Burada bir yapılandırma ihtiyacı var; bu, yapılandırma kapsamına -bilindiği üzere- alınmamıştı, bunun mutlak suretle yapılandırma kapsamına alınması vatandaşımızın talebidir. Burada zaten bu anlamda bir adaletsizlik vardı, bu adaletsizliğin giderilmesi lazım. Tarım BAĞ-KUR'lularının ve esnaf BAĞ-KUR'lularının bu anlamdaki sorunlarını çözmemiz gerekiyor.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

23.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Dünya Tiyatrolar Günü'ne, Dünya Tiyatrolar Günü'nde yaşamını yitiren Köksal Engür'e, cezaevinde yaşamını kaybeden tutuklu Divali Güzel'e, İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Yasa'ya ve AKP'nin bekası için kadınların yaşam hakkının pazarlık konusu hâline getirildiğine, iktidarın kalıcı konut propagandasına ve bu propagandanın seçim kampanyası olduğuna ilişkin açıklaması

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Dünya Tiyatrolar Günü; insanı insana insanla insanca anlatma sanatı olarak tanımlanan tiyatro; tiyatro ve seyirci arasındaki bağı kuvvetlendirmek amacıyla ilk kez 27 Mart 1961 tarihinde UNESCO tarafından ilan edildi. Víctor Hugo “Bir okul açan, hapis hane kapatır.” demişti. Muhsin Ertuğrul ise “Bir tiyatro açan, 100 zindan kapatır. Yarın kıyamet kopacağını bilsem, öleceğimi bilsem bugün bir tiyatro daha açarım.” demişti. Fakat ne yazık ki ülkemizde sanata, tiyatroya, tiyatrocuya yaklaşım oldukça olumsuz düzeyde. Ceberut bir yönetim tiyatrocuları da hedef hâline getirmiş durumda. Tiyatro Kooperatifi bugün 27 Mart vesilesiyle bir açıklama yaptı ve özel tiyatroların korunması, teşvik verilmesi, bağış alabilmesinin önünün açılması, ağır vergi yükünün kaldırılması konusunda taleplerini ifade ettiler.

Ayrıca, bugün Köksal Engür Dünya Tiyatrolar Günü'nde yaşamını yitirdi. Kendisine rahmet, ailesine de başsağlığı dileklerimi ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, bir tutuklu daha cezaevinde yaşamını yitirdi, Divali Güzel. Ulusal kıyafet giydiği için yargılanmış, altı yıl üç ay ceza almış ve şu anki bilgiye göre, edindiğimiz bilgiye göre yüzde 91 oranında engelli olduğu hâlde tahliye talepleri reddedilmiş. Evet, cezaevinde bir cinayet daha işlendi. Hasta bir mahpusun cenazesi yine dışarıya çıkarılacak. “Bunlar cinayettir, bu cinayetleri durduralım.” çağrımızı kaçınıcı kez -yüz bin keredir, milyonlarca keredir- söylüyoruz, bilmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bunun müsebbibi, yasal düzenlemeleri yapmaktan imtina eden iktidarın ta kendisidir.

Evet, Sayın Başkan, diğer bir mesele, İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Yasa. İktidar, AKP bekası için, iktidarını korumak için kadınların yaşam hakkını pazarlık konusu hâline getirdi. Kadınların şiddet görmeme hakkını, özgür ve eşit birey olarak yaşama hakkını pazarlık hâline getirdi. Hakikaten, başta Adalet ve Kalkınma Partisi içindeki tüm kadınların buna isyan etmesi gerekiyor. Ne demek ya, 6284’ü düzenlemek, süresiz nafaka hakkını tartışmaya açmak ne demektir? Bu çağ dışı, bu korkunç, bu şiddete onay veren, cinayetlere onay veren, tecavüzlere onay veren düzenlemeyi biz kadınlar asla kaldırtmayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu ittifaka Türkiye’de milyonlarca kadın 14 Mayıs’ta kırmızı kart gösterecek, bu ittifaka geçit vermeyeceğiz. AKP ve MHP iktidarı, yaptığı ittifaklarla Türkiye’yi yüzlerce yıl geriye götüren, kadınların yaşam hakkını gasbeden, kadınların şiddetten korunmasını öngören yasayı bile tartışmaya açmışlardır; kadınlar kesinlikle bu ittifaka kırmızı kart gösterecek, “Hayır.” diyecek ve bu iktidarı biz kadınlar indireceğiz, bu saltanatlarını bitireceğiz.

Evet, iktidarın başka bir propagandası: “Bir yılda 319 bin konut inşa edeceğiz.” diyorlar. Şimdi, tek bir binanın inşası üzerinden değerlendirelim: Bu denli büyük bir depremden sonra Deprem Yönetmeliği’nin değişmesi ya da yeniden gözden geçirilmesi lazım, yeni bir mevzuat olması lazım; yoksa çalışma başlayamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şimdi, yeni bir kentsel planlama hazırlanmadan başlatamazsınız demek istiyorum. Bilimsel veriler önümüzde, en az bir yıl boyunca artçı depremlerin devam edeceğini öngörüyor. Artçılar devam ederken eğer inşaatlara başlanırsa ne olur? Zemin etüdü hatalı çıkar; zemin su seviyesi yüksekliği değişebilir ve taşmalara sebebiyet verebilir; inşaatlarda beton dökmek bile neredeyse imkânsız, betonun prizlenme sürecinde çatlaklar oluşabilir, betonda kayma meydana gelir ve beton ile demirde kaynaşma olmamasına sebep olur; oluşabilecek depremin şiddetine göre binanın apliance edilmesi için konulacak poligonlar bile kayar yani arsa, olması gereken köşeden santimetrelerce sapabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum, tamamlayın sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Kentlerin yeniden inşası kapsamında bakacak olursak; jeoloji ve jeofizik mühendislerinin faya ilişkin değerlendirmesi ve yüzyıllık deprem raporlanması var, tüm sosyal donatıları ve kentlerin tarihsel restorasyon raporuyla birlikte kentsel tasarım yapılmalı.

Şimdi, şu iki tabloda rakamlar var, bunlar ne demek? Artçı depremlerin oranı. Bu kadar yoğun, art arda artçı depremler olurken siz binayı nereye kuruyorsunuz? Hakikaten yanlış bir planlamayla yüz binlerin ölümüne tekrar imza atıyorsunuz. Hangi bilimsel veriye dayanarak 319 bin konut yapacağımızı iddia ediyorsunuz? Yalan atıyorsunuz, seçim çalışması yapıyorsunuz, halkı bir kez daha aldatmaya çalışıyorsunuz. Şu artçı depremlere bütün Türkiye’nin bakmasını istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, son cümlelerinizi alayım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şu elimdeki artçı depremlerin sıralaması bile sadece bir örnek. Bu sadece bir seçim kampanyası; AKP iktidarı seçimlerde bir kez daha, destek almak için her yolu mübah görüyor, yalanı zaten mübah görüyor; kadına yönelik şiddeti kabul ediyorum diyor, kadın

cinayetleri devam etsin diyor, nafaka alamazın kadınlar diyor; toplumun yarısını yok sayıyor, bizleri, hepimizi yok sayıyor ama biz Halkların Demokratik Partisi, Emek ve Özgürlük İttifakı olarak en güçlü kadın temsiliyetimizle gelecek dönemde de burada olacağız ve bu ittifaka geçit vermeyeceğiz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Virgülsüz, uzun bir cümle oldu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Dünya Tiyatrolar Günü'ne, Dünya Tiyatrolar Günü'nde hayatını kaybeden Köksal Engür'e, tartışmaya açılan 6284 sayılı Yasa'ya, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen kanun teklifine, Tayyip Erdoğan'ın kamuoyuyla paylaştığı 45 bin öğretmen atamasına ve emeklilerin bayram ikramiyelerinin alım gücüne ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, zattalinizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

1961 yılında UNESCO tarafından kurulan Uluslararası Tiyatrolar Birliği, 27 Martı Dünya Tiyatro Günü ilan etmiş idi. Sanatın en önemli alanlarından biri tiyatrolarımız birçok sorunla iç içe. Özellikle devlet tiyatrosu çalışanlarının özlük hakları, görevlendirmeleri yıllardır kangrene dönüşmüş durumda. Özel tiyatrolar ise kriz ortamında âdeta can çekişmekte, yeterli desteği görememekte. Yasaklar, baskılar, oyun iptalleri bu ülkeye yakışmamaktadır. Bu vesileyle, bu fedakâr mesleğe ömrünü adayan ebediyete intikal etmiş birbirinden kıymetli tiyatro sanatçılarımızı rahmetle saygıyla anıyorum, fedakârca emek verenleri saygıyla selamlıyorum. Ayrıca, tam da bugün acı bir haber aldık; kıymetli ses, sinema ve tiyatro sanatçımız Köksal Engür'ü kaybettik; kendisine Allah'tan rahmet, ailesine, sevenlerine sabır ve başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, son günlerde ibretle izlediğim bir tartışma var, 6284. Tam tabirle, bir atasözüyle söylemek gerekirse bir deli bir kuyuya taş attı, 40 akıllı çıkaramıyor. Ben 6284'ü tartışmaya açmanın çağdaşlık ötesi olduğunu düşünüyorum; çağ dışılık bile demiyorum, çağ dışılık ötesi bir durumla karşı karşıyayız. Şüphesiz bütün kadınlar öyle ama özellikle Türk kadını en yüksek mertebeleri, en yüksek saygıyı hak edendir. 6284'ü tartışmaya açanlara iki şey tavsiye ediyorum: Bir, Peygamber'imizin kadınlarla ilgili sözlerine baksınlar, bir de Kurucu Cumhurbaşkanımız, kurtarıcımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kadınlarla ilgili değerlendirmelerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ...ve kadına verdiği önemi gerek sözleriyle gerek de icraatlarıyla nasıl hayata geçirdiğini ve Türk kadını sosyal hayata, çalışma hayatına, kültürel hayata katmak için nasıl fedakârlıklar yaptığını herkesin hatırlamasını istiyorum ve bu tartışmayı açanlara aklınızı başınıza alın demekten başka da elimden bir şey gelmiyor.

Sayın Başkan, bugün Plan ve Bütçe Komisyonunda -Erdoğan'ın yirmi yıldır unuttuğu, ezdiği, ezdirdiği, enflasyon altında, dolar kuru altında inim inim inlettği vatandaşları bir parça hatırladığını görüyoruz- bir paket var, bu paketle en düşük emekli maaşı 7.500 lira oluyor. Buradan Erdoğan'a sormak istiyorum: Asgari ücret 8.500 lirayken en düşük emekli maaşını 7.500 lira yapmak hangi akla, hangi mantığa hizmettir? Çok merak ediyorum. Gene soruyorum: Gazilere asgari ücret oranında bir ödeme yapılacak, iyi güzel...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama aynı şekilde soruyorum: 15 Temmuz şehit yakınları ve gazileri için toplanan parayı niye ödemiyorsunuz Sayın Erdoğan? Beşiktaş saldırısında şehit olan polislerimiz ve sivil vatandaşlarımız için toplanan parayı hâlâ niye ödemiyorsunuz, soruyorum Sayın Erdoğan. Ve gaziler arasında hâlâ bir ayırım var, Kıbrıs gazisi ayrı, güneydoğu gazisi ayrı, Kore gazisi ayrı, bunu da kabul etmek mümkün değil.

Sayın Erdoğan 45 bin öğretmen atanacağını kamuoyuyla paylaştı. Sayın Erdoğan, Sayıştay denetim raporlarına baktığımda görürsün ki Millî Eğitim Bakanlığının 138 bin öğretmene ihtiyacı var yani Bakanlığın 138 bin öğretmene ihtiyacı varken ve 400 bin öğretmen atama beklerken neden sadece “45 bin öğretmen atayacağız.” diyorsun ve bunu seçime kırk sekiz gün kala bir müjde gibi sunuyorsun ve buna kimin inanacağını zannediyorsun -Sayın Başkan siz değil, Erdoğan- çok merak ediyorum.

Aynı şekilde, bayram ikramiyeleri 2018’de Bay Kemal’in ısrarıyla gündeme geldi, bin lira olarak o dönem başladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitirelim Başkanım.

Bayram ikramiyeleri emekliye -iki bayram- şimdi 2 bin lira. Yani neredeyse yüzde 100 artırmakla övünen ve televizyon karşısında bunu caka satarak anlatan bir Erdoğan izliyoruz. Erdoğan’a üç tane rakam vereceğim, mevkidaşım Erhan Bey de verdi, ben farklı rakamlar vereyim. Erdoğan şunu bilmeli: 2018’de, emekli, bayram ikramiyesiyle, 800 ekme alıyordu bin lirayla, şimdi vereceği 2 bin lirayla 330 ekme alıyor. Gene 1.741 litre süt alınıyordu 2018’deki emekli bayram ikramiyesiyle, şimdi vereceği 2 bin lirayla 56 litre süt alınıyor. 2.174 yumurta alıyordu emekli bin lirayla 2018’de, şimdi Erdoğan’ın vermeyi vadettiği 2 bin lirayla 784 tane yumurta alabilecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, son kez açıyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunu bir lütf gibi, bir ihsan gibi, emeklinin durumunu iyileştiriyor gibi sunmak bana göre emeklinin aklıyla ve hâliyle alay etmektir. Emekli 14 Mayıs’ta, milletin divanında, sandıkta aklıyla ve hâliyle alay edenlere umarım ve dilerim gerekli cevabı en güzel şekilde verecektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay buyurun.

25.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine, Türkiye’nin yerli ve millî kalkınma hamleleriyle teknolojinin ve savunma sanayisinin gelecek vizyonunu şekillendirerek gücüne güç kattığına, 21’inci yüzyılın Türk ve Türkiye Yüzyılı olacağına ve Dünya Tiyatrolar Günü’ne ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhuriyetimizin 100’üncü yıl dönümüne Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sorun çözen, çözüm üreten, inisiyatif alan, hızlı ve etkin yapısıyla emin adımlarla ilerliyoruz.

Türkiye Yüzyılı başlamıştır. Dünyada birçok ülke hükümet krizleri ve siyasi istikrarsızlıklarla boğuşurken Türkiye, bir siyasi istikrar içerisinde; dış politikadan, diplomasiden ekonomiye, savunma sanayisinden millî teknolojiye, terörle mücadeleden egemenlik haklarımızın müdafaasına, spordan sanata kadar her alanda âdeta bir Kutup Yıldızı gibi parlamaktadır. Türkiye, darbelerle, muhtıralarla, vesayet girişimleriyle, istikrarsız hükümetlerle ayağına vurulan prangalardan kurtulmuş, etrafına örülen engelleri bir bir bertaraf etmiştir. Bu gurur tablosunun en önemli göstergelerinden biri de yerli ve millî bir anlayışla perçinlenen atılım ve kalkınma hamleleridir. Küresel ticaret ve teknoloji savaşlarının

yaşadığı bir dönemde Türkiye, insanı merkeze alan, ekosistemi gözeten, egemenlik haklarından taviz vermeyen bir anlayışla hareket etmektedir. Türkiye, yerli ve milli kalkınma hamleleriyle teknolojinin ve savunma sanayisinin gelecek vizyonunu şekillendirmekte, gücüne güç katmaktadır. Bugün 170'ten fazla ülkeye savunma sanayisi ürünleri ihraç eden bir ülkeyiz. Türkiye, havada Bayraktar, ANKA, Akıncı, KARAYEL'le başlayan rüzgarla TAYFUN ve KIZILELMA'ya kavuşmuş; karada BOĞAÇ, BARKAN, ALTAY ve AKINCI'larla mühürünü vurmuş; denizlerde ULAQ, SANCAR, ALBATROS, TCG Heybeliada'yla âdetâ fırtına olup esmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Cumhuriyetimizin 99'uncu yıl dönümünde ilk yerli ve milli elektrikli otomobilimiz Togg'la “Türkler otomobil yapamaz, yapsa da yürütemez.” diyenlere gereken cevap verilmiştir. Vatandaşlarımız ülkemizin yatırım ve atılım hamlelerine sahip çıkmış, 24 Mart itibarıyla yedi günde Togg'un ön sipariş sayısı 100 bini bulmuştur. Mühendislerimiz, işçilerimiz, müteşebbislerimiz “Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.” parolasıyla azimli ve kararlı bir şekilde çalışmalarını yürütmektedir. Bu doğrultuda, 25 Mart itibarıyla sınıfının en iyisi olarak bilinen Zırhlı Amfibi Hücum Aracı ZAHA, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin envanterine teslim edilmiştir. Bayraktar TB3 SİHA 27 Nisan-1 Mayıs tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenecek olan TEKNOFEST 2023'te vatandaşlarımızla buluşacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Güçlü ve üretken sanayi altyapımız, nitelikli insan kaynağımız, yenilikçi AR-GE ve inovasyon yapımızla aşamayacağımız hiçbir engel yoktur. 21'inci yüzyıl Türk ve Türkiye Yüzyılı olacaktır.

Sayın Başkan, bugün Dünya Tiyatro Günü. Öncelikle, bu Dünya Tiyatro Günü'nde tüm tiyatro sanatçılarımızın ve tiyatroseverlerin Tiyatro Günü'nü kutluyorum. Bugün, Türkiye'de sadece Devlet Tiyatroları 83 sahneyle çok önemli atılımları gerçekleştirmiştir. Bu 83 devlet tiyatrosunun dışında da 400 özel tiyatroya gerekli destekler verilmektedir. Sadece Ankara'da 12 sahne bulunmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Geçtiğimiz aylarda da özellikle Devlet Tiyatroları bünyesinde sözleşmeli 1.187 sanatçı ve personelin kamuya geçirilmesi de sağlanmıştır. Bu vesileyle, Tiyatro Günü'nü tekrar kutluyorum ve bütün sanatçılarımıza ve tiyatro yöneticilerine de başarılar diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tunç, buyurun.

26.- *Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Büyük Birlik Partisi Kurucu Genel Başkanı merhum Muhsin Yazıcıoğlu'nun vefat yıl dönümüne, AK PARTİ ve Cumhuriyet İttifakı'nın son bir yıl içinde hayata geçirdikleri düzenlemelere ve bugüne kadar olduğu gibi çözülememiş tüm sorunları çözmeye devam edeceklerine, depremin ilk anından itibaren devletin tüm kurum ve kuruluşlarıyla depremzedelerin yanında olduğuna ve yapılanlara, Evim Yuvan Olsun Projesi'ne, Genel Kurul gündemine ve Dünya Tiyatrolar Günü'ne ilişkin açıklaması*

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, yeni bir haftaya başlarken hepinizi saygılarımla selamlıyorum ve çalışmalarımızda kolaylıklar diliyorum.

Geçtiğimiz cumartesi günü, Büyük Birlik Partisi Kurucu Genel Başkanı merhum Muhsin Yazıcıoğlu'nun vefat yıl dönümüydü. Türk siyasi hayatında müstesna bir yeri olan, vatan, millet ve bayrak sevdalısı bir dava adamı olan merhum Muhsin Yazıcıoğlu'nu vefatının seneidevriyesinde rahmetle anıyorum, mekânı cennet olsun.

Değerli milletvekilleri, “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” anlayışıyla, yirmi yıldan bu yana insanımızın refah seviyesini yükseltmeye, oluşan enflasyon karşısında alım gücünü korumaya devam ediyoruz. AK PARTİ ve Cumhuriyet İttifakı olarak son bir yıl içinde 3600 ek göstergeden sözleşmeliye kadro düzenlemesine, EYT düzenlemesinden asgari ücret artışlarına, memur ve emekli maaş artışlarına kadar birçok düzenlemeyi hayata geçirdik. Şimdi de geçici işçilerimize yönelik düzenleme ile en düşük emekli aylığı ve emekli ikramiyelerindeki artışla birlikte vatandaşımızın taleplerine cevap vermeye, bugüne kadar olduğu gibi çözülememiş tüm sorunları çözmeye devam edeceğiz. 2002 yılında BAĞ-KUR tarım emeklisi aylığı 69 lira iken, SSK emekli aylığı 257 lira iken 2023 Ocak ayı itibarıyla kademe kademe yükselterek bu rakamı 5.500 liraya çıkarmıştık. Şimdi de getireceğimiz kanun teklifiyle en düşük emekli aylığını 5.500 liradan 7.500 liraya yükseltiyoruz. Böylelikle, en düşük emekli aylığına son dört ayda yüzde 115 oranında artış sağlamış oluyoruz. Bununla da yetinmiyor, emeklilerimizin bayram ikramiyelerini de 1.100 liradan 2.000 liraya yükseltiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Gazilerimize ödenen aylıkları da asgari ücret düzeyine çıkarıyor, gazilerimiz arasındaki aylık farklılıklarını da ortadan kaldırıyor, geçici işçilerimize de kadro yolunu açıyoruz. Komisyon görüşmelerinin ardından birkaç gün içerisinde Genel Kurulda görüşeceğimiz kanun teklifimizin şimdiden ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat 2023 tarihinde dokuz saat arayla yaşanan ve 11 ilimizi etkileyen asrın felaketi ile sonrasında meydana gelen sel afetinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor, hastanelerde tedavileri devam eden vatandaşlarımıza da acil şifalar temenni ediyorum. Depremi ilk anından itibaren devletimiz, tüm kurum ve kuruluşlarıyla birlikte, gönüllülerimiz ve sivil toplum kuruluşlarımızla arama kurtarma faaliyetlerini, ardından enkaz kaldırma çalışmalarını sürdürmüş; diğer taraftan da depremzedelerimizi açıkta bırakmamak için çadır kentler kurmuş, konteyner kentler, geçici barınma merkezleri ve kruvaziyer gemilerle barınma faaliyetlerine devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Diğer illere giden depremzedelerimizi de otellerde, sosyal tesislerde, KYK yurtlarında ve kira bedellerinin, doğal gaz, elektrik ve su faturalarının karşılandığı Evim Yuva Olsun Projesi'yle ağırlıyoruz. Diğer yandan, vatandaşlarımızı bir an önce güvenli konutlara kavuşturmak için bölgede yaklaşık 650 bin konut planlanmış ve hızla zemin etütleri ve sözleşmeleri tamamlanan alanlardaki 53.830 konutun inşasına başlanmıştır. Devletimiz güçlü, milletimiz vakurdur. Yaralarımızı sarına kadar, şehirlerimizi yeniden inşa edene kadar başka bir yöne bakamayız. Ülkemizi bir an önce seçim gündeminden çıkarmak ve deprem gündemini gölgeleyecek polemiklerden bir an önce uzaklaşmak istiyoruz. İnşallah “Hemen şimdi.” diyerek hep beraber ülkemizi hızlı bir şekilde yeniden inşa edecek ve milletçe yeniden ayağa kalkacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün de yine gündemimizde, Meclis Genel Kurulunda görüşmelerine başlayacağımız 21 ayrı kanunda değişiklik öngören, vatandaşlarımız ve yargı camiamızı yakından ilgilendiren, kamuoyunda “yedinci yargı paketi” olarak bilinen İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlayacağız. Uyuşturucuyla mücadeleden hasta çocuğu bulunan hükümlü annelere, uyumsuzlukların ara buluculuk yoluyla çözülmesinden göçmen kaçakçılığına ilişkin düzenlemelere, konutta haciz işlemlerinden mesleğe yeni başlayan avukatlara sağlanan kolaylıklara kadar birçok alanı kapsayan kanun teklifimizin de şimdiden milletimize ve yargı camiamıza hayırlı olmasını diliyorum; bugün Dünya Tiyatro Günü, Dünya Tiyatro Günü’nü kutluyor, tüm tiyatrocü sanatçılarımıza başarılı ve sağlıklı bir meslek hayatı diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekili tarafından, AFAD’ın 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasındaki faaliyetlerinin araştırılması amacıyla 8/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Mart 2023 Pazartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

27/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu, 27/3/2023 Pazartesi günü (bugün) toplamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekili tarafından AFAD’ın 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasındaki faaliyetlerinin araştırılması amacıyla 8/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 27/3/2023 Pazartesi günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sayın Arslan Kabukcuoğlu.

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6 Şubat depremiyle ilgili AFAD’ın beceriksizlikleri konusunda İYİ Partimizin vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

6 Şubat depremi ülkemizi perişan etti, vatandaşlarımız can verdiler. AK PARTİ Hükümetinin deprem karşısındaki şaşkınlığı bizi şaşırtmadı. En olağan koşullarda dahi şaşırın Hükümetin deprem karşısındaki şaşkınlığını biz normal karşılıyoruz. Hayatını kaybeden vatandaşlarımızı bir kez daha rahmetle anıyoruz; Allah yakınlarına sabır versin.

AK PARTİ için devletin sahip olduğu tüm imkânlar eş dost gönüllemek içindir, devletin kontrol edilebildiği makamlar da böyledir. Deprem yaşanınca anladık ki Hükümetin hiçbir acil planı yoktur ve buralara atanan kadroların ne kadar liyakatsiz ve başarısız olduğu ortaya çıktı. Her defasında, Hükümet depremin geniş bir alanı kapsadığından bahsetmektedir. Hükümet algı konusunda Basra Valisi Muaviye'den daha da mahirdir. 1999 yılından itibaren ülkemizde depremle ilgili vergi toplanmıştır. Bugünkü hesaba göre eğer bu toplanan deprem vergileri değerlendirilseydi 800-900 bin kadar konut yapmak mümkündü.

Sayın vekiller, Kahramanmaraş depreminin olacağını hepimiz biliyorduk. Asrın ihmali tüm haşmetiyle gündemimize oturdu. Bilim adamlarının anlatmakla dillerinde tüy bitti; Hükümetin, anlatılanlara tepkisi ise sadece umursamamaktı. O binalar uygun olmayan zeminlere, şuuruzca yapılmayabilirdi. Maalesef Kahramanmaraş depreminin başfaily umursamazlıktır.

Deprem sahasının büyüklüğü başarısızlığa mazeret olarak gösteriliyor. Böyle bir olay için hiçbir hazırlığınızın olmadığı ortada. Hükümet deprem nedeniyle 4'üncü seviye alarm verdi, yabancı ülkeler hiç beklemeden harekete geçti. AFAD'ın verilerine göre 6 Şubatta yıkılan 5.606 binada arama kurtarma için 9.876 kişi varken arama kurtarma ekibinin sayısı ancak dört gün sonra 120 bine ulaşabildi.

Bir soru var ki herkesin içini kurt gibi kemiriyor: Malatyalılar "Burada 2'nci Ordu vardı, biz 2'nci Orduyu neden yanımızda göremedik?" diye soruyorlar. Askeriye ki zinde güçtür, istihkâm gibi hazırlıklı sınıfları vardır; kısaca, vatanlarının evlatlarıdır. İnsanlar enkaz altında can çekişirken, soğukta hipotermiye girerken, dakikaların önemli olduğu bir zamanda kurtarma çalışmalarına askeriye neden katılmadı? Sayın vekiller, 10 bin kilometre uzaklıktan Meksika geldi, yardıma koştı ama Malatyalılar burunlarının dibindeki askeriye den yardım göremedi.

AFAD'ın çaresizliği, büyükelçi olarak atanan eski başkanının göreve çağrılmasıyla kendini gösterdi; AFAD'ın depremde yaptığı en yararlı iş bu olmuştur.

Her ile 1'den fazla vali ve idareci göndermek, işi sadece savsaklamaktır. Depremle ilgili çalışmalarınız ve planlamalarınız olmadıktan sonra ülkenin tüm valilerini bir ile toplasanız dahi fayda etmez.

İş makineleri günlerce enkazın başına ulaştırılmadı; Hükümet, en basitinden, ulaşım dahi sağlayamadı, iletişim sağlayamadı. Antakya'da insanlar depremin 3'üncü günü "Bize kazma kürek gönderin." diye yalvarıyorlardı. Bir tarafta insanlarımızın hak etmediği bir deprem felaketi, bir tarafta yardım alamayan depremezeler, bir tarafta ise yararlanma becerisini gösteremediğimiz askeriye.

Depremin tuş ettiği bir başka kurum Türk Kızılayıdır. İnsanların yıllarca gözü gibi baktığı, her türlü yardımı esirgemediği ve her defasında yardımda bulunduğu Türk Kızılayının maalesef kof bir kurum hâline geldiği bu depremde anlaşıldı. Ülkedeki makam sahiplerinin umursamazlığı bu dönemde rekora koşuyor. Bir yardım kuruluşuna vatandaşımızın ihtiyacı olduğu günlerde depremin 3'üncü günü Kızılay çadır satıyor, Kızılay parayla çadır satıyor. Buna açgözlülük mü diyelim, umursamazlık mı diyelim, ne diyeceğimizi bilemiyoruz. Kızılayın başında olan zat pişkin pişkin oturuyor; bu durum zorbalıktır, insanlarımızın ülkesine olan güveninin sarsılmasıdır. Bu ve benzeri aksaklıkların ortaya çıkartılması için Meclis araştırması komisyonuna ihtiyaç olduğu ortadadır.

Hepinizi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN - Hakların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Ali Kenanoğlu.

Buyurun.

HDP GRUBU ADINA ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, AFAD yani Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının depremle birlikte gerçek yüzünü, gerçek organizasyon beceriksizliğini görmüş olduk. Deprem Araştırma Komisyonu üyesiydim, AFAD geldiğinde bir sunum yaptığında zannedersiniz ki Türkiye’de 10 büyüklüğünde deprem olsa AFAD her şeye hazır yani sunumlar böyle, gösteriş böyle, algı yönetimi böyle, kendisini ifade ederken bu şekilde büyük görsellerle anlatıyor fakat iş pratiğe gelince yok. 1’inci gündü, biz hemen HDP Genel Merkezinde bir koordinasyon oluşturduk ve ilk gün AFAD’ı aradık çünkü çok sayıda talep geliyordu bölgeden. Aradığımızda AFAD bizzat kendisi söyledi, dedi ki: “Bölgeye helikopter dışında hiçbir ulaşım aracıyla gitmek mümkün değil.” Yani AFAD ortada kalmış, hiçbir şey yapamıyordu. Niye mümkün değil peki? Yani -acil durum yönetimi- bir taraftan da bu yolların açık tutulması, alternatif güzergâhların kullanılması ya da bu iş için özellikle birtakım araç ve gereçlerin hazır tutulması gerekmiyor mu? Türkiye sürekli bu hâl içerisindeki bir bölge ama gördük ki iktidarın böyle bir derdi yok. Dolayısıyla, herkes kendi hâline bırakıldı, 1’inci gün kimse gidemedi bölgeye yani kimseden kastım şu: Bakan gitmiş, “Bakanlarımız hep oradaydı.” diye anlatıyorlar. Ya, senin bakanın ne yapacak orada? Vatandaş enkaz altında, kendisini çıkaracak birisini arıyor, orada bakanı görse ne olacak görmese ne olacak! Yani bakan orada olduğu zaman devletin orada olduğu anlamına gelmiyor. Devlet orada demek, tümüyle bu -yardım, ekipman- enkaz altındaki vatandaşın kurtarılmasına yardım edecek ekiplerin orada olması demek. “Devlet” dediğiniz mekanizma bu, bunu istiyorlar. Bakan gitmiş oraya, elini kolunu sallasın orada, dolanıp dursun bakalım ne olacaksa!

Şimdi, dolayısıyla böyle bir yapı mümkün değil arkadaşlar. Burada problem nedir? Problem şu: Merkeziyetçi tek adam rejimidir. Yani bütünüyle her şeyi Ankara merkeze toplayıp Ankara’yı da tek adama bağladığınız zaman işte bu tür sorun ve sıkıntıların altından kalkamıyorsunuz çünkü deprem bölgesi Hatay’da, Samandağ’da, Adıyaman’da, Maraş’ta, Elbistan’da, Pazarcık’ta, Malatya’da ve bütün o bölgede. Şimdi, oraya Ankara’dan gidilecek ve koordine edilecek; Ankara’dan malzemeler götürülecek, bölgeye yakın yerlerden... Ya, her alanda AFAD’ın bu tür önlemleri oluşturması ve deprem beklenen bölgelerde tedbirleri alması gerekirken her şey Ankara’ya, merkeziyetçi tek adama bağlandığı takdirde böyle şeyler yaşanıyor. Tabii, insanlar kaderine terk edildi, kazma kürek bulamadılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ALİ KENANOĞLU(Devamla) – Bitiriyorum efendim.

Bütün bu beceriksizlik içerisinde vatandaşın kendisinin ifade ettiği gerçeklik şudur: “Eğer, zamanında müdahale edilmiş olsaydı, yaşamını yitirenlerin yarısı kurtarılabilirdi.” Bu gerçekliği bütün deprem bölgelerine gittiğiniz zaman herkesten duyabiliyorsunuz, herkesten dinleyebilirsiniz.

Maalesef, AFAD daha sonra yardımları engelledi. Özellikle işine gelen kıymetli -jeneratördür, çadırıdır ve benzeri- yardımlara, kuruluşların gönderdikleri yardımlara el koydu. Kimine daha gümrüklerde el koydu -yani yurt dışından gönderilen yardımlara- kimine ise bölgeye giderken el koydu. AFAD bir bütün olarak aslında tümüyle beceriksiz bir şekilde enkaz altında kaldı. Aslında, enkaz altında kalan AFAD’ın kendisi değil, AFAD’ı yönetenlerdi ve bu iktidarın kendisiydi. 14 Mayıs’ta da hep birlikte bu iktidardan kurtularak bu kadere değiştireceğiz.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gökan Zeybek.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun en ön sırasında oturan 3 milletvekili arkadaşımızla saat 16.00’da Hatay’daydık. Evet, o gün Hatay’a Parlamentodaki milletvekillerinden ilk giren 3’ü burada, beraberce girdik. Niye bunu söylüyorum? Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinde İzmir depremi sonrası kurulan Deprem Komisyonunda bize bir kitapçık dağıtıldı. Kitapçık, Türkiye’de AFAD’ın dağıttığı bir kitapçık. Bu kitapçığın içinde bir harita var, bu haritada da 5 tane sismik boşluğun olduğu yer gösteriliyor, 5 sismik boşluk. Bunlardan bir tanesi, Kahramanmaraş’tan başlayıp Hatay’a kadar gidecek olan ve -gene AFAD’ın dağıttığı kitaptan söylüyorum- 7,5 büyüklüğünde deprem üretecek bir riskten bahsediliyor. Peki, AFAD bunun tedbirini aldı mı? Kitaba koydunuz, Komisyonla söylediniz, her yerde tatbikat yaptınız; hayır, yok. Nasıl yok? Bakın, İstanbul’dan kurtarma ekiplerini uçağa bindirdiniz, alet edevatı nakliye araçlarına yüklediniz, Aksaray-Adana Otoyolu’nu kardan altı saat trafiğe açamadınız. İstanbul’dan İncirlik Hava Üssü’ne alet edevat, araç gereç, ekipman indirdiniz; kargo uçaklarındaki lift yüksekliğini bilmediğiniz için kargoyla götürülmesi gereken lift yüksekliğine ait olan malzemeleri altı saat indirmediniz; NATO geldi, NATO’nun askerleriyle indirip bölgeye ulaştırdınız. “İnen insanları Adana’dan Hatay’a ulaştırmak için otobüs lazım.” dediniz, Mersin Büyükşehir Belediyesinin araçlarından yardım istediniz, Mersin Büyükşehir Belediye Başkanının telefon numarasını biz milletvekillerinden istediniz. Sizin Hatay Valiniz hepimizin içinde “Ben AFAD Başkanına ulaşamıyorum.” dedi. Çünkü bütün telefon sistemleri kapanmıştı ve Hatay’da telefonlar çalışmıyordu. Devletin valisinin, devletin Sağlık Bakanının, AFAD’ın Hatay Belediye Başkanına ulaşamadığı bir yerde siz neyi çözeceksiniz? Daha da önemlisi, valinin kalkıp “Bu AFAD Başkanını görevden alamıyorum.” diye herkesin içinde şikâyet ettiği ortamı yaşadık. Arkadaşlar, AFAD’ın Hatay’daki binası çöktü, Hatay’a yardım edecek olan illerin tümünde enkaz altında kaldılar. Hastaneler çöktü, kamu binaları çöktü, Jandarma kıışalaları çöktü, askerî binalar çöktü, hepsinden de önemlisi daha üç yıl önce yapılmış olan AFAD’ın Hatay’daki merkez binası çöktü. Şimdi, bunun hesabını vermeyecek miyiz? Tabii ki bu Meclis araştırmasının açılması ve bunun buralarda konuşulması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hastaneler yıkılınca arama kurtarma ekiplerinin enkaz altından çıkardığı canlıları Adana’ya ambulansla yolladınız. Yollar açamadığınız için ambulanslar emniyet şeridinden gitmek zorunda kaldı. Hatay-Adana Otoyolu’nun emniyet şeridi de maalesef yoktu ve üç saatte, üç buçuk saatte yaralıları Adana’ya ambulansla gönderdik. Gece yarısı cenaze nakil araçlarıyla hastaneye götürdüğümüz insanların cenazeleri de cenaze nakil araçlarıyla altışar altışar Hatay’a geri getirildi. Evet, AFAD bir şablon yapmıştı, bir yönetim şeması yapmıştı; Hatay’ı Gaziantep’in kurtaracağını öngörüyordu, Gaziantep’i Maraş’ın kurtaracağını öngörüyordu, bütün bunları da Malatya’nın kurtaracağını öngörüyordu. Sistem çöktü, AFAD çöktü ve enkazın altında ağır biçimiyle kaldı, bedelini de yurttaşlarımız ödedi.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Atay Uslu, buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA ATAY USLU (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Çok büyük bir afet yaşadık, asrın felaketini yaşadık; ölen kardeşlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Bizim değil, dünya tarihinin en büyük depremlerinden bir tanesi; Bulgaristan ya da Yunanistan ya da Macaristan'ın yüz ölçümünden daha büyük bir alanı etkilemiş, onların nüfusundan daha büyük bir alanı etkilemiş bir depremden, karalarda görülen en yıkıcı depremden bahsediyoruz. Bu durum, olağan dışı ve ender görülen bir afet olarak yorumlanıyor uzmanlarca; 11 ilde, 62 ilçede, 10 binden fazla köyde etkili olmuş.

Deprem olur olmaz, saat 4.17 itibarıyla depremin seviyesi 4'üncü seviye olarak açıklanmış, tüm afet grupları acil toplanmış, uluslararası destek talebinde bulunulmuş, devlet seferberlik içerisinde hemen harekete geçmiş, bölgeye hareket edilmiştir. Bölgeye hemen koordinatör, mülki idare amirleri görevlendirilmiştir. Tüm bakanlarımız bölgeye hemen hareket etmişler, birkaç saat sonra bakanlarımız bölgede çalışma yapmaya başlamışlardı. AFAD'da Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan süreci ilk andan itibaren koordine etmiştir.

Değerli arkadaşlar, 40 vali, 160 mülki idare amiri, AFAD'ın 20 üst düzey yöneticisi, 68 il AFAD müdürü, milletvekilleri, bakanlar, ilk saatlerden itibaren bölgededirler. 110 bin kilometrekarelik bir alanda etkili olmuş bir depremden bahsediyoruz. Başta arama kurtarma ekipleri olmak üzere; iş makineleri, beslenme grupları AFAD koordinasyonunda seferber olup bölgede çalışma yapmışlardır. 25 binden fazla bina yıkıldığını hesap edersek bu binaların her birinde orta büyüklükte bir arama kurtarma ekibi çalışsa bile 1 milyondan fazla arama kurtarma ekibine ihtiyaç olduğu unutulmamalıdır. Böylesine büyük bir çapta arama kurtarma ekibi bulmak mümkün değildir. Yaklaşık 11 bini 90 ülkeden olmak üzere 36 bin kişilik arama kurtarma sayısına, arama kurtarma ordusuna erişilmiş, 100 binden fazla vatandaşımız yaralı olarak enkazlardan kurtarılmıştır. Bakın, sabah saat 04.30 itibarıyla Millî Savunma Bakanlığına bağlı İslâhiye Zırhlı Tugay Komutanlığı, sabah saat 05.00'te Antakya 2'nci Hudut Alay Komutanlığı halka yardım faaliyetlerine başlamıştır. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı saat yedi itibarıyla gemilerini hazır vaziyete getirmiştir. Jandarma Genel Komutanlığı dört elli itibarıyla ulusal düzeyde seferberlik ilan etmiş ve göreve başlamıştır.

Meteorolojiyi incelediğimizde Adana hariç bölgenin tamamında görüş açısının neredeyse sıfır olduğunu görüyoruz arkadaşlar. Kar var, sis var ve beraberinde de tabii ki kötü hava şartları var. Bakın, 6 Şubatın ilk saatlerinde Ankara'dan 10 helikopter topluca hareket ediyor, kalkış yapıyor. Hava şartları nedeniyle üç buçuk saat havada kalıyorlar -normalde helikopterler iki buçuk saat havada kalıyorlar- ancak Torosları geçemeyince Aksaray'da uygun yere iniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

ATAY USLU (Devamla) - Bu kar ve sis nedeniyle helikopterler havalanamayınca bir komutan "Savaşta yız, gerekirse ölüme gidelim arkadaşlar." diyor pilotlara ve pilotlarımız o sıfır görüşle hareketle Hatay'a, Maraş'a ve Antep'e ulaşıyorlar.

Yine, bakın, bölgeye ilk saatlerden itibaren kargo uçakları sevk ediliyor. 18 uçakla saat on bir itibarıyla bölgeye sevkiyatların yapıldığını görüyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, ambulans yok, neyi anlatıyorsun ambulans yok. Şahitler var.

ATAY USLU (Devamla) - Bir üst düzey subay diyor ki: "En ağır savaş senaryoları için hazırladığımız plandan daha yoğun bir uçuş trafiği bölgede oluştu."

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Biz canlı şahidiz, canlı şahidiz Başkanım biz!

ATAY USLU (Devamla) – Arkadaşlar, bölgede bugün çadırlar kuruluyor, konteynerler kuruluyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Biz oradaydık, biz. Siz neredeydiniz? Kâğıttan okumayın.

ATAY USLU (Devamla) – Devlet, koordinasyonu, kapasitesiyle, yönetimiyle bölgede.

Ben AFAD çalışanlarına teşekkür ediyorum. Haftanın birkaç gününü bölgede geçiren Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyorum. Bölgeden ayrılmayan bakanlarımıza teşekkür ediyorum.

Ortada olağanüstü bir gayret var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, Aksaray yolu kapalıydı, Aksaray yolu. Karayolları Genel Müdürü uyuyordu. Gece 02.00’de açıldı, 02.00’de Aksaray yolu açıldı. Ne anlatıyorsun?

ATAY USLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, umudu yeşertenlere teşekkür ediyorum, umudu söndürmek isteyenlere de sitem ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ara verecektik de... Özür dilerim, bir ara talebimiz olmuştu.

BAŞKAN – Vereceğim, müsaade edin; grup önerilerini tamamlayayım, ondan sonra vereceğim. Aceleniz ne?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben konuşmacımıza gelmeyin dedim de ara verilecek diye.

BAŞKAN – Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.17

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.55

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: İshak GAZEL (Kütahya), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 79’uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- *HDP Grubunun, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından, yüksek gıda enflasyonunun nedenlerinin ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla 27/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Mart 2023 Pazartesi günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

27/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/3/2023 Pazartesi günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

27 Mart 2023 tarihinde Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından verilen (24392 grup numaralı) yüksek gıda enflasyonunun nedenlerinin ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 27/3/2023 Pazartesi günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Rıdvan Turan.

Sayın Turan, buyurun.

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tarımda fiyatların düşmesi için ithalatçılık bir yöntem olarak denenebilir mi? Bu ülke çok uzun bir zamandan beri bir laboratuvara dönüştü “Faiz sebep, enflasyon sonuçtur.” tezi denendi, bunun sonucunda kur aldı başını gitti, enflasyon arttı, yoksulluk boyutlandı. Şimdi, bu da diğer bir deneme yani burada da ithalatçılık sayesinde içeride fiyatların düşeceği varsayılıyor ama öyle olmuyor. Yani ithalat silahı çekildiği anda kısmen piyasalarda emtia fiyatları bir miktar geri düşebiliyor ama daha sonra uzun erimli, süregelen ve sistematik bir tarımsal üretim planlaması olmadığından dolayı son tahlilde fiyatlar giderek artıyor.

Değerli arkadaşlar, on bir aydır dünyada gıda maddeleri enflasyonu düşüş hâlinde, Türkiye’de sürekli bir artışta. Hep bize anlatılan şeyler vardır, işte Türkiye’de fiyatların artışının geri planında enerjide dışa bağımlı olduğumuz falan gibi şeylerden bahsedilir ama şimdi, burada bunun izahı ne gerçekten? Yani Türkiye’de gıda fiyatları, gıda enflasyonu hiç hız kesmeden devam ederken dünyada

azalıyor. Pek çok jeostratejik risk var, savaşlar var, anlaşmazlıklar var, kuraklık var, iklim değişikliği var ama dünyada başka, Türkiye’de bu böyle. Niye böyle? Böyle olmasının çok temel sebeplerinden bir tanesi, girdi maliyetleri yani üretici enflasyonunun son derece yüksek olması. Üretici enflasyonunun yüksek olması, doğal olarak tüketici enflasyonunun da yüksek olmasını sağlar. Yani çiftçi, tarlasında üretimi, yüksek fiyatlarla gerçekleştirirse, yüzde 500’lere kadar artmış gübre fiyatlarını göğüslemek zorunda kalırsa, mazotu göğüslemek zorunda kalırsa, tarım kimyasallarının fiyatı böyle artarsa çiftçi ne yapar? Bunu ürününe yansıtır. Ürününe yansıttığında da doğal olarak çarşıda, pazarda fiyatlar el yakar; Türkiye’deki durum bu. Yalnız, bu da aslında durumu tam göstermiyor, bir başka şey daha var, planlamanın olmaması yani planlamadan iyice soyutlanmış çiftçilerin, âdeta borsa oyuncularını gibi, hangi dönemde hangi tarımsal emtianın para kazandıracağını hesaplayıp ona göre tutum takınması. Yani uluslararası tarım tükelleri karşısında çiftçinin sahipsiz kalmış olması, demokratik bir planlamaya sahip olmaması; bunlar da diğer taraftan fiyatları artıran şeyler. Ama ben her konuşmada özellikle vurguluyorum “Faiz sebep, enflasyon sonuçtur.” Zihni Sinir projesi, ülkede sadece tarım ürünleri açısından değil, bütün enflasyon kalemlerinin de en başına yazılması gereken sebeplerden bir tanesidir. Bu mesele nasıl çözülür? Bu mesele, iktidar eliyle ya da bu meselelere iktidar gibi bakanların eliyle ve zihniyetiyle çözülemez. Üretimin başından itibaren demokratik planlamasına ihtiyaç var; bu, kooperatiflerle yapılabilir. Yani siz üretimi artırdığınızda, bunu alım garantisi verdiğiniz kooperatifler eliyle yaptığınızda; bir, çiftçi örgütlü olur, sermaye karşısında yalnız olmaz; iki, ürettiğinin alıcısı kamu olacağından dolayı daha fazla üretim yapmaya başlar, daha nitelikli üretim yapmaya başlar. Üçüncüsü ise inanılmaz bir istihdam artışı söz konusu olur yani insanlar iş bulurlar, sadece bir projeye. Biz HDP olarak bunu öneriyoruz, programımızda da buna yer verdik yani bütün küçük ölçekli çiftçilerin mutlaka kooperatiflerde örgütlenmesinin gıda enflasyonunu azaltmakta çok önemli bir yol ve yöntem olduğunu düşünüyoruz. Bir başka yol ve yöntem, mutlaka yoksullara doğrudan gelir desteği sağlanmalıdır; bütün yoksul hanelere, en az bir kişiye -onun da kadın olması tercih sebebidir- asgari ücret düzeyinde bir ücreti kamunun vermesi gerekir. Bu, enflasyonu azaltmaz ama insanların alabilirliğini sağlar, yoksulluklarını bir nebze azaltmış olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

RİDVAN TURAN (Devamla) – Üçüncüsü, girdi sübvansiyonu sağlamak lazım. İktidar da diyor ki: “Biz de işte, mazotun şu kadarını veriyoruz, ilacın bu kadarını veriyoruz.” Böyle değil arkadaşlar, böyle değil yani mesela, büyük sermaye kuruluşlarını vergiden nasıl bağışık kılıyorsanız, vergi afları falan sağlıyorsanız aynı onun gibi küçük ölçekli çiftçinin kullandığı bütün girdilerin devlet tarafından yüzde 80 oranında -hele bu deprem sebebiyle söylüyorum- sübvansiyon edilmesi lazım. O zaman ne olacak? Çiftçi planlı, programlı olarak ekecek; istihdama katılacak; kadın istihdamı artacak; kırsal, gelişmeye başlayacak; kırsal, tasfiye olmayacak; insanların malı, davarı olacak; bahçesini, tarlasını ekecek ve böylece üretim artacak, fiyatlar düşecek. Bu, pazara yansıdığına da insanlar bunları rahatlıkla alacaklar, çoluğuna çocuğuna yedirecekler, böylece, enflasyon azalmış olacak; bunun bundan başka bir çözümü yok arkadaşlar.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Sayın Erhan Usta.

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Bu, gıda fiyat artışı ve gıda yoksulluğu meselesi hakikaten son derece önemli. Bakın, şunu öncelikle ifade etmek lazım: Belki de İkinci Dünya Savaşı’ndan beri bu gıda yoksulluğu meselesinin Türkiye’de en fazla konuşulduğu bir dönemi yaşıyoruz. Gıdaya erişimde ciddi sıkıntılar var. Bunun birinci nedeni, tabii, gelirin düşük olması; ikinci nedeni de gıda fiyatlarındaki çok aşırı, yüksek artışlar.

Küresel gıda fiyatlarına bakıyorsunuz, dünyada düşmeye başladı ama Türkiye’de düşüş yok, fiyatlar hâlâ bizde çok yüksek gidiyor. OECD içerisinde gıda enflasyonunun en yüksek olduğu ülkelerden bir tanesiyiz. Tabii, bu gıda yoksulluğu çocukların fiziki olarak ve zihinsel olarak yetişmesini, gelişmesini engelliyor. Mesela, biz yaptırdığımız çalışmalarda büyük şehirlerde çocuklarda bodurluğun başladığını tespit ediyoruz yani bu, gıdaya yeteri kadar erişememekten kaynaklanıyor. Şu anda asgari ücret ne kadar? 8.500 lira, 9.425 lira da açlık sınırı yani hepimiz biliyoruz ki çalışanların şu anda yüzde 60’ı açlık sınırının altında maaş alıyor, ücret alıyor. Yani yeterli gıdaya erişecek kadar ücreti olmayan bir insan, ondan sonra, bir de tutacak, giyimi kuşamı, ulaşımı, kirası, sağlık giderleri gibi diğer masrafları karşılayacak; bunlar mümkün değil. Dolayısıyla, neden kısıyor? Gıdadan kısıyor. Burası çok ciddi bir sorun ve uzun vadede ülkemizi ve insanlarımızı çok derinden etkileyecek bir husus.

Şimdi, emekli maaşlarına bakıyorsunuz, işte, artık, herkes emekli maaşını en düşükten almaya başladı, yüzde 80’i en düşükten alıyor. Yani bir ülkede asgari bir emekli maaş sınırı konulmamış olsa çok daha perişan olacak; bunu koymak durumunda kalıyoruz ve emeklilerin yüzde 80’i buradan maaş alıyor. Dolayısıyla, çok ciddi bir sorun var, bir defa gelir tarafının devlet tarafından artırılması lazım.

İkincisi, tabii, meselenin diğer bir boyutu üretim boyutu, tarımsal üretim yani bir ülke üretmezse üretmeyen bir ülkede tarım fiyatlarının veya gıda fiyatlarının düşük olması diye bir şey bekleyemeyiz. Artık, bugün yani son on beş yılda ülkemizde tarım arazilerinin geçmişte kullanılan, ekilen arazilerden yüzde 15 daha az ekildiğini biliyoruz. Tarımsal desteklemeler verimsiz, etkinsiz, yönlendirmiyor ürünü ve çok düşük miktarlarda tarımsal destek veriyoruz. Bunların her birini detaylı konuşma imkânımız olmadığı için sadece başlık olarak söylemek durumundayım. Tabii, bir ithalatla terbiye etme alışkanlığı var. Bu ilk olarak 2010’da filan başladı, bunun sonuç vermediğini artık bu Hükümetin görmesi lazım yani “Aman şöyle olursa ben ithalata giderim, tarımsal ürün ithalatı yaparım.” Et ithal ettin de ne oldu? Bugüne kadar hiçbir sonuç alamadık. Önemli olan, tarımsal üretimi artırmamız lazım. Girdi fiyatları çok yüksek, bunu hepimiz biliyoruz. Mazotundan gübresine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERHAN USTA (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Gübreyle ilgili, gübre fiyatlarının son iki yılda özellikle girdi fiyatlarıyla ilgili bir felaket yaşanıyor. Şimdi, mesela, biz diyoruz ki: Havza bazlı üretime geçilmesi lazım, bu ülkede hem üretim planlaması da yapılması lazım. Hangi... Nerede? Mesela, Konya’da diyelim ki şeker pancarı ve mısır üretiliyor, zaten orada su sıkıntısı var yani artık bir üretim planlaması yapılması lazım, Tarım Bakanlığının bunları çalışması lazım. On-on beş yıl önce Türkiye’de bunlar konuşuldu, AK PARTİ hükümetleri döneminde konuşuldu ama on beş yılda hiçbir şey yapılamadı, artık tamamen tek başına bırakıldı.

Şimdi, eşik fiyat garantisi verilmesi lazım diyoruz biz İYİ Parti olarak ürünlerde yani bir üründe diyeceğiz ki vatandaşa: “Kardeşim, senin şu ürününde şu fiyatı garanti ediyorum.” Bunu söylemediğiniz zaman, ürün, ekilmez duruma geliyor; insanlar kazanamadığı için ekmiyor.

Diğer taraftan, hayvancılık meselesi zaten büyük bir sıkıntı. Birinci boyutu tarımsal üretimdi – başlık başlık söyledim- ikinci boyutu da enflasyonla mücadele edilmesi lazım. Bugün, Türkiye’de enflasyonla mücadele yok; diğer enflasyon da düşmüyor, tarım, gıda enflasyonu da düşmüyor. Dolayısıyla, enflasyonla mücadele eden, doğru düzgün para politikası uygulayan bir sistem kurulmak durumundadır diyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ünal Demirtaş.

Sayın Demirtaş...

CHP GRUBU ADINA ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, dünyada bütün ülkeler için tarımsal ve hayvansal üretim stratejik öneme sahiptir. 1990'larda zengin tarım arazileri ve elverişli iklimiyle Türkiye, tarımda avantajlı olan ülkeler arasında yer alıyordu. Hepimiz hatırlarız, 1990'larda nüfusu 55 milyon olan Türkiye, tarım ve hayvancılıkta kendi kendine yetebilen 7 ülkeden biriydi. O dönemde insanlar yoksul da olsa Türkiye büyük ekonomik krizler yaşamış olsa da aç kalmazdı, her evde tencere kaynadı. Oysa bugün, yirmi bir yıldır uygulanan yanlış politikalar nedeniyle yoksulluk çok daha fazla derinleştiği gibi insanlarımız da aç kalmaktadır. Milyonlarca evde ya tencere hiç kaynamamakta ya da tencerenin kaynaması çok zor koşullara bağlı olmaktadır.

Bugün, 85 milyon nüfusumuza -kâğıt üzerinde- 5 milyon -Suriyeli gibi- sığınmacıyı da ilave ettiğimizde ve yine turizm potansiyelini de göz önünde tuttuğumuzda bir yılda yaklaşık 95 milyon insanımızı beslemek zorundayız. Oysa Türkiye, tarımda kendi kendine yetebilen, tarım ihracatçısı olan bir ülkeyken, yanlış politikalar nedeniyle 95 milyon insanı kendi kendini besleyemeyen, tarım ve hayvancılıkta ithalatçı bir ülke hâline gelmiştir. Son yıllarda tüm dünyada tarımsal üretim desteklendi, hayvancılık da teşvik edildi. Ülkemizde ise tam tersi bir süreç yaşandı. Türkiye, Arjantin'den, Uruguay'dan Angus ithal eden, iç savaşta Suriye'den patates ithal eden, savaşta Rusya'dan ayçiçeği yağı, yine savaşta Ukrayna'dan buğday ithal eden bir ülke hâline geldi. Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik buhran nedeniyle tarım ve hayvancılıkta üretim maliyetleri 4-5 katına kadar çıktı, çiftçiler ve hayvan üreticileri bu maliyetlerin altında ezildi. Bu süreçte gereken destek ve teşvikleri alamayan üreticiler elindeki avucundakini satmak zorunda kaldı. Süt üreticisi elindeki son ineğini borçlarını ödemek için sattı. Artan mazot fiyatlarına dayanamayıp tarlasını süremeyen, ekinini tarlada bırakan çiftçi traktörünü satıp üretimden vazgeçti. Üretici toprağa küstü, hayvan üreticisi de hayvanını kesti. Siz, ithalata dayalı tarım politikalarıyla yurt dışındaki çiftçileri desteklerken Türkiye'deki çiftçilere üretimi bıraktırdınız. Bunun sonucunda da bugün milletimiz sağlıklı ve ucuz gıdaya erişemez hâle geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, enflasyonun yüzde 126'lara fırladığı ülkemizde alım gücü hızla düşmektedir. TÜRK-İŞ verilerine göre Şubat ayı itibarıyla açlık sınırı 9.425 liraya yükselmiştir. Bakın, gıda fiyatlarında bugün fahiş artışlar vardır, mutfakta bir yangın vardır. Beğenmediğiniz 1990'lı yıllarda en yoksul vatandaş bile taneyle karpuz, kilolarca meyve sebze alabilecek ekonomik durumdaydı ama şimdi ise karpuzu dilim olarak, meyve sebzeyi ise tane olarak almak zorunda kalıyor.

Değerli arkadaşlar, ekmek, un, bulgur, makarna fiyatları yüzde 185 oranında artmış; et, balık fiyatları yüzde 95 oranında artmış; süt ve yumurta fiyatları da yüzde 116 oranında zamlanmıştır; yine ete yüzde 48 zam gelmiştir. Bu fiyatlarla vatandaşlarımızın yaşamlarını idame ettirmeleri mümkün değildir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Yaşar Kırkpınar.

Buyurun Sayın Kırkpınar.

AK PARTİ GRUBU ADINA YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubum adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başından bizi takip eden vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, epeyce zamandan beri dünyada ekonomi çok ciddi anlamda sınamalarla karşı karşıya. Özellikle iklim kriziyle başlayan, ticaret savaşlarıyla devam eden, pandemiyle zirveye ulaşan ve son olarak da Ukrayna-Rusya savaşıyla âdeta dünyadaki bütün ekonomileri sarsan bir süreçle karşı karşıya kaldık. Malumunuz, 6 Şubat 2023 tarihinde dünyada eşine rastlanmayacak oranda bir felaket de yaşadık.

Değerli arkadaşlar, dünya ekonomisinin girmiş olduğu bu türbülans neticesinde dünyanın dört bir noktasında enflasyon rakamlarının son elli yılın en yüksek seviyelerine ulaştığını da görüyoruz. Bizler bu durumdan etkilenmemek adına yatırımı, istihdamı, üretimi ve ihracatı odağımıza alarak ülkemizi büyötmek anlayışıyla bugüne kadar hareket ettik, bu sayede istihdamı ve verimliliği de arttırmış olduk. Nihayetinde, Türkiye ekonomisi 2021 yılında yüzde 11,4 büyöyerek diğer ekonomilerden pozitif manada ayrılmış oldu. Büyöme, yatırım ve ihracat artışları sayesinde ülkemizde istihdam edilen kişi sayısı 32 milyona yaklaşmış oldu. Son zamanlarda işsizlik oranlarında ciddi bir azalışın olduğunu da hep birlikte gözlemliyoruz. Diğer taraftan, ihracatımız yine 254,4 milyar dolarla rekor seviyeye ulaşmış oldu.

Değerli arkadaşlar, hem dar gelirli vatandaşlarımızın hem de asgari ücretle çalışan emekçilerimizin enflasyondan etkilenmemeleri için özellikle son yıllarda çalışma hayatıyla ilgili devrim niteliğinde iyileştirmeler yapmış olduk; asgari ücretten vergiyi kaldırdık, EYT problemini çözdük, çalışanlarımızı yine bu kapsamda kadroya geçirdik, asgari ücreti ve en düşük emekli aylığını artırmış olduk, basit usulde vergiyi kaldırarak dar gelirli vatandaşlarımızın vergi yükünü de bu sayede kaldırmış olduk. Yine, doğal gazı sübvans ediyoruz, aynı zamanda elektriği sübvans ediyoruz; böylece ülke kaynaklarını vatandaşlarımızın faydasına harcıyoruz. Ayrıca, gıda fiyatlarının artışının önüne geçmek için her türlü gayreti de gösteriyoruz. Tabii, enerji ve girdi maliyetlerinin yüksek olması burada işimizi biraz zorlaştırıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, 6 Şubatta yaşadığımız deprem felaketinin ekonomik maliyetinin 100 milyar doların üzerinde olduğu ifade ediliyor. 650 bin konutu da inşallah, söz verdiğimiz zaman dilimi içerisinde bitirmiş olacağız. 85 milyon bir ve beraber olarak bu yaraları saracağız ve hep birlikte, inşallah, büyömeye devam edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Nihat Yeşil ve arkadaşları tarafından, AFAD ve Kızılay üzerinden toplanan deprem bağışlarının ne kadar olduğu ve bu bağışların nerelerde kullanıldığının araştırılması amacıyla 21/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Mart 2023 Pazartesi günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

27/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/3/2023 Pazartesi gün (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Nihat Yeşil ve arkadaşları tarafından, AFAD ve Kızılay üzerinden toplanan deprem bağışlarının ne kadar olduğu ve bu bağışların nerelerde kullanıldığının araştırılması amacıyla 21/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (3970 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 27/3/2023 Pazartesi günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Nihat Yeşil.

Sayın Yeşil, buyurun.

CHP GRUBU ADINA NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün Dünya Tiyatrolar Günü. Ayrıca, Dünya Tiyatrolar Günü’nde tüm sanatçı dostlarımızı saygıyla sevgiyle anmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, 6 Şubat depremiyle, Kahramanmaraş merkezli 11 ilimizi etkileyen depremler çok büyük bir yara alan ülkemizin bu acı felaketine karşı o gün biz bir araştırma önergesi olarak... Yerinde gördüğümüzde dedik ki: 2023 yılında, 11 ilde, 1939 yılındaki Erzincan depreminden sonra ilk olarak böyle bir depremin yaptığı tahribatla karşı karşıya kaldık. Burada bu tahribatı yenmek için de 2023 yılında 11 ilimizde olan bu depreme karşı vatandaşlarımızın el birliğiyle, gönül birliğiyle, dostlukla yaratmış olduğu dayanışmaya Türkiye’de hepimiz tanık olduk. Ama ne garip ki bu ülkeyi yöneten yanlış yönetim anlayışının karşısında, Kızılay ve AFAD bu yönetim sürecinde çok olumsuz durumlarla karşı karşıya bıraktı. Hem halkımız mağdur oldu hem ülkemizde toplanan o yardımın nereye gittiği noktasında kuşku yarattığına sebep oldu. O açıdan, bunu yerinde incelemek için bir araştırma önergesi verdik.

Ülkemiz geçmişte deprem konusunda büyük acılar yaşamıştır. 17 Ağustos 99 Gölcük depremi, 12 Kasım Düzce depremiyle birlikte bir kanun çıktı, bir yasa çıktı. Toplanan vergilerle birlikte, bu yasa da, bu vergilerin alınması ve halkın yaralarının sarılması, kullanılması için bu vergiler geliştirildi. Ama ne garip ki yirmi iki yılda, 1999’dan bugüne kadar yirmi iki yılda 38 milyar 200 milyon dolar para toplanmış ama bu toplanan paranın nerede olduğu belli değil. Geçmişin Sayın Maliye Bakanına sorulduğunda “Biz bu vergileri okula kullandık, yollara kullandık, hava şirketlerine kullandık, şunu yaptık, bunu yaptık.” diye açıklama yaptı ama bugün, Türkiye’nin acı gerçeği depremlerle karşı karşıya kalan ülkemize eğer yapmış olsaydı... TOKİ’nin ortalama 96 metrekairelik konutlarından ve 112 metrekairelik konutlarından hesapladığımız zaman; 96 metrekaire yapılan konutlardan 1 milyon 317 bin konut imal ediliyordu, eğer 112 metrekairelik konutlar yapmış olsa yaklaşık 1 milyon 137 bin konut imal ediliyordu. Ne garip, bunların hiçbirisi olmadı; şimdi, değerli arkadaşım biraz önce diyor ki: “600 tane konut yapılacak.” Yirmi iki yılda yapamadığını yani bir yılda, bir ayda, bir günde nasıl yapacağını gördük; temellerini attılar, o temellerden nasıl yapıldığını... Jeolojik araştırmaları... Diyoruz ki: Bilimi esas alın, bilimsel olarak bu olguların oluşması lazım ama bunlar, hiçbir şeyden ders çıkarmadan, tekrar jeolojik araştırmalar yapılmadan, teknik araştırmalar yapılmadan gelişigüzel bir temel atıyor, orada bir tören yapıyor, “Hemen konutları teslim edeceğiz.” diyor. Böyle bir hayalî dünya yok arkadaşlar. Biz artık bunlardan ders çıkarmalıyız yani aceleye getirip bunları yapmamız doğru değil; bize, hiçbirimize bir yarar getirmiyor. Aynı zamanda, geçmişte “Biz Bize Yeteriz” toplantısı yaptığı gibi 15 Şubat tarihinde “Türkiye Tek Yürek” diye bir kampanya açtı; o kampanyada 115 milyar lira para toplandı. Bu paranın nereye harcandığını, nasıl harcandığını ortaya koymak için bütün toplumdan tepkiler geldi. Bölgemize gittiğimizde vatandaş soruyor, daha bir çadır verilmemiş arkadaşlar, çadır. O

çadırların kurulmasında... Yani mağduriyetlerin önlenmediğini... Aradan iki ay geçiyor. Bu iki aylık sürede, bu toplanan 116 milyar hatta 9 milyon 10 bin SMS de vardı, onlar da bu işin içinde değil. Hatta mesela, arkadaşlar depremle ilgili Afet Yeniden İmar Fonunu kurdular, bu Fon da buna dâhil değil. Bu Fonun içerisine bu “Tek Yürek” kampanyası da dâhil değil, ona rağmen bu paranın nereye gittiğinin araştırılması için biz bir önerge verdik, benden önceki değerli arkadaşlar da önerge verdiler, onlar da reddedildi. Diyoruz ki: Arkadaşlar, şeffaf olalım, açık olalım. Kullandığımız parayı ne yaptık, halka nasıl verdik, kimlere neler yapacağız? Onları topluma açıklamak bu kadar mı zor oluyor, bu kadar mı sizi sıkıntıya sokuyor? Bunlar doğru şeyler değil ve bu şaibelerle toplumu karşı karşıya getirmek de bize bir yarar getirmiyor. Onun için bu süre içerisinde yeni bir araştırma önergesiyle diyoruz ki: Kurulsun, burada bir heyet oluşsun, o heyet yerinde incelesin, gerçekten paranın doğru yerde kullanılıp kullanılmadığı ortaya konulsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

NİHAT YEŞİL (Devamla) – Ondan sonra da gönül rahatlığıyla biz de insanlara anlatalım: “İşte, bir Kızılayımız var, Kızılayın ne afetlerle karşı karşıya...” Kendileri bir afet oldu. Adına “AFAD” dediler, afet kuruluşlarına bu noktada güvensizlik yarattılar. Sayın Cumhurbaşkanını da bunu anlattı; işte bölgelerinde dediler ki...

Geçen hafta asbestle ilgili bir önerge vermiştik, bu önergenin... Sayın Cumhurbaşkanımız kendisi diyor: “1999’dan önce bu binalar yapılmış.” Ya, 1999’dan önce bu binalar yapılmışsa o zaman bu binaların yüzde 99’u asbestli. O zaman bu asbestin araştırılmasını dahi... İnsanın en kutsal hakkı yaşam hakkı, bu yaşam hakkını bari hiç olmazsa insanlara sağlayın. Doğru dürüst bir adım atın. Bunu söylediğimde onu da reddediyorlar yani hani 99 depremi sonrası yapılan binalar doğruysa o zaman burada asbestin olmadığını kendiniz ortaya koyun, araştırın. Bu araştırmayı niye yapmıyorsunuz? Bunu da yapmadılar. Onun için ben önergemizin inşallah Genel Kurulda araştırılıp paranın nerede kullanıldığını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ettim.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Fahrettin Yokuş.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

17 Ağustos 1999 depreminin ardından ekonomik kayıpları gidermek için geçici olarak uygulanan, sonrasında ise kalıcı hâle getirilen deprem vergileri 1999 yılından 2022 yılına kadar 83 milyar Türk lirasını aşmıştır. 2011 Van depreminin ardından dönemin Maliye Bakanına “Deprem vergileri nerede?” diye sorulduğunda toplanan paraların duble yollarda kullanıldığını açıklamıştır. Böylelikle maalesef iktidarın vergilerimizi bile amacı dışında kullandığının bir tescili ortaya çıkmıştır. 1999 depremi sonrasında 57’nci Hükümet tarafından kurulan Ulusal Deprem Konseyi uluslararası ve dünyadaki benzerlerine uygun, bağımsız çalışmaları esas alan bir kuruluş olarak göreve başlamıştı. Konsey 6 Ocak 2007 tarihinde güncelliğini yitirdiği gerekçesiyle dönemin Başbakanı Erdoğan’ın imzasıyla lağvedilmiştir. Şimdi, buradan soruyoruz: Ülkemiz bir deprem bölgesiyken yani deprem her an ayaklarımızın altındayken Ulusal Deprem Konseyini neden lağvettiniz? Şimdi vicdanınız rahat mı?

Değerli milletvekilleri, dört ay önce 2023 bütçesini yaparken, hatırlayımız, AFAD’ın bütçesinin bir önceki yıla nazaran düştüğünü göreceksiniz. Yani getirilen bütçede AFAD’a ayrılan pay yüzde

33 oranında eksiltiştir. Bir bütçe yapıyorsunuz, bütün kurumların bütçelerini artırıyorsunuz -ki artırmalısınız- ama ne hikmetse AFAD'ın bütçesini tam 4 milyar lira azaltıyorsunuz, acaba neden? Yani bu AFAD... Bu ülkenin her yanı her zaman depremlerle yüz yüze. Depremlere ilk müdahale edecek olan kurum AFAD; o zaman sizin derdiniz ne Allah aşkına? AFAD'ın bütçesini azaltarak, personeline eksilterek ne yapmaya çalışıyorsunuz? Yani şimdi siz bu ölümlerden hiç vicdan azabı çekmiyor musunuz? Bu bütçe buraya geldiğinde AK PARTİ'nin milletvekilleri el kaldırdı, hiçbiriniz itiraz etmediniz; şimdi vicdanlarınız rahat mı? Bununla da yetinmediniz, AFAD'ı ehil olmayan, yandaş kadrolarla doldurdunuz ve sonucunu şu anda hep beraber yaşıyoruz. Daha acısı, Kahramanmaraş AFAD temsilcisi diyor ki: "Biz de depremin altında kaldık." Allah Allah, depremin altında kalan bir AFAD olabilir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Yani siz AFAD'ın binalarını bile depreme dayanıklı yapamıyorsanız zaten siz bütün kurumları bıraktığımız gibi Türkiye'yi enkaz altında bıraktınız. Bununla da yetinmediniz. AFAD'dan sorumlu İçişleri Bakanı dedi ki: "Efendim, biz İstanbul depremi için hazırlık yapmıştık, Kahramanmaraş depremi oldu." Allah Allah, ya, bunu diyebilen bir İçişleri Bakanı hâlâ koltukta oturuyorsa, hâlâ bu Bakanı alkışlayan bir iktidar varsa vallahi pes doğrusu, pes doğrusu ya! Utanma, sıkılma, üzülmeye, hiçbir şey yok. Bütün kurumların içini boşalttınız, Kızılayı da mahvettiniz, "Yandaş atayacağız." diye orayı da mahvettiniz, AFAD'ı da mahvettiniz. Kurum bırakmadınız, devletin çivisini çıkardınız çünkü yandaş ve ayrımcılığımızdan bir türlü vazgeçemediniz. Bütün bu ölümlerin sorumlusu sizsiniz. Allah sizi ıslah etsin.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Erol Katircioğlu.

Buyurun.

HDP GRUBU ADINA EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi bence de yerinde olan bir önerge vermiş. Yani deprem vesilesiyle Kızılay ve AFAD tarafından toplanan bağışların düzeyi yani ne kadar olduğu ve nasıl harcanacağıyla ilgili olarak bir komisyon kurulmasını önermiş, takip edilmesi gerektiği üzerine. E, bu çok anlaşılabilir bir şey bence yani birçok sebeple anlaşılabilir bir şey. Bir kere şunu söyleyeyim: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini sizler çok önemsiyorsunuz, çok güçlü bir yönetim sağladığını sanıyorsunuz ya da düşünüyorsunuz ama değerli arkadaşlar, hemen söyleyeyim: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi büyük bir belirsizlik yaratıyor ve bu belirsizlik esas olarak bir güvensizlik hâline dönüştü. Bunlar birbirinin içinden çıkan şeyler. Dolayısıyla da Hükümetinize karşı büyük bir belirsizlik ve güvensizliğin olduğu çok açık. "Nereden açık?" dersanız birkaç şey söyleyebilirim. Bir kere, uluslararası yani dışarıdan baktığımızda, CDS primleri -biliyorsunuz- ülke riskini gösteriyor ve bu rakam yani CDS primleri mesela 2018 yılında 160 civarındayken şimdi 570 civarına gelmiş vaziyette yani yurt dışından bakıldığında Hükümete güvenin olmadığını söyleyebiliriz ya da çok hızlı bir şekilde düştüğünü söyleyebiliriz.

Aynı şekilde, Tüketici Güven Endeksi de benzer bir şey söylüyor, son olarak mart ayına baktığımızda, yine düşmüş görünüyor ve 2018'i baz alarak bakarsak o zamanlar 90 olan bu endeks değeri şimdi 80'e düşmüş durumda. Yani kısacası, dışarıdan ve içeriden Hükümetinize karşı sonuçta bir -ki bu belirsizliğin yarattığı bir şeydir bence- güvensizlik ortaya çıktı ve dolayısıyla da bu güvensizlik ortamında tabii ki insanların -yani sadece Cumhuriyet Halk Partisi değil bence- hepimizin de vatandaş olarak arzu ettiğimiz şey bu konunun daha şeffaf bir şekilde yönetilmesi. Gerçekten de hele hele 1999 depreminde ve sonrasında neler oldu diye bakarsak...

Değerli arkadaşlar, ayrıca bu güvensizlik meselelerinin dışında gerçekten yeniden bir düşünmemiz gereken ve bu meselenin, bu sürecin daha şeffaf yönetilmesi gerektiğini kavrayabileceğimiz bir olaylar zinciri var. Çok kısaca, vaktim çok dar, hemen söyleyecek olursam; biliyorsunuz, 99 depreminden sonra tabii ki kaynak yaratmak gerekiyordu, vergi toplanmasına karar verildi. 6 tane vergi kalemi üretildi, bunların bir tanesi -ki hâlâ devam edeni, ötekiler 2004 yılında kapatıldı- iletişim vergisi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bu vergi hâlâ devam ediyor. İletişim vergisi esasında deprem sebebiyle konmuş bir vergi ama anladığım kadarıyla Hükümetinizi çok ilgilendirmemiş, bunu istediği gibi kullanmış. “Nereye kullanmış?” diye baktığımızda da bunun cevabını alamıyoruz ve dolayısıyla da “Ne kadar bir vergi toplandı? Bunlar nasıl harcandı?” gibi ihtiyacımız olan bilgilere erişemiyoruz. Yani şunu söyleyeyim: Bu, 1999 depreminin deneyimi esas itibarıyla. Gerçekten bu sürecin daha şeffaf yönetilmesi gerektiğini söylüyor, bu sebeple de Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği önerenin yerinde bir önerge olduğunu düşünüyoruz ve destekleyeceğimizi söylüyorum.

Hepinize iyi günler diliyorum.

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Cemal Öztürk konuşacak.

Buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubunca verilen önerge üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu arada aziz milletimizin ve sizlerin ramazanınızı da kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, önergede özellikle 2 kurumumuza, AFAD ve Kızılaya büyük haksızlıklar yapılmaktadır. Dolayısıyla bu üç dakikalık süre içerisinde ben bunun neresini düzelteceğim, mümkün değil. Bir de adının geçtiği bu Afet Yeniden İmar Fonuyla ilgili bir konu var, bunlara değinmek istiyorum.

Kızılay, Türkiye'nin yüz akı kurumlarından biridir, “milletimizin merhamet eli” olarak adlandırılmaktadır ve bundan yüz elli beş sene önce bir grup gönüllü tarafından savaş alanında yaralanan Mehmetçik'e destek amacıyla kurulmuştur. O günden bugüne görevini gönüllülük esasına göre yürütmektedir, insani hizmetler yapan bir kuruluştur. Doğal olarak da hükümetlerle paralel çalışmaktadır ancak Kızılay başkanlarını hükümetler tayin etmemektedir. Ülke çapındaki Kızılay şubelerinden gelen delegeler vasıtasıyla seçilir Kızılay başkanları, 15 binden fazla çalışmanı vardır; dolayısıyla, operasyonel giderleri de çok fazladır. Bu amaçla da Kızılay yardımlar almakta ve bu bağışların yanında da kendisinin yürüttüğü gelir getirici faaliyetler vardır ve kesinlikle kamu bütçesinden herhangi bir pay almamaktadır. Kızılay sadece bağışlarla bu büyük insani yardımı, operasyonu yerine getirmekte zorlanmaktadır.

Belki de dünyanın en sıkı denetlenen kurumudur Kızılay çünkü hem kendi kontrolörleri hem denetçileri, müfettişleri vardır, iç denetimi vardır; bir de İçişleri Bakanlığı müfettişleri tarafından denetlenmektedirler. Yine, ayrıca, uluslararası bağımsız denetim kuruluşları da Kızılayı denetlemektedir. Dolayısıyla, Kızılay hepimizindir, Kızılay millî bir kuruluştur, Kızılayı dedikodularla zan altında bırakmak haksızlıktır. Kızılayın yaralarını sarmasını bekleyen milyonlarca insan bulunmaktadır. Dolayısıyla, Kızılayı, AFAD'ı, bu gibi kurumları töhmet altında bırakmak, yaralamak hiç kimsenin yararına değildir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bir çadırı veremedi, çadır sattı Sayın Vekilim, dedikodu mu? Çadır sattığı dedikodu mu?

CEMAL ÖZTÜRK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu “Türkiye Tek Yürek” kampanyasında toplanan bağışlarla ilgili Plan ve Bütçe Komisyonunda gelen bir soru üzerine verdiğim cevap kamuoyunda speküle edildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

CEMAL ÖZTÜRK (Devamla) – “Türkiye Tek Yürek” kampanyasında yapılan bağışlar doğrudan AFAD’a yapılmıştır. Biliyorsunuz, bizim daha sonra kurduğumuz bu Afet Yeniden İmar Fonu 21 Martta Sayın Cumhurbaşkanının imzasıyla yürürlüğe girmiş ve kurulmuştur. Hâlbuki, bu kampanya 15 Şubatta yapılan bir kampanyadır ve doğrudan AFAD’ı ilgilendirmektedir ancak bizim kurduğumuz, Meclisimizin kurmuş olduğu bu Fon her türlü bağışa açıktır, dileyen yerli, yabancı kuruluşlardan bağış kabul edecektir. Kaldı ki zaten asıl amacı, depremde, afet anında yaraları sarmak üzere yapılacak bağışlar için kurulmuş bir Fondur.

Ben Genel Kurulu saygıyla selamlıyor ve verilen önerenin aleyhinde oy kullanacağımızı, buna gerek olmadığını ifade ediyorum.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, 375 sıra sayılı Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

VI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı “Guvernörler Kurulu Kararı”nın Onaylanmasına Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 375)*

BAŞKAN – Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2’nci sırada yer alan, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 119 Milletvekilinin İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- *Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 119 Milletvekilinin İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4997) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 435) (*)*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 435 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

(*) 435 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Şimdi teklifin tümü üzerinde ilk söz İYİ Parti Grubu adına Sayın Hasan Subaşı'nın.

Yalnız şu bilgiyi vermek istiyorum: Gerek bölümler gerek maddeler gerekse tümü üzerinde yapılacak görüşmelerde ilave süre vermeyeceğim.

Sayın Hasan Subaşı, buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde partim adına söz aldım. 48 maddelik bu kanun teklifi ağırlıklı olarak İcra ve İflas Kanunu ile diğer 20 farklı kanunda daha değişiklik getiren bir torba yasa teklifidir. Kamuoyuna “yedinci yargı reform paketi” olarak takdim edilmiştir.

2018 yılında, ilk defa, dönemin Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit Gül Adalet Komisyonu üyeleriyle yaptığı toplantıda yargı reformu çalışmalarını duyurmuştu. Amacında yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını sağlayarak yargıya güveni artırmak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uyum sağlamak, özgürlükleri geliştirmek, adalete erişimi kolaylaştırmak gibi birçok başlıktan söz edilmişti. Biz de bunların Anayasa'da güvence altına alındığını ancak buna rağmen siyasi baskılar ve uygulamalar nedeniyle gerçekleşmesinde zorluklar olduğunu belirtmiştik.

2019 yılının Mayıs ayında Yargı Reformu Strateji Belgesi, 2021 yılının Mart ayında İnsan Hakları Eylem Planı Sayın Cumhurbaşkanı tarafından açıklanarak süreç resmen başlatılmıştı.

2019 yılından bugüne 6 yargı paketi geçti ve bu tekliften önce kanunlaşan reform paketleriyle hedeflenen amaç ve faaliyetlerin çoğunun gerçekleştiği açıklandı ama hiçbirinde yargının temel sorunlarına ilişkin ilerleme maalesef sağlanamadı. Bu düzenlemelere “reform paketi” denilmesini doğru bulmuyoruz. Günlük sorunlara dönük özensizce hazırlanmış torba yasa teklifleriydi. Gerçek bir yargı, hukuk reformuna ihtiyacımız var mı dersanız Türkiye'nin tam da bu konuda ciddi reforma ihtiyacı vardır. Geldiğimiz noktada yıllar sonra yargıya güven arttı mı? İyi niyetle görevini yapmaya çalışan yargıç ve savcılarımızın varlığına rağmen maalesef giderek azaldı. Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığıyla ilgili olumlu bir gelişme oldu mu? Maalesef hayır. Gerçi siyasi erkin işine gelen de zaten buydu. Yargının, insan hakları mahkemelerine uyumu ise hiç iyiye gitmiyor, kötüye gitmesi de doğal çünkü örneklerini gördüğümüz gibi mahkeme kararlarına uymayan yargıç ve savcılar terfi ettirildi yani iktidar zaten bir taraftan uyumsuzluğu teşvik ediyor. Onun için bu yargı paketlerinden sonuç almak mümkün olamazdı, olmadı da.

Teklifin 1'inci maddesiyle getirilen, konutta haciz uygulamasının icra mahkemesi kararına bağlanması olumlu olmakla birlikte karmaşık kaleme alınmış ve iş yükü zaten fazla olan icra mahkemelerini çalışamaz hâle getirecektir.

4'üncü ve 6'ncı maddelerinde, yediemindeki hacizli malların tasfiyesi sürecinde Kızılaya devredilerek katkı sağlanması hükme bağlanmış. Doğrusu, gereksiz maddeler; Kızılayın bunca tartışıldığı bir ortamda keşke Kızılay hiç gündeme gelmeseydi, güvenilir bir kuruma devri daha iyi olabilirdi; deprem felaketi sırasında, hatta şu sıralarda bile insanlarımız çadıra muhtaçken çadır satıp kâr gözetken bir kurum bütün güvenilirliğini yitirmiştir.

Teklifin 15'inci maddesiyle, noterlerin yapabilecekleri tespit işlemlerinin kapsamına delil tespiti de ekleniyor; keşif yapabilecek, tanık dinleyebilecekler. Anayasa'ya aykırı olabileceği irdelenmemiş ve belli ki mahkemelerin iş yükü noterler ve ara buluculuk yollarıyla hafifletilmek istenmiştir. Oysa doğrusu, yeterli mahkemelerin oluşturulması olmalıydı.

26'ncı maddede, annenin cezasının ertelenmesi konusunun "ebeveyne" şeklinde değiştirilmesinde ve 18 yaşına kadar engelli çocuğun bakımında sadece annenin değil, bazı hâllerde babanın da böyle bir mesuliyeti olduğu düşünülerek maddenin "ebeveyn" olarak düzeltilmesinde yarar olduğunu düşünüyoruz.

29'uncu maddede, Kabahatler Kanunu'nun 43/A fıkrasına göre bir değişiklik yapılıyor. Burada kamu-özel tüzel kişilikler ayrımı yapılmaksızın sadece "tüzel kişilik" tabiri kullanılmıştır yani birinin hatası yüzünden ya da ona yüklenebilecek bir kabahati yüzünden bir kamu tüzel kişiliğine 50 milyon liraya kadar ceza verilebilecektir. Bu "kamu tüzel kişiliği"nden akla ilk başta muhalif belediyeler geliyor. Bununla belediyelere bir tehdit aracı yolu açılmamalıdır.

Yine, 44'üncü maddede, yabancılar hakkında yürütülen adli işlemler sırasında yurt dışına çıkmama konusunda mahkeme kararına itiraz yetkisinin valiliklere verilmesi doğru değildir, Anayasa'ya aykırılık teşkil eder.

Değerli milletvekilleri, bu çatı altında birlikte beş yılı tamamlamış bulunuyoruz. Önümüzdeki dönemde sizlerle birlikte aynı çatı altında olamayacağım için izninizle kalan zamanı teklif metni dışında, biraz farklı değerlendirmeye çalışacağım.

Siyaset yaşamına 20'li yaşlarda Adalet Partisi yönetimlerinde görev olarak başlamıştım. 30'lu ve 40'lı yaşlarda Doğru Yol Partisinden Antalya Belediye Başkanlığı ve Büyükşehir Belediye Başkanlığı görevleri yaparak Antalya'ya hizmet etme fırsatı buldum. Daha sonra, Demokrat Partide Genel Başkan Yardımcılığı ve nihayet sizlerle bu çatı altında İYİ Parti milletvekilliği görevini tamamlamak üzereyim. Beni çok genç yaşlarda siyasete çekmişlerdi. Bu elli yıllık sürecin içinde zaman zaman aktif olarak görevdeyken diğer zamanlarda mesleğimi icra ettim, tarım faaliyetimi sürdürdüm, ülke siyasetini de hep gözlemlemeye çalıştım. 70'li yıllar kargaşa ve anarşinin devam ettiği yıllardı. Gençlerin sağ-sol kavgaları çatışmaya dönmüş, yirmi yıla yakın süre ülkeyi meşgul etmişti. 80 askerî darbesiyle çatışmalar sonlanmıştı ama sağ-sol kamplaşması yine, siyaset için kullanılan bir alandı. 80 darbesi anarşiyi bastırmıştı ancak ardından terör başlamıştı ve terör canlara kıyıyor, ülkenin kaynaklarını yok ediyordu. İktidarlar terörü sonlandırma görevini sadece silahlı kuvvetlere havale ediyordu. Kahraman kolluk güçlerimiz yılmadan mücadele ettiler, bu uğurda birçok gencimizi kaybettik. Ne sağ-sol çatışmasını ne de terörün nedenini siyaset araştıramadı, daha doğrusu Genelkurmay bu alanın siyasetin alanının dışında kalmasını istiyordu. Oysa, bunları farklı boyutlarıyla araştırmak ve çözüm aramak tam da siyasetin konusu ve sorumluluğuydu. 1991 yılında, Belediye Başkanlığım sırasında seçimler olmuş ama tek başına iktidar çıkmamıştı, sağ-sol çekişmesi ise sürüyordu. SHP İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Yüksel Çakmur, Antalya Belediye Başkanı olarak Doğru Yol Partisinden bendeniz ve 20'ye yakın SHP'li, DYP'li belediye başkanları olarak seçimlerin ardından, rahmetle andığım Genel Başkanlar Sayın Demirel ve Sayın İnönü'yü ziyarete gitmiştik. Başkanlar arasındaki dostluklardan söz ederek sağ ve sol iki partinin birlikte hükümet kurmalarının yararlı olacağından söz etmiştik. Liderler bizden etkilenmiş, benzer konuşmaları o günlerde yapılacak geniş divan toplantılarında dile getirmemizi söylemişlerdi, bizler de görevimizi yaptık. Gerilimin düştüğünü zannediyorum ve sonrasında da kurulan koalisyon hükümetiyle, yıllardır süren sağ-sol çekişmesi ve çatışması da sonlanmış oldu. Bu koalisyon hükümeti, iki liderin uyum ve olgunluğuyla sağ-sol çekişmesi sonlanmıştı. "Kürt sorunu" diye dillendirilen konuya da eğilmek istediler. İki lider, Diyarbakır seyahatinden önce, Kürt realitesini kabul etmek gerekir diyerek bir adım atmışlardı ama gerisini getirmekte zorlandılar; sanıyorum, yine bu konunun siyasetin dışında olması gerektiği hatırlatılmıştı. Oysa 1990 yılında SHP'nin hazırladığı "Doğu ve Güneydoğu Anadolu Sorunu" adlı raporu hayli kapsamlıydı. "Kürt sorunu" diye de anılan bu rapor aynı nedenle siyasetçiler tarafından maalesef savunulamamıştı. 1991 yılında ise Sayın Tayyip

Erdoğan'ın Refah Partisi İstanbul İl Başkanlığı hazırlatıp Sayın Erbakan'a sunduğu "Kürt Sorunu ve Çözüm Önerileri" başlıklı raporu da konuya benzer öneriler getiriyordu. Yine, rahmetli Özal döneminde, 1992 yılında Adnan Kahveci'ye hazırlattığı ön rapor bulunmaktadır. Cumhuriyetin ilk döneminde de konunun önemi nedeniyle hazırlanmış onlarca rapor bulunmaktadır. Belki siyaset bunları değerlendirip güvenlik önlemleri yanında başkaca adımlar atabilse teröre imkân sağlayan iklim ortadan kalkmış olabilirdi.

Değerli milletvekilleri, 1989 yılında Kenan Evren'in açmış olduğu dava sonucunda, Anayasa Mahkemesi, yasalarımızda kısıtlayıcı bir hüküm olmamasına rağmen üniversite öğrencilerine başörtüsünün yasaklanmasına neden olabilecek bir karar vermek suretiyle bir fay hattını daha tetiklemiş oldu. Yirmi yıla yakın zaman diliminde toplum yine ayrıştı, genç kızlar eğitim hakkını kaybetmiş, toplum derinden sarsılmıştı. Bu konu da siyasetin çözüm alanı dışında kalıyordu maalesef çünkü Genelkurmayın hassasiyet alanındaydı.

2010 referandumuyla yapılan Anayasa değişikliği sonrası, yargıda beklenmedik biçimde devlete sızdırılmış olan örgütlü yapı yargıya hâkim olduktan sonrası gelişmeler sonucu Genelkurmay hedef alınmış, "Kumpas davası" olarak adlandırılan davalarla askerî yapı ve hiyerarşik nizam çöktürülmüş, vesayetin etkisi de kalmamıştı. Bu gelişmeler sonucu Sayın Cumhurbaşkanı ve Sayın Kılıçdaroğlu'nun tavırları da yorgun düşen toplumun başörtü konusunun kendiliğinden çözümünü kolaylaştırmıştı. Evet, çözüm kolaylaşmıştı ama sonrasında en büyük tehlike ve tehdidin devlete sızan bu terör örgütü olduğu acı gerçeğiyle karşı karşıya kalınmıştı. Bu defa siyasetin alanı dar koridorda değildi ama giderek yargı, yürütme ve yasamanın da gücünü kullanan kontrolsüz bir güçte toplanmaya başlamış, denetim olmadığı için örgüt devlete sızmıştı. 2017 referandumundan sonra Cumhurbaşkanı hükümet sistemiyle de Cumhurbaşkanı gücü tekeline aldı, Parlamento işlevini kaybetti, denetim ve sorgulamadan ari yapı tümüyle keyfiliğe büründü. Devlet sistemi işlerliğini kaybetti, işlerliği olan alanlarda ise yanlış kararlarla toplumun gerçek sorunlarından uzaklaşıldı. Sadece "Ben ekonomistim. Nas var." söylemi nedeniyle bile olağanüstü borç ve faiz yükü halkın, hatta gelecek nesillerin omuzlarına büyük bir yük olarak yüklenmiş oldu. Bu oluşan otoriter rejimle artık sadece yasama, yargı ve yürütme değil siyaset alanı da vesayet altında kalmış, mevcut hukuk rejimi de darbe hukuku hüviyetine bürünmüştü. Artık Anayasa'ya, Anayasa Mahkemesi kararlarına, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uymak konusunda tereddütler oluşmuş, hatta uymayan yargıç ve savcılar terfi etmeye başlamışlardı.

Yine, fay hatlarımızdan birini teşkil eden Alevi yurttaşların cemevlerinin ibadethane sayılması istekleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2016 yılında verilen kararıyla haklı oldukları kesin hükme bağlanmasına rağmen uygulanamamıştı çünkü farklı bir inanç grubunun tercihini egemen diğer bir inanç grubu belirliyordu, hâlbuki demokratik toplumlarda bu kendi tercihleri olarak kabul görür. Sırf bu nedenle Alevi yurttaşların devletin eşit yurttaşı olduğuna dair inancı sarsılmaktadır.

Yine, mahkeme kararına rağmen Osman Kavala ve benzeri birçok kişi Gezi Parkı davası nedeniyle hâlâ tutukludur. Bunlar keyfî yönetimin binlerce mağduru arasındaki çarpıcı örneklerdir.

Cumhurbaşkanının yarattığı birçok ayrışma, kamplaştırma faaliyetlerinin yanı sıra, siyaseten "yerli ve milli" namı altında yeni bir fay hattı daha siyaset sahnesine sürülmüştür. Oysa Anayasa'ya göre Cumhurbaşkanı milletin birliğini temsil eden makamdır. Bütün bunlar partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin sakıncalı örnekleridir. Anayasa'ya göre devlet, öncelikle milletin can güvenliğini, huzur ve refahını sağlamakla görevliken geçtiğimiz yıllarda yaşanan Elâzığ depremi haftasında can kayıplarımıza rağmen Meclis gündemine Kanal İstanbul ve Ahlat'ta saray yapımı getirilmişti. 6 Şubat'ta yaşadığımız büyük deprem ve felaket sonrasında devletin işlemeziği bir kere daha kendini göstermiş, can kayıplarının artmasına neden olmuştur. Şimdi de yine yeterli inceleme yapılmaksızın "On binlerce

temel atıyoruz.” diyerek seçimlere dönük beklenti yaratmak amaçlanmaktadır. Can güvenliği, yine, tedbir almak yerine kader planına terk edilecektir maalesef. Geçtiğimiz yıllarda Mecliste çıkarılan imar affının on binlerce yurttaşın ölümüne neden olan çürük binalara bir nevi devletçe koruma sağladığı unutulmamalıdır.

Değerli milletvekilleri, dilerim ki 14 Mayıs seçimleri sonrası oluşacak iktidar, halkın yüklediği siyasi sorumluluk gereği, cesaretle Mecliste her konuyu özgürce tartışıp çözümlere kavuşturabilir. Bu yüce çatı altında aziz milletimiz çok önemli görevler başarmıştır. Bu çatının Kurtuluş Savaşı’nın karargâhı olduğu ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin bu çatı altında kurulduğu unutulmamalıdır.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; umarım, kişisel görüş ve düşüncelerimi paylaşmakla sizleri sıkmamışımdır. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Halil Öztürk.

Sayın Öztürk, buyurun.

MHP GRUBU ADINA HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 435 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Ekranları başında bizleri izleyen değerli izleyicileri ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin adı her ne kadar “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” olsa da esasen 1 geçici madde ile 49 maddeden oluşan bir reform düzenlemesidir ve kamuoyunda “Yedinci yargı paketi” olarak bilinmektedir. Aynı zamanda, Cumhuriyet İttifakı’nın adalet sistemimizdeki reform iradesinin samimi ve güçlü olduğunu da ifade etmek istemekteyim. Milliyetçi Hareket Partisi olarak hukuk devletinin temel şartının 85 milyon vatandaşımızın kendisini emin ve güvende hissetmesi olduğuna inanmaktayız ve bize göre hukuk devleti niteliğinin ayrılmaz parçası da yargının bağımsız ve tarafsız olmasıdır. Bu nedenledir ki hukukun üstünlüğünün daha da geliştirilmesi, reform anlayışımızın merkezinde yer almaktadır.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ ve MHP olarak tüm çalışanlarımız dâhil olmak üzere adalet sistemimizdeki ihtiyaçları biliyor ve yakından takip ediyoruz. Yaşanan ağır depremler sonrası kaynaklarımızın önemli bir bölümünün bölgelerimize kaydırılmak zorunda olduğunu da buradan ifade etmek isterim çünkü çok büyük bir alanda, yine çok büyük bir hasar ve kayıplar oluşmuş, vatandaşlarımızın tekrar eski günlerine dönmesi de Cumhuriyet İttifakı’nın ve Türkiye’nin başlıca görevi olmuştur. Bu ağır ve yıkıcı depremler yaşanmasaydı bugün büyük bir gayretle mesai yapan infaz koruma memurlarımızın, zabıt kâtiplerinin, mübaşirlerin, hizmetlilerin, şoförlerin, emanet memurlarının, icra memurlarının, icra kâtiplerinin, veznedarların, denetimli serbestlik ile icra ve yazı işleri müdürlerinin, icra bilgi işlem memurlarının, cezaevi sağlık memurlarının ve teknik personelimizin özlük ve mali haklarını da iyileştirmeyi konuşuyor olabilecektik ancak yine de Türkiye genelinde büyük bir özveriyle görev yapan infaz koruma memurlarımızın, özellikle, birlikte görev yaptıkları Jandarma personeli gibi “güvenlik hizmetleri” sınıfına geçirilmelerini, yine, infaz koruma memurlarımıza yeterli mesai ücreti verilmesini, yıpranma hakkının tanınmasını, rotasyona tabi çalışma sisteminin getirilmesini, lojman ve kreş imkânının tanınmasını ve en önemlisi, emekli olduklarında yeterli emekli maaşı alabilmelerini Milliyetçi Hareket Partisi olarak destekliyoruz. Umarım, Türkiye Cumhuriyeti devleti ve Hükümet, bu hakların çalışan bu memurlarımıza verilmesiyle ilgili gerekli çalışmayı en kısa zamanda bitirecek ve kamuoyunda ilgilileriyle paylaşacaktır. Tam bu noktada, önümüzdeki 28’inci Dönemde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na “adalet hizmetleri” sınıfının ekleneceği, yine, tüm üst kademe mahkeme çalışanlarına eşit ücret ve haklara sahip olma imkânı getiren çalışmaların yer almasının öncelikli beklentiler arasında olduğunu ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, teklifte yer alan düzenlemeleri, bundan önceki yargı paketlerinde olduğu gibi Milliyetçi Hareket Partisi olarak destekliyoruz. Birkaç önemli gördüğümüz düzenlemenin de kanun teklifi metninde yer alması gerektiğinin uygun olacağını değerlendirmekteyiz.

Teklifle güçlendirilmek istenen adli yardım sistemi çerçevesinde metinde yer alan “yüzde 3” ifadesini “yüzde 4” olarak artırabilirsek avukatlarımıza da ciddi bir katkı sunmuş olacağımıza inanmaktayım.

Yine, bağımlılık yapma özelliği fazla olan sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelere yönelik cezaların yaptırımlarının alt sınırının on yıldan yirmi yıl hapis cezasına çıkarılması daha caydırıcı etki yaratabilecektir.

Diğer taraftan, yine, aynı şekilde göçmen kaçakçılığı suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla suçun cezasının alt sınırını üç yıldan on yıla çıkarmayı da değerlendirebilmeliyiz diye düşünmekteyim.

Değerli milletvekilleri, Adalet Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı’nda tespit edilen ve desteklenmesi gereken yönlere yani yargı organlarının iş yükünün fazla olması, Adalet personelinin özlük haklarının yetersiz olması; hâkim, savcı ve personel sayısının henüz iş yüküyle orantılı olmaması, bütçe imkânlarında daralma gibi temel tespitlere önümüzdeki 28’inci Dönemde yargı reformları çerçevesinde öncelik verilerek yine Cumhurbaşkanlığı’nın gayretleriyle adalet sistemimizin bugünden daha güçlü hâle getirilmesi sağlanacaktır.

Diğer taraftan, İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyükşehirlerde ve Bodrum gibi turistik yerlerde görev yapan, son olarak deprem bölgelerinden diğer illere göç eden Adalet personeline yüksek kiralar sebebiyle kamu lojmanı tahsisi, yeterli gelmeyen kısmının Bakanlıkça toplu lojman kiralaması yöntemiyle, olmuyorsa kira yardımı yapılmasını bugünden bütçelendirebilmeliyiz.

Yine, Adalet çalışanlarımızın da diğer kamu çalışanlarımız gibi disiplin soruşturmalarında amir iznine tabi olmalarını sağlayan yasal düzenlemeleri de hayata geçirebilmeliyiz.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın son bölümünde... Seçim bölgesi Kırıkkale 2018-2023 dönemleri arasında yakın takibimizdeki kamu ve özel sektör yatırımlarını alsa da bize göre hâlen atılacak önemli atılımlar bulunmaktadır. Bu bakımdan, Kırıkkale Milletvekili olarak, bugünden başlayarak Kırıkkale’imizde ciddi istihdam seferberliği başlatacak projelerin planlanmasını çok önemli bulmaktayım ve çok önemsiyorum. Bu konuda da ilgili tüm bakanlıklarımızın kapılarını aşındırmaya devam edeceğimi ve çok sayıda projenin yürütülmesi için önayak olacağımı da buradan sizlere bildiriyorum.

Yine, Kırıkkale’imizin olmazsa olmazı savunma sanayisi ve petrokimya sektörlerine yönelik yatırımların da destek ve teşvik edilmesinin çok önemli olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyorum. Bu kapsamda devam eden, başta ROKETSAN’ın ek üretim tesisi projesi ödeneğinin daha da artırılarak planlanandan önce işletmeye alınması için çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Yine, Makine ve Kimya Endüstrisinin gerek modernizasyon gerek üretim safhasındaki parçalarının bir kısmını Kırıkkale sanayisine yaptırması konusunda adımların atılmasını gerekli bulmaktayız. Aynı zamanda, Makine ve Kimya Endüstrisinde taşeron olarak çalışan hâlen güvenlik görevlisi, temizlik işçisi, itfaiye çalışanı, destek personeli gibi çalışanların Makine ve Kimya Endüstrisinin kendi bünyesine alınması hususunu da Milliyetçi Hareket Partisi olarak talep etmekteyiz ve bunu gerekli görmekteyiz. Bu hususta, Millî Savunma Bakanlığımızın gerekli çalışmaları başlatmasını da buradan istirham etmekteyim.

Değerli milletvekilleri, Kırıkkale Milletvekili olarak özellikle üzerinde durduğumuz yatırım ve teşvik kapsamında hâlen Kırıkkale’de yapılacak yatırımlar 3’üncü bölge kapsamında olup organize sanayi bölgelerine yatırım yapılması hâlinde 5’inci bölge imkânlarından destek sağlanmaktadır. Bunun sırasıyla ivedi olarak 4’üncü ve 6’ncı bölge olarak değiştirilmesini gerekli bulmaktayım. Bu taleplerimizin Sanayi ve Teknoloji Bakanımız tarafından öncelikli olarak değerlendirilmesini bir kez daha bu kürsüden ifade etmek istiyorum çünkü böylelikle Kırıkkaleli gençlerimiz bir an önce iş sahibi olabileceklerdir ki bu konuyu da bizler yakından takip etmekteyiz. Bizler de Kırıkkale Milletvekili olarak her projeyi desteklemeye kararlıyız.

Buradan mübarek ramazan ayı vesilesiyle bir çağrıda da bulunmak istiyorum: Yine, bizim Kırıkkale’imizde SMA hastası 2,5 yaşındaki Yiğit Hamza için yürütülen kampanya desteklerle birlikte yüzde 16’lar seviyesine gelmiş durumdadır. Kırıkkaleli iş insanlarımızdan, girişimcilerimizden ve değerli hemşehrilerimizden Yiğit Hamza için katkıda bulunmalarını istirham ediyorum.

Evet, önümüzde elli günlük bir seçim süreci olsa da Milliyetçi Hareket Partisi Kırıkkale Milletvekili olarak bugün ve bundan sonraki süreçlerde de Kırıkkale’nin gerek Türkiye Büyük Millet Meclisinde ve gerek de Türkiye ekonomisinde hak ettiği yeri almasını sağlayacak çalışmalara imza atmak bizim görevimizdir diyor ve Kırıkkale’nin önünün yeni yatırımlarla açılacağına inandığımızı da belirtmek istiyorum. Bu anlayışla, 27’nci Dönemde olduğu gibi önümüzdeki dönemde de Milliyetçi Hareket Partisi olarak Cumhuriyet İttifakı gücüyle çalışanlarımızın ve tüm vatandaşlarımızın ihtiyacı olan düzenlemeleri destekleyecek ve hayata geçireceğiz. Unutulmasın ki Cumhuriyet İttifakı sadece bir seçim ittifakı olmayıp Türkiye’ye yönelik iç ve dış kaynaklı hasmane girişimler karşısında millî ve ahlaki bir duruş ve bu çerçevede sürdürülecek tarihî ve güçlü bir birlikteliktir.

Cumhurbaşkanlığı ve 28’inci Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinin ülkemize hayırlar getirmesini temenni ediyor, mezkûr kanun teklifini desteklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Abdullah Koç.

Sayın Koç, ilave süre vermiyoruz, size de hatırlatmış olayım; Sayın Emre’ye de bu arada.

Buyurun.

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli halkımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu belirteyim ki: 435 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin geneli üzerinde partim adına söz almış bulunmaktayım.

Şimdi, iktidar daha önceki yargı paketlerinde de olduğu gibi... Özellikle, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin uygulamaya girdiği tarihten itibaren burada biz yedinci yargı paketini görüşüyoruz. Peki, bu yedinci yargı paketini görüşürken halkımızı ne bekliyor? Yani halka çok açık bir şekilde bunu anlatalım, halk bilsin. Bu yargı paketinde ne var, hangi reformlar var? Bu yargı paketinde, bu birinci yargı paketi, ikinci yargı paketi, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci yargı paketinde, bu halk için, halkın büyük çoğunluğunu teşkil eden yoksul halk kitleleri için bu yargı paketlerinde halkın yararına olabilecek ne var? Baştan söyleyeyim, halkımızla bunu net bir şekilde paylaşalım; bu yargı paketinde halkın yararına olabilecek herhangi bir husus yok. Yani başka bir anlatımla, bu AKP ve MHP Hükümetinin bu paketler hâlinde halkın önüne getirmiş oldukları bu “yargı reformları” dedikleri -tırnak içerisindeki- bu yargı çalışmalarında ve kanun tekliflerinde halka yararlı olabilecek, halkın yararına olabilecek, halkın derdine derman olabilecek hiçbir kriter yok, hiçbir unsur yok. Yani uzun bir süredir ekonomik bir çıkmazın içerisinde bulunan yoksul halk kitlelerinin derdine derman olabilecek,

emekçiye, köylüye ve öğrencinin derdine derman olabilecek ve en önemlisi de şu anda hani “Yüzyılın felaketi” deniliyor ya, deprem sürecinde ciddi bir felaket yaşadık ve bu süreçte de bu halkın yararına olabilecek, özellikle bu ortama elverişli olabilecek ekonomik unsurları, hukuksal unsurları içeren hiçbir unsur yok bu pakette.

Bakın, bu yedinci yargı paketi, bu iktidar tarafından Komisyona getirilirken... 6 Şubatta çok korkunç bir deprem sürecini geçirdik ve resmî rakamlara göre 50 binin üzerinde insan kaybettik, 11 ilimiz doğrudan doğruya etkilendi ve 15 milyon insan yerinden edildi ve aynı zamanda 84 milyon insana dokunan bir felaketi biz yaşadık. Bu süreçte bu yargı paketi gündeme geldi. Bu yargı paketi bu hâliyle de bu felakete cevap verebilecek, depremden zarar gören insanların yararına olabilecek hiçbir unsur içermiyor ne yazık ki. Onun için AKP ve MHP Hükümetinin reform olarak ileri sürmüş oldukları bu yargı paketleri halkın yararına değil. Biz baştan söyleyelim, bir iki hususun dışında kabul etmek mümkün değildir.

Bakın, Türkiye'nin yargısal sorunlarını şöyle ele aldığımızda çok önemli hususlarla biz karşı karşıyayız. 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem nedeniyle Türkiye toplumu ve Türkiye halkları gerçekten çok ciddi bir şekilde sarsıldı. Resmî rakamlara göre 50 bin insan yaşamını yitirdi, 50 binin üzerinde insan yaşamını yitirdi. Bölgeyi genel olarak bir değerlendirmeye aldığınız zaman, bölgenin dışında Türkiye coğrafyasının tamamını, Orta Doğu'yu da etkileyen bir deprem vakasıyla biz karşı karşıya kaldık. Buna rağmen, bu getirilen yargı paketinde bu depreme dair hiçbir husus yok yani “reform” olarak nitelendirdikleri bu pakette buna çözüm olacak hiçbir unsur yok.

Ceza hukuku açısından değerlendirmeye aldığımız zaman -bu deprem sonucunda meydana gelen olaylarda- özellikle başta icra makamı Cumhurbaşkanlığı olmak üzere bütün Bakanlar; İçişleri Bakanı, Ulaştırma Bakanı, Çevre ve Şehircilik Bakanı, Aile Bakanı; bunların hepsinde Türk Ceza Kanunu 83'üncü maddenin ve 85'inci maddenin ihlali söz konusu. Çünkü bilinçli taksirle insan öldürme suçu burada var; gereken tedbirleri almadılar, yetmiş iki saat sonra arama kurtarma çalışmaları yapıldı ve insanlar ölüme terk edildi. Dolayısıyla, burada, eğer Adalet Komisyonunda bir yargı reformu gelecekte öncelikle bu ilkelerin yani Anayasa'nın o eşitlik ilkesinin, Anayasa'nın suç ve ceza ilkesinin ve Türk Ceza Kanunu'nda yer alan hükümlerinin uygulanması gerekiyor. Burada Bakanlar başta olmak üzere -bakanların dahi suçüstü unsuru olduğu için burada dokunulmazlıkları söz konusu değil- derhâl takibata maruz kalmaları lazım, derhâl İçişleri Bakanı hakkında, derhâl Aile Bakanı hakkında, derhâl Çevre ve Şehircilik Bakanı hakkında ve icra makamlarında olan bütün Bakanlar hakkında, Sağlık Bakanı hakkında derhâl soruşturma başlatılması gerekiyor. Neden mi? Çünkü şundan: Suçüstü hâli söz konusu çünkü görevi ihmal söz konusu çünkü görevinin gereklerini yerine getirmeyen bakanlardan bahsediyoruz. Bırakın bu Bakanların istifa etmesini, derhâl mahkemeler, tarafsız ve bağımsız yargı tarafından bunların soruşturulması lazım, bunlar hakkında dava açmaları lazım çünkü Türkiye toplumunda 50 bin insanın ölümüne neden oldular.

Onlarca insan kayıp, bakın, çocuklar kayıp, yetişkinler kayıp; insanlar kendi cenazelerine ulaşamadılar. Onun için, bakın, 55 çocuk şu anda yok, kayıp; resmî rakamlara göre şu anda 140 yetişkin kayıp. Peki, bunların sorumluları kim, bu görevlerini ihmal edenler kim? İşte, Adalet Komisyonunun, Adalet Bakanının yapması gereken iş budur; bu adaletin derhâl işleme konulmasıdır, bu kanunların derhâl işleme sokulmasıdır. Bunları yapmıyorsanız, geliyorsunuz, İcra İflas Kanunu'nda değişiklik yapıyorsunuz. Yahu arkadaş, 50 bin insan öldü resmî rakamlara göre ve 15 milyon insan yerinden edildi. Peki, bu insanların bu hâle getirilmesinden dolayı hiç istifa edecek olan bir insan yok mu, soruşturmaya maruz kalacak olan hiç bir yetkili yok mu? Bununla ilgili hiçbir tane kanun hükmü yok, teklifte hiçbir tane madde bulamazsınız.

Onun dışında, bununla ilgili şu anda yüzlerce hak ihlali var. Bakın, yargılamayla ilgili olan Ceza Yasası'nın 86'ncı maddesi var, yaralamalar var; bununla ilgili hiçbir soruşturma yok. Bakın, bu, görevi ihmal konusuyla ilgili 257'nci madde var; uygulanmıyor. Yani Türkiye'de bu an itibarıyla, şu anda kanunlar askıda ve şu anda kanunlar uygulanmıyor. Esnafa ve tüm kurumlara karşı hesap verecek olan bir makam bulamıyoruz. Sorumluların cezalandırılması gerekiyor, hiçbiri hakkında herhangi bir soruşturma açılmış değil.

Delil elde etmeyle ilgili hiçbir çalışma yok ve öte taraftan, bakın, bu deprem aynı zamanda neyi etkiliyor? Bu deprem aynı zamanda miras hukukunu etkiliyor, ticaret hukukunu etkiliyor ve devletin sorumluluğu olan Anayasa'nın 125'inci maddesi var, devletin kusursuz sorumluluğu da burada söz konusu; bununla ilgili hiçbir hareket yok. Onun için biz Adalet Komisyonunda da bunları dile getirdik, dedik ki: Yani bugüne kadar -beş yıldır, bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi uygulaması yürürlüğe konulduktan sonra- siz neredeydiniz de bu kadar yasayı getirdiniz, 49 maddeyi getiriyorsunuz, önümüze koyuyorsunuz? Peki, bu depreme yararı olabilecek bir tane madde var mı? Yok.

Onunla ilgili bizim düşüncemiz şu: Bakın, ortada dünyanın hiçbir yerinde görülmemiş bir mesele var, istisnai hukuk sistemini uygulamadığımız sürece, mevcut olan, şu andaki hukuk sistemine göre siz bu işe çözüm getiremezsiniz. Neden getiremezsiniz? Çünkü mahkemeler şu anda rafta, çünkü Anayasa şu anda rafa kaldırılmış durumda, çünkü Türk Ceza Kanunu şu anda işlemiyor, çünkü bütün kurumlar yani sivil toplum örgütlerinin, meslek örgütlerinin hiçbiri şu anda bölgede çalışmıyor. Dolayısıyla siz, şu anda uygulamadığınız ve yürürlüğe koymadığınız bu adalet sistemiyle bu sorunları çözemezsiniz, o halkın o problemlerine çözüm getiremezsiniz. Onun için, Adalet Komisyonunun yapması gereken, bu kanun teklifini getiren milletvekilleri veya Hükümetin yapması gereken iş şu: İstisnai bir hukuk sistemi getirmeleri lazım bu işlere çözüm getirebilmek için. Binlerce insan aynı gün öldü; arada günlerce ölüm farkları var, hepsi aynı saatte kaydedildi. İnsanlar çocuklarını, ailelerini yem torbası içerisinde defnettiler; bunlar hep insan haklarına aykırı olan uygulamalardır.

Ticaret hukukuyla ilgili, ceza hukukuyla ilgili ve diğer meri hukukla ilgili işleyen bir mahkeme sistemi yok. Dolayısıyla hak kayıplarının ortaya çıkmaması için ve bu insanların dökülen kanlarının gerçekten yerde kalmaması için istisnai olarak, bu bölgeye özel olarak bir hukuk sisteminin kurulması lazım, bu bölgeye özel olarak yeni bir hukuk anlayışının ortaya konulması lazım, yeni kanunlar lazım. Avukatların büroları yok olmuş, serbest muhasebecilerin büroları yok olmuş, devlet hastaneleri yok olmuş, binlerce insan kayıp, insanların ziynet eşyaları ortalıkta yok, görev ihmalleri var; bununla ilgili deliller ortadan yok olmuş. Bununla ilgili yapılması gereken mesele; buraya özgü olarak yepyeni bir hukuk sisteminin kurulması gerekiyor. Ama şu andaki iktidar ne yapıyor? Şu andaki iktidar, İcra ve İflas Yasası'yla ilgili düzenlemeleri getirip önümüze koyuyor. Niye? Çünkü bu ülke yoksullaştı, çünkü bu ülkede şu anda icralık olmayan bir insan yok. Şu anda yürürlükte olan 30 bin tane icra dosyası var; onun için şu anda getiriyorlar bunu.

Başka ne getiriyor? Yine, şu anda, torba içerisinde, onlarca uygulama getiriyor ve onun için biz baştan buna karşıyız. Diyoruz ki: "Sizin yapmanız gereken kısa bir zamanınız kaldı ama bu kısa sürede bu yasaları değil, bu halkı düşünecek yasalar getirmeniz gerekiyordu ve yapmadınız."

Değerli arkadaşlar, bir diğer mesele, cezaevi sorunları çok ciddi bir boyutta şu anda. Bakın, İnfaz Yasası'nda birtakım değişiklikler yapıyorsunuz ama Adli Tıp Kurumu şu anda "siyasi tıp kurumu" hâline gelmiş durumda. Cezaevlerinde 1.517 hasta mahpus var, bunların içerisinde 651'i ağır. Bakın, sembol hâline gelmiş olan Mehmet Emin Özkan hayatını idame ettiremeyecek durumda; duymuyor, görmüyor, yürüyemiyor; bununla ilgili Adli Tıp Kurumunun kararı var ve Adli Tıp Kurumu, siyasi olduğunu gördüğü andan itibaren bunun karşısında duruyor ve bu kişinin, bu şahsın, ölümle burun buruna gelen insanın dışarıya çıkmasının ve ailesiyle helalleşmesinin önünde çok ciddi bir engel

hâlinde. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Peki, siz infazla ilgili bir düzenleme getiriyorsunuz, bununla ilgili bir şey var mı? Bununla ilgili bir şey yok. Niye? Çünkü bu, halkın yararına olabilecek bir şey. Niye? Çünkü bu kadar insan, 50-60 kişi cezaevlerinde yaşamını yitirdi; hasta mahpuslar. Bizim artık dilimizde tüy bitti, biz sürekli dile getiriyoruz ve insanlar her gün ölümle burun buruna. Bununla ilgili düzenleme getirdiniz mi? Hayır. Neden? Çünkü insanlığın yararına olacak bir mesele; insanlığa, bu halkın yararına olacak bir mesele olacak ki siz o yüzden getirmezsiniz. Neyi getireceksiniz? Siz, İcra ve İflas Yasası'ndaki bu icra meselesini getireceksiniz.

Bakın, bir mesele daha var. 345 çocuk anneleriyle birlikte, aileleriyle birlikte cezaevinde; anneleri ceza almış, çocukların ne suçu var Allah aşkına ya! 345 çocuk şu anda cezaevinde gününü geçiriyor, ne eğitimden faydalanabiliyorlar ne beslenmeden faydalanabiliyorlar çünkü cezaevlerindeki beslenme çok ciddi bir mesele hâline gelmiş durumda, çok ciddi bir sorun, yeterince beslenemiyorlar. Bu çocuklar bu ülkenin vatandaşları değil mi? Hani siz diyorsunuz ya, gelecekte... 23 Nisanlarda çocukları getiriyorsunuz, kendi sandalyelerinize oturtuyorsunuz ya, alın size, 345 çocuk var cezaevinde, bunlara niye el uzatmıyorsunuz? El uzatamazsınız. Niye uzatamazsınız? Çünkü 50 bin insan enkaz altında kaldı, onlara el uzatmadınız, kaldı ki bu çocuklara nasıl el uzatacaksınız? Siz bu ülkeyi gerçekten yönetemiyorsunuz.

Bakın, bir mesele daha var. Cezaevleri gözlem kurulları gerçekten mahkemelerin yerine geçmiş durumda. Siyasi bir mahpus otuz sene cezaevinde yatıyor, otuz senesini geçiriyor, gençlikte giriyor, yaşlı olarak çıkıyor, buna rağmen, cezaevi gözlem kurulları "Hayır, bu kişi zamanında çıkamaz." diyor, altı ay-bir sene bekletiliyor bu insan. Niye? "Pişman mısın, değil misin?" diye soruluyor. Ya, böyle bir zulüm olabilir mi? Böyle bir hak ihlali olabilir mi?

Bir diğer mesele daha: Düşünce suçu ya, düşünce suçundan dolayı cezaevinde olan bir kişi, bir bilim insanı, düşüncesinden dolayı, makale yazmış ya da siyasi bir çalışma yapmış, bununla ilgili cezaevine almışsınız, Terörle Mücadele Yasası'ndan dolayı, propagandadan dolayı altı-yedi sene cezaevinde tutuyorsunuz, sonra da geliyorsunuz, bir bilim insanına diyorsunuz ki: "Sen pişman mısın?" Ya, güler misin, ağlar mısın; Allah aşkına, böyle bir şey olabilir mi? Ya, böyle bir ülke yönetimi olabilir mi? Alın, sizin Ceza İnfaz Yasası'nda yapmış olduğunuz değişikliklerle insanları maruz bıraktığınız meseleye bakın. Biz onun için diyoruz ki: Bu iktidar halkın yararına olabilecek olan hiçbir unsuru getirmez, hiçbir kanun teklifini de getirmez ama halkımız burada müsterih olsun ki elli dört gün sonra onu biz yapacağız zaten, bu hukuki enkazı kaldıracacağız; iktidara biz geleceğiz ve halklarımızla birlikte, bütün meslek kuruluşları, halkın bütün kesimleriyle beraber oturup bu kanunların yeniden yapılmasını sağlayacağız.

Ya, bir mesele daha var. Avukatlarla ilgili, Avukatlık Kanunu'yla ilgili bir kanuni düzenleme yapıyorsunuz, Türkiye Barolar Birliğini Komisyona çağırıyorsunuz, Komisyona geliyor, fikrini alıyorsunuz, Türkiye Barolar Birliği Başkanı diyor ki: "Benim bundan haberim yok yani ben bunu basından öğrendim." Başka bir alanla ilgili, sağlık çalışanlarıyla ilgili bir kanuni düzenleme yapıyorsunuz; Tabipler Birliğinin haberi yok. Böyle bir kanun yapma tekniği olur mu? Böyle üstten gelen bir anlayışla bu mümkün mü?

Değerli arkadaşlar, cezaevleriyle ilgili bir diğer mesele ise özellikle bu tecrit meselesi. Bakın, burada bir Anayasa var ya, bu Anayasa'nın 10'uncu maddesi tecridi öteleyen bir mesele. İnsanları tecride tabi tutuyorsunuz. İmralı Hapishanesinde yirmi dört aydır Sayın Öcalan ve diğer mahpuslar aileleriyle görüşmüyorlar, avukatlarıyla görüşmüyorlar. Biz ayrıcalıklı bir şey istemiyoruz ki ya, ben bir milletvekili olarak -hangi partiden olursam olayım- diyorum ki: Anayasa'yı uygulayın. Anayasa'yı niye uygulayamıyorsunuz? "Eşitlik ilkesi var, herkese nasıl uyguluyorsanız İmralı'daki o mahpuslara da aynıısını uygulayın." diyoruz, farklı bir şey isteyen kimse yok ki.

Bunu bırakın, şimdi, bakın, siyasi tutuklularla ilgili bir şey daha söyleyeyim. Bakın, yıllardır, 2016 yılından bu yana muhalif olan on binlerce siyasetçiyi, gazeteciyi, bilim insanını; hepsini gözaltına aldınız ve şu anda on binlerce insan cezaevinde. Başta Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Sebahat Tuncel, İdris Baluken, Gültan Kışanak, Adnan Selçuk Mızraklı olmak üzere yüzlerce siyasetçi şu anda cezaevinde. Ya, arkadaşlar, madem siz reform getiriyorsunuz, peki, bu reformda hiç mi yok... Anayasa, 90'ıncı maddeye göre üst norm olarak görüyor uluslararası sözleşmeleri. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bizzat adrese teslim bir şekilde karar verdi Demirtaş ve diğer mahpuslarla ilgili, "Derhâl tahliye edin." diyor. En son, Figen Yüksekdağ'la ilgili karar verdi, "Siz siyasi saiklerle bu insanları tutuyorsunuz." diyor yani "Sizin amacınız siyaseten bu insanları hapsedmektir. Bu insanlara karşı siyasi anlamda mücadele etmediğiniz için bu insanları cezaevine attınız, bunları derhâl tahliye edin." diyor ve bu insanlar yıllardır birer siyasi rehine olarak cezaevinde tutuluyor. Peki, sormazlar mı, Adalet Komisyonuna sormazlar mı, bu kanun teklifinde bulunan insanlara sormazlar mı "Ya, hani siz adaletten yanasınız, hani siz reform yapıyorsunuz; alın size bir reform, bu insanları niye cezaevinde tutuyorsunuz, bu insanların hürriyetlerini niye kısıtlıyorsunuz?" diye? Ama belli ki siz bunu bu şekilde devam ettireceksiniz.

Sizin süreniz az kaldı, biz elli dört gün, elli beş gün sonra iktidara geldiğimizde, Türkiye'deki bütün bu hukuk enkazlarının hepsini biz kaldıracacağız. Halkımız müsterih olsun ve halkımızla seslendiğim mesele de şudur: Herkes 14 Mayıs'ta muhakkak ki sandık başına gitmeli ve kendi sandığına sahip çıkmalı.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Zeynel Emre.

Sayın Emre, buyurun.

CHP GRUBU ADINA ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adalet Komisyonundan 21 kanun teklifi geçti, burada görüşüldü, Genel Kuruldan geçti ve kanunlaştı.

Değerli arkadaşlar, ben konuşmamda ağırlıklı olarak, milletvekili seçildiğimiz, daha sonrasında gelip burada yemin ettiğimiz 7 Temmuz 2018'den başlayarak bugüne kadar Mecliste yaşadığımız hukuka aykırı uygulamaların ve bu dönem içerisinde AK PARTİ iktidarının yaptığı hukuksuzların altını çizerek bu kanunun içeriğindeki bazı düzenlemelere değineceğim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bir defa temel bir meselemiz var, bir türlü biz bunu düzeltemedik. Sürekli konuştuk, anlattık "yasama kalitesi" dedik, "yasa kalitesi" dedik, "millet iradesine saygı" dedik, şu torba kanun uygulamasından sizi vazgeçiremedik. Torba kanun uygulamasının da hani derler ya bir sınırı varsa, artık burada o sınır da yok.

Değerli arkadaşlar, bakın, 49 madde burada görüşülecek, bunlar toplam 21 ayrı kanunda değişiklik öngörüyor. İçeriğine baktığımızda icra ve haciz işlemlerinden uyuşturucuyla mücadeleye, göçmen kaçakçılığından kamu veya özel hukuk tüzel kişiliğinden yarar sağlamak amaçlı suçlara, denetimli serbestlik uygulamasından vazife malulü ceza ve infaz koruma memurlarının ailelerinin kamuda istihdamına; noterlere ilişkin, delil toplama yetkisi, taşınmaz mal paylaşimleri, işte, dava şartı olarak ara buluculuğun getirilmesi, avukatların kredi çekmesi, vesaire, vesaire. Tüm bunlar işte bu Parlamentodaki yasa kalitesini doğrudan etkileyen unsurlar.

Değerli arkadaşlar, siz döneminiz içerisinde 2 önemli belge açıkladınız, dediniz ki: "Evet, yargı kötü durumda -yani sanki başkası yönetmiş gibi, hiçbir sorumluluk da üstlenmeden- yargı reformu yapacağız." Bu amaçla da "Yargı Reformu Strateji Belgesi" "İnsan Hakları Eylem Planı" diye çeşitli belgeler açıkladınız. Orada 9 amaç, 63 hedef vesaire vesaire diyerek birçok önemli iddiada bulundunuz.

Ben şimdi burada o iddialarınızın hepsini, o taahhütlerinizin hepsini saymayacağım ama zannediyorum ben bunları söyledikten, hani trajikomik bu durumu gösteren birkaç örnek verdikten sonra hazin bir neşe içinizi kaplayacak diye düşünüyorum. Neydi biliyor musunuz yakın zamanda bizim şahit olduğumuz iddialarınız? Hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, şeffaflığın geliştirilmesi, performans verimliliğinin artırılması, savunma hakkının etkin kullanılması, adaletle erişimi kolaylaştırılması, ifade özgürlüğüne ilişkin mevzuat ve uygulama analiz edilerek bireylerin hak ve özgürlük alanlarının genişletilmesi -değerli arkadaşlar, say say bitmez- adil yargılanma, yargı hızının artırılması; hepsinde aksine geriye giden bir dönemi yaşadık. Mesela hâkim, savcı teminatı dilinizde, sürekli bunu söylediniz: “Hâkim ve savcılara coğrafi teminat getireceğiz.” Ya, bugün herhangi bir mahkemede sizin isteğiniz dışında bir üye muhalefet şerhi yazsın, adamı Fizan’a gönderiyorsunuz yani bırakın coğrafi teminatı, bunu yaşadığımız bir dönem içerisindeyiz.

Yine, bu dönem içerisinde partili kimliğe sahip bir Cumhurbaşkanı’nın, Sayın Erdoğan’ın açıklamalarına, tüm kamuoyunun önünde yaptığı bazı açıklamalara baktığımızda, bunlar aleni bir şekilde davalara müdahale ettiğinin kanıtıdır değerli arkadaşlar. Gezi protestolarına ilişkin, ondan kaynaklı davalar ve verilen kararlar, itiraz süreçlerine ilişkin yorumlar, bütün bu davalardaki kritik kararlar öncesinde yapılan açıklamalar; tüm bunlara baktığımızda direkt müdahale etti arkadaşlar. “Müdahale etmedi.” diyebilir misiniz?

Yine, bu iktidar döneminde Mavi Marmara davası... Neler söylediniz değil mi? Hesap soracaktınız, tarafsız sularda 10 vatandaşımızın İsraili askerler tarafından öldürülmesinin hesabını soracaktınız. Bir kanuni anlaşma yaptınız, o kanunu dayanak göstererek dava -ne oldu- ortadan kalktı gitti. Ne? Sadece ve sadece yanlış uluslararası politikarlardan kaynaklı sıkışmışlığın bedelini bu insanlar ve aileler ödedi.

Deniz Yücel davası... Tutukladınız, dediniz ki: “Halkı kin ve düşmanlığa sevk ediyor, terör örgütü propagandası yapıyor.” Sonra bir baktık ki önceden özel uçak ayarlanmış; dönemin Başbakanı Merkel, Dışişleri Bakanı Sigmar Gabriel hem Binali Yıldırım’la hem Sayın Erdoğan’la konuşmuş ve hemen peşine de adamı alıp gittiler, değil mi? Bağımsız yargı, müdahale etmiyorsunuz (!)

Rahip Brunson davası; bizatihi ben birçok tartışma programında “Ya, siz buna neler söylüyorsunuz? Dosyanın içeriğine baktınız mı?” dedim. Bunu söyleyeni bile linç ediyordunuz. “Adam ajan.” “Adam isyan çıkartıyor.” “Adam Türkiye’yi bölmeye çalışıyor.” Ne oldu? Trump’un “tweet”lerinin etkisiyle bay bay, gitti; çekti gitti. Ne oldu arkadaşlar yargı bağımsızlığı?

Cemal Kaşıkçı davası, organize bir şekilde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde, münhasıran bizim yargı yetkimiz alanında olan bir olayda, geldiler, bir insanı katlettiler, erittiler, ortadan kaldırdılar; ellerini kollarını sallayarak çekip gittiler. Ne oldu arkadaşlar? Sayın Erdoğan “Bizi enayi mi zannediyorsunuz? Bu yapılanın hesabını soracağız.” dedi ama bir süre sonra bir anlaşma, o anlaşma kapsamında bakıyorsunuz; işte, davanın durdurulmasına, Arabistan’a iadesine yani işin muhataplarına yani suçluların yanına dosyanın tevdisine karar verdiniz; dosyayı verdiniz, gitti; değil mi arkadaşlar? Siz hesapta yargıya müdahale etmiyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu dönem içerisinde hukuka ilişkin olan biten bunca hadisenin yanında bir de sürekli insanları, sivil toplum kuruluşlarını, dernekleri, baroları, sağlık odalarını, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını vesaireyi baskılayan, faaliyetlerini sınırlayan yasalar çıkardınız, çıkarmaya devam ediyorsunuz -bu kanun teklifinin içeriğinde de birkaç örnekle buna değineceğim- böyle, parça parça “Her bir kanunda bir parça kopartayım, sınırlayayım.” der gibi. Bütün bunları örtmek için de bir de halkı yanıltıcı bilgiyi de -kim, neye göre karar verecekse- ağır bir suç hâline getirdiniz. Bunun sonunda da ne oldu? Haberleşme hürriyeti ihlal oldu, düşünce ve kanaat hürriyeti -bakın, hepsi anayasal hükümler- düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti, basın hürriyeti; hepsi ciddi zarar gördü.

Bu kanunun görüşmelerine başlarken partizanca... Hani mevcut sisteme, bu değişikliğe geçerken “Mecliste 1’inci parti olacak, 2’nci parti olacak, 3’üncü parti olacak. Mecliste iktidar, muhalefet partisi olmayacak; yasa kalitesi artacak.” dediniz ya, bakın, bizatihi bu kanunun görüşmelerinde “Bu kanunla ilişkili olmak üzere 2021 yılında Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak hazırladığımız 12 yasa önerisini -189 maddeden oluşuyor- hiç olmazsa bunları birleştirerek görüşelim, kabul etmiyorsanız yine kabul etmeyin.” dedik, görüşme teklifimizi dahi her zamanki gibi reddettiniz.

Değerli arkadaşlar, şimdi “Sorunun özü, meselenin kök sorunu nedir?” dediğimizde, sorunun özü şu: 2017 yılında bir Anayasa referandumu yapıldı, öyle ya da böyle yürürlüğe girdi. Buradaki taahhüt neydi? 2019’un 3 Kasımında bu fiilen yürürlüğe girecek, onu öne aldınız, 24 Haziran 2018’den itibaren Türkiye’de o referanduma giderkenki süreçte söylenen ne varsa; dış politikadan ekonomiye, sağlıktan eğitime, maliyeden sosyal yaşama kadar aklınıza ne gelirse, kişi hürriyeti özgürlüğünden yönetimde istikrara, ne söylerseniz söyleyin, Türkiye olarak geriye gitmediğimiz hiçbir alan kalmadı; işte kök sorun bu. Mesela ben size bir örnek vermek istiyorum: 2018 Haziran ayında yapılan seçimler sırasında 1 ABD doları 4,63 Türk lirasıydı; bugün 19,3. Ne diyordu Sayın Erdoğan? “Verin bu kardeşinize yetkiyi, dolarla, şununla bununla nasıl mücadele ediliyormuş gösterelim.” dedi; gördük, değil mi? O zaman Türkiye’deki enflasyon kaçtı? Enflasyonun düşürülme iddiası vardı, yüzde 15,8. Rakamları vermeyeceğim, rakamlardaki tartışmayı vermeyeceğim ama sizin kabul ettiğiniz en düşük rakamları gösteren kuruluşlarda dahi 4 kata kadar fark var.

Yaşama bakalım -birçok başlıkta örnek verebilirim ama zaman itibarıyla özetleyerek geçeceğim- değerli arkadaşlar, ya, bir ülke düşünün, sürekli suç oranı artıyor, sürekli ceza davası dosya sayısı artıyor, sürekli icra davası dosya sayısı artıyor, sürekli hukuk mahkemelerindeki dava sayısı artıyor, boşanma davası artıyor; bir ülke düşünün ki kadın cinayetlerinde yaşanan vaka, olay sayısı artıyor. Mesela yine oran vereyim -TÜİK’in verilerine göre vereceğim, buralarda itiraz gelmesin- kadın cinayetlerinde 2018 yılında 279 kadın cinayete kurban gitmiş; bu, 2022’ye geldiğimizde 381, yıllar içerisinde de hep bir artış izlemiş; yüzde 37’nin üzerinde bir artışa -sadece bu alanda- ulaştığını görüyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakın, şu anda bizim ülkemizdeki emekli insanlarımız -yani bugünün paramızın değersizleştiğini maalesef üzümlerle ifade ediyorum- bugün gitse bir vatandaşımız, kasaptan kıyma alsa kilosunu 340 TL’ye alıyor. Dolayısıyla, gittiğinizde bütün emekli vatandaşlarımızı, dar gelirli vatandaşlarımızı Et ve Süt Kurumu ile belediyelerin satış mağazalarının önündeki kuyruklarda, sabah erken saatlerde görürsünüz. İşte “Nereden nereye!” diyordunuz ya, oradan buralara kadar geldik.

Yönetimler yönettiği ülkeyi ileriye götürmek, daha iyisini yapabilmek iddiasıyla gelir; daha kötüsünü yapıp “Ama benden önceki daha kötüydü.” diye savunma yapamaz. İktidara ne gerek var o zaman? Hangi amaçla iktidarı talep ettiniz?

Değerli arkadaşlar, say say bitmez yaşadığımız hukuk skandalları. Sezgin Baran Korkmaz dosyası: İddia ne? Amerika Birleşik Devletleri hazinesini dolandırmak. İddia doğru yanlış amma velakin ne bunu unutmak lazım ne unutturmak lazım; beyanlarla birlikte önümüzdeki dönem bunun hesabını sormak lazım. Niye? Bir olay düşünün; yurt dışı çıkış yasağı var, mallara tedbir var, aynı olay, hiç yeni bir şey yok, yurt dışı çıkış yasağı kalkıyor, bütün mallardan tedbir kalkıyor -yüzlerce milyonluk mallar yani öyle az buz değil- adamlar yurt dışına gidiyor, gitmesini hemen müteakip tekrardan yurt dışı çıkış yasağı, yakalama kararı, mallara tedbir... Ya, diyoruz ki: Kardeşim, bu ne işti? Bunu yapan Başsavcı Vekili gitti Bakan Yardımcısı oldu. İçişleri Bakanı geldi, Komisyonunda sorduk, diyor ki: “Kardeşim, bizim Hükümetimizin yukarıdan aşağı kararı.” Hükümet kararı ama diyor ki “Devletimizin kararı.” Yani işe böyle mistik bir şey katıyor. Ne var? İddia var, para var, yolsuzluk var, üstü örtülüyor.

Değerli arkadaşlar, biz bu dönem içerisinde pandemi yaşadık, bütün dünyayı sarsan. Pandemide yaşanan bütün sıkıntıları, aksak kesimleri bir tarafa bırakıyorum ama ben hem orada hem de biraz sonra depreme ilişkin birkaç şey söylerken dile getireceğim: Hükümetlerin vatandaşa doğruyu söyleme yükümlülüğü vardır. Ya, ne vaka sayısını gün gün doğru söylediniz, sonra ortaya çıktı; ne vefat sayısını doğru söylediniz, sonra ortaya çıktı. Huylu huyundan vazgeçmiyor. İnsanları aydınlatma, doğruyu söyleme yükümlülüğünüz, insanların da gerçeği bilme hakkı var.

Şimdi, bir başka husus, Birleşik Arap Emirlikleri. “Darbenin finansörü” dediniz, “15 Temmuz darbesinin finansörü.” dediniz. Biz dedik ki: “Ya, deliliniz varsa bunları söyleyin, açıklayın biz de destekleyelim.” Değil mi? Bir darbe girişimine karışmış ülkede -o alanı da kapalı tutunuz- an geldi, Birleşik Arap Emirlikleri’yle ansızın el sıkıştınız. Bu, uluslararası camiaya baktığımızda, ülkelerin itibarına baktığımızda bir hükümetin yönettiği ülkeyi ne kadar zor duruma düşürdüğünün farkında mısınız? Yani bu anlık, sizin o kötü yönetimlerin sonucunda paraya sıkıştığınızda siyahın beyaz olduğu bir yönetim anlayışının Türkiye’de yerli olabilir mi?

Değerli arkadaşlar, biz maden faciaları yaşıyoruz. En son 42 vatandaşımız hayatını kaybetti. Bakın, baktım, Çin yıllık 4 milyar tonla dünyada en fazla kömür üretimi yapılan ülke konumunda, biz 94 milyon tonla Çin’in üretiminin yüzde 2,5’indeyiz ve oransal olarak Çin’in yaklaşık 5 katı işçi ölümüne sebebiyet veriliyor. Niye? En sonuncusunda da ihmal var, raporlarda var, Sayıştay raporlarında var, gereği yerine getirilmemiş.

Şimdi, büyük bir acı yaşadık, deprem yaşadık. Resmî rakamlara göre şu anda 227 bin bina yıkık, acil yıkılacak ya da ağır hasarlı ve bütün bunlara ilişkin tek bir kişi sorumluluğu üstüne almadı. Yaşadığımız onca skandala rağmen, devletin kurumlarının böylesine bir ortamda borsada işlem görmesi, ticaret yapması, çadır satması, gıda satması, aklınıza gelebilecek her türlü hukuksuzluğa rağmen tek bir kişinin işte, sorumlu olarak gösterilmediği bir süreci yaşıyoruz. Hakikaten, buna ilave, buradaki binalardan daha fazla güvenli binayı yapacak vergiyi bizim vatandaşımız 99 yılında “özel iletişim vergisi” adı altında çıkarılan kanunla ödemiş, onu da başka alanlara kullanmışsınız, kamu hukuku dışında başka alanlara kullanmışsınız ama burada verginin ne başlıkla toplandıysa o alanda harcanması ilkesini baypas etmişsiniz.

Bakın arkadaşlar, biz, uzunca bir süredir ortak aklı arayan -bu durumu düzeltmek amacıyla- bir mutabakat içerisinde çalışıyoruz ve bir mutabakat metni hazırladık. Burada yasama ve yargıya ilişkin bazı örnekler vererek konuşmamı tamamlayacağım. Diyoruz ki: Meclis İçtüzüğü’nü yeniden düzenleyeceğiz, katılımcı bir iç tüzük yapacağız. Diyoruz ki: Meclis yasama faaliyetleri niteliğini, komisyon çalışmalarının oluşumunu, muhalefetin etkin katılımını sağlayacağız, komisyonların teknik kapasitesini arttıracacağız. Diyoruz ki: İkide bir güne, koşullara, zamana göre milletvekili dokunulmazlığının tartışılmasının önüne geçeceğiz. Bu alanın net bir şekilde düzenlenmesi lazım. Diyoruz ki: Nitelikli kanun yapımını sağlayacağız. Torba kanun uygulaması diye bir şey olmayacak, torba kanun uygulamasını kaldıracamız ve Bakanlar Kuruluna sadece konusu, sınırları belli bir şekilde kararname çıkarma yetkisi vereceğiz. Böyle keyfilik içerisinde bir yönetim anlayışı olmaz. Cumhurbaşkanının veto yetkisi olmayacak, sadece geri gönderme yetkisi olacak. Milletten Meclisin karar verdiği bir konuda tek bir kişinin iradesiyle onun veto edilmesi diye bir anlayış olmaz.

Değerli arkadaşlar, Genel Kurul görüşmeleri, buralardaki keyfilik, yayınlardaki keyfilik... TRT’nin bir kanalı burayı 7/24 canlı olarak verecek; hepimizin vergisiyle görev yapan bir kanal. Bakanlara hepimizin yaşadığı sözlü sorulara soru zorsa cevap vermeme uygulamasını kaldıracamız yani bir bakan eğer ki bir milletvekilinin sorduğu soruya cevap vermiyorsa yaptırımla karşılaşacak. Sözlü soruyu tekrar getireceğiz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama yetkisini koruyacağız yani milletlerarası sözleşmelerden geri çekilmek öyle bir kişinin gece 02.00’de çıkaracağı bir karnameyle olmayacak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisinde olacak.

Değerli arkadaşlar, yürütmeye ilişkin yine birçok şey sayabilirim ancak süre itibarıyla, yargıya ilişkin de birkaç başlık sayarak konuşmamı tamamlayacağım.

Değerli arkadaşlar, coğrafi teminat güvencesini muhakkak getireceğiz. Hâkimlik mesleği ile savcılık mesleğini ayıracağız. Hâkimlerin idari açıdan, idari noktada Adalet Bakanlığına bağlı olması uygulamasını kaldıracacağız. Cumhuriyet Başsavcılıklarına bağlı adli kolluk teşkilatı kuracağız. Sulh ceza hâkimliklerinin uygulamalarını gördük, bunu kaldıracacağız, sulh ceza mahkemeleri kuracağız, burada görev ve yetki belli olacak. Hukuk eğitiminin kalitesini yükselteceğiz; gelişigüzel hukuk fakültesi kurulamaz. Bakın, onun yaşadığımız sıkıntılarını yıllar boyu gidermekte zorlanacağız çünkü ihtiyaca göre fakülte açmadınız yani “her ile bir üniversite” ya sonucu, nerede görev yapacak? Türkiye Adalet Akademisinin eğitim kadrosunu, buraları güçlendireceğiz. Hâkimlerin terfilerinde Anayasa Mahkemesi kararları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine uyup uymamanın önemli bir unsur olduğunu göstereceğiz. Görevi kötüye kullanma suretiyle AIHM’e ya da Anayasa Mahkemesi kararlarına uymayan hâkimlere, vermiş oldukları zarar ve ziyanı rücu edeceğiz. Değerli arkadaşlar, hep söylüyorsunuz, olmaz; iddia makamı ile savunma makamı eşit durumda olacak, mahkemelerde aynı yerde oturacağız. Burada, Anayasa Mahkemesinin yapısını, YSK’nin yapısını güçlendireceğiz. Çoklu baro saçmalığına son vereceğiz. Say say bitmez.

Türkiye’ye çok ağır tahribatlar verdiniz. Biz milletimize söz veriyoruz, güzel günler bizi bekliyor. Muhakkak başaracağız, el birliğiyle başaracağız diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, Geneli üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 25’inci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde ilk söz İYİ Parti Grubu adına Sayın Feridun Bahşi’nin.

Sayın Feridun Bahşi...

İSMAİL KONCUK (Adana) – Ben konuşabilirim.

BAŞKAN – Feridun Bey gelir canım.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Gelmeyecek, hastaymış.

BAŞKAN – Sayın İsmail Koncuk, buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

İYİ Parti Grubu adına 435 sıra sayılı Kanun Teklifi’yle ilgili görüşlerimizi ifade edeceğiz. Yine, vatandaş lehine olmayan birçok kanun maddesi gündeme gelmiş ancak ben başka konulara gireceğim.

Şimdi -her konuşmamda burada ifade ettim- yani yıllarca bir memur sendikasının genel başkanlığını yapan bir insan olarak AK PARTİ’nin bir zam politikası olmadığını, keyfe keder günlük kararlar verdiğini defalarca buradan ifade ettik, yine böyle oldu. En düşük emekli maaşına 2 bin TL zam yapıldı. Eyvallah, yapılınsı çünkü biz zaten bunun asgari ücret seviyesine çıkarılmasını savunmuştuk, Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener bunu defalarca ifade etmişti. Yine asgari ücret seviyesine gelmedi, 7.500 TL’de kaldı.

Şimdi, akşam yatıyorsunuz, aklınıza emeklilere, gazilere zam yapmak geliyor, sabah yapıyorsunuz ama neye göre zam yapıyorsunuz? Şimdi, siz burada belki de 4-5 milyon emekliyi mutlu edeceksiniz. Destekliyoruz bu zammı fakat geride kalan 8 milyon emekliye zam yok yani memur emeklisine, diğer işçi emeklilerine zam yok; bunu nasıl izah edeceğiz? Asgari ücrete zam yapılmayacağını da Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ifade etti. Şimdi, daha iki ay önce filandı değil mi biz 5.500 TL'ye çıkardığımızda emeklilere zammı? Yani en düşük emekli maaşını 3.500 TL'den 5.500 TL'ye çıkardık burada. O zaman da söyledik. O zaman neden 7.500 TL yapmadınız ya da İYİ Partinin, Sayın Genel Başkanımızın ifade ettiği üzere neden asgari ücret seviyesine çıkarmadınız? Peki, bugün en düşük emekli maaşını 2 bin TL artırırken diğer emekli maaşlarını neden artırmıyoruz? Neden artırmıyoruz? Neden intibak yasa teklifimizi reddediyorsunuz? Peki, diğer memurlara, öğretmene, sağlıkçıya, âdeta bas bas bağırın adalet çalışanlarına, kamu mühendislerine neden zam yok? Millî Eğitim Bakanlığında çalışan şube müdürlerine, maarif müfettişlerine neden zam yok? Kamuda maaş hiyerarşisini altüst ettiniz değerli AK PARTİ'liler, altüst ettiniz. Vallahi, ne yaptığınızı bilmiyorsunuz, hani şaşkın ördek misali geri geri yüzüyorsunuz. Bir grup insanı memnun ederken milyonlarca insanı, emekliyi, kamu çalışanını, işçiyi karşınıza aldığınızın farkında değilsiniz. Geçen burada yine ifade ettim, ev kirası yüzde 100 artmış İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de, Antalya'da, bilhassa büyükşehirlerimizde; memurlarımızın, emeklilerimizin, işçilerimizin, asgari ücretlimizin ev kirası ödeyebilme imkânı kalmadı. Artık, birtakım kutsi değerlerle devlet yönetmek mümkün değil, yönetebilmemiz mümkün değil. Vatandaş perişan, insanlarımız bırakınız geçinebilmeyi asgariden anne baba olarak görevlerini yapabilmeyi, ev kirasını dahi ödeyemez duruma geldi. Perişan bir milletin, yokluğa, yoksulluğa terk edilmiş, unutulmuş bir milletin elbette bir beka davası vardır. Onun için lütfen aklınızı başınıza alın, seçime gidiyoruz 14 Mayıs tarihi itibarıyla. Bu insanlar; yıllardır unuttuğunuz, değer vermediğiniz, görmediğiniz emeklilerimiz, memurlarımız, işçilerimiz ne diyecekler, nasıl cevap verecekler? Elbette, bunun bedelini sandıkta ödeyeceksiniz.

Ben şunu ifade ediyorum: Burada, gerçekten memurlarımızın bir zammı hak ettiğini düşünüyorum. Öğretmenlerimiz emin olun fiğan ediyorlar. Zaten -dediğim gibi- bir Öğretmenlik Meslek Kanunu çıkardınız, öğretmenler arasında da farklı ekonomik kriterlere sahip kesimler oluşturduunuz. Maalesef görmüyorsunuz, düzeltmiyorsunuz. Burada muhalefet partileri olarak, İYİ Parti olarak izah ettik, ikaz ettik, ifade ettik ama görmediniz.

Değerli milletvekilleri, ben bugün işçi sendikasının birinin genel başkanıyla görüştüm. Kamu işçisine hâlâ toplu sözleşme süreci başlamadı. 20 Ocak tarihinde TÜRK-İŞ Başkanı Sayın Ergün Atalay, yanında HAK-İŞ Başkanı Sayın Mahmut Arslan da vardı zannedirim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanını ziyaret etti ve orada ilan etti, dedi ki: "Bugün, resmen toplu sözleşme süreci başlamıştır." Başlamadı, başlamadı. TÜRK-İŞ'in toplu sözleşme teklifine şu ana kadar, şu dakikaya kadar Hükümetten ve Çalışma Bakanlığından bir cevap gelmedi. Ben sendikaları da anlamakta zorlanıyorum ya. Topyekûn sarı sendika mı oldunuz ya? Neden sesiniz çıkmıyor? 700 bin kamu işçisinin şu ana kadar durumu belli değil, ne zam alıp alamayacaklarını bilmiyorlar ama ne Hükümetten ses çıkıyor ne de sendikalardan tık var; bu, kabul edilemez bir durum. Onun için, ben, bir an önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının TÜRK-İŞ'in resmen teklif ettiği toplu sözleşme taleplerine cevabını sendikaya iletmesini 700 bin kamu işçisi adına istediğimizi burada tekrar etmek istiyorum, ifade etmek istiyorum. Bu, kabul edilemez bir durum yani böyle bir keşmekeş olamaz. Ben sadece Hükümeti değil, burada sendikaların da duruşuzluğunu anlayamadığımı, 700 bin kamu işçisi adına kınadığımı ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, aylardır ataması yapılmayan 700 bin öğretmen feryat fiğan ediyordu. Biz Millet İttifakı olarak bu feryadı duyduk ve cumhuriyetin 100'üncü yılında 100 bin öğretmen ataması

yapacağımızı ifade ettik, gerek Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener gerek Sayın Kılıçdaroğlu bu taahhüdü verdi. Bunca tartışmadan sonra yani ataması yapılmayan 700 bin öğretmenimizin bunca figanından sonra Sayın Cumhurbaşkanı 45 bin atama yapılacağını, onu da bir müjde olarak sundu. Nasıl bir müjdeyse bilmiyorum yani muhalefet 100 bin öğretmen atamasını taahhüt ediyor, hatta süreç içerisinde bunun 250 bine çıkacağını ilan ediyor, açıklıyor, garantisini veriyor ama iktidar partisi sadece 45 bin öğretmen atayacağını ilan ediyor. Ne zaman? 8 Mayıs tarihi itibarıyla yani seçimden bir hafta önce sonuçların ilan edileceğini Sayın Mahmut Özer açıkladı ama branşlara baktığımızda, 1, 2, 3, 4, 5, 10 kontenjan ayrılan branşlar var. En önem verdiğiniz Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerini dahi mutlu edemediniz, mutlu edemediniz; okul öncesi öğretmenleri mutlu olmadı. 6 bin okul öncesi eğitim kurumu açtığımızı ifade ettiniz ama 3 bin civarında okul öncesi öğretmeni atayacağımızı açıkladınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İlave süre vermiyoruz bugün Sayın Koncuğ, sağ olun.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Rüştü Tiryaki.

Sayın Tiryaki, buyurun.

HDP GRUBU ADINA MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yedinci yargı reformu paketiyle ilgili grubum adına söz aldım. Görüşlerimi, özellikle birinci bölümle ilgili görüşlerimi sizinle paylaşmak istiyorum.

Yasayla ilgili genel bir değerlendirme yapacağım. Daha sonra bunun bir yargı reformu olarak adlandırılıp adlandırılmayacağına ilişkin bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Şimdi, bu yasa teklifinin içerisinde gerçekten desteklenebilecek, içerik olarak doğru olan düzenlemeler var mı? Var. Peki, bu yargı reformu olarak adlandırılabilir mi? Asla, hiçbir şekilde kimse bu düzenlemeye “yargı reformu” dememeli. Eğer bu düzenlemeye “yargı reformu” dersiniz Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulduğu günden bu yana yaptığı her değişikliği reform olarak adlandırabilirsiniz. Dolayısıyla, bu teklif reform olarak nitelendirilebilecek bir teklif değil, büyük bir bölümü teknik düzenlemeleri içeriyor. Bir tanesi şu, diyorsunuz ki...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Yargı paketi” dedik, “yargı reformu” demedik.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Yargı reformunun bir parçası değil mi Başkan?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Yargı paketi” dedik ama...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Ama yargı reformunun parçası olarak anlatıyorsunuz. Bir yargı paketi, elbette, hepsini yargı paketi olarak getiriyorsunuz.

Şimdi, bir tanesi şu, diyorsunuz ki: “Biz uyuşturucuyla mücadele ediyoruz, bu konuda yeni bir adım atıyoruz.” Ne yapıyorsunuz? Yeni bazı uyuşturucu maddelerin satılmasını, kullanılmasını, ticaretini de Ceza Yasası kapsamına alacaksınız. Yanlış mı? Doğru, doğru bir düzenleme, yanlış değil. Ama buna karşı getirdiğiniz önlem şu, hâlâ uyuşturucuyla mücadele için elinizde tek bir tane çözüm olduğunu düşünüyorsunuz: Cezaları yarı oranında artırmak. Bu biçimde uyuşturucuyla mücadele edilemeyeceğini dünyada herkes biliyor, bir tek Adalet ve Kalkınma Partisi bilmiyor. Kaldı ki çok daha ağır cezalar, çok daha ağır yaptırımlar varken bile Türkiye’de yaygın biçimde uyuşturucu kullanılıyordu, yaygın biçimde uyuşturucu ticareti yapılıyordu. Burada pek çok arkadaş bilir, devlet güvenlik mahkemelerinde yargılanıyorlardı; eroin ticaretiyle, kokain ticaretiyle uğraşanlar idam cezası gerektiren bir suçlamayla

yargılanıyordu. Peki, bu kadar ağır cezaların olduğu dönemde bile Türkiye’de uyuşturucu kullanımı azaldı mı? Azalmadı. Uyuşturucu ticareti azaldı mı? Azalmadı. Tam tersine şu anda Türkiye dünyanın neredeyse uyuşturucu ticaret ağının merkezlerinden biri olarak görülüyor.

Daha önce komisyonlarda defalarca söyledim, bu kürsüde söyledim; 8 bin kilometre öteden, Kolombiya’dan, Güney Amerika’dan gelen uyuşturucu bütün Akdeniz’i dolaştıktan sonra Türkiye’ye geliyor ve Türkiye üzerinden Avrupa pazarına dağıtılıyor. Nasıl yapılabilir bu? Demek ki Türkiye’de bunun ticaretinin yapılabilmesinin hâlâ öbür Avrupa ülkelerinden daha kolay olduğunu düşünüyor olmalı ki uyuşturucu kartelleri, bunlar Türkiye’de cirit atıyorlar. “Uyuşturucu kartelleri” derken bunu bilinçli olarak söylüyorum. Bakın, Türkiye’de bu işle uğraşanlardan söz etmiyorum; dünyanın dört bir yanında kırmızı bültenle aranan uyuşturucu baronları teker teker Türkiye’de bulunuyor, ya gözaltına alınıyorlar ya tutuklanıyorlar, o da Türkiye’deki bir kavga, bir çatışma nedeniyle, yoksa gelip Türkiye’de yaşıyor olmalarına, Türkiye’de yerleşiyor olmalarına kesinlikle ne Emniyet Genel Müdürlüğü ne de İçişleri Bakanlığı bir bütün olarak karşı çıkıyor.

Yani özetle şunu söyleyeyim bu uyuşturucu ticaretiyle ilgili olarak: “Cezaları artırıyoruz, mücadele ediyoruz.” diyorsunuz ama bunun inandırıcı olmadığını düşünüyorum. İstedığınız kadar bu biçimde cezaları artırın, uyuşturucu trafiğinin üssü hâline getirmiştir bu siyasi iktidar Türkiye’yi; nokta.

Getirdiğiniz bir başka düzenleme, 2’nci düzenleme şu: İcra ve İflas Kanunu’nda bazı düzenlemeler yapıyorsunuz. Bunlar da teknik olarak yanlış şeyler değil yani özellikle konut dokunulmazlığı açısından yargı kararı gerekecek. Yine “Bundan sonra insanların hacze konu alacaklarından daha fazlası haczedilemeyecek.” diyorsunuz. Bu düzenlemeler de teorik olarak yanlış değil ama gerçekten asıl sorun şu: Türkiye’de her hane borçlu hâle getirilmiş durumda, icra dosyaları iş yapılamaz hâle gelmiş durumda, 20 milyonun üzerinde icra takibi olduğundan söz ediliyor. Sadece bunu yaparak Türkiye’deki icra sorununun çözülemeyeceğini düşünüyoruz.

Bir diğer değişiklik şu: Avukatlık Kanunu’nda değişiklik yapıyorsunuz. Avukatlık Kanunu’nda değiştirilmesi gereken çok şey var ama siz sadece bir tanesini değiştiriyorsunuz, diyorsunuz ki: “Mesleğe yeni başlayanlar için kredi koşulları sağlayacağız, mesleğinin başındaki avukatlara borç vereceğiz.” Yani avukatlar için uygun gördüğünüz reform da onlara uzun vadeli, düşük faizli borç vermek. Evet, sizce avukatların en büyük sorunu mesleğinin başında borçlu hâle getirmektir.

Arabuluculuk Yasası’nda, Türk Ticaret Yasası’nda ve Çocuk Koruma Kanunu’na ilişkin bazı düzenlemeler yapıyorsunuz. Belki bu yasadaki en değerli, en önemli düzenlemelerden bir tanesi: Özellikle hasta çocukların, ağır hastalık geçiren çocukların ebeveynlerinin, anne ve babalarının hükümlü de olsa bir biçimde tahliyelerinin önünü açacak bir düzenleme yapıyorsunuz. Kesinlikle bu düzenlemeyi destekliyoruz. Böyle bir düzenleme yapılması için muhalefet partileri çok büyük kampanyalar yürüttü. Bugüne nasıl geldiğimizi herkes biliyor. Sonunda Adalet ve Kalkınma Partisi, ortağıyla beraber bu konuda bir değişiklik yapmak zorunda kaldı ama özü itibarıyla yanlış bir düzenleme değil. Ben bunu da muhalefetin başarısı olarak görüyorum. Bu düzenlemeyi iktidarlarının son gününde bile olsa yapmalarının tek amacı var: Buna daha fazla direnç gösteremediler.

Türkiye’de, evet, çocukları hastalıkla cebelleşen hükümlü ve tutuklular var ve bunların çocuklarına kavuşması gerektiğini hepimiz söylüyoruz ama asıl sorun şu: Şu anda cezaevlerinde gerçekten yaşam savaşı veren 1.517 hasta mahpus var ve bunlardan 651’i, emin olun, belki cezaevinde yaşamını yitirecek kadar ağır bir hastalıkla karşı karşıya. Daha bugün bir hasta tutsak yine yaşamını yitirdi.

Bakın, sadece 2022 yılında 76 hasta mahpus yaşamını yitirmiş. Bunun ismi, resmî olarak değilse bile fiilî olarak idam cezası uygulanmasıdır. Eğer yaşamının son anına gelmiş bir mahpusun, bir tutuklunun, bir hükümlünün son günlerini ailesiyle, sevdikleriyle geçirmesine izin vermiyorsanız

bunun bir tek adı vardır: O insanı idama mahkûm etmektir. Bu siyasi iktidar fiilen uzunca bir süredir bunu yapıyor. Adli Tıp Kurumu gerçekten bu konuda korkunç raporlar veriyor veya Adli Tıp Kurumu raporlarının önemli bir kısmıyla da tekrar tekrar, tekrar tekrar, yeniden o hasta mahpusları cezaevine göndererek, serbest bırakılmamaları için Adalet Bakanlığı âdeta her yolu deniyor.

Eğer bir kalıcı çözüm bulmak istiyorsanız -bu siyasi iktidarın bu saatten sonra bunu yapacağını düşünmüyorum ama Parlatmentonun yeni gelecek üyelerinin yapması gereken ilk işlerden bir tanesi cezaevlerindeki bu ağır soruna son vermek olmalı- hasta mahpuslar bir an önce serbest bırakılmalı; yaşamlarının son günlerini aileleriyle, sevdikleriyle geçirebilmeli diyorum.

Bir diğer düzenleme şu, teklif sahipleri diyor ki: “Biz Anayasa Mahkemesinin kararları uyarınca Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 193, 231 ve 308/A maddelerini değiştiriyoruz.” Şimdi, sanırsınız ki Anayasa Mahkemesi kararlarına gerçekten saygılı bir siyasi iktidar var. Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanması için yasaları değiştirecek kadar ciddi bir siyasi iktidar var karşımızda, bugün de bunun gereğini yerine getiriyoruz. Oysa bu ülkede siyasi iktidarı temsil eden Cumhurbaşkanı başta olmak üzere, Bakanlarınız başta olmak üzere onlarca milletvekiliniz Anayasa Mahkemesini doğrudan hedef alan açıklamalarda bulundu. Cumhurbaşkanı “Ben Anayasa Mahkemesi kararlarına saygı duymak zorunda mıyım, ben saygı duymuyorum.” dedi. İçişleri Bakanı “Ben Anayasa Mahkemesi kararlarının gereğini yerine getirmek zorunda mıyım, ben Anayasa Mahkemesi kararlarına uymuyorum.” dedi. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi kararlarını sadece siyasi saiklerle uygulamadığı konusunda tescilli bir siyasi iktidar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin en az 2 tane başvuruda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 18’inci maddesini uygulamadığı yönünde kararı var. Dolayısıyla, bu siyasi iktidar Anayasa Mahkemesi kararlarına da uymayan bir siyasi iktidardır. Bu düzenleme de AYM kararlarına uyulması anlamına gelmiyor diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Alpay Antmen.

Sayın Antmen, ilave süre vermiyoruz, kendinizi ona göre ayarlayın lütfen.

Buyurun Sayın Antmen.

CHP GRUBU ADINA ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, “yargı paketi” ya da sözde “yargı reformu” adı altında yüce Meclise getirilen bir torba yasayı görüşüyoruz. Maalesef, yine bir torba yasa, hukuk adına bundan üzüntü duyuyoruz ama bundan daha da önemli bir şey var, torba kanun olması nedeniyle üzüntü duyuyoruz fakat seçim kararı alınmış, “topal ördek” diyebileceğimiz bir Meclis için seçime kırk yedi gün kalmış iken ülkemizde hâlen 6 Şubat Maraş ve Hatay depremlerinin yaraları sarılmadan, deprem ve depremedelerle alakalı olmayan, deprem yardımlarıyla hiç alakası olmayan ve aslında hiç de acelesi olmayan bu hükümlerin getirilmesinden de görüşmekten de hicap duyduğumuzu ifade etmek istiyorum. Yazık değerli milletvekilleri, bu Meclisin önceliği sadece ve sadece depremedeler olmalı, deprem yardımları olmalı, depremin yaralarının sarılması olmalıydı.

Değerli milletvekilleri, bu torba yasa hazırlanırken teklif içinde ceza ve infaz koruma memurları, cezaevinde çalışan dış hekimleri, sağlık memurları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve diğer cezaevi personeliyle ilgili gerekli ve olması gereken hükümler vardı. Maaşlarında iyileştirmeler vardı, özlük haklarında iyileştirmeler vardı ama bu hükümler tekliften çıkartıldı; çıkartılmaması gerekiyordu

ve cezaevi personelimiz arasında bu son derece ciddi bir hayal kırıklığına neden oldu. Cezaevi personellerimizin sorunlarına çözüm getirseydiniz, zabıt kâtiplerimizin maaşlarını günün koşullarına uygun hâle getirseydiniz doğru bir iş yapmış olurduk ve buna da herkes memnun olurdu diyorum.

Değerli milletvekilleri, bu teklifte depremzedeler, cezaevi, adliye personeliyle ilgili hiçbir şey yok ama ne var biliyor musunuz? Pek çok hatalı hüküm var ve aslında hiç de acelesi olmayan pek çok hüküm var.

Bakın, örneğin teklifin 1'inci maddesinde konut hacizlerini zorlaştırmak amacı güdülmüş, icra hâkiminin iznine bağlanmış ama icra hâkimi ne yapacak Allah aşkına? Bakacak sistem üzerinden burası konut mu değil mi, konut gözükyorsa "Devam." diyecek, konut gözükmüyorsa "Haciz yapılmasın." diyecek. Asıl çözüm bu değil, ya konut üzerindeki hacizleri tamamen kaldırırsınız ya da... İşte, 2'nci madde var, bu teklifin 2'nci maddesi özellikle mahkemelere anlamsız iş yükü yükleyecek 1'inci maddenin yerine geçecek son derece iyi bir hüküm. Ne diyor teklifin 2'nci maddesi? "Bireylere ait kişisel eşya -evet, kişisel eşyalar- ve bunun yanında ailenin ortak kullanımına hizmet eden ev eşyası haczedilemez." diyor; bu hüküm güzel. 1'inci maddeyi getirerek icra hukuk sistemimizi, icra iflas sistemimizi ve icra mahkemelerimizi kilitlemeye ve bir garabet yaratmaya hiç gerek yoktu. 1'inci maddenin çekilmesi gerekiyor değerli milletvekilleri.

Bakın, teklifin 4, 5 ve 6'nci maddesinde -avukat arkadaşlarımız çok iyi bilir- haciz yedieminleri için hükümler getirilmiş. Bu hükümlerde çok önemli hatalar var, aksaklıklar var. Borçlunun malı üç otuz paraya gidecek, burada ben bunu söylüyorum; icrada yüzde 50'ye satılan mallar yedieminine yüzde 40'a verilecek; bunun düzeltilmesi lazım, en azından gümrükteki mallar nasıl tasfiye ediliyorsa bunlar da öyle tasfiye edilebilir.

Teklifin 10'uncu maddesi Basın İlan Kurumunun yurt dışında temsilcilik açabileceği ve burada, yurt dışında yayınlanan mevkuteler yani basılı yayınlar ve internet haber siteleriyle ilgiliydi; bunlara da bir kaynak yaratılması amaçlanıyordu, bunlara reklam ve ilan verilecekti. Umarım bu madde tekliften çıkarılır, yoksa "Neden böyle bir amacınız vardı, neden bu hükmü getirdiniz." diye üzerinde çok konuşmamız ve tartışmamız gerekir.

Bakın, değerli milletvekilleri; her şey bir yana, bu teklifteki bütün maddeleri konuşabiliriz, bütün maddeler üzerinde belki uzlaşabiliriz, belki çekersiniz ama teklifin bir 13'üncü maddesi var. Değerli milletvekilleri, teklifin 13'üncü maddesi baroların üyelerinden, daha doğrusu beş yıla kadar kıdemli olan üyelerinden alacağı aidatlarla ilgili. Zaten, Avukatlık Kanunu'na göre barolar beş yıla kadar kıdemli üyelerinden 1/2 aidat alıyorlar. Peki, bu aidat ne kadar, bilir misiniz? Yani burada atılan taş kurbağayı ürkütüyor mu, değil mi, ona bakalım. Avukatlık Kanunu'nun 81'inci maddesinin (2)'nci fıkrası keseneği düzenliyor. Bu, memur katsayısıyla 1000 ila 4000 gösterge arasındaki rakamın çarpılmasıyla elde ediliyor yani en fazla 1.550 lira yıllık bir aidatı var baroların ve 83 baronun ortalaması 1.000 lira. 1.000 lira yıllık aidat alıyor barolar ama beş yıla kadar kıdemli olan avukatlardan 500 lira alıyorlar yani ayda 40 liralık bir aidat. Siz, baroya mensup beş yıla kadar kıdemli avukatların aylık bir sigara parası kadar etmeyecek 30-40 liralık bu aidatını kaldırılıyorsunuz ama çok büyük bir kötülük yapıyorsunuz. Gelin, bu maddeyi bu tekliften çıkarın. Neden? Bakın, baroların ölüm fermanıdır bu, baroların idam fermanıdır çünkü barolar iş yapamaz hâle gelecek. Barolar yargının 3 sacayağından biridir, bağımsız savunmayı temsil eder; tek gelir kaynakları da avukatlardan, üyelerden toplanan aidatlar ve çay, kahve sattıkları paralarıdır, fotokopi paralarıdır, çoğu baro bunu da almaz ve en önemlisi burada avukatların yüzde 65'i zaten beş yıl kıdeme kadar olan meslektaşlarımızdan oluşur. Siz bunu kaldırdınız "Beş yıla kadar kıdemli avukatlar aidat ödemesin." dediniz; ne olacak biliyor musunuz? Ankara'daki genç meslektaşım 7-8 adliye arasında ring yapan baro servisine binemeyecek; İstanbul Silivri'de ceza

kampüsü içinde İstanbul Barosunun ring araçları var, buna binemeyecek; Mersin’de, Trabzon’da, Erzurum’da, İzmir’de, Aydın’da, Antalya’da, pek çok yerde özellikle genç meslektaşlarımızın yararlandığı hizmetler yapılamayacak. Barolara kıymayın, aylık 30-40 lirayla bu iş olmaz, avukata yardım olmaz. Ha, avukata yardım mı etmek istiyorsunuz, genç meslektaşlarımızın yanında mı olmak istiyorsunuz? Beş yıla kadar kıdemli avukatlardan beş yıl boyunca sigorta primi almayın -ayda 3 bin lira- ya da vergi almayın, o zaman bir işe yarayacak. Bunu çok önemli olarak AKP ve MHP sıralarında oturan avukat meslektaşlarımızdan rica ediyorum, bu konuyu bir kez daha gözden geçirsinler.

Değerli milletvekilleri, bakın, hep barolar çok önemli dedik, çoklu baro garabetinden bahsettik. Bu idat meselesi de son derece riskli ama size söz: 14 Mayıs’tan sonra Millet İttifakı’nın iktidarında bunları düzeltmeye, kaldırmaya, avukatlar arasında barışı, kardeşliği tesis etmeye size bizzat söz veriyoruz.

Değerli milletvekilleri, bakın, teklifin 15’inci maddesi noterlere bir yetki veriyor, Anayasa’ya aykır. “Keşif yap, bilirkişi incelemesi yap, tanık dinle.” Bu olacak iş değil, anayasal mahkemelerin görevinin devridir, umarım bunu da kanun teklifi metninden çıkarırsınız, yanlış bir iş yapmış olmayız.

Teklifin 19’uncu maddesinden itibaren uyuşturucuyla ilgili hükümler var. Uyuşturucuyla ilgili verilen cezaların artırılması doğrudur ama cezaların tek başına uyuşturucu ticaretini önleyebildiğini iddia etmek de ancak saflık olur. Cezalar ne kadar artarsa artsın uyuşturucuyla mücadele böyle yapılmaz. Uyuşturucuyla mücadele topyekûn yapılır; aileden başlar, okulda devam eder. Burada devletin en büyük görevi kara parayı önlemektir. Eğer siz bu ülkede kara parayı legal hâle getirirseniz, “Türkiye’ye para gelsin de nasıl geliyorsa gelsin, yeter ki gelsin.” dersiniz Türkiye’de mafyalar cirit atar; baronlar burada birbirleriyle savaşı; uyuşturucu çeteleri, uyuşturucu kaçakçıları gelir, burada savaş hâlinde olur. Biz uyuşturucuyla mücadele etmek istiyorsak özellikle kara paraıyla mücadele etmek zorundayız.

Daha birkaç gün önce Peru’dan Türkiye’ye... Hatta bugün 2,3 ton kokain yakalandı. Bakın, Türkiye, uluslararası uyuşturucu baronlarının merkezi, dağıtım ağı hâline geldi; cirit atıyorlar. Size yine bir söz: Genel Başkanımız, Türkiye Cumhuriyeti’nin inşallah 13’üncü Cumhurbaşkanı olacak Kemal Kılıçdaroğlu bu mafya bozuntularını, uyuşturucu kaçakçılarını 14 Mayıs’tan sonra kulağından tuttuğu gibi Türkiye dışına atacak ve halkımız rahat nefes alacak. O arsız herifler vatandaşlarımızı, çocuklarımızı zehirleyemeyecekler.

Sayın milletvekilleri, seçime şurada çok çok az kaldı, çok az kaldı. Hep size burada yıllarca dedik ki: “Geliyor gelmekte olan.” İnanmadınız, güldünüz, alay ettiniz ama şunu unutmayın: Türkiye’de gerçekten barışa ihtiyacımız var; kardeşliğe ihtiyacımız var; 85 milyon insanımızın huzur içinde, birlikte yaşamasına ihtiyacımız var; Türkiye’de adil yargıya, tarafsız yargıya, bağımsız yargıya ihtiyacımız var ve az kaldı, inşallah, Allah nasip ederse 14 Mayıs’tan sonra bunları hep birlikte göreceğiz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Birinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
 6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
 7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
 8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
 9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
 10'uncu madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç	Yusuf Ziya Yılmaz	İsmail Tamer
Bartın	Samsun	Kayseri
Refik Özen	Yasin Uğur	Fatma Aksal
Bursa	Burdur	Edirne

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi? Yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun'un 2'nci maddesinde yapılan değişikliğin önergeyle teklif metninden çıkarılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
 Kabul edilen önerge doğrultusunda 10'uncu madde metninden çıkarılmıştır.

Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için teklifin görüşmelerine mevcut sıra sayısı metnindeki madde numaraları üzerinden devam edilecek, kanunun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir. Bu açıklama, bugünkü diğer önergelerin kabul edilmesi hâlinde de geçerlidir.

11'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç	Fatma Aksal	İsmail Tamer
Bartın	Edirne	Kayseri
Refik Özen	Yasin Uğur	Yusuf Ziya Yılmaz
Bursa	Burdur	Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun'un 34'üncü maddesinde yapılan değişikliğin önergieyle teklif metninden çıkarılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 11'inci madde metninden çıkarılmıştır.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç

İsmail Tamer

Meliha Akyol

Bartın

Kayseri

Yalova

Fatma Aksal

Yasin Uğur

Refik Özen

Edirne

Burdur

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergieyle 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 61'inci maddesine eklenen fıkranın teklif metninden çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 15'inci madde metninden çıkarılmıştır.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUSMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 27'nci Yasama Yılı'nın sonuna yaklaşıldığına ve 79'uncu Birleşimin kendisinin yönettiği son birleşim olduğuna, yasama dönemi boyunca dört yıl birlikte çalıştığı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına, Başkanlık Divanı üyelerine, Grup Başkan Vekillerine ve milletvekillerine şükranlarını sunduğuna ve yoğun Genel Kurul ve komisyon çalışmalarında yasama, idari ve teknik hizmetleriyle destek veren Türkiye Büyük Millet Meclisi idari teşkilatının yöneticileri ile personeline teşekkür ettiğiine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 27'nci Yasama Döneminin sonuna yaklaşmış bulunuyoruz. Bugünkü 79'uncu Birleşim benim yöneteceğim son birleşimdir. On iki yıllık Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliği, Başkanlığı görevlerinden sonra geldiğim Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilliği görevinde son gün, son birleşim.

Yasama dönemi boyunca dört yıl birlikte çalıştığımız Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımıza, Başkanlık Divanı üyelerine, Grup Başkan Vekillerimize ve milletvekillerimize şükranlarımı sunuyorum.

Yoğun Genel Kurul ve komisyon çalışmalarımıza yasama, idari ve teknik hizmetleriyle destek veren Türkiye Büyük Millet Meclisi İdari Teşkilatının yöneticileri ile yasama uzmanından kavaslarına, çay ocağı çalışanlarından basımevi personeline, bahçıvanlarından stenografına, şoföründen marangozuna, kütüphane personelimize, sağlık çalışanlarımıza ve Koruma Daire Başkanlığı personelimize, kısaca tüm personele özverili, gayretli ve samimi çalışmaları nedeniyle teşekkür ediyorum.

Divanda bizlerle çalışan Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı idarecilerine ve yasama uzmanlarına da ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 28 Mart 2023 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.25

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir 'in, 1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışında eğitim için verilen bursların geri ödenmesine,

- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, İstanbul Korkmaz Yiğit Anadolu Lisesinin depreme karşı dayanıklılık raporuna,

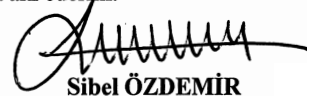
- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nun, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle işsiz kalan özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin mağduriyetlerinin giderilmesine,

- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de ücretsiz okul yemeği uygulamasına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/78977), (7/78980), (7/78982), (7/79283)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Sayın Mahmut Özer tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Sibel ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

Yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetmişmiş insan kaynağı ihtiyacının karşılanması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 1416 sayılı Kanun kapsamında her yıl yurtdışına resmi burslu statüde öğrenci gönderilmektedir.

1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışına gönderilen ancak yüksek döviz kuru nedeniyle tazminatlı duruma düşen çok sayıda öğrenci içinde buldukları mağduriyetlerini uzun yıllardır tarafıma iletilmektedir.

14/10/2019 tarih ve 7/20140 esas numaralı önergeme Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından verilen yanıtta,

“Bakanlığımız tarafından yeniden yapılandırma ve faiz affı hususu ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla paylaşılmış ve diğer kamu kurumlarının da katılımlarıyla konu hakkında çalışılmaktadır. Ayrıca konu ile ilgili, tazminatlı durumda olan öğrencilerin ödemelerini kolaylaştırıcı, farklı ve alternatif çalışmalar da ilgili kamu kurumlarıyla birlikte sürdürülmektedir. Bakanlığımız tazminatlı durumda olan öğrenciler mağdur edilmeden ve hakları korunarak mevzuat hükümleri çerçevesinde çalışmalarını sürdürmektedir.”

denilmiştir.

Ancak aradan geçen yaklaşık dört yılda konuyla ilgili somut bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Her geçen gün artan borç miktarlarının geri ödemesinin mevcut döviz kuru ve ekonomik koşullarda mümkün görünmemesi nedeniyle ilgili kurumların bu soruna bir çözüm üretmesi talep edilmektedir. Geline aşamada, tazminatlı duruma düşen öğrencilerin ödeme şartlarının kolaylaştırılması için döviz kurunun sabitlenmesi konusunda kamu kurumlarının bir çalışma yapması beklenmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) 1416 sayılı Kanun kapsamında yurtdışına gönderilenler arasında tazminatlı duruma düşen öğrenci sayısı nedir? Öğrencilerin tazminatlı duruma düşme gerekçeleri nelerdir?

- 2) Mevcut döviz kuru ve ekonomik koşullarında tazminatlarını ödeyemeyecek durumda olan öğrencilerin ödeme şartlarının kolaylaştırılmasına yönelik olarak tazminat ödemelerinde ödemelerin yapıldığı tarihteki kurların esas alınması veya döviz kurunun sabitlenmesi konusunda Bakanlığımızın ve ilgili kurumların somut bir çalışma olacak mıdır? Varsa bu çalışma ne zaman kamuoyu ile paylaşılacaktır?
- 3) Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığının, 14/10/2019 tarih ve 7/20140 esas numaralı soru önergeme verdiği yanıtta, konu ile ilgili çalışmaların yapıldığı, tazminatlı durumda olan öğrencilerin mağdur edilmeden ve hakları korunarak mevzuat hükümleri çerçevesinde çalışmalarını sürdürdüğünün açıklanmasının üzerinden yaklaşık dört yıl geçmesine rağmen somut bir adımın atılmamasının gerekçesi nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Mahmut ÖZER tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 28/02/2023

Suat ÖZCAN
Muğla Milletvekili

6 Şubat 2023 ve 20 Şubat 2023 tarihlerinde Kahramanmaraş ve Hatay merkezli gerçekleşen bayındırlık ve yerleşim açısından dolayı yıkım yaratan büyük ölçekli depremler yaşanmıştır. Bu deprem sonrası İstanbul ilinde 93 adet okul depreme uygun görülmedikleri için kapatılmış ve öğrenciler başka okullara nakledilmiştir. İstanbul Beşiktaş ilçesi Arnavutköy Mahallesi'nde denize sıfır konumdaki Korkmaz Yiğit Anadolu Lisesi de bu okullardan bir tanesidir. Bu bağlamda:

1. Adı geçen Korkmaz Yiğit Anadolu Lisesi'nin depreme dayanıklı olmadığına dair Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan aldığınız yazıyı bizimle ve kamuoyu ile paylaşmısınız?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, T.C. Milli Eğitim Bakanı Mahmut ÖZER tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. **28.02.2023**

Yıldırım KAYA
Ankara Milletvekili

6 Şubat 2023 tarihinde merkezi Kahramanmaraş olan 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki iki deprem 11 ilimizi etkilemiş; büyük yıkımda on binlerce vatandaşımız hayatını kaybetmiş, yüz binlerce vatandaşımız yaralanmış, milyonlarca vatandaşımız da evsiz ve işsiz kalmıştır.

Deprem felaketinin yaşandığı illerimizde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenler de işsiz kalmakla, ücretlerini alamamakla yüz yüze kalmış; ya da işlerini kaybetmiştir.

Bu bilgiler kapsamında;

1. Bakanlığınız tarafında Özel Öğretim Kurumlarında çalışan depremzede öğretmenlerin mağduriyetinin giderilmesi için nasıl bir çalışma yapılmaktadır?
2. Özel Öğretim Kurumları öğretmenlerinin deprem bölgesi dışındaki illerde istihdamı için Bakanlığınızca bir çalışma yürütülmekte midir?

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA**

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Bedri SERTER
İzmir Milletvekili

7/77053 sıra sayılı yazılı soru önergeme süresi içinde cevap verilmediğinden yazılı soru önergemini yineliyorum.

30 Kasım 2022'de basına yaptığınız açıklamada, Bakanlığınızın okullarda verdiği ücretsiz yemek hizmetinden 1 milyon 796 bin öğrencinin yararlandığını söylediniz. Bu kapsamda da 400 bin okul öncesi çocuğun da bu hizmetten yararlandığını belirttiniz. Aralık 2022'de verdiğiniz demeçte ise, 6 Şubat itibariyle tüm okul öncesi eğitimdeki tüm okullarda ücretsiz yemek verileceğini, diğer kademelerde bu hizmetten yararlanan öğrenci sayısını ise 8 milyona çıkaracağınızı söylediniz. Bu bağlamda,

- Ücretsiz okul yemeği uygulaması Ocak 2023 itibariyle İzmir özelinde toplam kaç okulda uygulanmaktadır?
- 2021-2022 eğitim öğretim yılında İzmir özelinde kaç öğrenci ücretsiz yemek hizmetinden yararlanmıştır?
- 2022-2023 eğitim öğretim yılında İzmir özelinde kaç öğrenci ücretsiz yemek hizmetinden yararlanmaktadır? Bu öğrencilerin eğitim kademeleri nelerdir?
- İzmir'de ücretsiz okul yemeği verilen okul öncesi okul ve eğitim merkezi sayısı kaçtır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-99074258-610- 5 4
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 18.10.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1095579 sayılı yazınız.
b) 27.01.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1160843 sayılı yazınız.
c) 09.03.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1181967 sayılı yazınız.
ç) 14.03.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1183534 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan İstanbul Milletvekili M. Sezgin TANRIKULU'nun 7/72535, ilgi (b) yazınız ekinde alınan Mersin Milletvekili Zeki Hakan SIDALI'nın 7/77764, ilgi (c) yazınız ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sibel ÖZDEMİR'in 7/78977, Muğla Milletvekili Suat ÖZCAN'ın 7/78980, Ankara Milletvekili Yıldırım KAYA'nın 7/78982 ilgi (ç) yazınız ekinde alınan İzmir Milletvekili Bedri SERTER'in 7/79283, esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SİBEL ÖZDEMİR'İN 7/78977 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun kapsamında yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacının karşılanması amacıyla Bakanlığımız tarafından her yıl yurt dışına resmi burslu statüde öğrenci gönderilmektedir. Bu kapsamda yurt dışına gönderilecek öğrenciler, ilgili mevzuat gereğince ve kendi özgür iradeleri ile imzaladıkları taahhütname hükümleri uyarınca öğrenim görmekte ve imzaladıkları sözleşme gereğince mevzuat ve taahhütname hükümlerine uymak zorundadırlar.

Yurt dışına gönderilen öğrencilerin, öğrenimlerini başarıyla tamamlayarak yurda dönüp adına öğrenim gördükleri kurumlara katkı sunmaları beklenmektedir. Bakanlığımız öğrencilerin öğrenimlerini başarıyla tamamlamaları için öğrenim süreçleri boyunca gerekli desteği vermekte ve kolaylıkları sağlamaktadır. Ancak, yurt dışına gönderilen resmi burslu öğrencilerden öğrenimlerini gönderiliş amaçlarına uygun bir dereceyle tamamlamayanlar, öğrenimlerinden vazgeçenler, öğrenimlerini tamamladıktan sonra iki ay içinde görev talep etmeyenler, atandığı ya da durumuna uygun teklif edilen göreve yasal süresi içinde başlamayanlar, yüklenme senedi ile muteber imzalı mütessesil kefalet senedi hükümlerine uymayanlar, mecburi hizmetlerini tamamlamadan görevlerinden istifa edenler veya devlet memurluğundan ihraç edilenler, mevzuata aykırı hareketlerden dolayı öğrencilikle ilişkisi kesilenler hakkında tazminat takibatına geçilmektedir. Tazminatlı duruma düşen öğrenciler, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca öğrenim masraflarını faizleriyle birlikte ödemekle yükümlüdür.

Bu öğrencilerin çoğunluğu esas öğrenimlerine başlamadan kendi isteği ile tazminatlı duruma düşmüş öğrencilerden oluşmaktadır. Devlet bursuyla yurt dışına gönderilen ancak taahhütlerini ihlal ettiklerinden dolayı tazminatlı duruma düşen öğrenciler, 1416 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi ile 657 sayılı Kanun'un ek-34'üncü maddesi hükümlerince kendilerine yapılan masrafları aynı döviz cinsi ve miktarı üzerinden ödemek zorundadırlar. Kamu kaynakları kullanılarak yurt dışına gönderilen burslu öğrencilerin öğrenimlerini başarıyla ve gönderiliş amaçlarına uygun olarak tamamladıktan sonra yurda dönüp ülkemize hizmet etmeleri esastır. Aksi durumlar için uygulanacak usul ve esaslar ise kanun koyucu tarafından belirlenmiş olup kamu zararına mahal verilmemesi için taahhütlerini ihlal eden öğrencilere yönelik ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde belirlenen süreçlerin başlatılması yasal zorunluluktur.

Yukarıda zikredilen sebeplerle tazminatlı duruma düşen öğrencilerin mağduriyetlerini gidermek ve ödemelerinde kolaylık sağlamak üzere öğrenciler lehine çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Tazminatlı durumda olan öğrencilerin faiz borçlarının affedilmesi ve borçlarının yapılandırılarak ödemelerinde kolaylık sağlanması amacıyla son 10 yılda üç yasal düzenleme yapılmıştır. Bunlar, 11.09.2014 tarihli ve 29116 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6552 sayılı Kanun; 12.06.2021 tarihli ve 31506 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7326 sayılı Kanun ve son olarak 12.03.2023 tarihli ve 32130 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7440 sayılı Kanun'dur. Öte yandan 1416 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde 2016 yılında yapılan değişiklikle "*Yurt dışına gönderilenlerden ruh veya beden sağlığının öğrenimini sürdürmesine imkân tanımaması durumu, eğitim ve araştırma hastaneleri veya üniversite hastanelerinden alınacak*

sağlık kurulu raporu ve bu hususla ilgili olarak Millî Eğitim Bakanlığınca istenen diğer destekleyici belgeler ile tespit edilenlerin öğrencilikle ilişkisi kesilir. Bu kişilerden tahsil masrafı istenmez ve bu kişiler mecburi hizmetle yükümlü tutulmaz." hükmü eklenmiş olup hastalık hali veya öğrencilerin kendinden kaynaklanmayan durumlarda olası mağduriyetlerin yaşanmaması için Bakanlığımız gerekli kolaylıkları sağlamaktadır. Ayrıca, 2021 yılında Kanunda yapılan değişiklikle faiz borcunun hesaplanmasında, öğrencilerin taahhüdünü ihlal ettiği tarihin faiz başlangıç tarihi olarak esas alınmasına yönelik düzenleme yapılmıştır. Bunun yanında, Covid-19 salgını sırasında tazminatlı durumda olan öğrencilerin mağdur olmamaları için salgın dönemi boyunca ödeme planları ve ödemeleri ertelenmiştir. Öğrenciler için öğrenimlerini kendilerinden kaynaklanmayan nedenlerden dolayı uzatmalarına neden olan sürelerin azami süreden sayılmaması için çalışmalar da sürdürülmektedir. Sonuç olarak, hem ilgili mevzuatta hem idari uygulamalarda yurt dışında öğrenim gören burslu öğrencilerimizin öğrenimlerini başarıyla tamamlamaları için yeterli destek ve kolaylıklar bulunmaktadır. Bununla birlikte tazminatlı durumda olan öğrencilerden gönderiliş amacına uygun nihai derece ile yurda dönenler, para borçlarına karşılık görev alabilmektedirler. Bu durumda olan öğrencilerin para borçlarının mecburi hizmete dönüştürülmesi öğrencilerin belli şartları sağlamaları (gönderiliş amacına uygun nihai öğrenim derecesi ile yurda dönmeleri vb.) halinde mümkündür.

Öğrencilerin Hazineye olan borçlarını ödemesi sürecinde döviz kurunun sabitlenmesi 657 sayılı Kanun ile 1416 sayılı Kanunda düzenleme gerektirmektedir.

MUĞLA MİLLETVEKİLİ SUAT ÖZCAN'IN 7/78980 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

İstanbul Valiliğince konuya ilişkin olarak:

İldeki okul binaları ile ilgili İstanbul Proje Koordinasyon Birimi tarafından depremsellik analizinin yapıldığı,

Beşiktaş Korkmaz Yiğit Anadolu Lisesi'nin mevcut binası ile ilgili olarak; Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik ekinde yer alan Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Esaslarda belirtilen değerlendirme ölçütlerine göre yapılan değerlendirme sonucunda gereken şartların sağlanmadığı tespit edildiğinden söz konusu okul binasının yıkılıp yeniden yapılması yönünde raporun düzenlendiği belirtilmiştir.

ANKARA MİLLETVEKİLİ YILDIRIM KAYA'NIN 7/78982 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı faaliyette bulunan özel öğretim kurumlarında görev yapanlar, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun "Özlük Hakları ve Sorumluluklar" başlıklı 9'uncu maddesinde yer alan: "*Kurumlarda görev yapan yönetici, öğretmen, uzman öğretici ve usta öğreticiler, bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere;*

a) *Sosyal güvenlik ve özlük hakları yönünden; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 4857 sayılı İş Kanunu,*

b) *Yetki, sorumluluk, ödül ve cezalar ile bunların uygulanması bakımından; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1702 sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun, 4357 sayılı Hususi İdarelerden Maaş Alan İlkokul Öğretmenlerinin Kadrolarına Terfi, Taltif ve Cezalandırılmalarına ve Bu Öğretmenler İçin Teşkil Edilecek Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve Öğretmenlerin Alacaklarına Dair Kanun ile 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, hükümlerine tâbidir.*" hükümleri ile aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan: "*Kurumlarda çalışan yönetici, öğretmen, uzman öğretici ve usta öğreticiler ile kurucu veya kurucu temsilcisi arasında yapılacak iş sözleşmesi, en az bir takvim yılı süreli olmak üzere yönetmelikle belirtilen esaslara göre yazılı olarak yapılır.*" hükmü doğrultusunda eğitim personeli kurucu/kurucu temsilcileri ile yaptıkları iş sözleşmesi uyarınca kurumlarda görev alabilmektedirler. Mevzubahis mevzuat hükümleri kapsamında Bakanlığımızca bir istihdam sağlanmasına yönelik bir çalışma bulunmamaktadır.

Ayrıca aynı Kanun'un 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "*Kurumların yöneticilik ve eğitim-öğretim hizmetlerinde, en az dengi resmî öğretim kurumlarına atanabilmek için gerekli nitelik ve şartları taşıyanlar, resmî dengi bulunmayan kurumların yöneticilik ve eğitim-öğretim hizmetlerinde ise yönetmelikle belirtilen nitelik ve şartları taşıyanlar görevlendirilir.*" hükmü doğrultusunda personele yönelik iş ve işlemlerde Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nde yer alan hükümler uygulanmaktadır. Bununla birlikte Bakanlığımızca 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen özel öğretim kurumları, bu kurumlarda öğrenim görmekte olan öğrenci ve kursiyer ile eğitim personelinin ihtiyaçları doğrultusunda 24 Şubat 2023 tarihinde "*Olağanüstü Hal İlan Edilen İl ve İlçelerde Özel Öğretim Kurumları İçin Alınan Ek Tedbirler*" başlığı ile Makam Oluru alınmıştır. Makam Oluru doğrultusunda olağanüstü hal ilan edilen özel öğretim kurumlarında çalışmakta iken 4857 sayılı İş Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca mücbir sebeplerle kurumdaki görevinden ayrılmak isteyen ve farklı il/ilçelerde faaliyet göstermekte olan kurumlarda görev almak isteyen personelin, talep etmesi halinde, yeni göreve başlayacakları il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince görevden ayrılma işlemleri yapılacaktır. Ayrıca bu illerde bulunan özel öğretim kurumlarında görev yapan personelden farklı il/ilçelerde faaliyette bulunan kurumlarda görev almak isteyenlerin deprem nedeniyle zayi olan hizmet cetveli, sertifika vb. belgelerin Bakanlığımız bilişim sistemleri kullanılarak il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince temin edilmesine imkân tanınmıştır.

İZMİR MİLLETVEKİLİ BEDRİ SERTER'İN 7/79283 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

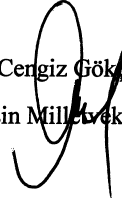
08.03.2023 tarihli yazılı soru önergenizde cevaplandırılmadığı belirtilen 7/77053 sayılı yazılı soru önergeniz Bakanlığımızın 06.03.2023 tarihli ve 043 sayılı yazısı ile cevaplandırılmıştır.

2.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, 31 Temmuz 2022 tarihinde gerçekleştirilen KPSS ile ilgili iddialara dair Devlet Denetleme Kurumu tarafından gerçekleştirilen soruşturmaya ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/79160)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Sayın Mahmut Özer tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla.02.03.2023

Cengiz Gökçel
Mersin Milletvekili

31 Temmuz 2022 tarihinde yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı'nda birçok skandala şahit olunmuştur. Bunların en önemlisi sınav sorunlarının bir yayınevini kitapları ile aynı olmasıdır. Bu durumun ardından Cumhurbaşkanı Devlet Denetleme Kurumunu görevlendirmiş, ÖSYM Başkanı Prof. Dr. Bayram Ali Ersoy'u da görevden almıştır. Bununla birlikte sınav da iptal edilmiş 18 Eylül 2022 tarihinde tekrarlanmıştır.

Milyonlarca insanın umudunu bağladığı ve geleceğini yönlendireceği bir sınavda ortaya çıkan skandallar kabul edilebilir değildir. Bu bağlamda;

- 1- Devlet Denetleme Kurulu'nun soruşturması tamamlanmış mıdır? Tamamlandıysa hangi yaptırımlar uygulanmıştır?
- 2- İlgili olayla ilgili kaç kişi soruşturma kapsamına alınmıştır? Kaç kişiye cezai yaptırım uygulanmıştır?
- 3- Olayla ilişkili kaç kişi vardır? Bu kişilerin örgüt bağlantısı araştırılmış mıdır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-99074258-610- 55
Konu : Soru Önergesi

29/03/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 18.10.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1095579 sayılı yazınız.
b) 21.10.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1097931 sayılı yazınız.
c) 27.01.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1160843 sayılı yazınız.
ç) 14.03.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1183534 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan İstanbul Milletvekili M. Sezgin TANRIKULU'nun 7/72546, ilgi (b) yazınız ekinde alınan Van Milletvekili Muazzez ORHAN IŞIK'ın 7/73218, ilgi (c) yazınız ekinde alınan İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/77763, ilgi (ç) yazınız ekinde alınan Mersin Milletvekili Cengiz GÖKÇEL'in 7/79160 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

MERSİN MİLLETVEKİLİ CENGİZ GÖKÇEL'İN 7/79160 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığından alınan konuya ilişkin 17.03.2023 tarihli yazı ekte sunulmuştur. ;

Ek: Yazı

T.C.
ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-32721407-610-197001
Konu : Soru Önergesi

17.03.2023

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA

İlgi : 15.03.2023 tarihli ve 72320511 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde Başkanlığımıza gönderilen 7/79160 esas numaralı soru önergesi incelenmiştir. Başkanlığımızca 31.07.2022 tarihinde uygulanan 2022-Kamu Personel Seçme Sınavı (2022-KPSS Lisans) Genel Yetenek-Genel Kültür ve Eğitim Bilimleri Testlerindeki bazı soruların bir yayınevine ait basılı ve görsel yayınlarda sınavdan önce yer aldığına dair çeşitli medya organlarındaki iddialar üzerine 4 sayılı Cumhurbaşkanlığın Kararnamesi'nin verdiği yetkiyle kamu yararı gereği 4 Ağustos 2022 tarihli ve 2022/24.01 sayılı ÖSYM Yönetim Kurulu Kararı ile 31 Temmuz 2022 tarihinde uygulanan 2022-Kamu Personel Seçme Sınavı Lisans (2022-KPSS Lisans) Genel Yetenek-Genel Kültür ve Eğitim Bilimleri Oturumlarının iptal edilerek tekrar uygulanmasına, 2022-KPSS Alan Bilgisi Sınavları ile Öğretmenlik Alan Bilgisi Testleri (ÖABT) Oturumlarının ertelenmesine karar verilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen ve 2022-KPSS Lisans Genel Yetenek-Genel Kültür ve Eğitim Bilimleri oturumlarının iptal edilmesine neden olan iddialar üzerine; Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunca idari inceleme, eş zamanlı olarak Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca inceleme ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatılmıştır. Konuyla ilgili olarak Başkanlığımızca da idari inceleme ve soruşturma başlatılarak aynı zamanda Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuş olup soruşturmalar devam etmektedir.

İptal edilen ve ertelenen sınavlar kapsamında yer alan; 2022-Kamu Personel Seçme Sınavı Lisans (2022-KPSS Lisans) Genel Yetenek-Genel Kültür ve Eğitim Bilimleri Oturumları 18 Eylül 2022 tarihinde, 2022-KPSS Alan Bilgisi Sınavları Oturumları 24-25 Eylül 2022 tarihlerinde, 2022-Öğretmenlik Alan Bilgisi Testleri (ÖABT) Oturumları 2 Ekim 2022 tarihinde uygulanmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Aslan GÜLCÜ
Başkan V.

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 6

**79'UNCU BİRLEŞİM
27 MART 2023 PAZARTESİ
SAAT: 14.00**

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun 28, 29 ve 30 Mart 2023 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

407 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İctüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 7 nci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dahil 8 ila 13 üncü maddelerden oluşması, önerilmiştir.

(Genel Kurulun 28.02.2023 tarihli 66'ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun haftalık çalışma günlerinin dışında 27 Mart 2023 Pazartesi günü saat 14:00'te toplanması ve bu Birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 20.03.2023 tarihli 75'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun,

27 Mart 2023 Pazartesi günkü Birleşiminde 435 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar;

28 Mart 2023 Salı günkü Birleşiminde 435 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

29 Mart 2023 Çarşamba günkü Birleşiminde 407 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar;

30 Mart 2023 Perşembe günkü Birleşiminde 407 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 31 Mart 2023 ile 1 ve 3 Nisan 2023 Cuma, Cumartesi ve Pazartesi günleri saat 14:00'te toplanması ve bu birleşimlerde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesi,

31 Mart 2023 Cuma günkü Birleşiminde 434 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar;

1 Nisan 2023 Cumartesi günkü Birleşiminde 434 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

3 Nisan 2023 Pazartesi günkü Birleşiminde 399 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

çalışmalarını sürdürmesi,

435 ve 434 Sıra Sayılı Kanun Tekliflerinin İctüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi;

435 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 25 inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dahil 26 ila 48 inci maddelerden oluşması;

434 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 12 nci maddelerden, ikinci bölümünün 13 ila 25 inci maddelerden oluşması;

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 23.03.2023 tarihli 78'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

*Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu

27.03.2023 Pazartesi - Saat: 11.00

28.03.2023 Salı - Saat: 11.00

*Plan ve Bütçe Komisyonu

27.03.2023 Pazartesi - Saat: 13.30

*Deprem Araştırma Komisyonu

27.03.2023 Pazartesi - Saat: 14.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

79'UNCU BİRLEŞİM

27 MART 2023 PAZARTESİ

SAAT: 14.00

---

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

---

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

---

3 – SEÇİM

* * *

---

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

---

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

---

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 375) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Güvernörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

2.- (S. Sayısı: 435) Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 119 Milletvekilinin İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4997) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.03.2023) (**) (X)

3.- (S. Sayısı: 407) İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.02.2023) (**) (X)

4.- (S. Sayısı: 434) İstanbul Milletvekili İffet Polat ve 201 Milletvekilinin Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4989) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (**) (X)

5.- (S. Sayısı: 398) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4766) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

6.- (S. Sayısı: 399) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4856) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

7.- (S. Sayısı: 376) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

8.- (S. Sayısı: 378) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4692) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

9.- (S. Sayısı: 377) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4689) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

10.- (S. Sayısı: 379) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

(**) *İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.*
(X) *Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

11.- (S. Sayısı: 334) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

12.- (S. Sayısı: 356) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Kuruluş Yasası ve Sözleşmesinde Değişiklik Yapan Guadalajara Tam Yetkili Temsilciler Konferansı Sonuç Belgelerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2400) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

13.- (S. Sayısı: 357) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Avrupa Haberleşme Ofisi (ECO) Kuruluş Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

14.- (S. Sayısı: 358) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Hükümetlerarası Kuru Limanlar Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3540) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

15.- (S. Sayısı: 359) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

16.- (S. Sayısı: 374) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4244) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

17.- (S. Sayısı: 383) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

18.- (S. Sayısı: 386) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

19.- (S. Sayısı: 390) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3909) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

20.- (S. Sayısı: 391) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022)

21.- (S. Sayısı: 397) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin/ Sürüş Ehliyetlerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimi Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4690) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

22.- (S. Sayısı: 400) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

23.- (S. Sayısı: 401) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lesotho Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3718) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

24.- (S. Sayısı: 402) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ekim 1994 Tarihinde İmzalanan Hava Hizmetleri Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4097) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

25.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyona ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

27.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 373) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2984) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

29.- (S. Sayısı: 371) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4243) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

30.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 332) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

32.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

33.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

35.- (S. Sayısı: 309) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

36.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

37.- (S. Sayısı: 291) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

38.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

39.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

41.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyona veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

50.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

51.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

52.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

53.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

54.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

55.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

56.- (S. Sayısı: 257) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

57.- (S. Sayısı: 290) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

58.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

59.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

60.- (S. Sayısı: 307) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

61.- (S. Sayısı: 329) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

62.- (S. Sayısı: 330) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

63.- (S. Sayısı: 331) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

64.- (S. Sayısı: 333) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

65.- (S. Sayısı: 347) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

66.- (S. Sayısı: 348) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

67.- (S. Sayısı: 349) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1584) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

68.- (S. Sayısı: 350) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4293) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

69.- (S. Sayısı: 351) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/912) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

70.- (S. Sayısı: 352) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1368) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

71.- (S. Sayısı: 353) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1422) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

72.- (S. Sayısı: 354) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1693) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

73.- (S. Sayısı: 355) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1965) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

74.- (S. Sayısı: 360) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

75.- (S. Sayısı: 372) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4649) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

76.- (S. Sayısı: 382) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşvik ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4291) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

77.- (S. Sayısı: 384) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

78.- (S. Sayısı: 385) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1776) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

79.- (S. Sayısı: 387) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

80.- (S. Sayısı: 388) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

81.- (S. Sayısı: 389) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

82.- (S. Sayısı: 408) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop; Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli; Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz ve Grup Başkanvekilleri Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç; Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül; Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Ankara Milletvekili Mustafa Destici ile 325 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4779) ve Anayasa Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.02.2023)

83.- (S. Sayısı: 409) Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1734) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 07.03.2023)

84.- (S. Sayısı: 410) Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/2167) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 07.03.2023)

85.- (S. Sayısı: 414) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4738) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

86.- (S. Sayısı: 415) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4737) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

87.- (S. Sayısı: 416) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Değişimine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4739) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

88.- (S. Sayısı: 417) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3720) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

89.- (S. Sayısı: 418) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3954) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

90.- (S. Sayısı: 419) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4910) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

91.- (S. Sayısı: 420) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4909) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

92.- (S. Sayısı: 421) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye ve Cezayir'de Kültür Merkezleri Açılmasına ve Faaliyetine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

93.- (S. Sayısı: 423) 120 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/287) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 16.03.2023)

94.- (S. Sayısı: 424) 121 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Sağlık Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/288) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 16.03.2023)

95.- (S. Sayısı: 425) 122 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/289) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.03.2023)

96.- (S. Sayısı: 426) 124 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bankalar ve Konsolide Denetime Tabi Kuruluşlarca Yapılacak Bağış ve Yardımlara İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/290) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.03.2023)

97.- (S. Sayısı: 427) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3980) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

98.- (S. Sayısı: 428) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 30 Eylül 1957 Tarihli Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının (ADR) Başlığında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3241) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

99.- (S. Sayısı: 429) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Palau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3719) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

100.- (S. Sayısı: 430) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Burkina Faso Hükümeti Arasında Havacılık Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3953) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

101.- (S. Sayısı: 431) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4096) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

102.- (S. Sayısı: 432) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4486) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

103.- (S. Sayısı: 433) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4651) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

---

7 - KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

104.-(**S. Sayısı: 436**) 125 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanına İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/291) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 23.03.2023) (**X**)

105.-(**S. Sayısı: 437**) 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşm ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/292) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 27.03.2023) (**X**)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 435

Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 119 Milletvekilinin İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4997) ve Adalet Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4997 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	6
- Genel Gerekçesi	8
- Madde Gerekçeleri.....	10
• Adalet Komisyonu Raporu.....	24
• Muhalefet Şerhleri	33
• Teklif Metni.....	67
• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....	67

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>İbrahim Yurdunuseven</i> Afyonkarahisar	<i>Mustafa Arslan</i> Tokat	<i>Zeynep Yıldız</i> Ankara
<i>Şamil Ayrım</i> İstanbul	<i>İsmail Tamer</i> Kayseri	<i>Belgin Uygur</i> Balıkesir
<i>İsmail Kaya</i> Osmaniye	<i>Mehmet Mehdi Eker</i> Diyarbakır	<i>Cemil Yaman</i> Kocaeli
<i>Hacı Özkan</i> Mersin	<i>Ebubekir Bal</i> Diyarbakır	<i>Ahmet Salih Dal</i> Kilis
<i>Hasan Turan</i> İstanbul	<i>Ahmet Tan</i> Kütahya	<i>Jülide İskenderoğlu</i> Çanakkale
<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i> Sakarya	<i>Fehmi Küpçü</i> Bolu	<i>Ali Cumhur Taşkın</i> Mersin
<i>Serap Yaşar</i> İstanbul	<i>Eyüp Özsoy</i> İstanbul	<i>Atay Uslu</i> Antalya
<i>Emine Sare Aydın</i> İstanbul	<i>Lütfiye Selva Çam</i> Ankara	<i>Tahir Akyürek</i> Konya
<i>Tülay Kaynarca</i> İstanbul	<i>Ahmet Çolakoğlu</i> Zonguldak	<i>Hasan Çilez</i> Amasya
<i>Salih Cora</i> Trabzon	<i>Yavuz Ergun</i> Niğde	<i>Ziya Altunyaldız</i> Konya
<i>Aziz Babuşcu</i> İstanbul	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i> Konya	<i>Yavuz Subaşı</i> Balıkesir
<i>Fatma Aksal</i> Edirne	<i>Abdullah Doğru</i> Adana	<i>Abdullah Nejat Koçer</i> Gaziantep
<i>Cemal Taşar</i> Bitlis	<i>Tuba Vural Çokal</i> Antalya	<i>Mehmet Habib Soluk</i> Sivas
<i>Tamer Dağlı</i> Adana	<i>Metin Gündoğdu</i> Ordu	<i>Fahri Çakır</i> Düzce

<i>Polat Türkmen</i> Zonguldak	<i>Ahmet Arslan</i> Kars	<i>Emine Zeybek</i> Kocaeli
<i>Mehmet Uğur Gökgöz</i> Isparta	<i>Muhammet Müfit Aydın</i> Bursa	<i>İlyas Şeker</i> Kocaeli
<i>Mehmet Ali Cevheri</i> Şanlıurfa	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i> Osmaniye	<i>Selman Oğuzhan Eser</i> Karaman
<i>Burhan Çakır</i> Erzincan	<i>Hakan Çavuşoğlu</i> Bursa	<i>Erol Kaya</i> İstanbul
<i>Yusuf Başer</i> Yozgat	<i>Jülide Sarıeroğlu</i> Adana	<i>Öznur Çalık</i> Malatya
<i>Serkan Bayram</i> İstanbul	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i> Gaziantep	<i>Mustafa Levent Karahocagil</i> Amasya
<i>İbrahim Aydın</i> Antalya	<i>Şahin Tin</i> Denizli	<i>Derya Bakkak</i> Gaziantep
<i>Ahmet Yıldız</i> Denizli	<i>Mustafa Ataş</i> İstanbul	<i>Sermin Balık</i> Elâzığ
<i>Vildan Yılmaz Gürel</i> Bursa	<i>Şenel Yediyıldız</i> Ordu	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i> İstanbul
<i>Orhan Yegin</i> Ankara	<i>Pakize Mutlu Aydemir</i> Balıkesir	<i>Ahmet Kılıç</i> Bursa
<i>Salim Çivitcioğlu</i> Çankırı	<i>İsmail Bilen</i> Manisa	<i>Mehmet Ali Özkan</i> Manisa
<i>Canan Kalsın</i> İstanbul	<i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum	<i>Rümeysa Kadak</i> İstanbul
<i>Radiye Sezer Katurcioğlu</i> Kocaeli	<i>Ahmet Akay</i> Şanlıurfa	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i> İstanbul
<i>Harun Karacan</i> Eskişehir	<i>Sabri Öztürk</i> Giresun	<i>Selim Yağcı</i> Bilecik
<i>Nilgün Ök</i> Denizli	<i>Zülfü Demirbağ</i> Elâzığ	<i>Cengiz Demirkaya</i> Mardin
<i>Ziver Özdemir</i> Batman	<i>Yusuf Beyazıt</i> Tokat	<i>Selahattin Minsolmaz</i> Kırklareli

<i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir	<i>Fehmi Alpay Özalın</i> İzmir	<i>Osman Ören</i> Siirt
<i>Necip Nasır</i> İzmir	<i>Yasin Uğur</i> Burdur	<i>Murat Baybatur</i> Manisa
<i>Kemal Çelik</i> Antalya	<i>İffet Polat</i> İstanbul	<i>Mehmet Ali Çelebi</i> İzmir
<i>Oğuzhan Kaya</i> Çorum	<i>Semiha Ekinci</i> Sivas	<i>Abdullah Güler</i> İstanbul
<i>Hülya Nergis</i> Kayseri	<i>Semra Kaplan Kıvrırcık</i> Manisa	<i>Zemzem Gülerler Açanal</i> Şanlıurfa
<i>Oya Eronat</i> Diyarbakır	<i>Selim Gültekin</i> Niğde	<i>Bekir Kuvvet Erim</i> Aydın
<i>Mehmet Erdoğan</i> Gaziantep	<i>Ali Şahin</i> Gaziantep	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i> Bursa
<i>Bayram Özçelik</i> Burdur	<i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	<i>Mehmet Yavuz Demir</i> Muğla
<i>Nevzat Ceylan</i> Ankara	<i>Asuman Erdoğan</i> Ankara	<i>Recep Uncuoğlu</i> Sakarya
<i>Arife Polat Düzgün</i> Ankara	<i>Cihan Pektaş</i> Gümüşhane	<i>Hacı Osman Akgül</i> Gümüşhane
	<i>Arzu Aydın</i> Bolu	

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 09/03/2023 tarihinde sunulan 2/4997 Esas Numaralı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi' ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

10/03/2023
Sena Nur Çelik
Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4997 esas nolu “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

10/03/2023

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4997 esas nolu “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

10/03/2023

Emine Nur Günay

Eskişehir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi için imzama atıyorum.

Gereğini arz ederim.

10/03/2023

Niyazi Güneş

Karabük

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne imzama koyuyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

10/03/2023

Zeynep Gül Yılmaz

Mersin

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/4997)	
ESAS	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Anayasanın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı 41 inci maddesinde çocukların korunması için gerekli koruyucu tedbirleri alma görevi ile “Gençliğin korunması” başlıklı 58 inci maddesinde gençlerin uyuşturucu maddelerden, suçluluk ve benzeri kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirleri alma görevi Devlete verilmiştir.

Hukuk devletinde, ceza hukuku kuralları, önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde o suçun toplumda oluşturduğu infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu gibi faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığı, kişilerin fiziksel ve ruhsal sağlığı ile aile ve iş yaşamına ve genel olarak toplumsal düzene büyük zararlar vermektedir. Özellikle üretimi kolay olan ve bağımlılık yapıcı etkisi daha fazla olan sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddeler, insan vücuduna daha fazla zarar vermektedir.

Ülkemizde bağımlılıkla mücadele her boyutuyla ele alınmakta ve bu alanda kamu veya özel kurum ve kuruluşlar tarafından sarf edilen yoğun mesaiye bağlı olarak büyük mesafeler katedilmektedir. Bağımlılık tedavisi ile rehabilitasyon konusunda halihazırda çeşitli hizmetler verilmektedir. Danışma merkezi, ayakta ve yataklı arındırma merkezi, ayakta ve yataklı rehabilitasyon merkezi ile sosyal uyum merkezi gibi madde bağımlılığı bulunan kişilere ve ailelerine yönelik danışma, psiko-eğitim, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri veren pek çok farklı merkez, bağımlılıkla mücadele sistemimize dahil edilmiştir.

Bu kapsamda, bağımlı erişkin kişiler için bireyselleştirilmiş ve yapılandırılmış hizmet sunan “Bağımlı Hastalar İçin Rehabilitasyon Merkezleri” hizmet vermeye başlamıştır. Bu merkezlerde; tedavi ve kişisel gelişim eğitimleri verilmekte; grup çalışmaları yapılmakta; kişi ve ailesine yönelik bireysel danışmanlık hizmeti sunulmakta; ruhsal gelişime yönelik psiko-eğitim ile çeşitli aktiviteler sayesinde tekrar uyuşturucu madde kullanılmasının önüne geçilmesi sağlanmakta ve bağımlılık tedavisi sonrası kişilerin tedavi kurumlarıyla irtibatta kalmaları temin edilerek sosyal hayata uyumları kolaylaştırılmaktadır.

Bağımlılıkla mücadelenin daha etkin bir şekilde yapılmasını temin etmek amacıyla kanuni bir takım tedbirlerin alınması zaruret arz etmektedir.

Teklifle, sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin imal ve ticareti suçuna yönelik cezaların caydırıcılığını artırmak amacıyla, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasının kapsamına sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri ile amfetamin ve türevleri de alınmakta, böylelikle bu tür maddelerin imal ve ticareti suçuna ilişkin cezaların yarı oranında artırılması sağlanmaktadır. Düzenlemeyle sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin bireylere ve topluma verdiği zararların önüne geçilmesi ve bu maddelerin imal ve ticareti suçuyla daha etkin mücadele edilmesi hedeflenmektedir.

Teklifle, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar ile bu amaçla uyuşturucu madde satın alan, kabul eden veya bulunduranlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirleri sürecinin daha etkin işletilebilmesi için düzenlemeler yapılmaktadır. Tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin yapılacak işlemler ile şüphelilerin tabi tutulacağı yükümlülükler somutlaştırılarak belirgin hale getirilmekte, bağımlılara özgü iyileştirme tedbirleri geliştirilmekte ve yükümlülüklerin takibi bakımından Cumhuriyet savcılarını denetimli serbestlik kapsamında görev alan tüm personelin sorumlulukları artırılmaktadır. Ayrıca yükümlülüklerin takibi bakımından tüm bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına görevleri kapsamında rehabilitasyon, eğitim, sosyal uyum ve denetim amacıyla her türlü çalışma yapma görev ve sorumluluğu da verilmektedir.

Diğer yandan, uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanların ceza infaz kurumlarında bulunduğu zaman içinde, belirlenen tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılmaları zorunlu hale getirilmektedir. Bu zorunluluk, belirtilen suçtan hükümlü olup cezasını denetimli serbestlik tedbirini uygulanmak suretiyle infaz eden hükümlüler bakımından da getirilmektedir.

Yine bu suçtan hükümlü olanlar için tedavi ve rehabilitasyon programlarının uygulanacağı müstakil ceza infaz kurumlarının açılabilmesi ya da mevcut ceza infaz kurumlarının bir bölümünün bu amaç için tahsis edilebilmesi öngörülmektedir.

Ceza infaz kurumlarında başka bir suçtan hükümlü olup da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlülerin de tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılmaları zorunlu hale getirilmektedir.

Yapılması öngörülen düzenlemelerle, madde bağımlıları hakkında tatbik edilen koruyucu ve tedavi edici yöntemlerin daha etkin bir şekilde uygulanması, madde bağımlılığı bulunan hükümlülerin cezalarının infazı tamamlanıncaya kadar bağımlılıktan arındırılmaları ve rehabilite edilerek topluma kazandırılmaları, böylelikle bağımlılıkla mücadelenin güçlendirilerek aralıksız olarak sürdürülmesi amaçlanmaktadır.

Düzensiz göç hareketleri ve bu hareketlerin sınır aşan özelliğinin olması devletleri mücadele konusunda uluslararası düzeyde iş birliği yapmaya sevk etmiştir. Bu kapsamda gerek uluslararası alanda gerekse ulusal seviyede önlemler alınması amacıyla birtakım yasal düzenlemelere gidilmiştir. Ülkemiz, coğrafi konumu itibarıyla çoğu zaman transit ülke ya da hedef ülke olarak göçmen kaçakçılığı suçundan doğrudan etkilenmektedir. Bu kapsamda Teklifte, göçmen kaçakçılığı suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla bazı düzenlemeler yapılmaktadır.

Teklifle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yapılan düzenlemeyle, konut olarak kullanılan yerde haciz yapılması icra mahkemesinin kararına bağlanmaktadır. Buna göre hükümle, kişilerin temel insani ihtiyaçlarından olan barınma hakkının vücut bulduğu ve özel hayatının idame ettirdiği en önemli mahrem mekânlardan biri olan konutta haciz yapılması özel usule tabi tutulmakta ve böylece konut mahremiyetinin güçlendirilmesi sağlanmaktadır.

Öte yandan, haczi caiz olmayan mallar ve hakları düzenleyen maddede düzenleme yapılarak, aile bireylerine ait kişisel eşyalar ile ailenin ortak kullanımına hizmet eden tüm ev eşyasının haczi yasaklanmaktadır. Bu suretle kişilerin, asgari yaşam standardı korunarak insan onuruna yakışır bir şekilde hayatlarını idame ettirebilmeleri koruma altına alınmaktadır.

Teklifle, borçlunun taşınır ve taşınmaz mallarının, alacaklının ferileri dâhil bütün alacak miktarını aşacak şekilde haczedilmesi yasaklanmaktadır. Bu şekilde bir dosya alacağı sebebiyle borçlunun, tüm mal varlığının veya mal varlığının önemli bir kısmının taşkın haciz yoluyla haczedilerek mülkiyet hakkının ihlal edilmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Teklifle yapılan önemli bir değişiklik ise avukatlık mesleğinin güçlendirilmesi ve desteklenmesine ilişkin yapılan düzenlemelerdir. 1136 sayılı Avukatlık Kanununda yapılan değişikliklerle, avukatların büro kurma giderlerinin karşılanması için uygun şartlarda finansman desteğinin sağlanması, mesleğe yeni başlayan avukatların mali olarak desteklenmesi için mesleğin ilk beş yılında baro keseneğinin alınmaması ve adli yardım sisteminin güçlendirilmesi için adli yardım bürosunun gelirlerinin artırılması öngörülmektedir.

Teklifle, yapılan önemli düzenlemelerden biri de arabuluculuk alanındadır. Bu kapsamda 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununda değişiklikler yapılarak dava şartı arabuluculuk kapsamı genişletilmekte ve taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar ihtiyari arabuluculuğa elverişli hale getirilmektedir. Değişiklikle, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar; taşınır ve taşınmazların paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar; 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıklar; komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar bakımından, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı haline getirilmektedir. Ayrıca bazı ticari ve iş uyuşmazlıklarıyla ilgili itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davaları da açıkça dava şartı arabuluculuk kapsamına alınmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda yapılan değişikliklerle asliye ticaret mahkemelerinde tek hâkimle ve basit yargılama usulüne göre görülen uyuşmazlıklara ilişkin parasal sınırlar artırılmaktadır.

1512 sayılı Noterlik Kanununda yapılan değişikliklerle noterlerin de delil tespiti yapabileceği hükme bağlanarak buna ilişkin detaylar düzenlenmektedir.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda değişiklik yapılarak “hafta içinde” çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerini gerçekleştirecek uzman veya öğretmenlere ücret ödenebilmesi imkânı getirilmektedir.

Ayrıca Teklifle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda Ceza Muhakemesi Kanununun 193, 231 ve 308/A maddelerinde düzenlemeler yapılmaktadır.

Makul sürede yargılanma hakkı ile mahkeme kararlarının icrası hakkının ihlali iddiasıyla Anayasa Mahkemesine yapılmış ve derdest olan bireysel başvuruların ilgilinin müracaatı üzerine 6384 sayılı Kanunla kurulan Komisyon tarafından incelenmesine imkân tanınmaktadır.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa 79/a maddesi eklenmektedir. Konut, kişilerin temel insani ihtiyaçlarından olan barınma hakkının vücut bulduğu ve özel hayatını idame ettirdiği en önemli ve mahrem mekândır. 2004 sayılı Kanun uyarınca, para ve ekonomik değeri bulunan malların haczi için borçlunun konutunda her türlü arama yapılabilen ve tespit edilen mallar haczedilerek muhafaza altına alınabilmektedir. Teklifle, haciz işlemi bakımından konut mahremiyetinin güçlendirilmesi amacıyla düzenleme yapılmakta ve konutta haciz yapılmasına ilişkin icra müdürü kararının, icra mahkemesinin onayıyla uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, icra müdürünün haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunu tespit etmesi halinde bu yerde haciz yapılmasına karar vereceği ve bu kararı derhal icra mahkemesinin onayına sunacağı düzenlenmektedir. Haciz talep edilen yerin konut olup olmadığının tespitine ilişkin araştırma görevi icra müdürüne tevdi edilmektedir.

İkinci fıkrayla, mahkemenin yapacağı inceleme ve vereceği kararlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Buna göre mahkeme, dosyanın tevdi edildiği tarihten itibaren en geç üç gün içinde yapacağı inceleme sonunda haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunu anlarsa haciz kararını onaylayacaktır. Onaylama kararının icra dairesine bildirilmesi üzerine haciz işlemleri yapılabilecektir. Şayet mahkeme haciz yapılması talep edilen yerin konut olmadığını anlar ise konutta haciz yapılmasına dair kararı kaldıracaktır. Bu kararın icra dairesine bildirilmesi üzerine icra müdürü, mevcut haciz talebi hakkında yeniden bir karar verecek ve bunu doğrudan uygulayacaktır. Mahkeme bu fıkra kapsamında dosya üzerinden karar verecek ve karar kesin olacaktır.

Üçüncü fıkrayla, konut olmadığı kabul edilen ve bu sebeple icra mahkemesinin onayı alınmadan haciz yapılan bir yerle ilgili olarak icra müdürünce yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Buna göre mahkemenin onaylama kararı üzerine hacze gidilen yerin konut olmadığının anlaşılması halinde hacze devam edilecektir. Diğer taraftan konut olmadığı kabul edilen bir yerle ilgili verilen haciz kararı üzerine yapılan haciz işlemi sırasında, haciz yapılan yerin konut olduğu anlaşılır ve borçlu da haczin yapılmasına rıza göstermez ise icra müdürü haciz işlemine son verecektir. Bu durumda mevcut haciz talebi ile buna bağlı olarak yapılacak işlemler hakkında birinci ve ikinci fıkra uygulanacak ve usulüne uygun olarak icra mahkemesinin konutta haciz yapılmasına dair onayı alınacaktır.

Dördüncü fıkrayla, ihtiyati haczin mahkeme kararı üzerine uygulandığı dikkate alınarak madde kapsamı dışında tutulmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 2- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında değişiklikler yapılmaktadır. Birinci fıkrada yapılan değişiklikle, borçlu ve aynı çatı altında yaşayan aile bireylerine ait kişisel eşya ile tüm ev eşyasının haczi yasaklanmaktadır. Düzenlemeyle, borçlu ve aynı çatı altında yaşayan aile bireylerine ait kişisel eşya ile ailenin ortak kullanımına hizmet eden tüm ev eşyası, haczolunamayacak mallar arasına alınmaktadır. Birinci fıkranın (3) numaralı bendinde yapılan düzenlemeye bağlı olarak ikinci fıkrada değişiklik yapılmaktadır.

Madde 3- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Uygulamada, alacaklının ana, faiz ve masraflar dâhil olmak üzere bütün alacaklarını aşacak şekilde haciz yapıldığı müşahede edilmekte ve bu uygulama taşkın haciz olarak nitelendirilmektedir. Bu durum alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesi bakımından borçluya aşırı külfet getirmekte ve yakınmalara neden olmaktadır. Hükümlerle, alacaklının fıkrada belirtilen bütün alacaklarına yetecek miktarı aşacak şekilde haciz yapılamayacağı açıkça düzenlenmektedir.

Madde 4- Maddeyle, 2004 sayılı Kanuna 88/a maddesi eklenmektedir. Hükümlerle, muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan malların tasfiyesine ilişkin usul ve esaslar detaylı olarak düzenlenmektedir.

Madde 5- Maddeyle, 2004 sayılı Kanuna geçici 19 uncu madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, Teklifle 2004 sayılı Kanuna eklenen 79/a maddesi ve anılan Kanunun değiştirilen 82 nci maddesine ilişkin geçiş hükümleri sevk edilmektedir.

Madde 6- Maddeyle, 2004 sayılı Kanuna geçici 20 nci madde eklenmektedir. Hükümlerle, geçici maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan malların tasfiyesine ilişkin usul ve esaslar detaylı bir şekilde düzenlenmektedir.

Madde 7- Maddeyle, 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 20 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, soruşturma aşamasında muhafaza altına alınan veya elkonulan uyuşturucu maddelerin müsaderesine ilişkin usulde değişiklik yapılmaktadır. Buna göre soruşturma aşamasında kesin raporları alınan uyuşturucu maddelerin, ilgili yönetmelikte belirlenen usule göre alınacak örneklerin saklanması kaydıyla sulh ceza hâkimliğince müsaderesine karar verilecektir.

Mevcut düzenlemeye göre ancak muhafazasına gerek görülmemesi halinde ve ilgili mahkemenin takdirine dayalı olarak uyuşturucu maddeler hakkında müsadere kararı verilebilmektedir. Yapılan değişikliğe göre uyuşturucu maddeler, alınacak örneklerin saklanması kaydıyla soruşturmanın her aşamasında sulh ceza hâkimliğince müsadere edilecektir. Örnek olarak alınan uyuşturucu maddeler ise hükümlerle birlikte müsadere edilecek ve ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edilecektir.

Uyuşturucu maddeler, Türk Ceza Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşyalar arasındadır. Düzenlemeyle, münhasıran suç eşyası niteliği taşıyan uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin bir an önce müsadere kararı verilerek, imha edilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 8- Maddeyle, 2313 sayılı Kanuna geçici madde eklemek suretiyle, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce elkonulmuş uyuşturucu veya uyarıcı maddeler bakımından da, Teklifte 2313 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde yapılan değişikliklerin uygulanacağı düzenlenmektedir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce elkonulmuş olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kovuşturması devam eden uyuşturucu veya uyarıcı maddelerden; dosyaları ilk derece mahkemesinde olanların müsaderesine mahkemesince, istinaf veya temyiz kanun yolunda olanların müsaderesine ise UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle ilk derece mahkemesince derhal karar verilecek ve örnek alınmamış dosyalarda yeterince örnek alınacaktır.

Ayrıca düzenlemeyle, örnek olarak alınan uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edileceği kabul edilmektedir.

Madde 9- Maddeyle, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 12 nci maddesinde sayılan suçlar arasına göçmen kaçakçılığı suçu da eklenmektedir. Böylelikle, göçmen kaçakçılığı suçu nedeniyle el konulan milli savunma veya iç güvenlik hizmetleriyle doğrudan ilgili silah, mühimmat, araç ve gereç ile sarf malzemesinin Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsis edilebilmesine imkân sağlanmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 2 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Buna göre Basın İlan Kurumunun görevleri arasına yurt dışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinde ilan ve reklamların yayınlanmasına aracı olmak, destek vermek ve bu amaçlarla gerektiğinde yurtdışında temsilcilik açmak görevi eklenmektedir.

Madde 11- Maddeyle, 195 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Buna göre Basın İlan Kurumu Genel Kurulu, yurt dışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinin vasıflarını, 34 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı kayıtlara bağlı olmaksızın tespit edecektir.

Madde 12- Maddeyle, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 43 üncü maddesine fıkra eklenmektedir. Hükümlerle, avukatların büro kurma giderlerinin karşılanması için kredi ve finans kuruluşları ile kredi veren kamu kurum ve kuruluşlarınca uygun şartlarda finansman desteğinin sağlanacağı düzenlenmektedir.

Madde 13- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümlerle, mesleğe yeni başlayan avukatların mali olarak desteklenmesi amacıyla mesleğin ilk beş yılında baro keseneğinin alınmayacağı düzenlenmektedir.

Madde 14- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 180 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Hükümlerle, adli yardım sisteminin güçlendirilmesi amacıyla adli yardım bürosunun gelirleri arasında yer alan harçların ve para cezalarının oranı yüzde ikiden yüzde üçe çıkarılmaktadır.

Madde 15- Maddeyle, 1512 sayılı Noterlik Kanununun 61 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrası uyarınca noterler bir şeyin veya bir yerin hal ve şekli ile kıymetini tespit edebilmektedir. Düzenlemeyle, noterlerin yapacağı tespit işlemlerinin kapsamına delil tespiti de eklenmektedir. Buna göre noterler, ileride açılacak bir davada ileri sürülecek bir vakıtanın tespiti amacıyla talep üzerine noterlik dairesinde veya daire dışında keşif yapabilecek, yemin ettirmek suretiyle hem bilirkişi incelemesi yaptırabilecek hem de tanık ifadesi alabilecektir. Noterler, tespit işlemi sırasında yapılan tüm işlemleri ve beyanları içeren bir tutanak düzenleyecek ve varsa bilirkişi raporu ile diğer belgeleri tutanağa ekleyecektir. Delil tespiti işlemlerinin önemi nedeniyle bizzat noterler veya noterlik dairesinde imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri tarafından yapılması usulü kabul edilmektedir. Diğer taraftan delil tespitiyle ilgili usul 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 400 ve devamı maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlendiğinden bu işlemler hakkında, niteliğine uygun düştüğü ölçüde anılan hükümlerin uygulanması hükme bağlanmaktadır.

Madde 16- Maddeyle, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, ek 1 inci madde kapsamında hak sahipliği sonucunu doğuran durumlar arasına, 5434 sayılı Kanunun mülga 45 inci maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen haller kapsamında vazife malulü sayılan ceza infaz kurumu müdürü, infaz ve koruma başmemuru ve infaz ve koruma memuru unvanlı ceza infaz kurumu personeli de dahil edilmektedir. Böylelikle, sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak bu kişiler ile aile bireylerinin de ek 1 inci madde kapsamında istihdam hakkından faydalanmasına imkan sağlanmaktadır.

Madde 17- Maddeyle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 437 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması kurumu bakımından mahkemenin önüne gelen dosyalarda tahkikatın tamamlanmasını müteakip gecikmeksizin en geç iki gün içinde karar vereceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 18- Maddeyle, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklikler yapılmaktadır. Hükümlerle, asliye ticaret mahkemelerinde tek hâkimle görülen konuyu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklarda dava değeri beş yüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına çıkarılmakta ve söz konusu parasal sınırın her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılacağı düzenlenmektedir.

Madde 19- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, göçmen kaçakçılığı suçu için verilen cezanın alt sınırı, üç yıldan beş yıla çıkarılmaktadır. Böylelikle, göçmen kaçakçılığı suçuyla daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 20- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddeler, sonucu ölüme uzanan ciddi sağlık sorunlarına yol açan ve bağımlılık potansiyeli yüksek maddelerdir. Sentetik kannabinoid ve türevleri, 27/3/2015 tarihli ve 6638 sayılı Kanunla Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, eroin, kokain, morfin ve bazmorfin gibi cezada artırım konusu olan maddeler arasına alınmıştır. Böylelikle 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun konusunun eroin, kokain, morfin, sentetik kannabinoid ve türevleri veya bazmorfin olması durumunda bu suçtan verilecek olan cezanın yarı oranında artırılması sağlanmıştır.

Sentetik kannabinoidler ve türevleri dışında kalan diğer sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerden olan sentetik katinon ve türevleri ile sentetik opioid ve türevlerinin de en az kannabinoidler kadar zararlı ve tehlikeli olduğu bilinmektedir. Yine sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddeler grubunda yer alan amfetamin ve türevlerinin kullanımının son yıllarda arttığı, bu durumun toplum ve bireyler üzerinde her geçen gün risk oluşturduğu görülmektedir.

Maddeyle yapılan değişikliklerle, bağımlılık yapma özelliği fazla olan sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelere yönelik cezai yaptırımların daha caydırıcı hale getirilmesi amacıyla, 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamına sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri ile amfetamin ve türevleri de alınarak bu maddelerin imal ve ticareti suçuna ilişkin cezanın yarı oranında artırılması öngörülmektedir. Böylelikle sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin topluma ve bireylere verdiği zararların önüne geçilmesi ve bu maddelerin imal ve ticareti suçuyla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 21- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen hükümlerle Cumhuriyet savcısı tarafından verilen erteleme kararının kolluk birimlerine de bildirileceği düzenlenmektedir. Böylelikle kolluk birimleri şüpheli hakkında verilen erteleme kararından haberdar olacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişikliklerle, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçunun faileri hakkında soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı tarafından verilen tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin kararların daha etkin uygulanması sağlanmaktadır.

Düzenlemeyle, tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin uzatma süresi, bir yıldan iki yıla çıkarılmak suretiyle şüphelinin daha uzun süre kontrol altında tutulması ve denetlenmesi sağlanmakta, böylelikle uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçuyla daha etkin bir şekilde mücadele edilebilmesinin yanında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananların daha iyi tedavi edilebilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca düzenlemeyle, denetimli serbestlik süresinin uzatılmasına karar verilebilmesi için denetimli serbestlik müdürlüğünün teklifte bulunabilmesi imkanı da getirilmektedir. Böylelikle denetimli serbestlik tedbirinin uygulama sürecini takiple görevli olan denetimli serbestlik müdürlüklerinin bu süreçte etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Maddeyle, 191 inci maddenin üçüncü fıkrasına cümle eklemek suretiyle, Cumhuriyet savcısı tarafından hakkında beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilen şüphelinin, bu süre zarfında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespiti amacıyla yılda en az iki defa ilgili kuruma sevkine karar verileceği hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, şüphelinin daha sık aralıklarla takip edilmesi ve caydırıcılığın artırılması sağlanarak, suçla daha etkin mücadele edilebilmesi hedeflenmektedir.

Belirtilmelidir ki, bu maddede yapılan değişikliklerle, Teklifte 5402 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 12/A maddesindeki tedavi ve denetim yükümlülüklerinin birlikte değerlendirilmesi gerekir.

Söz konusu düzenlemelerle uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananların tedavileri bir an evvel yapılabilecektir.

Madde 22- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu bakımından görevlendirilen gizli soruşturmacının delilleri kayıt altına alabilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 23- Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin 8/9/2022 tarihli ve E: 2021/118; K: 2022/98 sayılı iptal kararı doğrultusunda 5271 sayılı Kanunun 193 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, suçun işlendiğinin sabit görüldüğü ancak ceza verilmesine yer olmadığı kararlarına hükmedildiği durumlarda sanığın Anayasanın 38 inci maddesinde öngörülen masumiyetinin ortadan kalktığına, güvenlik tedbirlerine hükmedildiğinde ise sanığın masumiyetinin ortadan kalkması yanında bir yaptırıma da maruz kaldığına değinerek, sanık hakkında böyle sonuçlar ihtiva eden mahkûmiyet dışındaki kararlar bakımından sanığın sorgusu yapılmaksızın davanın bitirilebilmesine imkân tanınmasının adil yargılanma hakkına ölçüsüz bir sınırlama getirdiğine karar vermiştir.

Düzenlemeyle, mahkûmiyet kararının yanı sıra ceza verilmesine yer olmadığı ve güvenlik tedbiri kararları bakımından da sanığın sorgusu yapılmaksızın davanın bitirilemeyeceği hüküm altına alınarak, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi ve adil yargılanma hakkının daha etkin korunması amaçlanmaktadır.

Madde 24- Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 tarihli ve E: 2021/121; K: 2022/88 sayılı iptal kararı doğrultusunda 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin onikinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için sanık hakkında yapılan yargılama sonunda iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezasına hükmedilmesi gerekmektedir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına konu olabilecek hüküm, sadece mahkûmiyet hükmüdür. Dolayısıyla, mahkemece ancak mahkûmiyet hükmü tesis edildiği takdirde, koşulların varlığı halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilecektir. Bu nedenle, hükmün tesisine ilişkin usul kuralları titizlikle uygulanmalı ve 5271 sayılı Kanunun 230, 231 ve 232 nci maddelerine uygun olarak hüküm kurulmalıdır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı kabul edilen itiraz usulünde, itiraz merciinin ne şekilde inceleme yapacağı hususu bu kurumun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana tartışılmıştır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu özellikle yeni tarihli içtihatlarında, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz hâlinde itiraz merciinin sadece şekli şartlar bakımından değil, açıkça maddi (esas) yönden de inceleme yapması gerektiğini belirtmiştir. Ancak uygulamada hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine sadece şekli şartlarla sınırlı bir inceleme yapıldığı, maddi yönden bir değerlendirme yapılmadığı görülmektedir. Bu durumun farklı uygulamaların ortaya çıkmasına sebebiyet verdiği tespit edilmiştir.

Düzenlemeyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına itiraz halinde itiraz merciinin, usule ve esasa ilişkin inceleme yapması gerektiği açıklığa kavuşturulmaktadır. İtiraz mercii, usule ve esasa ilişkin hukuka aykırılık nedenlerini, deliller veya işlemlerdeki eksiklikleri ve ispat bakımından mahkemece yapılan değerlendirmenin yerindeliğini inceleyecektir. İtiraz mercii, yaptığı inceleme sonucunda herhangi bir hukuka aykırılık tespit ettiği takdirde, gerekçesini de göstererek hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararını ve bu kararın dayanağını oluşturan hükmü kaldıracak ve gereğinin yapılması için dosyayı mahkemesine gönderecektir. Diğer bir ifadeyle, itiraz merciince 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesine bağlı olarak, bu kararın dayanağını oluşturan ve henüz hukuki varlık kazanmayan hüküm de esastan incelenecek ve hukuka aykırılıkların saptanması halinde bu aykırılıkların giderilmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verilecektir.

Madde 25- Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin 26/1/2022 tarihli ve E: 2021/48; K: 2022/7 sayılı iptal kararı doğrultusunda 5271 sayılı Kanunun 308/A maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının olağanüstü kanun yolu olarak kabul edilen itiraz yetkisini düzenleyen hükmün, aynı fiilden dolayı birden fazla yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesiyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Mahkeme, söz konusu itirazın belirli bir sebeple sınırlandırılmadığını ve bu nedenle başsavcılığın aynı fiilden dolayı birden fazla yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesinin istisnaları kapsamında olmayan sebeplerle de itiraz yetkisini kullanabileceğini belirterek, sanık aleyhine yapılacak itirazlar bakımından maddenin birinci cümlesini iptal etmiştir.

Yine Mahkeme, yapılan itirazlardan sanığın haberdar edilmesini sağlayan herhangi bir mekanizmanın öngörülmediğine vurgu yaparak, sanığın haberdar edilmemesinin ve buna karşı savunmada bulunma imkânından mahrum bırakılmasının adil yargılanma hakkının ilkelerinden olan silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkeleriyle bağdaşmadığına karar vermiştir.

Düzenlemeyle, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı Cumhuriyet başsavcılığınca sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için aynı fiilden dolayı birden fazla yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesinin istisnaları arasında kabul edilen, kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması hususu zorunlu hale getirilmektedir. Belirtmek gerekir ki, 289 uncu maddede sayılan hukuka kesin aykırılık halleri, niteliği itibarıyla esaslı hata olarak değerlendirilecektir. Bununla birlikte, diğer hukuka aykırılık hallerinin esaslı hata olarak kabul edilebilmesi için bir hukuk kuralının ciddi şekilde ihlal edilmesi ve bu ihlalin yargılamanın bütünlüğünü ve sonucunu ağır biçimde etkileyecek nitelikte olması gerekmektedir. Esaslı hatanın varlığı halinde, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından sanık aleyhine itiraz kanun yoluna başvurulabilecektir.

Maddede yapılan diğer bir düzenlemeyle, çelişmeli yargılama ve silahların eşitliği ilkeleri gözetilerek sanık aleyhine itiraz edilmesi halinde bu itirazın, sanık veya müdafisine ilgili daire tarafından tebliğ olunacağı ve tebligatın, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olacağı hükme bağlanmaktadır. Böylelikle, sanığın veya müdafinin itirazdan haberdar edilmesi sağlanarak, buna karşı savunmada bulunmasına imkân tanınmaktadır.

Madde 26- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna 16/A maddesi eklenmektedir.

Maddeyle, infazına başlanmış olsa bile, toplam on yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen kadın hükümlünün hapis cezasının infazının, bazı şartların varlığı halinde bir yıla kadar ertelenebilmesine imkân tanınmaktadır. Buna göre kadın hükümlünün on sekiz yaşını doldurmamış çocuğunun engelliliği nedeniyle bakıma muhtaç olması veya on sekiz yaşını doldurmamış çocuğunun ağır bir hastalığa maruz kalması halinde erteleme kararı verilebilecektir. Ayrıca, infazın ertelenmesinin toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmaması da gerekmektedir. Bu durumda erteleme kararı Cumhuriyet başsavcılığınca verilebilecek olup, erteleme süresi her defasında altı ayı geçmemek üzere en çok dört kez uzatılabilecektir. Erteleme süresi içinde zamanaşımı işlemeyecektir.

Belirtmek gerekir ki, engellilik nedeniyle bakıma muhtaç olma veya ağır hastalık hâlinin, 5275 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmesi gerekmektedir.

Çocuğun iyileşmesi, hükümlünün erteleme amacına veya yükümlülüklerine aykırı davrandığının denetimli serbestlik müdürlüğü veya kolluk birimlerince tespit edilmesi ya da erteleme süresi içinde hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması hâlinde erteleme kararı kaldırılarak ceza derhâl infaz edilecektir.

Hükümlü hakkında, Cumhuriyet savcısı tarafından erteleme süresi boyunca yurt dışına çıkamama yükümlülüğüne karar verilecektir. Ayrıca Cumhuriyet savcısı, hükümlünün fıkra da sayılan diğer yükümlülüklerden en az birine tâbi tutulmasına karar verecektir. Yükümlülüklere aykırı davranıldığıının tespiti, ilgili birimlerce kendi görev alanları kapsamında yapılacaktır. Bu doğrultuda, örneğin yurt dışına çıkamama yükümlülüğü kolluk birimlerince takip edilecektir.

Madde 27- Ceza infaz kurumlarının mevcut uygulamasına göre kuruma alınan her hükümlü için “bireyselleştirilmiş iyileştirme sistemi” kapsamında araştırma ve değerlendirme yapılmaktadır. Elde edilen veriler uyarınca yapılan risk değerlendirme çalışması sonucunda hükümlüler, tespit edilen risk ve ihtiyaçlarına uygun müdahale programlarına dahil edilmektedir. Bu hükümlülerden madde bağımlısı olduğu tespit edilenler, madde bağımlılığı müdahale programına tabi tutulmaktadır. Bu program kapsamında hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları süre içinde tedavi ve rehabilitasyonlarının sağlanması amacıyla bireysel görüşme, grup müdahale programları ve aile görüşmeleri gibi iyileştirme çalışmalarına dahil edilmektedir.

Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 71 inci maddesine yeni bir fıkra eklemek suretiyle, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanların ceza infaz kurumunda bulunduğu süre boyunca belirlenen tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılması zorunlu hale getirilmektedir. Hükümlülerin tedavi ve rehabilitasyon programlarına tabi tutulacağı müstakil ceza infaz kurumları açılacağı gibi mevcut ceza infaz kurumlarının bir bölümü de bu amaç için düzenlenebilecektir. Ceza infaz kurumlarında oluşturulacak tedavi ve rehabilitasyon birimleri ile uygulanacak programların asgari standartları Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığı tarafından belirlenecektir. Ayrıca, tedavi ve rehabilitasyon programlarının başarılı olabilmesi amacıyla hükümlünün izin, ziyaret ve görüşme hakları uzman görüşü doğrultusunda geçici olarak kısıtlanabilecektir.

Diğer yandan, başka bir suçtan hükümlü olup uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlüler hakkında da bu fıkra hükümlerinin uygulanması sağlanarak bağımlılıkla mücadelenin kapsamının genişletilmesi öngörülmektedir.

Düzenlemeyle, madde bağımlılığı bulunan hükümlülerin tedavi ve rehabilitasyonuna yönelik mevcut yöntemlerin uygulanmasında etkinliğin artırılması ve böylelikle bağımlılıkla mücadelede daha başarılı sonuçlar elde edilebilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 28- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin beşinci fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olup denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezasının infazına karar verilen hükümlüler hakkında, koşullu salıverilme tarihine kadar ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğü getirilmektedir.

Böylelikle, bu suçtan hükümlü olanların hapis cezasının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına karar verilmesi halinde, 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin beşinci fıkrasında yer alan mevcut yükümlülüklerin yanı sıra bu hükümlüler için ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğü getirilmektedir. Belirtmek gerekir ki, tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğünün başka bir yükümlülüğe çevrilmesi veya kaldırılması mümkün olmayacaktır.

Madde 29- Maddeyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, kamu veya özel hukuk tüzel kişisi ayrımı kaldırılarak, tüm tüzel kişilerin maddede düzenlenen idari yaptırımlar bakımından sorumluluğu kabul edilmektedir.

Madde 30- Maddeyle, 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununa yeni bir madde eklemek suretiyle, 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesi uyarınca uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaktan dolayı haklarında kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilen şüphelilere denetimli serbestlik müdürlüğünce uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirleri ile bu tedbirlerin yerine getirilmesine ilişkin görev ve sorumluluklar düzenlenmektedir.

Düzenlemeyle, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar ile bu amaçla uyuşturucu madde satın alan, kabul eden veya bulunduranlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin yükümlülüklerin ve işlemlerin neler olduğu açıkça belirlenerek, uygulama birliğinin sağlanması, bağımlılara özgü iyileştirme tedbirlerinin geliştirilmesi, koruyucu ve tedavi edici yöntemlerin etkili uygulanmasının sağlanması ve rehabilitasyonun verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Düzenlemeye göre, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi gereğince Cumhuriyet savcısı tarafından hakkında tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbiri verilen şüpheliyle ilgili olarak denetimli serbestlik müdürlüğünce; maddenin birinci fıkrasında bentler halinde sayılan yükümlülüklerden en az üç veya daha fazlasının uygulanmasına karar verilecektir.

Denetimli serbestlik müdürlüklerince takibi yapılan yükümlülükler, tedbir süresince şüphelinin ihtiyacına göre birinci fıkra da belirtilenlerle sınırlı olarak değiştirilebileceği gibi ilave yükümlülükler de getirilebilecektir.

Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararında Cumhuriyet savcısı tarafından şüpheli hakkında sadece denetimli serbestlik tedbirine karar verilmiş ise denetimli serbestlik müdürlüğünce tedaviye tabi tutulma yükümlülüğü uygulanamayacaktır. Bu durumda birinci fıkra da sayılan diğer yükümlülüklerden en az üç veya daha fazlasının uygulanmasına denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilecektir.

Belirtilmelidir ki, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararında Cumhuriyet savcısı tarafından şüpheli hakkında tedavi ve denetimli serbestlik tedbirine karar verilmiş ise denetimli serbestlik müdürlüğünce tedaviye tabi tutulma yükümlülüğü mutlaka uygulanacaktır. Bu durumda tedavi yükümlülüğüyle birlikte birinci fıkra da sayılan diğer yükümlülüklerden en az iki veya daha fazlasının uygulanmasına denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilecektir.

Ayrıca denetimli serbestlik süresi içinde şüphelinin uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespit edilmesi için gerekli görülmesi halinde denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından şüpheliye bizzat test yapılabileceği gibi bu amaçla şüphelinin ilgili kuruma sevki sağlanabilir. Bu kapsamda şüpheli, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezlerine (AMATEM) ve Çocuk Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezlerine (ÇEMATEM) gibi bağımlılık arındırma merkezlerine, kamu hastanelerine, Adli Tıp Kurumuna veya şube müdürlüklerine ya da özel sağlık kurum ve kuruluşlarına sevk edilebilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, tedaviye tabi tutulmasına karar verilen şüpheli hakkında denetimli serbestlik müdürlüğü ve ilgili sağlık kurumlarının yapılacak işlemlere ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Buna göre Cumhuriyet savcısı tarafından tedaviye tabi tutulmasına karar verilen şüpheli hakkında, ilgili sağlık kurumunda ayakta veya yatarak tıbbi tedavi uygulanacağı gibi sağlık kurumunca gerek görülmesi halinde şüphelinin rehabilitasyon amaçlı programlara katılmasına da karar verilecektir. Şüphelinin, tıbbi tedavi uygulanmasını kabul etmemesi veya rehabilitasyon amaçlı programlara katılmaması, kendisine uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmadığı anlamına gelecektir. Şüpheli bu tutumunda ısrar ederse hakkında, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca kamu davası açılacaktır. Ayrıca fıkra ile, tedavi ve rehabilitasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesi bakımından kolluk görevlilerinin sağlık kurumuna yardım etmekle görevli olduğu hüküm altına alınarak

bu işlemlerin daha hızlı yerine getirilmesi amaçlanmaktadır. Belirtmek gerekir ki şüpheli hakkında Cumhuriyet savcısı tarafından adli bir işleme karar verilmiş olup, bu kararın gereği olarak kolluk görevlileri kanunla verilen bu yardım görevini yerine getirmek zorundadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Cumhuriyet savcısı veya yetkili kamu görevlilerince soruşturma evresinde veya bu madde uyarınca belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmesi sırasında uyuşturucu madde bağımlılığı nedeniyle toplum için tehlike oluşturduğu değerlendirilen şüpheli hakkında ayrıca Türk Medeni Kanununun 432 nci maddesinin de uygulanabilmesi bakımından yetkili vesayet makamına bildirim yükümlülüğü düzenlenmektedir. Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesindeki süreç ile Türk Medeni Kanununun 432 nci maddesindeki süreç birbirinden ayrı ve bağımsız işleyecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, birinci fıkra kapsamında şüpheli hakkında uygulanacak yükümlülüklerin belirlenmesi veya yerine getirilebilmesi bakımından gerek görülmesi halinde şüphelinin ailesine bilgi verilebileceği veya ailesinden bilgi istenebileceği düzenlenmektedir. Böylelikle bağımlılıkla mücadelenin aktif şekilde yürütülebilmesi için gerekli görülmesi halinde denetimli serbestlik ve tedavi süreçlerinde bağımlıların ailelerinin sürece dahil edilerek azami faydanın sağlanması hedeflenmektedir.

Maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında bu madde uyarınca yapılacak işlemlere ilişkin bazı usul düzenlemelerine yer verilmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi uyarınca hakkında tedavi tedbirine karar verilen şüphelilere uygulanacak yükümlülükler ile 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesi uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edilmesi durumunda uygulanan tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğünün, Sağlık Bakanlığının uygun göreceği tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinde yerine getirileceği düzenlenmektedir. Bu kapsamda Sağlık Bakanlığına söz konusu işlemlerin etkili şekilde yürütülebilmesine hizmet edecek uygun tedavi ve rehabilitasyon merkezlerini açma görevi yüklenmektedir. Sağlık Bakanlığı, Ülkenin her yerinde -ve hatta ihtiyaç duyulan yerlerde birden fazla- tedavi ve rehabilitasyon merkezi açacaktır. Diğer yandan, bu merkezlerin Sağlık Bakanlığınca uygun görülen kamu veya özel kurum ve kuruluşlar tarafından da açılabileceği düzenlenerek, uyuşturucuyla mücadele alanında faaliyet gösteren tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin Ülke genelinde yaygınlaştırılması ve bağımlılıkla mücadelenin etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca herhangi bir yargısal sürece dahil olmaksızın kendiliğinden bu merkezlere başvuran kişilerin de tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinden faydalandırılması zorunluluğu getirilmektedir. Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensupları bakımından suçu bildirme yükümlülüğünün doğmayacağına ilişkin Türk Ceza Kanununun 192 nci maddesinin dördüncü fıkrasının dikkate alınması gerekir.

Maddenin sekizinci fıkrasında, bu madde uyarınca hakkında yükümlülük kararı verilenlerin topluma kazandırılmaları ve ıslahları için Sağlık Bakanlığının yanında diğer bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına görev ve sorumluluk yüklenmektedir. Bu kapsamda bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, görevleri kapsamında eğitim, sosyal uyum ve denetim amacıyla gerekli her türlü çalışmayı yürütecek, gerekli ödeneği ayıracak ve ihtiyaç duyulan personeli bu süreçle ilgili olarak görevlendirecektir. Böylelikle uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığıyla mücadele alanında faaliyet gösteren tüm bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarının bu sürece azami katkılarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 31- Maddeyle, 5402 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir.

Teklifle, 5402 sayılı Kanunda ihdas edilen 12/A maddesi uyarınca tedavi ve rehabilitasyon merkezleri açılacak, uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığıyla mücadele kapsamında önemli hizmetler yürütülecektir.

Maddeyle, tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinin bir an önce hayata geçirilmesi ve yürütülecek hizmetlerin aksamaması için gereken ödeneğin, ilgili bakanlıkların bütçesine aktarılması ile bu hizmet ve merkezler için ihtiyaç duyulan personelin sağlanması hususunda düzenleme yapılmaktadır.

Madde 32- Maddeyle, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, kaçakçılık suçları, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu ve uyuşturucu madde yapmak amacıyla bitki ekiminden elde edilen malvarlığı değerlerini ihbar edenler ile bu suçlardan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu ihbar edenlerin kimliklerinin gizlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 33- Maddeyle, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, basit yargılama usulünün uygulandığı ticari davaların miktar veya değeri beş yüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına çıkarılmakta ve bu parasal sınırın her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılması hükmüne bağlanmaktadır.

Madde 34- Maddeyle, 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, ticari davalardan, konusu bir miktar para olan itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak düzenlenmekte ve böylece uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 35- Maddeyle, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, arabulucunun, arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlenen tutanak ve sonuçları konusunda hazır bulunmayan tarafları her türlü iletişim vasıtasını kullanarak bilgilendireceği hükmüne bağlanmakta ve böylelikle arabuluculuk sürecinin sonucundan, hazır bulunmayan tarafın da bilgi sahibi olması ve sürecin şeffaflığının sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 36- Maddeyle, 6325 sayılı Kanuna 17/A maddesi eklenmektedir.

Maddeyle, milletlerarası sulh anlaşma belgelerinin icrası düzenlenmektedir. Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Singapur Sözleşmesi), Ülkemiz tarafından 7/8/2019 tarihinde imzalanmış, 25/2/2021 tarihli ve 7282 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuş, 22/4/2021 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 21/4/2021 tarihli ve 3866 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla onaylanmış ve 11/4/2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Düzenlemeyle, iç hukukun bu Sözleşmeye uyumunun sağlanması amaçlanmaktadır.

Birinci fıkrayla, Sözleşme kapsamında arabuluculuk sonucu düzenlenen sulh anlaşma belgelerinin yerine getirilmesi için icra edilebilirlik şerhinin asliye ticaret mahkemesinden alınması gerektiği düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, icra edilebilirlik şerhinin alınacağı yetkili asliye ticaret mahkemesi belirlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, mahkemenin icra edilebilirlik şerhinin verilmesine ilişkin incelemeyi, dosya üzerinden Sözleşme hükümleri ile 18 inci madde hükmüne göre yapacağı, gerektiğinde gerekçesini de göstererek duruşma açabileceği hükmüne bağlanmaktadır.

Madde 37- Maddeyle, 6325 sayılı Kanuna 17/B maddesi eklenmektedir.

Maddeyle, taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklarda arabuluculuk usulü düzenlenmektedir.

Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği uyuşmazlıklardandır. Birinci fıkrayla, bu uyuşmazlıkların ihtiyari arabuluculuğa elverişli olduğu açıkça düzenlenmekte ve uygulamada bu uyuşmazlıkların arabuluculuğa elverişli olup olmadığı hususundaki tereddüt giderilmektedir.

İkinci fıkrayla, birinci fıkra kapsamındaki uyuşmazlıklarla ilgili olarak arabuluculuk sürecinde taşınmaz üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlandığına dair tapu siciline şerh verilmesi ve bu şerhin kaldırılması usulü düzenlenmektedir. Hükümle, bu uyuşmazlıklarla ilgili arabuluculuk sürecinde tarafların hukuki menfaatlerinin geçici olarak güvence altına alınması ve hukuki işlem güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, anlaşma belgesi düzenlenirken taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı aynı hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esasların dikkate alınacağı hükme bağlanmaktadır. Hükümle, taşınmaz hukukuna ilişkin hukuki rejimin korunması ve olası hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, bu madde kapsamında düzenlenen anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınmasının zorunlu olduğu açıkça hükme bağlanmaktadır. Bu şerh taşınmazın bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesinden alınacaktır. Mahkeme yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı aynı hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetleyecek ve bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilecektir. Mahkeme ayrıca gerektiğinde duruşma da açabilecektir. Düzenlemeyle anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verecek mahkemeye içerik denetimi yapma yetkisi verilmekte ve bu suretle tarafların hak ve menfaatlerinin korunması ile olası hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Beşinci fıkrayla, anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmünün uygulanacağı düzenlenmektedir.

Madde 38- Maddeyle, 6325 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Buna göre kanunlarda icra edilebilirlik şerhi alınmasının zorunlu kılındığı haller hariç olmak üzere, taraflar ve avukatları ile arabulucunun, ticari uyuşmazlıklar bakımından ise avukatlar ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılacaktır. Bu kapsamda Teklifte, Kanunun 17/B ve 18/B maddelerinde icra edilebilirlik şerhi alınması zorunluluğu getirildiğinden bu hallerde icra edilebilirlik şerhi alınmaksızın anlaşma belgesinin ilam niteliğinde sayılamayacağı vurgulanmakta ve böylelikle olası tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 39- Maddeyle, 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinin yedinci ve onaltıncı fıkralarına cümleler eklenmektedir.

Yedinci fıkrada yapılan düzenlemeyle arabulucunun, avukatı bulunsa bile asıl tarafı arabuluculuk süreci hakkında bilgilendirmek zorunda olduğu hükme bağlanmakta ve böylelikle avukatın yanı sıra asıl tarafın da süreç hakkında bilgi sahibi olması ve şeffaflığın sağlanması amaçlanmaktadır.

Teklifle, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 5/A maddesinin birinci fıkrası ile 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikler uyarınca “menfi tespit davası”, dava şartı olarak arabuluculuk kapsamına alınmaktadır. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 72 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında borçlunun, icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığını ispat için menfi tespit davası açabileceği; icra takibinden önce açılan menfi tespit davasına bakan mahkemenin, talep üzerine alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat mukabilinde, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebileceği düzenlenmiştir. Menfi tespit davası, dava şartı olarak arabuluculuk kapsamına alındığından arabuluculuğa başvuran, arabuluculuk süreci tamamlanmadan dava açamayacak, buna karşılık arabuluculuk sürecinde aynı alacakla ilgili olarak başvuran aleyhine icra takibi yapılabilecektir. Bu durumda başvuran, arabuluculuk süreci sonunda açacağı menfi tespit davasında 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesinin ikinci fıkrasının verdiği imkânlardan yararlanamayacaktır.

Maddenin onaltıncı fıkrasına eklenen cümleyle, menfi tespit davasını açacak davacının arabuluculuk süreci nedeniyle oluşabilecek hak kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır. Hükme göre, arabuluculuk bürosuna başvurulmasından sonra, başvuran aleyhine uyuşmazlık konusuyla ilgili olarak icra takibi yapılması durumunda, başvuranın bu takibe karşı son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki hafta içinde 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesi uyarınca menfi tespit davası açması ve talep etmesi halinde başvuran (davacı) 72 nci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen imkânlardan yararlanabilecektir.

Madde 40- Maddeyle, 6325 sayılı Kanuna 18/B maddesi eklenmektedir.

Birinci fıkrayla, bazı uyuşmazlıklar dava şartı olarak arabuluculuk kapsamına alınmaktadır.

Fıkranın (a) bendiyle, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıkların dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olacağı hüküm altına alınmaktadır. Ancak kiralanan taşınmazların 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olmayacaktır. Bu kapsamda, icra mahkemesine yapılacak itirazın kaldırılması talepleri ile tahliye talepleri dava şartı olarak arabuluculuğa tabi olmayacaktır. Ancak anılan usulde sulh hukuk mahkemesinde dava açılması gerektiğinde dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Fıkranın (b) bendiyle, taşınır ve taşınmazların paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıkların dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olacağı düzenlenmektedir.

Fıkranın (c) bendiyle, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıkların dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olacağı hükme bağlanmaktadır.

Fıkranın (ç) bendiyle, komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıkların da dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olacağı kabul edilmektedir. Komşu hakkının kapsamı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun “Komşu hakkı” başlığı altında yer alan 737 ilâ 750 nci maddelerine göre belirlenebilecektir.

İkinci fıkrayla, birinci fıkrada sayılan uyuşmazlıklardan taşınmazla ilgili olanlar hakkında anlaşma belgesi düzenlenirken taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esasların dikkate alınacağı hükme bağlanmaktadır. Hükümle, taşınmaz hukukuna ilişkin hukuki rejimin korunması ve olası hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, bu madde kapsamında düzenlenen anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınmasının zorunlu olduğu açıkça hükme bağlanmaktadır. Bu şerh taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından taşınmazın bulunduğu yer, diğer anlaşma belgeleri bakımından ise arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden alınacaktır. Mahkeme taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetleyecek ve bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilecektir. Mahkeme ayrıca gerektiğinde duruşma da açabilecektir. Düzenlemeyle anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verecek mahkemeye içerik denetimi yapma yetkisi verilmekte ve bu suretle tarafların hak ve menfaatlerinin korunması ile olası hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmünün uygulanacağı düzenlenmektedir.

Madde 41- Maddeyle, 6325 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir. Teklifte, 6325 sayılı Kanuna eklenen 18/B maddesinin dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümlerinin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmayacağı düzenlenmektedir.

Madde 42- Maddeyle, 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanunun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Teklifle Anayasa Mahkemesinde derdest olan bazı bireysel başvurular bakımından 6384 sayılı Kanunla kurulan Tazminat Komisyonuna müracaat imkânı getirilmektedir. Buna bağlı olarak ortaya çıkacak iş yükü artışı nazara alınarak Komisyonun yapısı ve çalışma şekli yeniden düzenlenmektedir. Bu kapsamda Komisyonun üye sayısı artırılmakta ve Komisyonun üçer kişilik heyetler halinde çalışmasına da imkân verilmektedir. Ayrıca, heyetlerin oluşumu ve iş bölümü ile Komisyon ve heyetlerin toplantı ve karar yeter sayılarına dair düzenleme yapılmaktadır.

Madde 43- Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Kanunla 6384 sayılı Kanuna eklenen geçici 2 nci maddeyle; makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği ve mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine yapılmış ve maddenin yürürlüğe girdiği 31/7/2018 tarihi itibarıyla derdest olan bireysel başvuruların, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle Anayasa Mahkemesince verilecek kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine 6384 sayılı Kanunla kurulan Tazminat Komisyonu tarafından inceleneceği hükme bağlanmıştır.

Düzenlemeyle 31/7/2018 tarihinden sonra Anayasa Mahkemesine yapılmış ve 9/3/2023 tarihi itibarıyla Yüksek Mahkeme önünde derdest olan söz konusu bireysel başvuruların Tazminat Komisyonu tarafından karara bağlanması öngörülmektedir. Böylelikle söz konusu başvuruların bir an önce karara bağlanması ve Yüksek Mahkemenin iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

Madde 44- Maddeyle, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentlerinde belirtilen durumda olan yabancılar hakkında yürütülen adli işlemler sırasında verilen yurt dışına çıkamama şeklindeki adli kontrol kararının kaldırılmasını talep etme yetkisi valiliklere de verilmektedir. İlgili valiliğin talebi Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla sulh ceza hakimliğine veya mahkemesine iletilecektir.

Madde 45- Maddeyle, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümlerle, işçi veya işveren alacağı ve tazminat talepleriyle ilgili olarak açılacak itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak düzenlenmekte ve böylece uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 46- Teklifte, 2004 sayılı Kanuna eklenen 88/a maddesiyle muhafazasına gerek kalmayan malların tasfiyesi düzenlendiğinden, maddenin birinci fıkrasıyla, Kanunun 88 inci maddesinin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek üzere görevlendirilenlere işlemin hangi gün ve saatte yapıldığına bakılmaksızın ödeme yapılması amacıyla 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 41/H maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Geçici Madde 1- Maddeyle, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 5/A maddesinin birinci fıkrası ile 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen menfi tespit ve istirdat davaları hakkındaki hükümlerin 1/9/2023 tarihinde ve sonrasında açılacak davalar hakkında uygulanacağı hükmüne bağlanmaktadır.

Belirtilmelidir ki, Teklifte, 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesi ile 7036 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine menfi tespit ve istirdat davalarının yanı sıra itirazın iptali davası da eklenmektedir. Ancak, itirazın iptali davasının dava şartı olarak arabuluculuk kapsamında olduğuna ilişkin mevcut uygulamalar dikkate alınarak bu fıkra, itirazın iptali davasıyla ilgili hükme yer verilmemektedir.

Madde 47- Yürürlük maddesidir.

Madde 48- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No: 2/4997

Karar No: 24

20/03/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4997 esas numaralı “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 15-16/03/2023 tarihli toplantılarında görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim YURDUNUSEVEN, Tokat Milletvekili Mustafa ARSLAN ile 119 milletvekili tarafından 09/03/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, 2/4997 esas numaralı “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Başkanlıkça 09/03/2023 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 15-16/03/2023 tarihli toplantılarında teklifin ilk imza sahipleri Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim YURDUNUSEVEN ve Tokat Milletvekili Mustafa ARSLAN ile Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı, Basın İlan Kurumu Başkanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, Türkiye Noterler Birliği Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı, Türkiye Yeşilay Cemiyeti Başkanlığı ile ilgili sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuzun söz konusu Teklif ile ilgili görüşmeleri, yaklaşık 12 saat sürmüştür; Çok sayıda milletvekilinin görüş ifade ettiği müzakereler tutanağa bağlanmış ve toplamda 386 sayfa tam tutanak tutulmuştur.¹

2. 2/4997 Esas Numaralı Kanun Teklifinde Öngörülen Düzenlemeler

Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde özet olarak;

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamına “sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri ile amfetamin ve türevleri” de dâhil edilmektedir. Söz konusu maddelerin imal, ithal, ihraç ve ticaretine ilişkin suçların cezaları yarı oranında artırılmaktadır. Uyuşturucu madde kullananlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbiri sürecinin daha etkin işletilebilmesi sağlanmaktadır.

Uyuşturucu madde kullanmak suçundan hükümlü olanlar ile başka bir suçtan hükümlü olup uyuşturucu madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlülerin ceza infaz kurumunda tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılması zorunlu hâle getirilmektedir.

Uyuşturucu madde kullananlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbiri sürecinin daha etkin bir şekilde sürdürülebilmesi sağlanmaktadır.

Uyuşturucu kullanmak suçundan hüküm alıp denetimli serbestliğe ayrılan hükümlülere de tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğü getirilmektedir.

Göçmen kaçakçılığıyla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanmasını teminen suçun cezasının alt sınırı 3 yıldan 5 yıla çıkarılmaktadır.

Göçmen kaçakçılığı suçu nedeniyle el konulan araç, gereç ve malzemenin, milli savunma veya iç güvenlik hizmetleriyle doğrudan ilgili olması durumunda bunların güvenlik birimlerine tahsis edilebilmesine imkân sağlanmaktadır.

“Yurt dışına çıkamamak” şeklinde adli kontrol kararı verilen yabancılar hakkında, “ilgili valiliğe” Cumhuriyet başsavcılığı üzerinden bu kararın kaldırılmasını talep etme yetkisi verilmektedir.

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari_goruntule?pTutanakId=3121.

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari_goruntule?pTutanakId=3125

Konutlarda yapılacak hacizlerde; icra müdürünün verdiği haciz kararının, “hâkim onayından geçtikten sonra” yerine getirilebilmesi sağlanmaktadır.

Aile bireylerine ait kişisel eşyalar ile ailenin ortak kullanımına matuf tüm ev eşyaları, haczi caiz olmayan mallar arasına alınmaktadır.

Taşkın haciz yapılması açıkça yasaklanmaktadır.

Üzerindeki haciz kalktığı halde yediemin depolarında bulunan malların daha etkin bir şekilde tasfiyesi için düzenlemeler yapılmaktadır.

Avukatların büro kurma giderlerinin karşılanması için uygun kredi ve finansmana erişmesini sağlayacak düzenlemeler yapılmaktadır.

Avukatlık mesleğinin ilk beş yılında baro aidatı alınmaması sağlanarak, mesleğe yeni başlayan avukatlar mali olarak desteklenmektedir.

Adli yardım bürosunun gelirleri artırılarak, adli yardım sisteminin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Noterlik Kanununda yapılan değişikliklerle noterlerin de delil tespiti yapabileceği hükmüne bağlanmaktadır.

Kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar (ilamsız icra yoluyla tahliye hariç), ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar, kat mülkiyetinden kaynaklanan uyuşmazlıklar ve komşu hakkıyla ilgili uyuşmazlıklar, dava şartı olarak arabuluculuk kapsamına alınmaktadır.

Ticari davalar ve iş sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklar bakımından, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarının zorunlu arabuluculuk kapsamında olduğu açıkça düzenlenmektedir.

Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar, ihtiyari arabuluculuğa elverişli hale getirilmektedir.

Uyuşmazlığın asıl tarafının arabuluculuk süreci ile arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlenen son tutanak hakkında bilgilendirilmesi konusunda arabulucuya yeni yükümlülük getirilmektedir.

Ticari uyuşmazlıklar bakımından, taraf avukatları ve arabulucunun birlikte imzaladığı anlaşma belgesinin, -icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın- ilam niteliğinde belge sayılacağı kabul edilmektedir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 193’üncü maddesinde değişiklik yapılarak, “mahkûmiyet” kararının yanı sıra “ceza verilmesine yer olmadığı” ve “güvenlik tedbiri” kararlarının verilebilmesi için de sanığın sorgusunun yapılması şartı getirilmektedir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 231’inci maddesinde düzenleme yapılarak, “hükümün açıklanmasının geri bırakılması” kararlarına itiraz halinde itiraz merciinin, karar ve hüküm hakkında usule ve esasa ilişkin inceleme yapması gerektiği hususu açıklığa kavuşturulmaktadır.

Ceza Muhakemesi Kanununun 308/A maddesinde değişiklik yapılarak, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı Cumhuriyet başsavcılığınca sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için “kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması” gerektiği hükmüne bağlanmaktadır. Ayrıca düzenlemeyle, bu itirazın sanık veya müdafine tebliğ edilmesi sağlanmaktadır.

Engellilik sebebiyle bakıma muhtaç veya ağır bir hastalığa duçar 18 yaşını doldurmamış çocuğu bulunan ve 10 yıldan daha az hapis cezasına mahkûm edilmiş kadın hükümlülerin cezalarının infazının, belirli yükümlülükler altında 1 yıla kadar ertelenebilmesine, ertelemenin 6 aylık dönemlerle 2 yıl daha uzatılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında görev yapan ceza infaz kurumu müdürü, infaz ve koruma başmemuru ve infaz ve koruma memuru unvanlı personelden vazife malulü sayılanların yakınlarına kamuda istihdam imkânı tanınmaktadır.

Kabahatler Kanununun 43/A maddesinde yapılan değişiklikler ile kamu veya özel hukuk tüzel kişisi ayrımı kaldırılarak, tüm hukuk tüzel kişilerinin maddede düzenlenen idari yaptırımlar bakımından sorumluluğu kabul edilmektedir.

Makul sürede yargılanma hakkı ile mahkeme kararlarının icrası hakkının ihlali iddiasıyla Anayasa Mahkemesine yapılmış ve derdest olan bireysel başvuruların ilgilinin müracaatı üzerine, 6384 sayılı Kanunla kurulan Komisyon tarafından incelenmesine imkân tanınmaktadır.

Asliye ticaret mahkemelerinde tek hâkimle ve basit yargılama usulüne göre görülen uyuşmazlıklara ilişkin parasal sınır 500 bin Türk lirasından 1 milyon Türk lirasına çıkarılmaktadır.

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerini “hafta içi” gerçekleştirecek uzman veya öğretmenlere dosya temelli ödeme yapılması sağlanmaktadır.

3. Anayasa’ya Aykırılık Önergesi, Birleştirme Önergesi ile Teklifin Geneli Üzerinde Yapılan Görüşmeler

3.1. Anayasa’ya Aykırılık Önergesi

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce, Teklif’in 15’inci, 25’inci, 26’ncı, 27’nci ile 44’üncü maddelerinin Anayasa’nın 2’nci, 10’uncu, 13’üncü, 16’ncı, 36’ncı, 38’inci, 153’üncü maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle, Anayasa’ya aykırılık önergesi verilmiş ve İçtüzük’ün 38’inci maddesine istinaden önerge öncelikle görüşülmüştür.

Anayasa’ya aykırılık görüşmelerinde aleyhte söz alan milletvekilleri özetle;

- Noterlere delil tespiti yapma yetkisinin, 1982 Anayasasının adil yargılama hakkını düzenleyen 36’ncı maddesi ile hukuki belirlilik ilkesini içeren Anayasa’nın 2’nci maddesine aykırı olduğu,

- Teklifin 25’inci maddesinde sanık aleyhine itirazın sadece esaslı hatalarla sınırlandırılmasını temellendirmediği için maddenin Anayasa Mahkemesinin kararını tam olarak karşılamadığı, dolayısıyla maddenin bu haliyle Anayasanın 153’üncü maddesinin altıncı fıkrasına aykırılık taşıdığı,

- Teklifin 26’ncı maddesindeki düzenlemenin, kadınlar ile erkekler arasında haklı nedene dayanmayan bir muamele farklılığı ortaya koyduğu, teklif maddesinin anne ve baba ayrımı nedeniyle çocuklar arasında farklı durumların oluşmasına sebebiyet vereceğinden Anayasa’nın 10’uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiği,

- Hükümlünün izin, ziyaret ve görüşme haklarının kısıtlanmasının, -kısıtlamanın amacı tedavi ve rehabilitasyon programları olsa dahi- kısıtlamanın sınırı, itiraz usulü vb. hususlarının düzenlemede açıkça yer almadığı, düzenlemenin bu haliyle hükümlünün özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesinin isteme hakkına keyfi ve ölçüsüz bir müdahale doğuracağı, Anayasanın 20’nci maddesi ile hak ve sınırlamalarda ölçülülük ve özüne dokunmama ilkelerini içeren Anayasa’nın 13’üncü maddesine aykırı olduğu,

- Yurt dışına çıkamama olarak uygulanan adli kontrol kararının kaldırılması hususunda, valiliklere söz konusu kararın kaldırılmasını talep etme yetkisi verilmesinin, adil yargılanma hakkını düzenleyen Anayasanın 16’ncı maddesi ile Anayasa’nın 2’nci maddelerine aykırı olduğu ifade edilmiştir.

Anayasa’ya aykırılık görüşmelerinde lehte söz alan milletvekilleri ise, teklifin Anayasanın lafına ve ruhuna aykırı düzenlemeler getirmediğini, teklif maddelerinin anayasaya uygun olduğunu, ifade etmişlerdir.

İçtüzük’ün 38’inci maddesine istinaden verilen Anayasaya aykırılık önergesi oy çokluğu ile Komisyonca reddedilmiştir.

3.2. Birleştirme Önergesi

Teklifin tümü üzerinde görüşmeye geçilmeden önce Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 35'inci maddesi gereğince önceki tarihlerde Komisyona havale edilen (2/3684), (2/3687), (2/3691), (2/3693), (2/3694), Esas numaralı Kanun tekliflerinin, (2/4997) esas numaralı Kanun Teklifi ile birleştirilmesi için önerge verilmiş, önerge oy çokluğu ile Komisyonca reddedilmiştir.

3.3. Teklifin Genel Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Teklifin ilk imza sahipleri Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim YURDUNUSEVEN ve Tokat Milletvekili Mustafa ARSLAN ile Ankara Milletvekili Zeynep YILDIZ özetle,

- Teklifin, 30 Mayıs 2019 tarihli Yargı Reformu Strateji Belgesi ile 2 Mart 2021 tarihince açıklanan İnsan Hakları Eylem Planı'nda açıklanan hedefler doğrultusunda uzun bir çalışma dönemi içerisinde, ilgili birçok tarafa görüşülerek büyük emeklerle hazırlandığı,

- Teklifte; uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılıklarıyla daha etkin bir şekilde mücadele edilmesinin sağlanması amacıyla çok önemli düzenlemelerin yapıldığı,

- Yine Türk Ceza Kanununda, Ceza Muhakemeleri Kanununda, Denetimli Serbestlik Kanununda ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda yapılan değişikliklerle, yargısal süreçlerin daha etkin ve verimli yürütülmesine yönelik yeni düzenlemelerin yapıldığı,

- Sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin ticareti suçunun alt sınırı 10 yıldan 15 yıla çıkarılmakta, yine uyuşturucu madde kullananlar hakkında uygulanacak tedavi, rehabilitasyon ve denetimli serbestlik tedbiri süreçlerinin daha etkin ve verimli yürütülmesine yönelik yeni düzenlemeler yapıldığı,

- Teklifte, tedavi ve rehabilitasyon süreçlerinin uygulanacağı müstakil ceza infaz kurumlarının açılabilmesine olanak sağlandığı, mevcuttaki ceza infaz kurumlarındaki bazı bölümlerin de bu amaca yönelik kullanılabilmesinin yasal zemininin oluşturulduğu,

- Çocuğun üstün yararı gözetilerek çocuğunun engelliliği ya da ağır hastalığı nedeniyle kadın hükümlülerin cezalarının infazının ertelenmesine olanak sağlandığı,

- Göçmen kaçakçılığı ile daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığı arttırmak için, mezkûr suçun cezasının alt sınırının artırıldığı,

- Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına uyum doğrultusunda Ceza Muhakemesi Kanununun 193'üncü maddesi ile 231'inci ve 308'inci maddelerinde düzenlemeler yapıldığı,

- Terör eylemleri nedeniyle hayatını kaybeden ceza infaz koruma memurlarının yakınlarına sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak kamuda ek istihdam hakkı getirildiği,

- Taşkın haczin yasaklanması ve konutta yapılacak haciz işlemlerinin hâkim kararına bırakılmasına yönelik maddelerde de gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde aleyhte söz alan milletvekilleri özetle;

- Kanun yapma süreçlerinde istisnai olarak kullanılması gereken torba kanun uygulamasının kanunların kalitesini ve bütünselliğini bozduğunu, yine kanunlaşma süreçlerinde yasa etki analizinin kullanılmadığı, izleme prosedürlerinin uygulanmadığı,

- Kanun yapma süreçlerine, uygulamanın içerisinde yer alan ilgili kurumlar ile baroların ve sivil toplum kuruluşlarının dâhil edilmesinin, yasama faaliyetlerinin kalitesini yükselteceği,

- Konut haczinin hâkim iznine bağlanmasının konutta haczi imkânsız hale getireceği, düzenlemenin icra dairelerinin ve icra mahkemelerin iş yükünü arttıracacağı, borçluya alacaklıdan mal kaçırmak için zaman kazandıracacağı, alacaklı taraf ve taraf vekili bakımından da alacağına zamanında

kavuşamama tehlikesini barındırdığı, düzenlemenin alacaklı ve borçlu açısından hak ve menfaat dengesinin alacaklı aleyhine bozacağı,

- Alacak miktarını aşacak şekilde haciz yapılmasının (taşkın haciz) yasaklanmasının haczin amacını ve kapsamını daraltacağı, icra müdürünün takdir yetkisini kısıtlayacağı, hacizli malın ekonomik değerinin altında satılacağı gerçeği ışığında alacaklıların tam anlamıyla alacağına kavuşamaması tehlikesini doğuracağı,

- Mesleğe yeni başlayan avukatların mali olarak desteklenmesi amacıyla mesleğin ilk beş yılında baro keseneğinin alınmayacağı düzenlemesinin baroların gelir kalemlerinde ciddi düşümlere sebep olacağı, baroların ekonomik olarak kayba uğrayacağı, kanunen yapması gereken faaliyetlerini bütçe kısıtı nedeniyle yapamayacağı, söz konusu düzenlemenin barolara ek yük getirmeyecek şekilde değiştirilmesini ve genel bütçeden bu payın karşılanmasının faydalı olacağı,

- Avukatların büro kurma giderlerini karşılamaya yönelik finansman desteği sağlanmasına yönelik düzenlemede muğlak ifadelerin bulunduğu, uygulama esaslarını belirleme yetkisinin Adalet Bakanlığı yerine Türkiye Barolar Birliğine verilmesi gerektiği, ayrıca deprem bölgesinde bürolarını kaybeden avukatlara da faizsiz kredi desteği sağlanması ve ayrıca söz konusu illerde 5 yıl boyunca avukatların baro keseneklerinin hazineye karşılanması hususunda düzenleme yapılmasının yerinde olacağı,

- Yargısal bir yetki hususu olan delil tespiti, bilirkişilik ve yemin uygulamalarının noterler marifetiyle de yapılmasının, hukukun temel ilkelerine ve anayasanın 36'ncı maddesine aykırı olduğu, ayrıca bu düzenlemenin noterlerin iş yükünü arttıracığı,

- Kadın yükümlülere sağlanan hakkın eşitlik ilkesi gözetilerek erkek hükümlülere de sağlanması, hasta ve engelli çocuğun bakım yükümlülüğünün sadece annede olmadığı, düzenlemenin bu haliyle cinsiyetçi unsurlar içerdiği, dolayısıyla düzenlemenin ebeveyn şeklinde değiştirilmesinin yararlı olacağı, ayrıca hakkın kullanımının ceza miktarı ile sınırlandırılmasının ayrımcılık yasağı ilkesine de aykırı olduğu,

- Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu bakımından görevlendirilen gizli soruşturmacının delilleri kayıt altına alabilmesinin keyfiliğe sebep olabileceği,

- Dava şartı olarak arabuluculuğun istisnai olması gerekirken, yapılan düzenlemeler ile kural haline getirilmeye çalışıldığı,

- Gayrimenkulun aynına ilişkin davalar ile sınırlı aynı haklarla ilgili davaların kamu düzenine ilişkin olduğu, bu tür davaların arabuluculuğa elverişli hale getirilmesinin tapu güvenliğini sarsacağı, sıkı şekil şartlarına bağlı olan tapu işlemlerinin ve taşınmaz devrinin arabulucu tarafından da yapılmasının hukuka aykırı olduğu ve içinde ciddi riskler barındırdığı,

- Yine ortaklığın giderilmesi davalarında taraf teşekkülünün zor bir husus olduğu, hâkim ve avukat tarafından dahi sağlanamayan taraf teşkilinin arabulucu tarafından sağlanmasının neredeyse imkânsız olduğu, bu durumun mahkemeye erişimi geciktireceğini ve usul ekonomisine aykırı olduğu,

- Yargıya erişim sorununun ve uzun yargılama sürelerinin hak arama hürriyeti önündeki engeller olduğu, anayasa yargısının bireysel başvurular yoluyla etkin bir şekilde kullanılmasının yararlı olacağı, kurulması öngörülen tazminat komisyonunun Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulması ile üye yapısının sadece hâkim ve savcılardan oluşacak olmasının bazı sakıncalara sebep olabileceği, komisyonun yapısının daha bağımsız ve komisyon üyeleri arasında da üniversitelerden, barolardan ve ilgili sivil toplum kuruluşları içerisinde seçilmesinin faydalı olacağı hususunda görüşler ifade edilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde lehte söz alan milletvekilleri tarafından özetle;

- Avukatların büro kurma giderleriyle ilgili uygun finansman koşullarının sağlanması, beş yıldan az kıdeme sahip avukatlardan baro aidatı kesilmemesi ve adli yardım ödeneklerinin artırılmasının önemli düzenlemeler olduğu, ancak deprem bölgelerinde bulunan avukatlara ve barolara pozitif ayrımcılık yapacak düzenlemelerin de hayata geçirilmesinin faydalı olacağı,

- Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının temel amacının adliyelerdeki iş yükünü azaltmak ve dolayısıyla adalete erişimi kolaylaştırmak olduğu, 6325 sayılı Kanun'da yapılan düzenlemelerinde bu amaca yönelik olduğu,

- Noterlere delil tespiti yapma yetkisinin, yargısal bir sonuç doğuracak nitelikte bir işlem olmadığı, noterlerce yapılacak delil tespitinin yalnızca ileride açılacak bir davada ileri sürülecek bir vakıanın tespiti amacıyla yapılabileceği, dolayısıyla düzenlemenin yargı yetkisinin devredilmesi olmadığını, ayrıca bu düzenlemenin doğal hâkim ilkesi ile hak arama özgürlüğünü de zedeleyecek mahiyette görülemeyeceği,

- Taşkın haciz yasağından murat edilen asıl çerçevenin borçlunun mevduat hacizlerine yönelik olduğu, çok küçük bir alacak için borçlunun bankalardaki birçok hesabına haciz işlemlerinin yapıldığı ve mağduriyetlere sebebiyet verildiği, yine haciz mahallinde borçlu aleyhine oluşabilecek suiistimallerin önüne geçilmesinin bu düzenleme ile amaçlandığı,

- Kadın hükümlülerin, çocuğunun engelliliği ya da ağır hastalığı nedeniyle cezalarının infazının belirli bir süre ertelenmesini sağlayan düzenlemenin cinsiyetçi bir yaklaşım içermediği, anne ile çocuk arasında var olan daha özel ve daha sıkı bağlar nedeniyle çocuğun üstün yararı gözetilerek bu teklifin hazırlandığı,

- Tapu kaydı ile ilgili olsa dahi tarafların üzerinde serbestçe tasarruf ettikleri uyuşmazlıkların ihtiyari arabuluculuk yoluyla çözülmesinin yolunun açıldığı, tapuya güveni sarsan bir durumun söz konusu olmadığı ve hukuka uygun olduğu,

- Yabancılarla ilgili mahkemelerce verilen yurt dışına çıkmamak adli kontrol kararına karşı valiliklerin yeni deliller sunarak itiraz edeceklerini, bu sebeple hukuki bir problemin oluşmayacağı,

- Ortaklığın giderilmesi davalarında taraf teşkilinin arabulucular tarafından sağlanmasının mahkemelere göre daha kolay olduğu, zira arabulucuların taraf teşkilini sağlamak adına her türlü iletişim aracını kullanabileceklerini,

- Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılama ihlal dosyalarının iş yükünü önemli ölçüde arttırması nedeniyle 09/03/2023 tarihinden önceki itiraz dosyalarının Tazminat Komisyonuna devredilmesi sağlanarak Anayasa Mahkemesinin iş yükünün hafifletilmesi sağlanmış olacaktır

şeklinde görüşler ifade edilmiştir.

4. Komisyonun Maddeler Hakkındaki Kararı:

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerinin görüşülmesine geçilmesi oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Kanun Teklifinin;

- Çerçeve 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 5'inci, 6'ncı, 7'nci maddeleri aynen,

- Çerçeve 8'inci maddesi; kanun yazım tekniğine uygun olması amacıyla, madde metninin birinci cümlesinde yer alan "Kanunun" ibaresinin "maddenin" şeklinde; "Bu Kanunla" ibaresinin "Bu maddeyi ihdas eden Kanunla" şeklinde değiştirilerek redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

- Çerçeve 9’uncu, 10’uncu, 11’inci, 12’nci, 13’üncü, 14’üncü, 15’inci, 16’ncı, 17’nci, 18’inci, 19’uncu, 20’nci, 21’inci, 22’nci, 23’üncü, 24’üncü, 25’inci, 26’ncı, 27’nci, 28’inci, 29’uncu, 30’uncu, 31’inci ve 32’nci maddeleri aynen,

- Çerçeve 33’üncü maddesi; metinde yer alan “aynı” ibaresinin metinden çıkarılarak redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

- Çerçeve 34’üncü, 35’inci, 36’ncı, 37’nci ve 38’inci maddeleri aynen,

- Çerçeve 39’uncu maddesi; ilgili mevzuata uygun atfın yapılması amacıyla, metinde yer alan “talep etmesi halinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “2004 sayılı Kanunun” ibaresi eklenerek redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

- Çerçeve 40’ıncı, 41’inci maddeleri aynen,

- Çerçeve 42’nci maddesi; “Bakanlığın merkez bağlı ve ilgili kuruluşlarında” ibaresine cümle düşüklüğünün giderilmesi amacıyla “merkez” ibaresinden sonra gelmek üzere “teşkilatı ile” ibaresi, “Heyetlerin başkanları” ibaresinden sonra gelmek üzere “Adalet” ibaresi eklenerek redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- Çerçeve, 43’üncü, 44’üncü ve 45’inci, 46’ncı, geçici 1’inci, 47’nci ve 48’inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Kanun Teklifinin tümü oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi olan üyelere, şerhlerini vermeleri için 20/03/2023 Pazartesi günü saat: 12.00’a kadar süre verilmiştir.

Komisyon tarafından verilen yetki doğrultusunda, teklifin tamamı tereddütleri gidermek, anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibareler; kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş; metinde redaksiyon mahiyetinde ekleme ve değişiklikler yapılmıştır.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklif’in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, Tokat Milletvekili Mustafa ARSLAN, Samsun Milletvekili Orhan KIRCALI, Çorum Milletvekili Oğuzhan KAYA ve Bursa Milletvekili Emine Yavuz GÖZGEÇ, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Abdullah Güler</i>	<i>Ramazan Can</i>	<i>Gülşay Samancı</i>
İstanbul	Kırıkkale	Konya
Kâtip	Üye	Üye
<i>Belgin Uygur</i>	<i>Abdullah Koç</i>	<i>Ayhan Erel</i>
Balıkesir	Ağrı	Aksaray
(Son toplantıya katılmadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Subaşı</i>	<i>Rafet Zeybek</i>	<i>Süleyman Bülbül</i>
Antalya	Antalya	Aydın
(Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Mehmet Rüştü Tiryaki
Batman
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Tufan Köse
Çorum
(Son toplantıya katılmadı,
muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Hayati Arkaz
İstanbul

Üye
Züleyha Gülüm
İstanbul
(Son toplantıya katılmadı,
muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Bülent Tüfenkci
Malatya

Üye
Emine Yavuz Gözgeç
Bursa
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Sabri Öztürk
Giresun

Üye
Turan Aydoğan
İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Mahmut Atilla Kaya
İzmir

Üye
Alpay Antmen
Mersin
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Mustafa Arslan
Tokat
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Oğuzhan Kaya
Çorum
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Abdulkadir Özel
Hatay

Üye
Zeynel Emre
İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Halil Öztürk
Kırıkkale

Üye
Orhan Kırçalı
Samsun
(Bu raporun özel sözcüsü)

MUHALEFET ŞERHİ

TBMM Adalet Komisyonunda 16 Mart 2023 tarihinde kabul edilen (2/4997) esas numaralı **“İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”**ne ilişkin görüşlerimiz ve teklifin kimi maddelerine karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

I. TEKLİFİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

“İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”yle; yürürlük, yürütme ve bir geçici maddesi dahil 49 madde kapsamında toplam 21 ayrı kanunda değişiklik öngörmekte. AKP iktidarının, milletvekili çoğunluğu üzerinden Türkiye Büyük Millet Meclisine dayattığı; bu anlamıyla da hem yasama faaliyetinin sakatlandığı hem de nitelikli bir çalışma yürütülemediği için çıkarılan düzenlemelerin yeniden değiştirilmesi ihtiyacına yol açan torba kanun teklifi uygulaması, mezkur teklifle birebir örtüşmektedir. İcra ve haciz işlemlerinden uyuşturucuyla mücadele, göçmen kaçakçılığında kamu veya özel hukuk tüzel kişiliğine yarar sağlama amaçlı suçlara, denetimli serbestlik uygulamasından vazife malulü ceza ve infaz koruma memurlarının ailelerinin kamuda istihdamına, noterlere bir davada ileri sürülecek bir olaya ilişkin delil tespiti yapma yetkisi verilmesinden kira, taşınır-taşınmaz mal paylaşimleri, ortaklığın giderilmesi, komşu hakkında kaynaklanan ve kat mülkiyeti kanunu kapsamındaki uyuşmazlıkların dava şartı olarak arabuluculuk kapsamına alınmasına, büro açacak avukatlara uygun faizli kredi verilmesinden genel bütçe harç gelirlerinden adli yardım için ayrılan payın artırılmasına kadar çok farklı konularda bütüncül bir yaklaşım koymaksızın hazırlanan düzenlemeleri kapsayan teklif, aynı zamanda Adalet Komisyonunda 27. Yasama Dönemi’nde kabul edilen, büyük çoğunluğu ‘torba’ niteliğindeki yirmibirinci teklif olma özelliği de taşımaktadır.

Resmi kayıtlara **“İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** olarak geçen düzenleme, kamuoyuna ‘7. Yargı Paketi’ olarak tanıtıldı. Bilindiği üzere ‘yargı paketi’ ifadesi, AKP iktidarının ‘Yargı Reformu Strateji Belgesi’ adıyla 2019 yılının Mayıs ve ‘İnsan Hakları Eylem Planı’ adıyla 2021 yılının Haziran ayında açıkladığı temel iki belgede yer alan yargı sisteminin işleyişine ilişkin

çeşitli önerilerinin yasama sürecine yansması anlamına gelmektedir. ‘Yargıda reform’ söylemi, FETÖ ile ortaklık döneminde yargıda açılan karadellekle yargıya güveni tarihin en düşük seviyelerine indiren ve yargı eliyle siyasi muarızlarını yok etme politikası izleyen AKP iktidarının, 15 Temmuz 2016 tarihli darbe kalkışmasının ardından yaşanan sorunların kaynağını gizleme çabasının ürünüdür ki ‘Yargı Reformu Strateji Belgesi’ adlı dokümanda, yargının bazı yapısal sorunlarına değinilse de bu doğrultuda hiçbir adım atılmaması bu yöndeki göstergelerden biridir. Belgedeki çözüm önerilerini hatırlatmak gerekirse:

*‘Hak ve Özgürlüklerin Korunması ve Geliştirilmesi’, ‘Yargı Bağımsızlığı, Tarafsızlığı ve Şeffaflığın Geliştirilmesi’, ‘İnsan Kaynaklarının Nitelik ve Niceliğinin Artırılması’, ‘Performans ve Verimliliğin Artırılması’, ‘Savunma Hakkının Etkin Kullanımının Sağlanması’, ‘Adalete Erişimin Kolaylaştırılması ve Hizmetlerden Memnuniyetin Artırılması’, ‘Ceza Adaleti Sisteminin Etkinliğinin Artırılması’, ‘Hukuk Yargılaması ile İdari Yargılamasının Sadeleştirilmesi ve Etkinliğinin Artırılması’, ‘Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinin Yaygınlaştırılması’ başlıkları altında toplam 9 ‘AMAÇ’ belirlenmiş.

*Belirlenen amaçlar doğrultusunda 63 hedef konulmuş.

*‘İfade özgürlüğüne ilişkin mevzuat ve uygulama analiz edilerek, bireylerin hak ve özgürlük alanlarını daha da genişletecek düzenlemeler yapılacaktır’, ‘İfade özgürlüğünü ilgilendiren yargı kararlarına karşı kanun yolu güvencesi artırılabacaktır.’, ‘Hâkim ve savcıların atama, nakil ile terfi sisteminin nesnel ve liyakate dayalı ölçütlerle geliştirilmesi sağlanacaktır’, ‘Belirli bir mesleki kıdeme sahip hâkim ve savcılar için coğrafi teminat getirilecektir.’, ‘Etik ilkeler belirlenerek uygulama yakından izlenip denetlenecektir.’, ‘Niteliğin artırılması hedefi çerçevesinde avukatlık mesleğine giriş usulü değiştirilecektir.’, ‘Adalet sistemi konusunda kamuoyunu bilgilendirme mekanizmaları güçlendirilecektir.’, ‘Başta adil yargılanma hakkı olmak üzere hak ve özgürlüklerin korunması ilkesinin gözetilmesi suretiyle suç ve yaptırım dengesi bütünüyle gözden geçirilerek yeniden düzenlenecektir.’ şeklinde bazı faaliyetler sayılmış.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilen ‘yargı paketleri’nin hiçbirinde, yargının temel sorunlarına yönelik düzenlemeler yer almamıştır. Hâkim ve savcılara ilişkin göreve başlatma, yer değişikliği ve görevden alma dâhil her türlü iş ve işlemleri yürüten Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yürütme erkinin kontrolünde olmasına yol açan oluşum şekliyle ilgili

tarafsız yargı ilkesi doğrultusunda tek bir adım atılmazken, belgelerde taahhüt edilen ‘hâkim ve savcıların istekleri dışında başka yerlere tayin edilmemesi ve buldukları illerde sürgün korkusu yaşamadan görev yapması’ anlamına gelen coğrafi teminata ilişkin düzenlemeler de hayata geçirilmedi.

AKP iktidarı bu dönemde, diğer birçok alanda olduğu gibi yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda da vaat ettiklerinin tersini yapmış; Türk yargı sisteminin itibarı, ulusal ve uluslararası düzeyde ciddi kayba uğramıştır. Partili kimliği nedeniyle taşıdığı cumhurbaşkanlığı görevi üzerinde sakil duran Recep Tayyip Erdoğan’ın, tüm kamuoyunun önünde yaptığı açıklamalarla bazı yargılamalara müdahale ederek yönlendirdiği herkesin malumudur. Gezi Parkı Protestolarına ilişkin dava sürecinde yaşananlar, bu durumun bariz örneğidir ve günü geldiğinde savcı, günü geldiğinde hakim olarak karşımıza çıkan Erdoğan’ın, yargı erkini tamamen kendine bağlama arzu ve hedefinde olduğu tartışmasız bir gerçektir.

Recep Tayyip Erdoğan, uluslararası niteliğe ulaşan bazı davalarda da yargıyı pazarlık unsuru olarak kullanmaktan geri durmamıştır. Bu davaların öne çıkanları ve yargılama süreçlerinde yaşananları hatırlamak gerekirse:

“MAVİ MARMARA DAVASI: 2010 yılında Gazze’ye deniz yoluyla insani yardım, tıbbi malzeme ve inşaat malzemesi götüren konvoya İsrail ordusu tarafından uluslararası sulara müdahale edilmiş, konvoyda bulunan on sivil hayatını kaybetmiş, diğer siviller İsrail makamları tarafından zorla alıkonulmuştu. Süreç içinde ‘Mavi Marmara Olayı’ olarak adlandırılan bu durum karşısında İsrail Devletine karşı birçok ülkede dava açılmıştı; ülkemizde de Mayıs 2012 yılında Mavi Marmara saldırısı için iddianame hazırlanmış ve yargı süreci başlatılmıştı. Ancak 28 Haziran 2016’da Türkiye ve İsrail arasında yapılan anlaşma nedeniyle Aralık 2016’da savcı, bu anlaşmayı gerekçe göstererek davanın düşülmesi talebinde bulunmuştur. Mahkeme heyeti de aldığı kararla kamu davasının bu gerekçeyle düşülmesine karar vermiştir.

-DENİZ YÜCEL DAVASI: Şubat 2017 tarihinde Alman vatandaşı olan gazeteci Deniz Yücel terör propagandası ve halkı kin ve düşmanlığa tahrik etme suçlaması ile gözaltına alındı. Almanya ile olan ilişkilerin kötüleşmesi sürecinde sıklıkla gündeme gelen gazeteci Yücel’in tutuklanması sonrası serbest bırakılması, dönemin Almanya Başbakanı Angela Merkel ve Dışişleri Bakanı

Sigmar Gabriel'in, dönemin Başbakanı Binali Yıldırım ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la yaptıkları farklı görüşmelerden sonra olmuştur.

-RAHİP BRUNSON DAVASI: *15 Temmuz Darbe Girişimi sonrasında Ekim 2016 yılında terör örgütlerine yardım etmek ve casusluk suçlaması ile tutuklanan ABD vatandaşı rahip Andrew Brunson, hakkında 35 yıl hapis istenen iddianame kapsamında, Ekim 2018'de 3 yıl 1 ay 15 gün hapis cezasına çarptırılmış, tutuklu bulunduğu süre göz önüne alınarak serbest bırakılmış, hakkındaki ev hapsi ve yurtdışı yasağı da kaldırılmıştı. Rahip Brunson'un ülkesi ABD'ye gitmesiyle sonuçlanan süreçte, ABD ve Türkiye arasındaki diplomatik temaslar ve basın önünde verilen karşılıklı demeçlerin yanı sıra dönemin ABD Başkanı Trump'ın yaptırım ve tehditlerinin etkili olduğu görülmüştü.*

-CEMAL KAŞIKÇI DAVASI: *Ekim 2018 tarihinde Suudi Arabistan yönetimine muhalif gazeteci Cemal Kaşıkçı, İstanbul'da Suudi Arabistan Başkonsolosluğunda, Suudi Arabistan'dan gelen özel bir ekip tarafından vahşice öldürülmüş, cinayeti işleyen özel ekip daha sonra ülkelere dönmüştü. Kaşıkçı'nın diplomatik bir binada öldürülmesi tüm dünyada yankı uyandırmış, Suudi Arabistan yönetimini zor durumda bırakmıştır. Cinayetin İstanbul'daki Suudi Başkonsolosluğunda işlenmiş olması sebebiyle ülkemizde yargı süreci başlatılmıştı. Türkiye ve Suudi Arabistan arasındaki olumsuz ilişkiler bu süreçte daha da gerginleşmesine karşın ilerleyen yıllarda uluslararası konjonktür değişmiş, AKP iktidarı ile Suudi yönetimi arasında iyi niyet adımları atılmaya başlanmıştı. 26 sanıklı Kaşıkçı Cinayeti davasında durdurma kararı verildi ve Adalet Bakanlığının olumlu görüşü ile geçen yıl Suudi Arabistan'a devredildi."*

'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi' kisvesi altında uygulanan 'tek adam' rejimi, yargısal süreçlere doğrudan müdahale etmenin yanı sıra çıkarılan yasalarla toplumsal düzenimizi, özgürlüklerimizi daha da sınırlandırmaktadır. 27. Yasama Dönemi'nin içinde bulunduğumuz son yasama yılı olan 6. Yasama Yılı'nın geçen yılın 1 Ekim tarihindeki başlangıcının ardından Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'na sevk edilen ve yasalaşan 'Basın Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la Türk Ceza Kanununa eklenen 'Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma' başlığı altındaki yeni suç türü, düşünce ve ifade özgürlüğü ile basın özgürlüğü üzerinde var olan baskıyı perçinlemiştir. İhdas edilen söz konusu suç türü, hem yazılış hem de mahiyeti bakımından, Anayasa'nın Başlangıç bölümüne, 'Haberleşme hürriyeti' (md. 22), 'Düşünce ve kanaat hürriyeti' (md. 25),

‘Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti’ (md. 25), ‘Basın hürriyeti’ (md. 28) kapsamındaki hükümlerine açıkça aykırılık taşımaktadır. Oto sansüre hukuki dayanak oluşturan düzenleme; çağımızda bir toplumun geleceğe güvenle bakabilmesi, görünen gerçekler etrafında ortaklaşabilmesinin temel şartı olan özgürlüklerimiz üzerindeki baskıyı artırmak suretiyle toplumsal barışımızı da tehdit eder içeriktedir.

AKP iktidarının yukarıda ifade edegeldiğimiz olumsuz sicilinin gölgesinin olduğu **“İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** adlı ‘7. Yargı Paketi’nin Adalet Komisyonundaki görüşmelerinin başlangıcında, Komisyon üyesi Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri olarak; Parti’miz adına 2021 yılının Haziran ayında Meclis Başkanlığına sunulan ve halihazırda Adalet Komisyonunda bekletilmekte olan adil yargılanma hakkına dair 189 maddeden oluşan 12 yasa önerimizin, görüşülen teklifle birleştirilmesi talebimiz, AKP ve MHP’li milletvekillerinin oylarıyla reddedildi. Adalet Komisyonu Başkanlığının tek bir sayfasını bile açmadan yıllardır komisyonun raflarında beklettiği yasa değişikliği önerilerimiz, verildiği gün de bugün de ülkemizin yargısal boyuttaki bazı acil sorunlarına çözümler içermektedir. Çocuk kapalı ceza infaz kurumlarının kaldırılarak bütün çocuk hükümlülerin mahkumiyetlerini eğitim evlerinde geçirebilmesi; hakimlik ve savcılık mesleğine kabulde, mülakatın görüntülü ve sesli kayıt altına alınması; hakaret suçunda hapis cezası ile cumhurbaşkanına hakaret suçunun kaldırılması; OHAL KHK’leriyle hakkında herhangi bir soruşturma veya kovuşturma açılmamış olanlar ile hakkında takipsizlik veya beraat kararı verilenlerin görevlerine iadesi sırasında uygulanan tedbirlerin kaldırılması; toplantı ve gösteri yürüyüşü yer ve güzegahının belirlenmesine ilişkin keyfiliğe açık ve ölçsüz mahiyetteki ‘vatandaşların günlük yaşamını aşırı ve katlanılmaz derecede zorlaştıracak’ ölçütünün kaldırılması; tutuklama sebeplerinin daraltılması çerçevesinde katalog suç uygulamasının terk edilmesi; gizli tanık ve gizli soruşturmacı gibi kurumların kaldırılması, ters kelepçi gibi insanlık dışı uygulamaların yasaklanması; seçmen iradesini hiçe sayarak belediyelere kayyım atmasına son verilmesi, önerdiğimiz düzenlemelerden bazılarıydı.

‘7. Yargı Paketi’nin çeşitli hükümlerinin anayasa aykırılık taşıdığına ilişkin önerilerimizi de görüşmelerin başlangıcında ifade ettik ancak AKP ve MHP’li milletvekillerinin oylarıyla bu önerimiz de reddedildi. Dikkate alınmayan anayasa aykırı olduğunu savunduğumuz maddeler ile gerekçeleri ise şöyleydi:

“Madde 15: *Noterlik Kanununun 61 inci maddesinde yapılması teklif edilen düzenlemeyle, noterlerin yapabilecekleri tespit işlemlerinin kapsamına delil tespiti de ekleniyor. Noterler, bir davada ileri sürülecek bir olayın tespiti amacıyla talep üzerine veya daire dışında keşif yapabilecek, yemin ettirilerek bilirkişi incelemesi yaptırabilecek, tanık ifadesi alabilecekler. Bu işlemler bizzat noterler veya imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri tarafından yapılabilir. Teklif düzenlemesi, Anayasa'nın adil yargılanma hakkını düzenleyen 36. maddesine aykırıdır. Kişinin hak ve yükümlülüklerine ilişkin yargılama sürecinde esas alınacak delilin tespitinin bağımsız ve tarafsız yargı mensupları tarafından gerçekleştirilmesi gerekirken, teklif maddesi, bu yetkiyi, statüleri gerekli güvenceleri sağlamayan noterler veya imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyerlerine tevdi etmektedir.*

Madde 25: *Ceza Muhakemesi Kanununun, “Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının itiraz yetkisi”ni düzenleyen m. 308/A, AYM'nin 26/1/2022 tarihli ve E: 2021/48; K: 2022/7 sayılı iptal kararı doğrultusunda kısmen değiştiriliyor. AYM'nin iptal kararına göre; maddenin birinci cümlesi, aynı fiilden dolayı birden fazla kez yargılanmama ve ceza almama ilkesine aykırılık taşımaktadır. Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının olağanüstü kanun yolu sayılan itiraz yetkisi, aynı fiilden dolayı birden çok yargılanmama ve cezalandırılmama ilkelerine aykırılık taşımıştır. Fıkranın AYM tarafından iptal edilen bu birinci cümlesi “sanığın aleyhine itirazlar” açısından iptal edilmiştir ancak değişiklikle bu iptal edilen cümle yine getirilmekte; bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının, re'sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren 30 gün içinde kararı veren daireye itiraz edebileceği hükmü korunmaktadır. Ancak fıkraya eklenen cümleyle, sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için, kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hata yapılması şartı aranacaktır. Esaslı hata halinde Cumhuriyet başsavcılığı sanık aleyhine itiraz kanun yoluna başvurabilecek. Eklenen diğer cümleyle; sanık aleyhine itiraz halinde, bu itiraz sanığa ve avukatına daire tarafından tebliğ edilecek; tebligat ise ilgililerin dava*

dosyasındaki son adreslerine yapılırsa geçerli sayılacaktır. Tebliğden itibaren 7 gün içinde yazılı cevap verilebilecek. Maddeye bu tebligat usullerinin yazılma nedeni, AYM'nin iptal kararında, sanığın haberdar edilmesine dönük bir düzenlemenin yer almaması ve savunma hakkının ihlali sonucu adil yargılanma hakkının ilkelerinden “silahların eşitliği”ne aykırılık içermesidir. Anayasa Mahkemesi tarafından söz konusu madde 308/A'nın birinci cümlesinin “sanığın aleyhine itirazlar” yönünden iptal edilmesine rağmen; teklifle iptale konu cümle aynen tekrarlanmış ve AYM'nin belirttiği sakıncaların giderilmesi için fıkraya cümleler eklenmiştir. Ancak teklif, AYM kararının gereğini karşılamakta yetersizdir, zira sanık aleyhine itirazın niçin sadece esaslı hatalarla sınırlandırıldığı temellendirilmemiştir. Teklif metni, bu açıdan Anayasa madde 153'ün son fıkrasına aykırıdır.

Madde 26: *Düzenlemenin öngörülme amacı, bakıma muhtaç bir çocuğun ebeveyni tarafından bakımının sağlanmasını temindir. Teklifte 18 yaşını doldurmamış çocuk dikkate alındığına göre, düzenleme özel olarak annesine ihtiyaç duyan bir bebeği korumak için öngörülmüş değildir. Düzenleme tutarsızdır, zira konu muhtaç çocuğun bakım ve korunmasıysa, bunu annesi kadar babası da yapabilir. Şu halde, muhtaç çocuğu korumak için böyle bir düzenleme getirilecekse, düzenlemedeki “çocuğa kadın bakar” şeklindeki ataerkillik tortusu içeren ön kabullenme bertaraf edilmeli, ceza infazı ertelenmenin yalnızca kadın hükümlü için değil, gerekli koşulların sağlanması durumunda erkek hükümlü için de sağlanabilmesinin öngörülmesi gerekir. Düzenlemenin bu hali, koşullar gereği bakımına muhtaç oldukları mahpus hükümlü anneleri olan çocuklarla, koşullar gereği bakımına muhtaç oldukları mahpus hükümlü babaları olan çocuklar arasında haklı nedene dayanmayan bir muamele farklılığı doğurmaktadır. Bu iki kategori çocuktan hükümlü anneleri olan muhtaç çocuklar ceza infazı ertelenmesiyle uygun ebeveyn bakımına kavuşabileceklerken, muadil durumda hükümlü babaları olan muhtaç çocuklar, uygun ebeveyn bakımına erişemeyeceklerdir. Teklif metni, bu açıdan Anayasa'nın kanun önünde eşitlik ilkesini düzenleyen 10. maddesine aykırıdır.*

Madde 27: *Düzenleme; madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlülerin, ceza infaz kurumlarında buldukları süre içinde tedavi ve*

rehabilitasyonlarının sağlanması amacıyla izin, ziyaret ve görüşme haklarını geçici olarak kısıtlamaktadır. Uygulama, hükümlünün özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına müdahaledir. Her ne kadar kısıtlama amacı, tedavi ve rehabilitasyon programlarının başarısına yönelik gösterilse de, bu kısıtlanmanın zaman bakımından sınırı, bu karara yönelik itiraz usulü gibi hususların kanunda düzenlenmesi gerekmektedir. Bu noktaları içermeyen düzenleme, hükümlünün özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına keyfi ve ölçüsüz sınırlamalar getirilmesini mümkün kılacaktır. Düzenleme, bu haliyle, Anayasa'nın 20. ve 13. maddelerine aykırıdır.

Madde 44: Bu maddeyle 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun sınır dışı etmeyi düzenleyen 54. Maddesine yeni bir fıkra eklenmektedir. Fıkrayla, valiliklere, terör ve suç örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi, kamu düzeni, kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturan, uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından tanımlanan terör örgütleriyle ilişkili olduğu değerlendirilen yabancılar hakkında mahkemelerin vereceği yabancılar hakkında yapılan adli işlemler çerçevesinde yurt dışına çıkarmamak şeklinde adli kontrol kararlarına karşı, Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla itiraz ederek kararın kaldırılmasını talep etme yetkisi veriliyor. Türkiye'de yabancıların yurt dışına çıkarılması Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler çerçevesinde ve AIHM içtihatları doğrultusunda hakim kararıyla ve gerekçeli biçimde uygulanmaktadır. Bu kararlara 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 111. Maddesinin ikinci fıkrasıyla adli kontrol kararlarına itiraz yolu açıktır. Dolayısıyla yapılan değişiklik uygulamada esaslı bir değişiklik getirmemekle birlikte terör suçlularını, kamu düzeni açısından sakıncalı olanlar ve uluslararası kuruluşlar tarafından terörle ilişkilendirilen kişilerle sınırlı olacak biçimde valiliklerin savcılıklar üzerinden mahkeme kararlarına itiraz etmesi yolu açılmaktadır. Kanun teklifi bu itirazın, mahkeme kararlarının değiştirilmesini gerektirecek biçimde yeni delillere dayanmasını zorunlu kılmalıdır. Oysa değişiklik teklifinde bu açıdan bir hüküm bulunmamaktadır. Karara esas olan delil durumlarında bir değişiklik yok iken mahkeme kararlarının itiraz yoluyla üstelikle valilik talepleriyle değişmesi bu kişilerin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmaları durumunda Türkiye

aleyhine kararların çıkmasına neden olabilir. Ayrıca mahkemenin sınır dışı etmediği bir kişiyi yeni hukuki delillere dayanmaksızın valiliklerin talepleriyle sınır dışı etme isteği hukukun üstünlüğü ve bağımsızlığı açısından sorunlu bir yaklaşımdır. Bu kişiler Türkiye’de kaldıkları süre içinde bir suç işlerlerse yargılanmalarının önünde bir engel bulunmadığı dikkate alınmalıdır. Teklif maddesi, Anayasa’nın 16. maddesiyle beraber temel hak ve özgürlükleri düzenleyen maddeleri açısından ihlal doğuracak sonuçlara yol açma riskini taşımaktadır.”

Teklifin görüşmelerine damga vuran gelişme ise, 39 gün önce Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremle birlikte ortaya çıkan ihmaller ve bu ihamlardan kaynaklı yaşanan can ve mal kayıplarıydı. Söz alan muhalefet partisi milletvekilleri, konutların inşaatı sırasındaki denetimsizlikten imar aflarına, Kızılay’ın deprem sonrası çeşitli kurum ve kuruluşlara parayla çadır satışından arama-kurtarma çalışmalarında yetersizliğiyle akıllarda kalan AFAD’a kadar, suç boyutuna da ulaşan ihmellere dikkat çekerken, siyaset ve bürokrasiden bir tek istifanın bile olmaması; bir halkın başına gelebilecek en büyük sorunlardan, siyasi otoritenin her halükarda iktidarını koruma, dolayısıyla çürümüşlüğü’nün göstergesi olduğu vurgulandı. Deprem öncesinde alınmayan önlemlerden, iktidar başta olmak herkesin sorumluluk sahibi olduğu; Adalet Komisyonunun da önceki depremler, sel ve toplu katliamlara dönüşen iş ve diğer kazaların ardından gerekli yasal düzenlemeleri gündeme getirmemesi, üzerine düşen toplumsal farkındalığı oluşturmaması, aksine iktidarın toplum üzerinde baskı amaçlı uygulamalarını gündemine almasından kaynaklı sorumluluk altında olduğu eleştirileri de ifade edildi.

“İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” nin 12 maddesi uyuşturucu maddeler ve kullanımıyla mücadele, 7 maddesi yargıda alternatif çözüm yollarından arabuluculuk sistemi, 6 maddesi de icra ve iflas dosyalarına ilişkin iş ve işlemleri düzenlerken, noterlere verilen yetki ile avukatlara ilişkin düzenlemeler de teklifin esasını oluşturmakta.

Teklif, imal ve ticareti nedeniyle hapis cezası öngörülen uyuşturucu veya uyarıcı madde çeşitlerine yenilerinin eklenmesini öngörürken, uyuşturucu bağımlılarının tedavisi ve kontrolüne ilişkin tedbirleri sıkılaştırmakta. Bir nevi sonuca yönelik tedbirler içeren teklif, sorunun kökenine inmemekte ve bu düzeyde çözümler içermemekte. Uyuşturucu madde

ticareti uzun yıllardır Türkiye'nin gündeminde ve bu bağlamda mücadele edilen bir sorun olmakla birlikte AKP iktidarının son yıllarında sorunun daha da arttığı çeşitli verilerle tespitlidir. Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Dairesi'nin Ağustos 2022 tarihli "Metamfetamin Türkiye'de ve Dünyada Kullanımı" başlıklı raporu; Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun da geçen yılın son aylarına doğru bir sosyal medya paylaşımıyla kamuoyunu uyardığı metamfetamin - bireyin biyolojik, psikolojik ve sosyal yaşamında oluşturduğu yıkıcı etkileri nedeniyle ulusal ve uluslararası alanda kontrol altına alınmış, yasa dışı sentetik/ kimyasal bir narkotik madde - dünya geleinde olduğu gibi ülkemizde de kullanımının arttığını kaydetmekte. Raporda; 2016-2021 yılları arasında Türkiye'de her geçen yıl metamfetamin yakalama miktarlarında artış olduğu, özellikle 2020'de bir önceki yıla göre 4 kat artışın yaşandığı görülmekte. 2022 yılının sadece ilk yedi ayında görülen metamfetamin yakalama miktarı ise 8 bin 600 kilograma ulaşmış. Rapora göre 2015 yılında yalnızca 54 ilde yakalanan metamfetamin maddesi, 2020 ve 2021 yıllarında 81 ilde de görülmüş. Raporda, Türkiye'de uyuşturucu kaynaklı ölümlerin en yüksek görüldüğü yıl 2017; 941 kişinin hayatını kaybettiği 2017'de kişilerde metamfetamin görülme oranı %7,8 iken, 270 ölümün meydana geldiği 2021 yılında bu oran %46,3'e yükseldi. Sadece metamfetamin kaynaklı ölümler 2017 yılında binde 3 iken, 2021 yılında %38,3'e çıktı. 2021 yılında metamfetamin olay sayısı, bir önceki yıla oranla %70,3'lük artış gösterdi. Artan olay sayısına paralel olarak da 2021 yılı metamfetamin olaylarında yakalanan şüpheli sayısı da bir önceki yıla göre %61,5 oranında arttı. Ayrıca, Türkiye'de yatarak metamfetamin tedavisine başvuru oranı 2016'da %3,5 iken bu oran, 2021'de %15,5'e yükselmiş. 2021 yılında Türkiye genelinde uyuşturucu suçlarından dolayı polis tarafından 264 bin 202 şüpheliye adli işlem yapılmış. Bu şüphelilerin, 43 bin 452'sine anket uygulanmış. Anket uygulanan kişilerin 27 bin 779'u yaklaşık %64'ü "Hayatının herhangi döneminde en az bir kez uyuşturucu madde denediğini" ifade etmekte. Bu ifadede bulunan katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında %26,6'sının, lise ve üzeri öğrenim düzeyine sahip olduğu görülüyor. Polis tarafından adli işlem yapılan anket katılımcılarının cinsiyet dağılımına bakıldığında ise erkeklerin %95,1'i, kadınların ise %4,9'u hayatlarında en az bir kere uyuşturucu kullandıklarını belirtiyor. Kullanıcıların %86,7'si ise ailesinin yanında yaşadığını belirtiyor. İlk defa uyuşturucu kullanan kişiler, uyuşturucu temini için başvurdukları ilk adresin arkadaş ortamı olduğunu ifade ediyor. Uyuşturucu madde kullanmaya başlama yaşı bakımından 15-24 yaş döneminin en riskli grup olduğu vurgulanıyor. Polis tarafından adli işlem yapılan anket katılımcıların arasında bu yaş grubunda uyuşturucuya başlayanların oranı, 2020 yılında %73,6 iken 2021 yılında ise %73,7'ye çıktı. 2021 yılında uyuşturucuya başlama yaşı ortalama 21,22 olarak

ölçüldü. Narkolog Raporu'nda "Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden" 27 bin 779 kişinin % 36,1'inin metamfetamin kullanıcısı olduğu ortaya çıkarken metamfetamin kullanıcılarında 'düzenli bir işim var' diyenlerin oranı, diğer kullanıcılara göre oldukça düşük. İş durumuna göre meslek dağılımı incelendiğinde %13,2 ile bu maddeyi en çok kullananların işçiler olduğu göze çarpıyor. Bunun yanında, sorun yalnızca metamfetaminden ibaret değil. İçişleri Bakanlığının yayımladığı 'Türkiye Uyuşturucu Raporu 2022'ye göre; Türkiye'de 2021 yılında 2 bin 961 kokain olayı gerçekleşmiş. Bu olaylarda 4 bin 714 şüpheli yakalanmış ve 2 bin 841 kg kokain ele geçirilmiş. Rapora göre yakalanan kokain miktarı şimdye kadarki en yüksek miktar olarak kayıtlara geçti. Raporla 2021 yılında Türkiye'de bir önceki yıla göre %61,1 oranda artışla eroin ele geçirildiği ve esrarda bir önceki yıla göre düşüş görüldüğü belirtilirken, kokain yakalama oranında ise %44,9 artış yaşandığı belirtiliyor. Rakamların da gösterdiği üzere AKP; işsiz ve umutsuz, uyuşturucu madde bağımlısı bir nesil yaratarak en büyük tahribatı yarınlarımıza verdi. Siyaseten nefrete söylemine dayanan 'Kindar ve dindar nesil' projesi 'purda şekeri çeken nesil' projesine dönüşmüş durumda.

Kanun teklifine ismini de veren icra ve iflas konusu, bu hükümetin görev süresi boyunca gittikçe büyüyen bir sorun haline gelmiştir. Teklifin ilk 6 maddesi 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun çeşitli maddelerinde değişiklik öngörürken, 27. Yasama Dönemi kapsamında geçirdiğimiz yaklaşık beş yıllık süreçte Adalet Komisyonu olarak önümüze gelen teklifler içinde, bununla birlikte 'İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' isimli üçüncü teklifi görüşmekteyiz. Bu yasama döneminde Adalet Komisyonu olarak görüştüğümüz diğer tekliflerin dördünde de İcra ve İflas Kanununun çeşitli hükümlerinde düzenleme yapılmıştı. Görüşmelerini yaptığımız teklif kapsamındaki değişikliklerle, konutta haciz işlemi icra mahkemesinin kararına bağlanırken muhafazasına gerek kalmayan malların tasfiyesi de yeniden düzenlenmekte. Konutta haciz işlemine ilişkin getirilen yeni uygulama, hacze gidilen yerin konut olup olmadığının tespit süreci ve bu süreçte haciz işleminin alacaklı aleyhine sonuçlar yaratmasının yanı sıra zaten dosya yığılması yaşanan icra mahkemelerindeki iş yükünün kaçınılmaz olarak daha artmasına yol açacaktır. Çözüm olacağı bile tartışmalı benzeri düzenlemelerdense, icra ve iflas konularıyla ilgili sürekli düzenleme yapılmasının asıl nedenlerine eğilmek yerinde olacaktır. Asıl neden ise, depremde de zuhur eden, AKP iktidarının her konuda ciddi bir çöküntü yaratmış olmasıdır. En bariz alan da ekonomidir. Bazı rakamlar paylaşmak gerekirse, geçen yılın 12 Eylül günü itibarıyla icra dairelerindeki icra ve iflas dosya sayısı rekor seviyeye ulaşarak, 24 milyon 97

bin 229 olmuştur. Geçen yılın tamamında icra dairelerine gelen yeni dosya sayısı ise 8 milyon 598 bin 957 olarak gerçekleşmişti. 13 Mart 2023 tarihi itibarıyla icra dairelerinde derdest olan dosya sayısı ise 23 milyon 190 bin 798'dir. Yaşanan gerileme zannedildiği gibi işlerin düzelmesinden kaynaklı değil; iktidarın yanlış faiz ve para politikası nedeniyle kronik hale dönüşen ekonomik kriz bağlantılı yüksek enflasyonun sonucu birkaç bin liralık elektrik fatura borcunu bile ödeyemeyen milyonlarca vatandaşımızın 2 bin 500 TL'lik borçlarına af getirmesinin etkisidir. Bu etkinin bile sınırlı sayıda olduğu gözlemlenirken, vatandaşın gerçek haline ilişkin bilgiler ise şöyle:

* Bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 24 Şubat – 3 Mart haftasında 29 milyar lira daha artarak 1 trilyon 762 milyar liraya kadar tırmandı. Vatandaşların banka borçlarında yılbaşından bu yana ise 188 milyar liralık artış yaşandı.

* Vatandaşların borcunun 1 trilyon 240 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 522 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 18 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 11 milyar liralık artış yaşandı.

* TAKİPTEKİ BORÇ: Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerine devretmedikleri takipteki borçları ise 32,1 milyar liraya yükseldi.

* Vatandaşların bankalar ve finansal şirketlerden ayrı olarak TOKİ'ye taksitli konut alımları nedeniyle 28 milyar lira, varlık yönetim şirketlerine de 36 milyar lira borcu bulunuyor. Bu yıl ocak ayında 92 bin 443 vatandaş bireysel kredi, 75 bin 75 kişi de kredi kartı borcunu temerrüt süresinin sonunda da ödeyemediği için bankalar tarafından icra takibine alındı. Hem kredi kartı hem de bireysel kredi yüzünden aynı anda takibe alınanlar tek kişi sayıldığında Ocak'ta toplam 143 bin 863 kişi borcunu ödeyemedi.

* Risk Merkezi'nin verilerine göre Ocak 2023 itibarıyla 2 milyon 433 bin 791 kişi, bankalar ve diğer finansal kuruluşlar, 2 milyon 33 bin 765 kişi de icraya verildikten sonra da kredi ya da kredi kartı borcunu ödeyemediği için bu kuruluşların takibinde bulunuyor.

* Hem bankalar ve diğer finans kuruluşları hem de varlık yönetim şirketlerinin takibinde bulunanlar tek kişi sayıldığında toplam 3 milyon 882 bin

476 vatandaş, son beş yılda icraya verildiği halde borcunu ödeyemediği için bankaların kara listesinde.

Teklifle önemli değişiklikler yapılan bir diğer kanun ise, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'dur. Hukuki uyuşmazlıklarda mahkemelerden önce gidilen alternatif çözüm yöntemlerinden biri olan arabuluculuk müessesesi, teklifle; kira, taşınır-taşınmaz mal paylaşımları, ortaklığın giderilmesi, komşu hakkı ve kat mülkiyeti kapsamındaki uyuşmazlıklarda da dava şartı haline getirilmekte. 2012 yılının Haziran ayında kabul edilerek Resmi Gazete'de yayınlanan kanunla Türk hukukunda uygulanmaya başlanan arabuluculuk sistemiyle mahkemeler üzerindeki iş yükünün azaltılması yoluyla yargılama süreçlerinin uzamasından kaynaklı mağduriyetlerin önüne geçilmesi amaçlanırken, 2018 yılında yapılan bir değişiklikle arabuluculuk sistemi bazı davalar için şart koşulmuştu. Başlangıçta ihtiyari niteliği nedeniyle yoğun eleştiri konusu yapılmayan arabuculuk sisteminin, ticaret, iş-işveren arasındaki uyuşmazlıklar ile tüketicilerin hakları kapsamındaki ihtilaflara ilişkin davalar için şart koşulması, kuruluş amacının sorgulanmasını beraberinde getirirken, görüştüğümüz teklifle bu koşul daha de genişletilmektedir. Bunun yanı sıra sistemin işleyişinde, özellikle ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklarda taraf sayısının çok fazla olma ihtimali göz önüne alındığında, uygulamada pek de sonuç vermesi mümkün gözükmemekte. Aynı şekilde arabulucuya, taraflara ulaşması için Merkezi Nüfus İdare Sismeti (MERNİS) üzerinden sorgulama yapma imkanı verilmemesi de tanınan yetkinin işlevsizleşmesine sebebiyet verecek eksiklikler olarak ifade edilmekte.

Teklifin tartışmalı konularından diğerleri ise noterlere delil tespiti yapma yetkisi tanınması ile avukatları finansal yönden destekleme amaçlı uygulamalar. Noterlere tanınan yetkinin, yargısal faaliyet niteliğinde olmasından kaynaklı Anayasa aykırılık taşıdığına dikkat çekilmekte. Teklifle; mesleğe yeni başlayan avukatların, ilk beş yılda yarısını ödedikleri baro keseneğini, bu yıllar süresince ödememesi öngörülürken, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Erinç Sağkan, Komisyon'da yaptığı değerlendirmede, düzenlemenin savunulduğu gibi mesleğe yeni başlayan avukatlara özel bir katkı sağlamayacağını, aksine baroların avukatlara yönelik eğitim ve çeşitli faaliyetlerini sekteye uğratacağını kaydetti. Türkiye genelindeki 83 baronun, avukat başına yıllık aidat ortalamasının 1.012 lira olduğu, 0-5 yaş meslek grubunda olan avukatların bu miktarın yarısı olan 500 lirayı yıl içinde iki taksitle ödediği, dolayısıyla genç bir avukatın ödediği aylık aidatın 41 lira olduğuna dikkat çekilerek, genç avukatların desteklenmesinin önerilen yolla olamayacağı ortaya konuldu. Adliyelerdeki avukat odalarının

çeşitli giderlerinin, avukatların il içindeki adliyeler arasında ulaşımı sağlamada kullandıkları araçların mazot ücretleri ile sicil dosyalarının tutulduğu, faaliyet belgelerinin verildiği baro kalemlerinin harcamalarının büyük kısmının baro keseneğinden karşılandığı göz önüne alındığında, yapılacak kısıtlama doğrudan baro faaliyetlerini etkileyecektir.

27. Yasama Dönemi'nde çıkartılan diğer altı 'yargı paketi'nde olduğu gibi bu 'paket' de yargının temel sorunlarına çözüm sağlamaktan çok uzaktır. AKP iktidarı, bırakın sorunlara çözüm getirmeyi, uzun zamandır sorunların kaynağı haline gelmiş bir siyasi anlayıştır. Yargıda da ekonomide de eğitimde de çözüm, 14 Mayıs 2023 tarihinde gerçekleştirilecek, diğer bir ifadeyle 55 gün sonra yapılacak seçimlerle sorunlara kaynaklık eden mevcut iktidarın sona ermesiyle sağlanabilecektir.

II. TEKLİFİN MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Teklifin 1. maddesiyle; 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 79 uncu maddesinden sonra gelmek üzere eklenen madde, 'Konutta haciz' işlemine ilişkin mevcut uygulamada değişiklik yaparak, konutta haciz yapılmasını, icra mahkemesinin kararına bağlamakta. Maddede öngörülen, hacze gidilecek yerin niteliğinin icra müdürü tarafından tespiti, bunun icra mahkemesince karara bağlanma süreci; yapılan tespitin yanlış olması üzerine işlemlerin tekrar başa alınmasının icra işleminde amaçtan uzaklaşılmasına, bu bağlamda da alacaklı aleyhine bir durum oluşmasına yol açmaktadır. Düzenleme, tarafların menfaatlerini doğru dengede sağlamamaktadır.

Teklifin 11. maddesiyle; 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 34 üncü müddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik, yurt dışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ile internet haber sitelerinin resmi ilan yayınlatabilmesini Basın İlan Kurumu (BİK) Genel Kurulu kararına bağlıyor. BİK Genel Kurulu'nun bu yetkiyi kullanırken herhangi bir kriterle sınırlandırılmaması, hukuken belirsizliğe, uygulamada da keyfiliğe sebebiyet verilmesine yol açacaktır.

Teklifin 14. maddesiyle; 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 180 inci maddesinde yapılan değişiklik, bütçeye kaydedilen harç gelirleri ile para cezalarından adil yardım bürosuna aktarılan tutarın, yüzde 2'den yüzde 3'e çıkartılmasını öngörüyor. Vatandaşların

adalete erişiminde önemli bir destek unsuru olan adli yardım için ayrılan miktarın, özellikle Kahramanmaraş depremleri sonrası bölgede yaşayan halkın hukuk mücadelesi de göz önüne alındığında en az yüzde 4'e çıkartılması yerinde olacaktır.

Teklifin 15. maddesiyle; 1512 sayılı Noterlik Kanununun 61 inci maddesinde yapılması teklif edilen düzenlemeyle, noterlerin yapabilecekleri tespit işlemlerinin kapsamına delil tespiti de ekleniyor. Noterler, bir davada ileri sürülecek bir olayın tespiti amacıyla talep üzerine veya daire dışında keşif yapabilecek, yemin ettirilerek bilirkişi incelemesi yaptırabilecek, tanık ifadesi alabilecekler. Bu işlemler bizzat noterler veya imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri tarafından yapılabilecek. Teklif düzenlemesi, Anayasa'nın adil yargılanma hakkını düzenleyen 36. maddesine aykırıdır. Kişinin hak ve yükümlülüklerine ilişkin yargılama sürecinde esas alınacak delilin tespitinin bağımsız ve tarafsız yargı mensupları tarafından gerçekleştirilmesi gerekirken, teklif maddesi, bu yetkiyi, statüleri gerekli güvenceleri sağlamayan noterler veya imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyerlerine tevdi etmektedir.

Teklifin 25. maddesiyle; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun, “Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet savcılığının itiraz yetkisi”ni düzenleyen m. 308/A, AYM'nin 26/1/2022 tarihli ve E: 2021/48; K: 2022/7 sayılı iptal kararı doğrultusunda kısmen değiştiriliyor. Anayasa Mahkemesi tarafından söz konusu madde 308/A'nın birinci cümlesinin “sanığın aleyhine itirazlar” yönünden iptal edilmesine rağmen; teklifle iptale konu cümle aynen tekrarlanmış ve AYM'nin belirttiği sakıncaların giderilmesi için fıkraya cümleler eklenmiştir. Ancak teklif, AYM kararının gereğini karşılamakta yetersizdir, zira sanık aleyhine itirazın niçin sadece esaslı hatalarla sınırlandırıldığı temellendirilmemiştir. Teklif metni, bu açıdan Anayasa madde 153'ün son fıkrasına aykırıdır.

Teklifin 26. maddesiyle; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna, “Çocuğun hastalığı nedeniyle kadın hükümlünün cezasının infazının ertelenmesi” başlıklı eklenen madde, bakıma muhtaç bir çocuğun ebeveyni tarafından bakımının sağlanmasını amaçlamaktadır. Düzenleme tutarsızdır, zira konu muhtaç çocuğun bakım ve korunmasıysa, bunu annesi kadar babası da yapabilir. Düzenleme bu açıdan Anayasa'nın kanun önünde eşitlik ilkesini düzenleyen 10. maddesine aykırıdır.

Teklifin 44. maddesiyle; 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun sınır dışı etmeyi düzenleyen 54 üncü maddesine yeni bir fıkra eklenmektedir. Fıkrayla, valiliklere, terör ve suç örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi, kamu düzeni, kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturan, uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından tanımlanan terör örgütleriyle ilişkili olduğu değerlendirilen yabancılar hakkında mahkemelerin vereceği yabancılar hakkında yapılan adli işlemler çerçevesinde yurt dışına çıkarmamak şeklinde adli kontrol kararlarına karşı, Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla itiraz ederek kararın kaldırılmasını talep etme yetkisi veriliyor. Türkiye’de yabancıların yurt dışına çıkarılması Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler çerçevesinde ve AİHM içtihatları doğrultusunda hakim kararıyla ve gerekçeli biçimde uygulanmaktadır. Bu kararlara 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 111. Maddesinin ikinci fıkrasıyla adli kontrol kararlarına itiraz yolu açıktır. Dolayısıyla yapılan değişiklik uygulamada esaslı bir değişiklik getirmemekle birlikte terör suçluları, kamu düzeni açısından sakıncalı olanlar ve uluslararası kuruluşlar tarafından terörle ilişkilendirilen kişilerle sınırlı olacak biçimde valiliklerin savcılıklar üzerinden mahkeme kararlarına itiraz etmesi yolu açılmaktadır. Kanun teklifi bu itirazın, mahkeme kararlarının değiştirilmesini gerektirecek biçimde yeni delillere dayanmasını zorunlu kılmalıdır. Oysa değişiklik teklifinde bu açıdan bir hüküm bulunmamaktadır. Mahkemenin sınır dışı etmediği bir kişiyi yeni hukuki delillere dayanmaksızın valiliklerin talepleriyle sınır dışı etme isteği hukukun üstünlüğü ve bağımsızlığı açısından sorunlu bir yaklaşımdır. Teklif maddesi, Anayasa’nın 16. maddesiyle beraber temel hak ve özgürlükleri düzenleyen maddeleri açısından ihlal doğuracak sonuçlara yol açma riskini taşımaktadır.

III. SONUÇ

Sonuç olarak; “**İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**”nin, ikinci bölümde ilgili maddelerinde tek tek açıkladığımız gerekçelerle yasalaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Zeynel Emre
İstanbul

Tufan Köse
Çorum

20/03/2023
Rafet Zeybek
Antalya

Turan Aydoğan
İstanbul

Alpay Antmen
Mersin

Süleyman Bülbül
Aydın

MUHALEFET ŞERHİ

1- GENEL DEĞERLENDİRME

Mevcut iktidarın 21 yıllık yargı pratiklerine bakıldığında eskiyi sadece eski olduğu için lağvetmek, yerine ise sadece günü kurtarma amaçlı ve ilerleyen zamanlarda yeni değişikliklere gebe düzenlemeleri getirmek gibi bir yöntem izlediğini görmekteyiz. Üstelik pek çoğu yeni baştan AKP döneminde yapılan bu yasaların yine AKP eliyle bozulup kullanılamaz hale geldiğine de tanık olmaktadır.

Bu durum AKP yasalarının genel özelliği olarak kayıtlara geçmektedir. Kuşkusuz Türkiye'nin kısa tarihine bakıldığı zaman Türkiye hiçbir zaman hukuk devleti olmamış, sadece hukuk devletiymiş gibi bir izlenim verecek ölçekte kanun devleti olarak yoluna devam etmiştir. Ancak mevcut iktidar 'kanun devleti' formunu da bozmuş; yazboz tahtasına çevirmiş olduğu mevzuat ile hukuktan eser kalmamış bir sistemi de dayatmıştır.

İktidarın daha önceki yargı paketleri haricinde Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi boyunca toplam 7 tane yargı paketi hazırlanmış; ancak hiçbirisi de yurttaşın sorunlarını gidermediği gibi yargının iş yükünü hafifletmek yahut yargı süreçlerinin hızlandırmak gibi olumlu etkileri de doğurmamıştır. Yine mevcut yasa ve genelgeler pratikte dahi işlevsizken; yeni gelen tekliflerin, bu açıkları kapatmadığı, hatta işleyişi daha da zorlaştırdığı inkâr edilemez bir gerçektir.

Oysa kanun koyucu, yasayı toplumsal sorunların çözümü için vaaz eder. Yasa yapmada esas olan toplumsal ihtiyaçların giderilmesidir. Fakat TBMM Adalet

Komisyonu; her seferinde toplumun ihtiyaçlarını görmezden gelen; gerçek sorunu ozmek yerine etrafında dolanan, hatta mevcut sorunları derinleştirici etkiye sahip yasa teklifleri ile meşgul edilmiştir. Sorunun muhatapları olan sivil toplum kuruluşlarının, baroların, meslek örgütlerinin görüşlerinin alınmadığı, komisyonların sıkışık zamanlarda verimsiz çalıştırıldığı koşullarda derde deva düzenlenmelerin ortaya çıkmaması doğaldır.

Bir sorunun oz m  uzun erimli çaba ve istiare ile mümkündür. Ancak komisyonlar buna izin vermeyecek hızda çalışma koşullarına tabi tutulmaktadır. Yurttanın gündelik yaşamını belirleyecek hayati düzenlemelerin böylesi bir ortamda ortaya çıkmayacağı aşıkardır.

Adına ‘asrın felaketi’ denilen, etkileri ülkenin on yıllarına sirayet edecek olan, onbinlerce yurttaşın yaşamını yitirdiği, kentlerin ortadan kalktığı, coğrafi düzlemin alt üst olduğu 11 kenti doğrudan, ülkenin geri kalanını ise dolaylı olarak etkilemiş olan depremlerin hemen akabinde parlamentonun görevi; günü kurtarıcı yasal düzenlemeler yapmak değil, halkın yaralarını sarmak, onların sorunlarına oz m olmaktır.

Öte taraftan böylesi kaotik bir ortamda yapılan yasaların da sağlıklı bir çerçevede teşkil edilmeyeceği dikkatlerden kaçmamalıdır. Parlamento başta olmak üzere tüm halkların temel gündemi ülkenin içinde bulunduğu derin atmosfer iken, acil olmayan ve hatta bu kaos ortamında sağlıklı sonuç da vermeyecek olan mevzuat çalışmaları en basit tabir ile işgüzarlık olarak nitelendirilecektir. Parlamentonun halklara olan sorumluluğu, acil müdehale gerektiren sorunlara odaklanmayı gerekli kılar.

Bir diğer husus ise istisnasız tüm şehlerimizde itiraz konusu edilen ‘torba kanun düzenlemesi’ şeklindeki AKP tekniğidir. Nitekim bir kanun yapım tekniği olarak

'torba kanun' istisnadır. Ancak buna rağmen yine bir torba yasa söz konusudur. Elbette, yargı sistemi ile ilgili önemli düzenlemelerin torba kanun teklifi ile komisyona sunulması; yürütmenin saiki ile yasama erkine biçilen rolü göstermesi bakımından da dikkate değerdir.

2010 yılından bu yana AKP tarafından sistematik olarak kullanılan torba yasa sistemi evrensel hukuk normlarına aykırı bir uygulamadır. Ülkede her alanda yaşanan otoriterleşme ve tekelleşme, yasama alanında da yaşanmakta yasama süreci teknik bir formata dönüştürülerek toplumsal etkileşim ve müzakere kanalları ne meclis içinde ne de dışındaki STK ve meslek örgütleri dahil edilerek işletilmektedir. Bu durum da parlamentonun işlevsizleşmesi ve itibar kaybetmesine yol açmakla birlikte ülkeyi hukuk devleti olmaktan açıkça uzaklaştırmaktadır.

Daha önce de defaatle dile getirdiğimiz üzere yargı bağımsızlığını/tarafsızlığını baltalayan problemler, mühürsüz oylarla kabul edilen ve bu nedenle meşruiyeti olmayan anayasa referandumu ile görünür olmuştur. Ve bu sistem değişikliği; Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısını da tamamen değiştirmiş ve taraflı yargı dönemi başlamıştır. Adalet Bakanının, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun başkanı olması, ilgili bakan yardımcısının kurulun tabii üyesi olması, mahkemelerin AYM ve AİHM kararlarına aykırı olacak şekilde alenen bağımlı ve taraflı kararlar vermesi, Kurulun yargıyı bütünüyle temsil etmemesi, Kurulun zaman zaman diğer devlet kurumlarının etkisinde kalarak kararlar verebildiği izlenimini uyandıran uygulamalarının olması, Kurul kararlarının yargı denetimi dışında tutulması, Kurul kararlarına karşı etkili bir itiraz yönteminin bulunmaması hukuk devleti ilkesinin temelinden sarsılmasının nedenidir.

Yargının bağımlı ve taraflı hale gelmesinin sonuçlarının topluma yansımaları sanıldığından sancılı olmaktadır. 2016 yılından bu yana on binlerce muhalif

gözaltına alınmış ve delilden yoksun dosyalarla tutuklanmıştır. Başta önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ olmak üzere yüzlerce siyasetçimiz tamamen siyasi saiklerle tutuklu bulunmaktadır. Kobani Kumpas davası ve HDP'ye açılan kapatma davası için yargının taraflı ve bağımlı hale gelmesinin vücut bulmuş hali demek abes olmayacaktır. Mahkemeler tutuklu muhalifleri serbest bırakmamak için AİHM kararlarına uymamaktadırlar. AİHM'nin Selahattin Demirtaş'ın başvurusu hakkında verdiği ihlal kararının içeriği ve bu karara uyulmaması bunun en canlı örneğidir. Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri, infaz yakmalar ve taraflı ATK kararlarına dayanılarak hasta tutsakların tahliyelerinin engellenmesi, işkence vakalarının cezasız kalması ve saydığımız tüm hukuk dışı uygulamalar taraflı yargı sisteminin yarattığı sorunlardan sadece bir kaçıdır.

Ülkenin içinde bulunduğu mevcut ekonomik ve politik koşullarda hukuk ve yargının sorunları ve bu sorunların çözüme kavuşturulması bazı kanunlarda değişiklik yapılması ile giderilebilir bir durumda değildir. Bu anlayışla yapılan kanun görüşmeleri ve bu yöntemle yürütülen yasama faaliyetlerine "reform" demek mümkün olmayacaktır. Türkiye'de güvenilir, bağımsız yargı sorunu, bütün toplumsal sorunların başını çeker niteliktedir. Kuvvetler ayrılığının yeniden somut ve demokratik bir ülkede olması gerektiği gibi düzenlenmesi gerekliliği aşikardır. Adalet sorunu, aynı zamanda ülkenin temel sorunlarının da ayrı bir yansıması halindedir. Toplumun çeşitliliği, ekonomik sorunlar, sosyal sorunların temel çözüm noktası, yeniden toplumsal uzlaşmanın sağlanması gerekliliği, Anayasa'da gerekli değişikliklerin yapılması zorunluluğunu beraberinde getirmektedir.

2. ESASA DAİR DEĞERLENDİRME:

Kuşkusuz işbu yargı paketi olumlu düzenlemeleri de içermektedir. Ancak, olumlu düzenlemeler dahi olsa yapılış koşulları ile uygulayıcıların elinde aldığı hal,

neticeye dair ipuçları vermektedir. Her ne kadar içeriğinde kamu yararı barındıran hükümler yer alsada, her AKP pratiğinde olduğu gibi sakıncalı hükümler bu kanun teklifi kapsamında yer almaktadır.

Şöyle ki;

- Düzenlemenin 15. Maddesi, noterlerin bir davada iddia edilen bir olayla ilgili delil tespiti amacıyla keşif yapabileceğini, yemin ettirilerek bilirkişi incelemesi yaptırabileceğini, tanık ifadesi alırdırabileceğini düzenlemektedir. Bunun, başta hukuk devleti ilkesi olmak üzere Anayasanın 36. maddesine aykırı olduğu şüphesizdir. Öte yandan bir davanın neticesine dair karar niteliğini haiz bir işlemin noterlerce yapılabilmesi, iki taraf açısından silahların eşitliği ilkesini zedeleyici yönü açıktır. Nitekim keşif esnasında her iki tarafın hazır bulunması ve böylece objektifliğin sağlanması, yine tanık ifadeleri alınırken davacı ile davalı tarafın tanığa sorular sorabilmesi ile hukuki gerçekliğe ulaşma hakkı bu düzenleme ile bertaraf edilecektir. Mahkemelerin yargı yetkisine son verecek nitelikte bir düzenlemenin kabulü mümkün değildir.
- Yine teklifin 26 ıncı maddesinde yer alan “toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağına değerlendirilmesi” ifadesinin yer aldığı bir madde metninin izahı, uygulamada çokça yaşandığı üzere hak ihlallerinin devamına yönelik güçlü ipucu barındırmaktadır. Muğlak ifadelerin subjektif değerlendirmelere yol açtığı ve keyfi kararlar verildiği bilinmektedir. Bu durumun yol açtığı hukuki sakıncalar da ortadadır. Hakkın kullanımının herhangi bir ceza miktarı ile sınırlı tutulması ayrımcılık yasağı ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca bu hakkın sadece anneye tanınması hukuka aykırıdır. Çocuk bakımı sadece annenin yükümlülüğünde olan bir konu değil ebeveynlerin ortak sorumluluğundadır.

- Yine hakkın kullanımı için teminat yatırma zaruretinin de hakkın kullanılmasını engelleyici yönü unutulmamalıdır.
- Teklifin 44 üncü maddesi ile düzenlenen, mahkemenin sınır dışı etmediği bir kişinin, yeni bir delil ve gerekçe olmaksızın salt valiliğin talebi ile sınır dışı edilebilir olmasına dair hükmün de hukuk ile bağdaşır bir yanı bulunmamaktadır. Bu durum ile yürütme yargının görevini üstelenecek olup, hukukun üstünlüğü, yargının bağımsızlığı ve kuvvetler ayrılığı ilkeleri yok sayılmaktadır. Mahkemelerin, somut delillerle aldığı kararın, valiliklerin taraflı ve tamamen subjektif yaklaşımı ile egale edilmesi kabul edilemezdir. Şüphesiz bu hüküm, Türkiye'nin mülteci ve göçmen politikalarının, insan hakları ekseninden kayacağına dair ipuçları da bu yargı paketi ile belirginleşmiştir.
- İcra ve İflas Kanununda yapılan düzenlemelerde hiçbir kurumun görüşüne başvurulmamış olması, yazılı mevzuatın uygulamada işlevsel olup olmayacağı hususunu müphem kılmıştır. Oysa bu tür teknik düzenlemelerin, uygulamadaki yansımalarında dair çalışmalar yürütülmesi gerekmektedir.
- Yine her ne kadar uyuşturucu ile ilgili suçlar kapsamında bir dizi değişiklik öngörülmüş olsa da bu konuda gerçek soruşturmalar yürütülmemesi, bu suçların asıl sahiplerinin devre dışı bırakılması güvi gibi esaslı meseleler mevzubahistir. Nitekim geçtiğimiz yıllarda Kolombiya'dan yüklenen 4 ton 900 kilo kokainin, İzmir'de bir kimya şirketine geldiği; Kolombiya Milli Savunma Bakanı, Kolombiya Organize Suçlar Daire Başkanı ve diğer yetkililer tarafından açıklanmış olup dünya kamuoyunca bilinmektedir. Yine Mersin limanında gemilerle uyuşturucu ticareti yapılmış olduğu bilinmektedir. Şayet gerçekten bu suçla mücadele edilmek isteniyorsa yasalar uygulanır hale gelmeli, yargı daha fazla baskı altında tutulmamalıdır.

İzah etmiş olduğumuz nedenlerle; 2/4997 Esas Sayılı İcra Ve İflas Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine ve teklife dair Adalet Komisyonu raporuna katılmıyoruz. Saygı ile arz olunur.

Züleyha Güllüm
İstanbul

Mehmet Rüştü Tiryaki
Batman

20.03.2023
Abdullah Koç
Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4997) esas numaralı “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimizdir.

Geneli Üzerine Görüşlerimiz

Kamuoyunda ve basında “7’nci Yargı Paketi” olarak bilinen, ‘İcra İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına’ ilişkin 48 maddelik teklif, 21 farklı kanunda değişiklik getiren bir torba kanun teklifidir.

1. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
2. 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunu
3. 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun
4. 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun
5. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu
6. 1512 sayılı Noterlik Kanunu
7. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
8. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
9. 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun
10. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
11. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
12. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
13. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu
14. 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu
15. 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu
16. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
17. 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu
18. 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun
19. 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun
20. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu
21. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu

Siyasi iktidar palyatif çözüm önerilerinden ibaret, birbiriyle ilgisiz pek çok konuda güncel bazı çözümleri içeren, alelacele yazıldığı belli bir Kanun Teklifini yine reform adı altında Komisyon gündemine getirmiştir. 21 ayrı kanunda değişiklik içeren torba yasa teklifi, özellikle uyuşturucu ve bağımlılıkla mücadelede olumlu bazı düzenlemeleri içermekle birlikte, yine ileride yeni uyuşmazlıklar yaratacak düzenlemeleri maalesef bünyesinde barındırmaktadır.

Teklifte yer alan düzenlemeler, uygulamada sıkıntı yaratacak, hatta uygulanma kabiliyeti taşımayan, uygulamada rahatlık yaratmak bir yana paydaşlarına gereksiz yeni yükler getiren düzenlemeleri de ihtiva etmektedir.

Teklifin; Anayasamıza hâkim olan ilkeler, Türk Ceza Sistemi, Noterlik mevzuatı, yargı-yürütme ilişkileri ve hukuk uyumsuzluklarının arabuluculuk yoluyla çözülmesine ilişkin mevzuat yönünden derinlemesine incelendiği, getirdiği düzenlemelerin konu kanunların bütünlüğü açısından yeterince değerlendirildiğini söylemek mümkün olmayacaktır.

Teklifle getirilen ayrıntılı düzenlemelerin yeterince gerekçelendirildiğini de söylemek mümkün değildir. Çoğunlukla maddelerin tekrarından ibaret gerekçelerin ileride uygulayıcılara yol göstereceğini söylemek mümkün değildir.

Komisyon Görüşmeleri Üzerine

2018 yılıydı, Sayın Abdulhamit Gül'ün Adalet Bakanlığında bir toplantı yapılmıştı ve Sayın Gül o zaman konuşmasında yargıya güvenin azaldığını, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştı. Yine, AİHM kararlarıyla uyumsuzluk olduğundan söz etti ve adalete erişilebilirlik konuşuldu, tartışıldı ve bunların giderilmesi için bir çalışma yaptıklarından söz etmişlerdi.

30 Mayıs 2019 tarihinde Adalet Bakanlığı yol haritasını açıkladı ve Yargı Reformu Strateji Belgesi olarak düzenlenen çalışmaları kamuoyuyla paylaştı. Ardından, 2021 Mart ayında Sayın Cumhurbaşkanı İnsan Hakları Eylem Planı'yla ilgili de süreci başlatmıştı. Bunlar çok olumlu gelişmelerdi ama tereddütlerimizi de belirtmiştik, bu sistemde bunların nasıl yapılabileceğine dair kaygılarımızı da bildirmiştik. Ama peşi sıra 1'den 6'ya kadar, adına “yargı reformu” dediğimiz reform paketleri açıklandı, bunlar günün şartlarına göre yapılmış çözümlerdi. Bir kısmı doğru, bir kısmı yanlış, yeterince incelenmemiş 6 tane paketi bugüne kadar yıllarca emekten sonra geçirmiş olduk. Bugün de geldiğimiz noktada yedinci yargı paketinden bahsediyoruz ama her zaman olduğu gibi bunlara “reform paketi” denilmesini doğru bulmuyoruz çünkü reformla ilgisi yoktur. Ama “Reform ihtiyacımız var mı?” dersiniz Türkiye'nin tam da bu konularda çok ciddi reforma ihtiyacı var; adalet reformuna, hukuk reformuna, bir yargı reformuna ihtiyaç olduğu doğrusu kuşkusuz. Ama bunlar fayda vermemiş olmalı ki geldiğimiz noktada, yıllar sonra, bu yedinci pakete baktığımızda sizlerin de yargıya hiç güveni kalmamış. Zaten bir ölçtüğümüz zaman yargıya güven arttı mı? Hayır, artmadı, azaldı. Yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı; o gün yola çıktığımızda onlardan söz ediliyordu. Yargının bağımsızlığı ile tarafsızlığıyla ilgili bir gelişme var mı? Hayır, o yolda da bir gelişme yok, bunu siz de gayet iyi görüyorsunuz. Yargının insan haklarıyla ilgili bir uyumu söz konusu mu? Hayır, hiç değil. Üstelik, bu konuda İnsan Hakları Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi kararlarına uymayan yargıçların terfi ettirildiğini de görüyoruz. Yani iktidar hem bunları görüyor hem de uyumsuzluğu teşvik ediyor. Onun için bunlardan sonuç almak zaten bu nedenlerle mümkün değil. Bu yedinci pakete baktığımız zaman, iktidar mahkemelerden de ümidin kesmiş çünkü mahkemelerin önemli bir görevini bugün yine de kurumsal olarak güvenilirliği üst seviyelerde olan noterlere yüklemek suretiyle bu defa onları neredeyse sorunlu hâle getirmek için hazırlanmış bir paket görünümünde. Yani bu görevleri yüklediğimiz zaman hem hukukun temel ilkelerine bir uyumsuzluk söz konusuysen, Anayasa'ya aykırılık söz konusuysen bir de noterleri iş yapamaz, çalışamaz, fonksiyonlarını kaybetmiş kurumlar olarak göreceğiz.

Yine, bugünkü borçlanma sisteminde hemen hemen Türkiye'nin büyük bir ölçekte borçları varken 2 bin liraya kadar olan borçlar silindi. Her ne kadar bu borçları silseniz de aflar da çıkarsanız yapılandırılmalar da yapsanız bugün Türkiye'de insanların büyük çoğunluğu borçlu olduğu için icra iflas dairelerine yük çok büyük çapta yüklenmiştir. Ayrıca, burada konuta hacizle ilgili birtakım iyileştirmeler yapılırken bir taraftan icra hâkimlerini de yine hiç çalışamaz hâle getiriyoruz yani o da bir çözüm olmuyor.

Yine, içeriğe baktığımız zaman, 10 ile 11'inci maddelerde Basın İlan Kurumuyla ilgili Avrupa'da temsilcilikler açmaktan söz ediliyor. Bunun maliyeti, masrafı söz konusuken ve Basın İlan Kurumunu bu konuda tek yetkili sayarak temsilcilikler açma yetkisi veriliyor. Deprem bölgelerinde çadırları dahi doğru düzgün yerlerde kuramazken, çadır ihtiyacını gideremediğimiz gibi insanların çok büyük sorunlarla karşı karşıya olduğunu görüyoruz. Böyle bir sorunumuz varken, Kızılay neredeyse ticaret yapar hâle gelmiş ve bütün güvenilirliğini yitirmişken ilk maddelerde, yediemindeki malların tasfiye sürecinde Kızılay'a devredilmesiyle katkı sağlamaya çalışılıyor diye düşünüyoruz. Yani doğrusu, bunlar çok garip uygulamalar, Kızılay'ın bu kadar tartışıldığı bir ortamda bundan hiç söz edilmeydi ve Çocuk Esirgeme Kurumu gibi bugün hâlâ ayakta olan, güvenilir olan birtakım kurumlarımıza devri düşünülseydi.

10'uncu, 11'inci maddelerde Basın İlan Kurumu demiştim, gerçekten depremle ilgili bu kadar sorunumuz varken burada masraf etmek, yeni temsilcilikler açmak ve o temsilciliklerde çalışanlara dünya kadar maaş vermek Türkiye'nin gündeminde hiç olmaması gerekir. Hatırlarsınız, Elâzığ depremi olmuştu, 113 kişi ölmüştü; o depremin yaraları sarılmadan o hafta Meclis Genel Kurulunda Ahlat'a inşa edilecek Cumhurbaşkanlığı Sarayı ile İstanbul'daki Kanal İstanbul gündeme gelmişti ve bunu eleştirmiştik "Türkiye'nin gündeminde bu mu olması gerekir?" diye. Doğrusu, bu düzenlemeler de bize onu hatırlatıyor ve bunu bu yönüyle de eleştiriyoruz. Naci Görür Hoca'nın bir açıklamasına burada yer vermek istiyoruz Şanlıurfa şehir merkezinde büyük bir yıkım oldu ama oradan 19 kilometre ilerideki, on iki bin yıl önce yerleşme alanı olarak belirlenen Göbeklitepe'de hâlâ ayaktaki sütunlarda 1 milim bile değişiklik olmamıştır. Yani binlerce yıldır yerleşim alanlarında insan hayatı söz konusu olduğunda devletlerin, kamunun ne kadar duyarlı ve dikkatli olduğunu görürken biz bugün hemen seçime dönük yüz binlerce temel atmakla ve bunların planlarını yapmakla meşgulüz ki doğrusu, insan hayatını ilgilendiren bu konularda, yeni yerleşimlerde çok ciddi araştırmalar yapılması gerekmektedir. Artık, aceleyle kanun yapmak, aceleyle yerleşim alanları açmak ve aceleyle temel atmak gibi alışkanlıklarımızdan vazgeçerek neyi hazırlamaya çalışıyorsak çok ciddi tartışarak, plan ve program çerçevesinde esaslı yasalar hazırlamalıyız ve gerçekten ihtiyacımız olan hukuk reformunu ve yargı reformunu çok ciddi ele almak zorundayız.

21 kanunda değişiklikle hazırlanan bu 48 maddelik torba yasaya baktığımız zaman, bazı olumlu pratik çalışmalarla birlikte temelde hiçbir reform özelliği taşımadığı da orta yerde çok besbellidir.

22'nci maddedeki gizli soruşturmacı -doğrusu, gizli tanık kurumu çok can yakmıştı- bir keyfiliğe ve amacından sapmaya yol açabilir diye burada uyararak istiyoruz.

29'uncu maddede Kabahatler Kanunu'nun 43/A fıkrasına göre bir değişiklik yapıyor. Burada kamu-özel tüzel kişilikleri ayırımı yapılmaksızın sadece “tüzel kişilik” tabiri kullanılmıştır. Yani birinin bir hatası yüzünden ya da ona yüklenebilecek bir kabahati yüzünden bir kamu tüzel kişiliğine 50 milyon liraya kadar ceza verilebilecektir. Buradan da bu kamu tüzel kişiliğinden akla gelen sadece ilk başta belediyeler akla gelebilir ve bu yolla zaten zor durumda olan belediyelerimize bu bir sopa gösterme maddesi gibi kullanılmamalıdır diye o konuda da uyarımızı yapmak istiyoruz.

26'ncı maddede Annenin cezasının ertelemesi konusunun “ebeveyne” şeklinde değiştirilmesi ve 18 yaşına kadar engelli çocuğun bakımının sadece annede değil, bazı hâllerde babanın da böyle bir mesuliyeti olduğu düşünülerek “ebeveyn” olarak düzeltilmesinde yarar olduğunu düşünüyoruz.

Yargıyı, mahkemelerimizi güvenilir hâle getirmekten, işler kurumlar hâle getirmekten başka çare yoktur. Onları adalet dağıtan güvenilir kurumlar hâline getirmeyi hedeflemeliyiz diye düşünüyoruz.

37'nci madde de arabuluculuk kurumunda taşınmaz devri hatta sınırlı aynı hak kurulması hakkında bir madde. Çok risklidir, tapu güvenliğini sarsan, Anayasa'ya aykırılık teşkil eden bir maddedir. Şekil şartları çok belirli olan bu tapu ve taşınmaz devrinin bu şekilde arabuluculuk müessesisiyle devrinin hiç doğru olmadığını ve bizim hukuk sistematığına aykırı olduğunu işaret etmek istiyoruz.

Yine 44. Maddede yabancılar hakkında yürütölen adli işlemler sırasında yurt dışına çıkmama konusunda mahkeme kararına karşı itiraz yetkisinin Valiliklere verilmesi doğrusu son derece sakıncalıdır. Hem Anayasa'mıza hem hukuk sistematığımızı tamamen aykırıdır.

Daha önce basına yansıyan bu yargı paketinde yer alana ama çıkarılan maddeler vardır. Bunların da eklenmesi gerekmektedir. İnfaz koruma memurları hakkında aynı diğer emsalleri gibi iyileştirmeden söz edilmişti ve bu basına da yansımıştı. Çok büyük çapta bir beklenti oluştu. Yine aynı şekilde Sağlık Bakanlığı sağlıkçılarını iyileştirmeler söz konusuyken, ek ödeme ve tazminatlar verilirken, düzeltmeler yapılırken Adalet Bakanlığına bağlı sağlıkçılarla ilgili hiçbir düzenleme yapılmaması Anayasa'ya karşı eşitlik ilkesine aykırılıktır ve bu da basında geçmişti ve bu konuda da büyük bir beklenti oluşmuştur; bunların da eklenerek maddeler arasında görüştülmesi ve karara bağlanması yarar görüyoruz.

Gördüğümüz kadarıyla özellikle İcra ve İflas Kanunu'nda yapılan değişikliklerde uygulamanın içinde olan, mutfakta bulunan icra müdürlerinin, icra memurlarının veya icra hâkimlerinin hiç görüşü alınmamış; bürokratlarımız masa başında bunu hazırlamışlar. Mesela, bunlardan en basiti, taslağın 2'nci maddesinde haczin hâkimin onayına bağlanması uygulamada mahkemelerin, hâkimlerin yükünü artıracakı aşikâr ve hem alacaklı bakımından zaman ve iş kaybını beraberinde getirecek. Bu kadar yoğun dosya varken, basit bir şikâyeti bile aylarca neticelendirmekten bu konu hemen üç gün içerisinde nasıl neticelenir, ben anlaşılır değildir. Hem konut hem de iş yeri olarak kullanılan bir yerde, adreste sorunu nasıl çözeceksiniz? En basitinden bu konuda da bir açıklık yok. Bu işleri yaparken en azından hizmet içi eğitime çağırduğımız veya pilot uygulamasında görevlendirdiğiniz icra müdürlerini, icra memurlarını,

hatta icra kâtiplerini dinlemiş olsaydınız uygulamada yaşanacak sorunları size tek tek açıklarlar ve bir çözüm yolu ortaya çıkardı.

Türk gençliğinin en büyük belalarından, en büyük tehlikelerinden bir tanesi de uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığı. Bu konuda devletimizin, siyasi iradenin alacağı her kararın arkasındayız çünkü gençliği olmayan bir milletin geleceği olamaz; gençliğimiz ne kadar sağlıklı olursa geleceğimiz de o kadar sağlıklı olur. Devletin rehabilitasyon merkezlerinin yetersiz olduğu hepimizce biliniyor. Nasıl ki bazı hastalıkları doktor özel hastanelere sevk ettiğinde oradaki özel hastaneler bu tedavinin tamamını devletten alıyorsa, doktor sevkiyle özel rehabilitasyon merkezlerine yönlendirilen bu gençlerin de masraflarının tamamının devlet tarafından karşılanması bu gençlerimizin sokağa salınması yerine topluma kazandırılmasını beraberinde getirecektir.

Tüm vatandaşların ve yargıyla ilgisi olan paydaşların bir beklentisi vardı, bu süreleri anlaşılır ve basit hâle getireceğiniz yönünde bir beyanınız veya açıklamanız olmuştu ama baktığımızda, bu konuyla ilgili bir şey yok. Bazılarında on beş gün, bazılarında altmış gün, bazılarında sekiz gün, bazılarında yedi gün yani kırk yıllık bir avukat bile açık tekrar mevzuata bakmak zorunda kalıyor ki burada da bir düzenleme bekleniyor. Sadece hasta çocuğu olan anne hükümlülerin bundan faydalanması eşitlik ilkesine aykırı. Annesi olmayan bir çocuğun babasının da bundan faydalanması gerektiği kanaatindeyiz. Burada anneyi çıkarıp yerine “hükümlüler” demek daha adil olacaktır diye düşünüyoruz. Buna “yargı paketi” deniliyor ama yargı paketi değil, çok ufak tefek düzenlemeler. Oysa biz beş seneden beri adaletin, yargının bağımsız, tarafsız ve korkusuz olması gerektiğini ifade ediyoruz. Bunun olabilmesi için de Sayın Cumhurbaşkanımızın beyan ettiği coğrafi teminatın bir an önce getirilmesi gerekiyor ama gördüğümüz kadarıyla bu Cumhuriyet İttifakı’na nasip olmayacak, öyle diyelim. İnşallah, yapılacak seçimde Türk milleti siyasi tercihlerinde değişiklik yaparak yargının tarafsız, korkusuz ve bağımsız olması adına Millet İttifakı’na yetki ve görev verdiğinde coğrafi teminatı getirmek bu ittifaka nasip olacaktır diye düşünüyoruz.

Alt Komisyon İhdası Hakkında

Alt komisyonlar, ihtisas komisyonlarına havale edilen işlerin daha detaylı incelenmesine imkân sağlamak amacıyla, komisyon üyeliklerinin siyasi parti gruplarına dağılım oranı dikkate alınarak oluşturulan küçük çalışma gruplarıdır. Alt komisyonlar, tekliflerin olgunlaştırılması yönünde teknik çalışmalar yapılmasına ve üzerinde uzlaşılabilir bir metin hazırlanmasına zemin oluşturabilmektedir. Alt komisyon metni veya raporu bağlayıcı olmamakla birlikte uygulamada komisyonlar tarafından genellikle benimsenmektedir.

21 ayrı kanunda değişiklik getiren bu torba kanun teklifinin, STK temsilcileri, barolar, üniversiteler, ve katkı sağlayacak paydaşların katkı sunabileceği alt komisyonda görüşüldükten sonra komisyon gündemine alınması katılımcı kanun yapım tekniği bakımından gereklidir. Komisyon üyelerine yeterli inceleme süresi tanınmamıştır. Alt Komisyon kurulması halinde konunun uzmanlarından, yargı organı temsilcilerinden ve doktrinden istifade imkânı sağlanmış ve Teklif ayrıntılı şekilde incelenmiş olacaktır.

Buna rağmen, alt komisyon kurulması ve kanuna katkı sunabilecek paydaşların görüşleri alındıktan sonra teklif üzerinde görüşmelerin devam etmesi gerektiği inancıyla verdiğimiz önerge reddedilmiştir. Komisyon Görüşmelerinden “*Kanun Teklifi toplum açısından aciliyeti olan düzenlemeleri de içermemektedir. Uygulamada sorun çıkaracak bazı düzenlemeler de söz konusudur. Bu nedenle alt komisyonunda değerlendirilmesi, teklifin ayrıntılı şekilde incelenmesini ve tereddütleri giderici bir düzenleme yapılmasını sağlayacaktır.*” gerekçesiyle teklifin bir alt komisyon kurularak incelenmesi hususunda önerge verilmiş ancak kabul edilmemiştir.

Teklifin Maddeleri Üzerine

Madde 1- Madde ile, konutlarda hakim kararı olmaksızın haciz işlemi yapılmaması öngörülmüştür. Konutlarda yapılacak hacizler bakımından; icra müdürünün verdiği haciz kararı "hakim onayından geçtikten sonra" yerine getirilebilecek. İhtiyati haciz durumunda bu madde uygulanmaz. Konut haczi ile ilgili düzenleme uygulamada yaşanan sıkıntılar dikkate alınarak hazırlanmamıştır. Hem iş yeri hem de konut olarak kullanılan yerlerle ilgili yeni sıkıntılar doğacağı açıktır. Borlu ve alacaklı arasında denge gözetilmemiştir. Konut haczinin hakim onayına bağlanması mahkemeler ve avukatlar açısından yeni yük getirecek niteliktedir. Masraf ve zaman kaybı yaratacak niteliktedir. Madde hazırlanırken paydaşların görüşleri yansıtılmamıştır.

Madde-4 - İcra İflas Kanununun Mahcuz Malların Muhafaza Tedbirlerini düzenleyen 88 inci maddesine 88/a maddesi eklenerek; muhafazasına gerek kalmayan mallar hakkında düzenleme yapılmıştır. Haciz işlemlerinde yediemine bırakılan malların haciz kalktıktan sonra tasfiyesi düzenlenmiştir. Madde ile; Borçluya tebligat çıkarılarak yedieminde bulunan malları yedieminlik ücretini ödeyerek alabileceği almaması halinde rehin hakkı sahibine tebligat çıkarılarak yedieminde bulunan mallara ilişkin haklarını kullanabileceği düzenlenmiştir. Her iki durumunda gerçekleşmemesi halinde malın daha önce açık artırmaya çıkarılmaması kaydıyla açık artırma ile satılabileceği, Mal bu usullerde satılamaması halinde yedieminde tebligat çıkarılarak elinde bulundurduğu mala ilişkin yedieminlik ücretinin mahsup edilip malın mülkiyetinin yedieminde geçebileceği, Yedieminin bunu kabul etmemesi halinde malın Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketine tebligat çıkarılarak malın hurda bedelinin 1 ay içerisinde hurda bedelini ödeyeceğini bildirmesi ve 3 ay içinde hurda bedelinin ödenmesini, ödeme yapıldıktan sonra mülkiyetin geçeceği, Sayılan şekil ve usullerde mal tasfiye edilemez ise icra dairesi malın mülkiyetini bedelsiz olarak Türkiye Kızılay Derneğine devrine yönelik karar verilmesi için icra mahkemesine gönderileceği, Mahkemenin 10 gün içerisinde karar vereceğini, Eklenen maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usullerin Adalet Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir.

Komisyon görüşmelerinde; 4. Maddede yer alan “Türkiye Kızılay Derneğine” ibaresinin “Çocuk Esirgeme Kurumuna” şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Madde 6- Madde ile; İcra İflas kanuna eklenmesi öngörülen 88/a maddesi gereği geçiş hükümleri düzenlenmiştir.

Komisyon görüşmelerinde; “*Kızılay Derneği tartışılmalıdır; deprem felaketinde konusu olduğu cadır, battaniye, gıda satışı, holdingleşen ve liyakatsiz yönetim yapısıyla yanlış bir tercihtir. Kamu yararına çalışan diğer bir dernek olan Çocuk Esirgeme Kurumuna destek sağlanması*

doğru olacaktır.” gerekçesiyle 6’ncı maddesinde geçen “Türkiye Kızılay Derneğine” ibaresinin “Çocuk Esirgeme Kurumuna” şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Madde İhdasına İlişkin Tekliflerimiz

Komisyon görüşmelerinde 6 .Maddeden sonra gelmek üzere yeni 7. Ve 8. Madde ihdas edilmek üzere önerge verilmiştir. Verdiğimiz her iki önerge reddedilmiştir.

Buna göre *“Basına yansıyan teklifte yer alan ancak daha sonra çıkarıldığı anlaşılan bu madde ile Sağlık Bakanlığı bünyesinde görev yapan uzman tabip, uzman dış tabibi, pratisyen tabip ve dış tabiplerinin özlük haklarında yapılan artış dikkate alınarak, çalışma barışının sağlanması amacıyla Adalet Bakanlığı, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay’da aynı görev unvanıyla çalışanlara ek tazminat ödenmesi öngörülmektedir.”* Gerekçesiyle verdiğimiz aşağıda yer alan madde ihdası teklifimiz kabul edilmemiştir.

“4/1/1961 tarihli ve 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Rehabilitasyon Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanununun Ek 3 üncü maddesi uyarınca uzman tabip, tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen dallarda bu mevzuat hükümlerine göre uzman olanlar ile uzman dış tabibi, pratisyen tabip ve dış tabiplerine ödenen ek ödeme tutarının %150’si, Adalet Bakanlığı, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay’da aynı görev unvanıyla istihdam edilenlere, ilgili kurumun bütçesinden ek tazminat olarak ödenir. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemeler 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 9 uncu maddesi gereğince yapılan ek ödemeler dahil, herhangi bir ödemeden mahsup edilemez.”

Komisyon görüşmelerinde *“Basına yansıyan teklifte yer alan ancak daha sonra çıkarıldığı anlaşılan bu düzenleme ile ceza infaz kurumları ve denetimli serbestlik müdürlüklerinde çalışan İnfaz koruma baş memurları ile infaz koruma memurlarına çalışma koşulları ve iş yükü dikkate alınarak eşit ödeme öngörülmüştür. Bu hüküm, koruma baş memurları ile infaz koruma memurları arasında ücrette eşitliğin sağlanması bakımından Anayasa m.10 kapsamında “eşitlik” ilkesine paralel düzenlenmiştir. Ayrıca bu düzenleme, çalışma koşulları gözetilerek kapalı ceza infaz kurumunda görev yapan personel ile açık ceza infaz kurumunda görev yapan personelin çalışma koşulları düşünülerek ve şartları göz önüne alınarak ücrette farklılığa gitmesi, Anayasa m.10’a aykırı olmayıp, “eşit işe eşit ücret” kapsamında değerlendirileceği söylenebilecektir.”* gerekçesiyle verdiğimiz aşağıda yer alan madde ihdası teklifimiz kabul edilmemiştir.

“EK MADDE 39- Ceza İnfaz Kurumları ve Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinde fiilen görev yapan infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurlarına her ay, (6.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayı ile çarpımı sonucunda bulunan aylık tutarda ek ödeme yapılır. Bu ek ödeme, kapalı ceza infaz kurumlarında görev yapan personele (8.000) gösterge rakamı üzerinden ödenir. Ek ödeme tutarı, damga vergisi hariç, herhangi bir vergi, prim ve kesintiye tabi tutulamaz; her ne şekilde olursa olsun başka bir ödemenin hesaplanmasında dikkate alınmaz.”

Madde 10- Basın İlan Kuruma tanınan görevler yurt dışı temsilciliği açmayı gerektirir nitelikte değildir. Kaldı ki Basın Kanunu değişikliği ile Kurumun yapısı ve görevleri itibarıyla daha da

tartışılır hale geldiği ortadadır. Kapsamı belirsiz, muğlak ve denetimden uzak yeni makamlar yaratma arayışından vaz geçilmelidir. Yurt dışında gerekirse şayet destek ve hizmet alınacak çeşitli kurumların temsilcilikleri ziyadesiyle fazladır.

Komisyon görüşmelerinde 10’uncu maddenin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Madde 12- Bu madde bağlamında avukatları ilgilendiren bir konuda Adalet Bakanlığı yerine Türkiye Barolar Birliğinin yetkilendirilmesi daha doğru olacaktır. Kamu avukatları bu çerçevede yine unutulmuştur. Kamu avukatlarının yıllardır süre gelen sıkıntıları giderilmelidir. Özellikle ek gösterge, sosyal haklar gibi konularda sesleri duyulmalıdır. Bu madde son derece muğlak bir düzenleme olup bu konudaki usul ve esasların Adalet Bakanlığı tarafından belirlenmesi öngörülmüş. Ancak, bu belirlemenin nasıl yapılacağı belirli olmadığı gibi, avukatları ilgilendiren bu konuda Türkiye Barolar Birliği yerine Adalet Bakanlığına yetki verilmesi eleştiriye açıktır diye düşünüyoruz. Bu yetkinin Barolar Birliğine verilmesi daha adil olacaktır diye düşünüyoruz.

Madde 14- Madde ile, adli yardım bürosunun gelirleri arasında yer alan ve 492 sayılı Harçlar Kanunu çerçevesinde yer alan harçların oranı ile idari para cezaları dışındaki para cezalarının yüzde iki olan oranı yüzde üç şeklinde değiştirilmektedir. Bu miktar yeterli olmayıp yükseltilmesi uygun olacaktır.

Komisyon görüşmelerinde “yüzde ikisi” ibaresi “dördü” şeklinde değiştirilmesi için verdiğimiz önerge reddedilmiştir.

Madde 15- Niteliği itibarıyla ancak bağımsız mahkemelerce yargılama sürecinde yapılması öngörülen söz konusu işlemlerin noterlere tanınması yanlıştır. Kararlara karşı itiraz edilecek mercilerin hangileri olduğu belli değildir. Noterlerin bu sorumlulukla donatılması onları tartışma konusu yapacak, asli görevlerini yapamaz hale getirecektir. Noterler, yargılama makamı değildir. Söz konusu yetkiler görev tanımı ve alanıyla bağdaşmayan yetkililerdir. Arabuluculara da aynı gerekçelerle bizatihi hakimlere tanınan bu yetkiler tanınmamıştır. Bu düzenleme Anayasamızda ifadesini bulan hukuki belirlilik ve adil yargılanma hakkına aykırılık içerecek niteliktedir.

Komisyon görüşmelerinde “*Niteliği itibarıyla ancak bağımsız mahkemelerce yargılama sürecin de yapılması öngörülen söz konusu işlemlerin noterlere tanınması yanlıştır. Noterlerin bu sorumlulukla donatılması noterlik mesleğini tartışma konusu yapacak, asli görevlerini yapamaz hâle getirecektir. Noterler yargılama makamı değildir, dolayısıyla teklifle yapılmak istenilen düzenlemede noterlerin görev tanımı ve alanıyla bağdaşmayan yetkiler bulunmaktadır. Ara buluculara da aynı gerekçelerle bizatihi hâkimlere tanınan bu yetkiler tanınmamıştır.*” gerekçesiyle 15’inci maddenin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Madde 22- Madde ile; 5217 sayılı CMK da değişiklik öngörülmektedir.

Ceza dosyası kapsamında görevlendirilen gizli soruşturmacıların kamuya açık yerlerde ve işyerlerinde delil toplamak amacıyla ses veya görüntü kaydı yapmasına izin verilebileceği düzenlenmiştir.

Elde edilen delillerin hukuka uygunluğu ;Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri ve maddenin Anayasaya hakim ilkeler yönünden(adil yargılanma, hukuki belirlilik gibi) tartışmalıdır.

Komisyon görüşmelerinde “*Gizli soruşturmacının kamuya açık yerlerde delil toplamak amacıyla ses veya görüntü kaydı alması, elde edilen delillerin hukuka uygunluğu ve Anayasa’ya hâkim ilkeler yönünden tartışmalı olabileceği endişesi nedeniyle maddenin teklif metninden çıkarılması öngörülmektedir.*” gerekçesiyle 22’nci maddenin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Madde 26- Madde ile çocuğu hasta olan kadına tanınan hakkın, şartlar doğrultusunda babaya da tanınması eşitlik ilkesinin bir gereğidir.

Madde 29 - Madde ile, tüm tüzel kişilerin maddede düzenlenen idari yaptırımlar bakımından sorumluluğunun kabul edilmesi öngörülmektedir. Teklifte Kabahatlar Kanunu madde 43/A değiştirilmektedir. Bu maddeye göre “Daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat oluşturmadığı hallerde, bir özel hukuk tüzel kişinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından; a) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun; 1) 157 nci ve 158 inci maddelerinde tanımlanan dolandırıcılık suçunun, 2) (Ek:27/12/2020-7262/19 md.) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun, 3) 235 inci maddesinde tanımlanan ihaleye fesat karıştırma suçunun, 4) 236 ncı maddesinde tanımlanan edimin ifasına fesat karıştırma suçunun, 5) 252 nci maddesinde tanımlanan rüşvet suçunun, 6) 282 nci maddesinde tanımlanan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun, b) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 160 ıncı maddesinde tanımlanan zimmet suçunun, c) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan kaçakçılık suçlarının, ç) 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun Ek 5 inci maddesinde tanımlanan suçun, d) (Değişik:27/12/2020-7262/19 md.) 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde tanımlanan terörizmin finansmanı suçunun, tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi halinde, ayrıca bu tüzel kişiye onbin Türk Lirasından elli milyon Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Değişiklik ile Kamu tüzel kişilerine de ceza verilmesi söz konusu olacaktır. Kamu tüzel kişileri Belediyeler, il özel idareleri ve köylerdir.

Komisyon görüşmelerinde “*Kamu tüzel kişileri açısından bu suçun ne şekilde işlenebileceği ve unsurlarında açıklık bulunmadığından teklif metninden çıkarılması öngörülmektedir.*” gerekçesiyle 29’uncu maddenin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Madde 35- Arabulucular taraf teşkilini sağlamak üzere her türlü iletişim araçlarını kullanmaktadırlar. Kanunun ilk oturum toplantısına katılmamaya bağladığı sonuçlar nedeniyle bu konu son derece önemlidir. Ancak her türlü çabaya karşın ulaşılamayan taraflara bilgilendirme mecburiyetinin getirilmesi arabuluculara getirilen ve gereksiz olan ilave bir yük ve masraf ve zaman kaybı olacaktır.

Komisyon görüşmelerinde “*Arabuluculuk toplantısına her türlü vasıta ile tarafların çağırılması ve bu yolla taraf teşkilinin sağlanması kanun gereğidir. Bu aşamada ulaşılamayan taraflara sonucun bildirilmesi için ulaştırılması arabuluculara ilave yük getirecek niteliktedir.*” gerekçesiyle 35’inci maddenin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Madde 37- 6325 Sayılı Kanununun 17/B maddesi ile taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar arabuluculuğa elverişli görülerek ihtiyari arabuluculuk kapsamına alınmaktadır. Burada her ne kadar zorunlu dava şartı arabuluculuk söz konusu olmasa dahi, bu çerçevede düzenlenen anlaşma belgesi ile ilgili icra edilebilirlik şerhi görevli ve yetkili mahkemeden alınmak zorunda olacaktır. Burada şerhin çekişmesiz yargı işi olması, incelemenin dosya üzerinden yapılması, sahte arabuluculuk tutanakları düzenlenebileceği kaygıları, tarafların rızalarının sakatlanması veya taraf teşkilinin tam sağlanamaması gibi hallerde dava konusu olabilecek sair uyuşmazlıklara zemin hazırlayacağı gözden uzak tutulmamalıdır.

Komisyon görüşmelerinde “*Madde, arabuluculuk sürecinde alınacak şerhin çekişmesiz yargı işi olması ve dosya üzerinden incelenmesi, sahte arabuluculuk tutanakları olabileceği gerekçeleriyle, tarafların rızalarının sakatlanması veya taraf teşkilinin tam sağlanamaması gibi hallerde dava konusu olabilecek sair uyuşmazlıklara zemin hazırlayacak niteliktedir. Bu nedenle uygulamada da çeşitli sıkıntılara yol açabilecektir. Metinden çıkarılması doğru olacaktır.*” gerekçesiyle 37’inci maddenin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Madde 40- 6325 Sayılı Kanununun 18/B maddesi ile zorunlu arabuluculuk kapsamına girecek uyuşmazlıklar kapsamına komşuluk hukukundan kaynaklı uyuşmazlıklar, icra yoluyla tahliye hariç kira ilişkisinden kaynaklı uyuşmazlıklar ve Kat Mülkiyeti Kanunuyla ilgili uyuşmazlıklar alınmaktadır.

Her şeyden önce özü itibarıyla, gönüllülük, iradilik ve gizlilik esaslarına dayanan arabuluculukta dava şartı arabuluculuğun kapsamının bu denli genişletilmesi sistemin mantığına uygun değildir.

Bu düzenleme ile taşınır ve taşınmazların paylaşılması ve ortaklığın giderilmesine dayalı uyuşmazlıkların dava şartı arabuluculuk kapsamına alınması; uygulamada büyük sıkıntılar yaratacak niteliktedir. Özellikle tarım arazileri ile ilgili kanunlarla belirlenen hükümlere aykırı anlaşma belgesi yapılamayacağı uygulamada çok zor sağlanabilecek bir şart olması gözden uzak tutulmuştur. Usulüne uygunmuş gibi düzenlenecek arabuluculuk tutanaklarının endişe yaratacağı endişeler ayrı bir tehlikedir. Aynen taksim şeklinde anlaşma olması durumunda, arabulucu tarafından, tarım arazileri ile ilgili mevzuata uygunluğun araştırmasının nasıl yapılacağı da uygulamada sıkıntı yaratacaktır. Çok paydaşlı yurt dışı bağlantılı ortaklıkların giderilmesinin arabulucular açısından zorluğu da ortadadır.

Bu tür uyuşmazlıkların kamu düzeni ile ilgili olması ve tarafların konu ile ilgili bilgi belge ve uzman değerlendirmesine kolaylıkla ulaşma imkanlarının bulunmamasının, uygulamada sorunlara yol açacağı endişesi söz konusudur.

Özünde yargı organlarının yükünü azaltma amacı taşıyan arabuluculuk yönteminin bu sıkıntılar nedeniyle yargıya ulaşmayı geciktireceği değerlendirilmektedir. Konu sicile itimat ilkesi gibi eşya hukukuna hakim ilkeler yönünden incelenmelidir. Bu çerçevede getirilecek düzenlemeler yargıya ulaşmada gecikilmesine yol açacak nitelikte olmamalıdır.

Komisyon görüşmelerinde “*Bu düzenlemede taşınır ve taşınmazların paylaşılması ve ortaklığın giderilmesine dayalı uyuşmazlıkların dava şartı arabuluculuk kapsamına alınması uygulamada sıkıntı yaratacaktır. Özellikle tarım arazileriyle ilgili kanunlarda belirlenen hükümlere aykırı anlaşma belgesi yapılamayacağına uygulamada çok zor sağlanabilecek bir şart olması ve usulüne uygunmuş gibi düzenlenecek arabuluculuk tutanaklarının endişe yaratacağı açıktır. Aynen taksim şeklinde anlaşma olması durumunda arabulucu tarafından tarım arazileriyle ilgili mevzuata uygunluğu araştırmasının nasıl yapılacağı da uygulamada sıkıntı yaratacaktır. Ayrıca bu tür uyuşmazlıkların kamu düzeniyle ilgili olması ve tarafların konuyla ilgili bilgi ve bilgi uzman değerlendirmesine kolaylıkla ulaşma imkânlarının bulunmamasının uygulamada sorunlara yol açacağı endişesi söz konusudur. Özünde yargı organlarının yükünü azaltma amacı taşıyan arabuluculuk yönteminin bu sıkıntılar nedeniyle yargıya ulaşmayı geciktireceği değerlendirilmektedir. Konu sicile itimat ilkesi gibi eşya hukukuna hâkim ilkeler yönünden incelenmelidir.*” gerekçesiyle 40’inci maddenin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Madde 44- Madde ile, 6458 sayılı Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının b,d,k bentlerinde belirtilen durumda olan yabancılar hakkında verilen yurtdışına çıkmama şeklindeki adli kontrol kararının kaldırılmasını talep etme yetkisi valiliklere de verilmesi öngörülmektedir. Türkiye de yargılanan bir şahsın aldığı yurt dışına çıkmama kararına valiliğin itiraz etmesi valiliklerin savcılıklar üzerinden mahkeme kararlarına itiraz etme yolunu açmaktadır. Bu düzenlemenin hangi hallerde, hangi delillerin varlığı halinde söz konusu olacağı belirtilmemiştir. AHİM nezdinde Ülkemiz açısından yeni ihlal kararları doğurabilecek niteliktedir.

Komisyon görüşmelerinde “*Türkiye’de yargılanan bir şahıs hakkında hâkim tarafından verilen yurt dışına çıkmama kararına valiliğin itiraz etmesi, idarenin yargıya müdahalesi endişesini taşıması sebebiyle maddenin teklif metninden çıkartılması öngörülmektedir.*” gerekçesiyle 44’üncü maddenin teklif metninden çıkarılması teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.

Hasan Subaşı
Antalya

Ayhan Erel
Aksaray

AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ
İBRAHİM YURDUNUSEVEN VE
TOKAT MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ARSLAN
İLE 119 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**İCRA VE İFLAS KANUNU İLE
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa 79 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.
“Konutta haciz:

MADDE 79/a- İcra müdürü, haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunu tespit ederse, bu yerde haciz yapılmasına karar verir ve bu kararı derhal icra mahkemesinin onayına sunar.

Mahkeme, dosyanın tevdi edildiği tarihten itibaren en geç üç gün içinde dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunun anlaşılması halinde kararın onaylanmasına kesin olarak karar verir. Bu kararın icra dairesine bildirilmesi üzerine haciz işlemleri yapılır. Haciz yapılması talep edilen yerin konut olmadığına anlaşılması halinde ise mahkeme, konutta haciz yapılmasına dair kararı kesin olarak kaldırır. Bu kararın icra dairesine bildirilmesi üzerine icra müdürü, mevcut haciz talebi hakkında yeniden karar verir.

Mahkemenin onaylama kararı üzerine hacze gidilen yerin konut olmadığına anlaşılması halinde hacze devam olunur. Ancak konut olmadığı kabul edilen bir yerle ilgili verilen haciz kararı üzerine yapılan haciz işlemi sırasında, bu yerin konut olduğu anlaşılır ve borçlu da haczin yapılmasına rıza göstermez ise haciz işlemine son verilir ve müteakip işlemler hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

İhtiyati haciz hakkında, bu madde hükmü uygulanmaz.”

MADDE 2- 2004 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan “bireyleri için lüzumlu eşya; aynı amaçla kullanılan eşyanın birden fazla olması durumunda bunlardan biri” ibaresi

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**İCRA VE İFLAS KANUNU İLE
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa 79 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.
“Konutta haciz:

MADDE 79/a- İcra müdürü, haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunu tespit ederse, bu yerde haciz yapılmasına karar verir ve bu kararı derhal icra mahkemesinin onayına sunar.

Mahkeme, dosyanın tevdi edildiği tarihten itibaren en geç üç gün içinde dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunun anlaşılması halinde kararın onaylanmasına kesin olarak karar verir. Bu kararın icra dairesine bildirilmesi üzerine haciz işlemleri yapılır. Haciz yapılması talep edilen yerin konut olmadığına anlaşılması halinde ise mahkeme, konutta haciz yapılmasına dair kararı kesin olarak kaldırır. Bu kararın icra dairesine bildirilmesi üzerine icra müdürü, mevcut haciz talebi hakkında yeniden karar verir.

Mahkemenin onaylama kararı üzerine hacze gidilen yerin konut olmadığına anlaşılması halinde hacze devam olunur. Ancak konut olmadığı kabul edilen bir yerle ilgili verilen haciz kararı üzerine yapılan haciz işlemi sırasında, bu yerin konut olduğu anlaşılır ve borçlu da haczin yapılmasına rıza göstermez ise haciz işlemine son verilir ve müteakip işlemler hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

İhtiyati haciz hakkında, bu madde hükmü uygulanmaz.”

MADDE 2- 2004 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan “bireyleri için lüzumlu eşya; aynı amaçla kullanılan eşyanın birden fazla olması durumunda bunlardan biri” ibaresi

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

“bireylerine ait kişisel eşya ile ailenin ortak kullanımına hizmet eden tüm ev eşyası” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “3,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- 2004 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “haczolunur.” ibaresi “haczolunur; ancak bu miktarı aşacak şekilde haciz yapılamaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2004 sayılı Kanuna 88 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Muhafazasına gerek kalmayan malların tasfiyesi:

MADDE 88/a- Muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan mallar, takibin yapıldığı yer icra dairesince bu madde uyarınca resen tasfiye edilir.

Tasfiye edilecek mallara ilişkin bilgiler, icra dairesince Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminde duyurulur.

İcra dairesi, borçluya tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretini ödemek suretiyle malı teslim alabileceğini, aksi halde müteakip fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğini ihtar eder.

Borçlunun malı teslim almaması halinde icra dairesi, rehin hakkı sahibine tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde rehinden kaynaklanan haklarını kullanabileceğini ve bu durumu icra dairesine bildirmesi gerektiğini, aksi halde müteakip fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğini ihtar eder.

Sicile kayıtlı mallar bakımından, malın borçlu tarafından teslim alınmaması veya rehinden kaynaklı hakkın kullanılmaması halinde icra dairesi, malın daha önce satışa çıkarılmamış olması kaydıyla, kanunun elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümleri uyarınca resen satışını yapar.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“bireylerine ait kişisel eşya ile ailenin ortak kullanımına hizmet eden tüm ev eşyası” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “3,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- 2004 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “haczolunur.” ibaresi “haczolunur; ancak bu miktarı aşacak şekilde haciz yapılamaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2004 sayılı Kanuna 88 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Muhafazasına gerek kalmayan malların tasfiyesi:

MADDE 88/a- Muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan mallar, takibin yapıldığı yer icra dairesince bu madde uyarınca resen tasfiye edilir.

Tasfiye edilecek mallara ilişkin bilgiler, icra dairesince Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminde duyurulur.

İcra dairesi, borçluya tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretini ödemek suretiyle malı teslim alabileceğini, aksi halde müteakip fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğini ihtar eder.

Borçlunun malı teslim almaması halinde icra dairesi, rehin hakkı sahibine tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde rehinden kaynaklanan haklarını kullanabileceğini ve bu durumu icra dairesine bildirmesi gerektiğini, aksi halde müteakip fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğini ihtar eder.

Sicile kayıtlı mallar bakımından, malın borçlu tarafından teslim alınmaması veya rehinden kaynaklı hakkın kullanılmaması halinde icra dairesi, malın daha önce satışa çıkarılmamış olması kaydıyla, kanunun elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümleri uyarınca resen satışını yapar.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde icra dairesi, derhal yediemine tebligat çıkararak, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde varsa malın son iki yıl içinde yapılan, yoksa icra dairesince takdir edilen kıymetinin yüzde kırkı üzerinden, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücreti mahsup edildikten sonra bakiye tutarı ödediği takdirde malın mülkiyetinin kendisine devredilmesine karar verileceğini, aksi halde müteakip fıkralara göre işlem yapılacağını ihtar eder. Bu fıkra da belirtilen şartların oluştuğunun ve varsa bakiye tutarın yediemin tarafından ödendiğinin tespiti halinde icra dairesi, malın mülkiyetinin yediemine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Sicile kayıtlı mallar bakımından yedieminin malın mülkiyetinin devrini kabul etmemesi halinde icra dairesi, Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketine tebligat çıkararak, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, 30/6/2021 tarihli ve 7330 sayılı Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca belirlenen hurda bedelini ödeyeceğini bildirmesi ve bildirimde bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde hurda bedelini ödemesi şartıyla malın mülkiyetinin Şirkete devredilmesine karar verileceğini ihtar eder. Bu fıkra da belirtilen şartların oluştuğunun ve hurda bedelinin ödendiğinin tespiti halinde icra dairesi, hurdaya ayırma işlemlerini tamamlayarak malın mülkiyetinin Şirkete devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde icra dairesi, malın mülkiyetinin bedelsiz olarak Türkiye Kızılay Derneğine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

İcra mahkemesi, mülkiyetin devri için gönderilen dosyalarda, en geç on gün içinde

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde icra dairesi, derhal yediemine tebligat çıkararak, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde varsa malın son iki yıl içinde yapılan, yoksa icra dairesince takdir edilen kıymetinin yüzde kırkı üzerinden, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücreti mahsup edildikten sonra bakiye tutarı ödediği takdirde malın mülkiyetinin kendisine devredilmesine karar verileceğini, aksi halde müteakip fıkralara göre işlem yapılacağını ihtar eder. Bu fıkra da belirtilen şartların oluştuğunun ve varsa bakiye tutarın yediemin tarafından ödendiğinin tespiti halinde icra dairesi, malın mülkiyetinin yediemine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Sicile kayıtlı mallar bakımından yedieminin malın mülkiyetinin devrini kabul etmemesi halinde icra dairesi, Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketine tebligat çıkararak, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, 30/6/2021 tarihli ve 7330 sayılı Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca belirlenen hurda bedelini ödeyeceğini bildirmesi ve bildirimde bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde hurda bedelini ödemesi şartıyla malın mülkiyetinin Şirkete devredilmesine karar verileceğini ihtar eder. Bu fıkra da belirtilen şartların oluştuğunun ve hurda bedelinin ödendiğinin tespiti halinde icra dairesi, hurdaya ayırma işlemlerini tamamlayarak malın mülkiyetinin Şirkete devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde icra dairesi, malın mülkiyetinin bedelsiz olarak Türkiye Kızılay Derneğine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

İcra mahkemesi, mülkiyetin devri için gönderilen dosyalarda, en geç on gün içinde

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla, malın mülkiyeti ilgiliye geçer; tüm haciz ve rehinler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir.

Tasfiye konusu malın vergi, ceza, prim gibi borçları, borçluya ait olup mülkiyet ilgiliye, tüm borç ve yüklerinden âri olarak geçer. Devir ve tescil işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

Devir işlemlerine karşı yedieminlik alacağına dayanılarak hapis hakkı kullanılamaz. Yedieminlik ücretinin varlığı, mülkiyetin devri ve buna ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez.

Tasfiye konusu mal üzerinde 6183 sayılı Kanun uyarınca haciz bulunması halinde icra dairesi, borçluya tebligat çıkarmadan önce tahsil dairesine tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde muhafaza ve/veya satış işlemlerini yapmak üzere malı teslim alması gerektiğini, aksi halde malın bu madde uyarınca tasfiye edileceğini bildirir.

Tasfiye konusu malın 27/10/2009 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında serbest dolaşımında olmaması halinde icra dairesi, borçluya tebligat çıkarmadan önce gümrük idaresine tebligat çıkararak bir ay içinde gümrük işlemlerini yapmak üzere malı teslim alması gerektiğini, aksi halde malın bu madde uyarınca tasfiye edileceğini bildirir.

Tasfiye masrafları, öncelikle dosyadaki avanstan, avansın bulunmaması halinde Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

Tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla avanstan karşılanan masraflar, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan masraflar ve vergi, resim, harç gibi malın ayınından kaynaklanan kamu alacakları ödenir. Kalan tutar, 9 uncu madde uyarınca muhafaza edilir, bankalarda nemalandırılır ve talep halinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla, malın mülkiyeti ilgiliye geçer; tüm haciz ve rehinler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir.

Tasfiye konusu malın vergi, ceza, prim gibi borçları, borçluya ait olup mülkiyet ilgiliye, tüm borç ve yüklerinden âri olarak geçer. Devir ve tescil işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

Devir işlemlerine karşı yedieminlik alacağına dayanılarak hapis hakkı kullanılamaz. Yedieminlik ücretinin varlığı, mülkiyetin devri ve buna ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez.

Tasfiye konusu mal üzerinde 6183 sayılı Kanun uyarınca haciz bulunması halinde icra dairesi, borçluya tebligat çıkarmadan önce tahsil dairesine tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde muhafaza ve/veya satış işlemlerini yapmak üzere malı teslim alması gerektiğini, aksi halde malın bu madde uyarınca tasfiye edileceğini bildirir.

Tasfiye konusu malın 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında serbest dolaşımında olmaması halinde icra dairesi, borçluya tebligat çıkarmadan önce gümrük idaresine tebligat çıkararak bir ay içinde gümrük işlemlerini yapmak üzere malı teslim alması gerektiğini, aksi halde malın bu madde uyarınca tasfiye edileceğini bildirir.

Tasfiye masrafları, öncelikle dosyadaki avanstan, avansın bulunmaması halinde Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

Tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla avanstan karşılanan masraflar, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan masraflar ve vergi, resim, harç gibi malın ayınından kaynaklanan kamu alacakları ödenir. Kalan tutar, 9 uncu madde uyarınca muhafaza edilir, bankalarda nemalandırılır ve talep halinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

Dosyaya ödenen tutarın, Adalet Bakanlığı bütçesinden yapılan masrafı karşılamaması halinde icra dairesi, bakiye masrafın, 6183 sayılı Kanun uyarınca borçludan tahsili için tahsil dairesine bildirimde bulunur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 5- 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 19- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, Kanuna eklenen 79/a maddesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen konutta haciz yapılmasına ilişkin kararlar hakkında uygulanmaz. Bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen konutta haciz kararları hakkında, bu değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ile ikinci fıkrasında yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce hazırlanmış eşyalar hakkında uygulanmaz. Bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten önce hazırlanmış eşyalar hakkında, bu değişikliklerden önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 6- 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan mallar, takibin yapıldığı yer icra dairesince bu madde uyarınca resen tasfiye edilir. Adalet Bakanlığı, tasfiye edilecek malların sayısını dikkate alarak takibin yapıldığı yer icra dairelerinden birini veya birkaçını ya da takibin yapıldığı yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan icra dairelerinden birini veya bir kaçını tasfiye işlemlerini yürütmekle görevlendirebilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Dosyaya ödenen tutarın, Adalet Bakanlığı bütçesinden yapılan masrafı karşılamaması halinde icra dairesi, bakiye masrafın, 6183 sayılı Kanun uyarınca borçludan tahsili için tahsil dairesine bildirimde bulunur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 5- 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 19- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, Kanuna eklenen 79/a maddesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen konutta haciz yapılmasına ilişkin kararlar hakkında uygulanmaz. Bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen konutta haciz kararları hakkında, bu değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ile ikinci fıkrasında yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce hazırlanmış eşyalar hakkında uygulanmaz. Bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten önce hazırlanmış eşyalar hakkında, bu değişikliklerden önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 6- 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan mallar, takibin yapıldığı yer icra dairesince bu madde uyarınca resen tasfiye edilir. Adalet Bakanlığı, tasfiye edilecek malların sayısını dikkate alarak takibin yapıldığı yer icra dairelerinden birini veya birkaçını ya da takibin yapıldığı yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan icra dairelerinden birini veya bir kaçını tasfiye işlemlerini yürütmekle görevlendirebilir.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

Tasfiye edilecek mallara ilişkin bilgiler, icra dairesince Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminde duyurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde gümrük idaresi, 4458 sayılı Kanun kapsamında serbest dolaşımda olmayan tasfiye konusu malı, gümrük işlemlerini yapmak üzere teslim almazsa, müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmez ve tahsil dairesi, üçüncü fıkradaki süreyi takip eden on gün içinde, 6183 sayılı Kanun uyarınca üzerinde haciz bulunan tasfiye konusu malı muhafaza ve/veya satış işlemlerini yapmak üzere teslim almazsa, müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmez ve borçlu, dördüncü fıkradaki süreyi takip eden on gün içinde, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretini ödemek suretiyle malı teslim almazsa müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmez ve rehin hakkı sahibi, beşinci fıkradaki süreyi takip eden on gün içinde, rehinden kaynaklanan haklarını kullanarak bu durumu icra dairesine bildirmezse müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Sicile kayıtlı mallar bakımından yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmezse icra dairesi, altıncı fıkradaki sürenin dolmasını müteakip gecikmeksizin malın, kanunun elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümleri uyarınca resen satışını yapar. Satış ilanları, sadece elektronik satış portalında yapılır. Malın son iki yıl içinde yapılan kıymet takdiri yoksa resen kıymet takdiri yapılır. İkinci artırmada malın satılmaması halinde, artırma sonuç tutanağının ilan edildiği tarih esas alınmak suretiyle müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Tasfiye edilecek mallara ilişkin bilgiler, icra dairesince Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminde duyurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde gümrük idaresi, 4458 sayılı Kanun kapsamında serbest dolaşımda olmayan tasfiye konusu malı, gümrük işlemlerini yapmak üzere teslim almazsa, müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmez ve tahsil dairesi, üçüncü fıkradaki süreyi takip eden on gün içinde, 6183 sayılı Kanun uyarınca üzerinde haciz bulunan tasfiye konusu malı muhafaza ve/veya satış işlemlerini yapmak üzere teslim almazsa, müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmez ve borçlu, dördüncü fıkradaki süreyi takip eden on gün içinde, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretini ödemek suretiyle malı teslim almazsa müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmez ve rehin hakkı sahibi, beşinci fıkradaki süreyi takip eden on gün içinde, rehinden kaynaklanan haklarını kullanarak bu durumu icra dairesine bildirmezse müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Sicile kayıtlı mallar bakımından yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmezse icra dairesi, altıncı fıkradaki sürenin dolmasını müteakip gecikmeksizin malın, kanunun elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümleri uyarınca resen satışını yapar. Satış ilanları, sadece elektronik satış portalında yapılır. Malın son iki yıl içinde yapılan kıymet takdiri yoksa resen kıymet takdiri yapılır. İkinci artırmada malın satılmaması halinde, artırma sonuç tutanağının ilan edildiği tarih esas alınmak suretiyle müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde yediemin, altıncı ve sicile kayıtlı mallar bakımından yedinci fıkralarda belirtilen süreleri takip eden on gün içinde malın mülkiyetini almayı kabul eder ve varsa malın son iki yıl içinde yapılan, yoksa icra dairesince takdir edilen kıymetinin yüzde otuzu üzerinden, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücreti mahsup edildikten sonra bakiye tutarı öderse icra dairesi, malın mülkiyetinin yediemine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Sicile kayıtlı mallar bakımından yedieminin malın mülkiyetinin devrini kabul etmemesi halinde Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi, sekizinci fıkradaki süreyi takip eden bir ay içinde malın 7330 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca belirlenen hurda bedelini ödeyeceğini bildirmesi ve bildirimde bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde hurda bedelini ödemesi halinde icra dairesi, hurdaya ayırma işlemlerini tamamlayarak malın mülkiyetinin Şirkete devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde icra dairesi, malın mülkiyetinin bedelsiz olarak Türkiye Kızılay Derneğine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

İcra mahkemesi, mülkiyetin devri için gönderilen dosyalarda, en geç on gün içinde dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla, malın mülkiyeti ilgiliye geçer; tüm haciz ve rehinler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir.

Tasfiye konusu malın vergi, ceza, prim gibi borçları, borçluya ait olup mülkiyet ilgiliye, tüm borç ve yüklerinden âri olarak geçer. Devir ve tescil işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde yediemin, altıncı ve sicile kayıtlı mallar bakımından yedinci fıkralarda belirtilen süreleri takip eden on gün içinde malın mülkiyetini almayı kabul eder ve varsa malın son iki yıl içinde yapılan, yoksa icra dairesince takdir edilen kıymetinin yüzde otuzu üzerinden, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücreti mahsup edildikten sonra bakiye tutarı öderse icra dairesi, malın mülkiyetinin yediemine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Sicile kayıtlı mallar bakımından yedieminin malın mülkiyetinin devrini kabul etmemesi halinde Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi, sekizinci fıkradaki süreyi takip eden bir ay içinde malın 7330 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca belirlenen hurda bedelini ödeyeceğini bildirmesi ve bildirimde bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde hurda bedelini ödemesi halinde icra dairesi, hurdaya ayırma işlemlerini tamamlayarak malın mülkiyetinin Şirkete devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde icra dairesi, malın mülkiyetinin bedelsiz olarak Türkiye Kızılay Derneğine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

İcra mahkemesi, mülkiyetin devri için gönderilen dosyalarda, en geç on gün içinde dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla, malın mülkiyeti ilgiliye geçer; tüm haciz ve rehinler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir.

Tasfiye konusu malın vergi, ceza, prim gibi borçları, borçluya ait olup mülkiyet ilgiliye, tüm borç ve yüklerinden âri olarak geçer. Devir ve tescil işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

Devir işlemlerine karşı yedieminlik alacağına dayanılarak hapis hakkı kullanılamaz. Yedieminlik ücretinin varlığı, mülkiyetin devri ve buna ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez.

Tasfiye masrafları, öncelikle dosyadaki avanstan, avansın bulunmaması halinde Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

Tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla avanstan karşılanan masraflar, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan masraflar ve vergi, resim, harç gibi malın aynından kaynaklanan kamu alacakları ödenir. Kalan tutar, 9 uncu madde uyarınca muhafaza edilir, bankalarda nemalandırılır ve talep halinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir.

Dosyaya ödenen tutarın, Adalet Bakanlığı bütçesinden yapılan masrafı karşılayamaması halinde icra dairesi, bakiye masrafın, 6183 sayılı Kanun uyarınca borçludan tahsili için tahsil dairesine bildirimde bulunur.

İcra daireleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yedieminlerde bulunan malların tespiti için gerekli işlemleri yapar. Bu hâlde kolluktan yardım istenebilir. Adalet Bakanlığı, bu fıkrada belirtilen tespit işlemlerinin yapılması için gerekli tedbirleri alır ve düzenlemeleri yapar.

Adalet Bakanlığı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler ve yürürlüğe koyar. Usul ve esasların yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bu maddenin uygulanmasına başlanır. Bu husus Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde duyurulur.”

MADDE 7- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Devir işlemlerine karşı yedieminlik alacağına dayanılarak hapis hakkı kullanılamaz. Yedieminlik ücretinin varlığı, mülkiyetin devri ve buna ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez.

Tasfiye masrafları, öncelikle dosyadaki avanstan, avansın bulunmaması halinde Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

Tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla avanstan karşılanan masraflar, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan masraflar ve vergi, resim, harç gibi malın aynından kaynaklanan kamu alacakları ödenir. Kalan tutar, 9 uncu madde uyarınca muhafaza edilir, bankalarda nemalandırılır ve talep halinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir.

Dosyaya ödenen tutarın, Adalet Bakanlığı bütçesinden yapılan masrafı karşılayamaması halinde icra dairesi, bakiye masrafın, 6183 sayılı Kanun uyarınca borçludan tahsili için tahsil dairesine bildirimde bulunur.

İcra daireleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yedieminlerde bulunan malların tespiti için gerekli işlemleri yapar. Bu hâlde kolluktan yardım istenebilir. Adalet Bakanlığı, bu fıkrada belirtilen tespit işlemlerinin yapılması için gerekli tedbirleri alır ve düzenlemeleri yapar.

Adalet Bakanlığı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler ve yürürlüğe koyar. Usul ve esasların yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bu maddenin uygulanmasına başlanır. Bu husus Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde duyurulur.”

MADDE 7- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

“Uyuşturucu maddelerin kesin olarak raporları alındıktan sonra, yönetmelikte belirlenen usule uygun olarak alınacak örneklerin saklanması kaydıyla müsadereye sulh ceza hâkimliğince soruşturmanın her safhasında karar verilir.

Müsaderesine karar verilen uyuşturucu maddeler gereği yapılmak üzere mühürlü olarak mahalli mülki amirliğe teslim edilir.

Örnek olarak alınan uyuşturucu maddeler hükmüyle birlikte müsadere edilir ve ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edilir.”

MADDE 8- 2313 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce elkonulmuş uyuşturucu veya uyarıcı maddeler bakımından da 20 nci maddede bu Kanunla yapılan değişiklikler uygulanır. Kovuşturma evresinde; ilk derece mahkemesinde görülmekte olan dosyalar bakımından mahkemesince, istinaf veya temyiz kanun yolunda olan dosyalar bakımından ise UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle ilk derece mahkemesince derhal karar verilir. Örnek alınmamış dosyalarda yeterince örnek alınır.

Örnek olarak alınan uyuşturucu veya uyarıcı maddeler ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edilir.”

MADDE 9- 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrasına “suçlar ile” ibaresinden sonra gelmek üzere “göçmen kaçakçılığı ve” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına (6) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Uyuşturucu maddelerin kesin olarak raporları alındıktan sonra, yönetmelikte belirlenen usule uygun olarak alınacak örneklerin saklanması kaydıyla müsadereye sulh ceza hâkimliğince soruşturmanın her safhasında karar verilir.

Müsaderesine karar verilen uyuşturucu maddeler gereği yapılmak üzere mühürlü olarak mahalli mülki amirliğe teslim edilir.

Örnek olarak alınan uyuşturucu maddeler hükmüyle birlikte müsadere edilir ve ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edilir.”

MADDE 8- 2313 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce elkonulmuş uyuşturucu veya uyarıcı maddeler bakımından da 20 nci maddede bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikler uygulanır. Kovuşturma evresinde; ilk derece mahkemesinde görülmekte olan dosyalar bakımından mahkemesince, istinaf veya temyiz kanun yolunda olan dosyalar bakımından ise UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle ilk derece mahkemesince derhal karar verilir. Örnek alınmamış dosyalarda yeterince örnek alınır.

Örnek olarak alınan uyuşturucu veya uyarıcı maddeler ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edilir.”

MADDE 9- 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrasına “suçlar ile” ibaresinden sonra gelmek üzere “göçmen kaçakçılığı ve” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına (6) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

“7. Yurt dışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinde ilan ve reklamların yayınlanmasına aracı olmak, destek vermek ve bu amaçlarla gerektiğinde yurtdışında temsilcilik açmak,”

MADDE 11- 195 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mevkutelerin vasıflarını” ibaresi “mevkuteler ile yurtdışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinin vasıflarını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 43 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Avukatların büro kurma giderlerinin karşılanması için kredi ve finans kuruluşları ile kredi veren kamu kurum ve kuruluşlarınınca uygun şartlarda finansman desteği sağlanır. Desteğin sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Adalet Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 13- 1136 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “yarı oranında alınır.” ibaresi “alınmaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 1136 sayılı Kanununun 180 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ikisi” ibareleri “üçü” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 61 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Delil tespiti işlemleri noterler tarafından da yapılabilir. İleride açılacak bir davada ileri sürülecek bir vakıanın tespiti amacıyla talep üzerine noterlik dairesinde veya daire dışında noterler tarafından keşif yapılabilir, yemin ettirilmek suretiyle bilirkişi incelemesi yaptırılabilir ve tanık ifadesi alınabilir. Yapılan tüm işlemleri ve beyanları içeren bir tutanak düzenlenir ve varsa bilirkişi raporu ile diğer belgeler tutanağa eklenir. Bu işlemler; niteliğine

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“7. Yurt dışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinde ilan ve reklamların yayınlanmasına aracı olmak, destek vermek ve bu amaçlarla gerektiğinde yurtdışında temsilcilik açmak,”

MADDE 11- 195 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mevkutelerin vasıflarını” ibaresi “mevkuteler ile yurtdışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinin vasıflarını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 43 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Avukatların büro kurma giderlerinin karşılanması için kredi ve finans kuruluşları ile kredi veren kamu kurum ve kuruluşlarınınca uygun şartlarda finansman desteği sağlanır. Desteğin sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Adalet Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 13- 1136 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “yarı oranında alınır.” ibaresi “alınmaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 1136 sayılı Kanununun 180 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ikisi” ibareleri “üçü” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 61 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Delil tespiti işlemleri noterler tarafından da yapılabilir. İleride açılacak bir davada ileri sürülecek bir vakıanın tespiti amacıyla talep üzerine noterlik dairesinde veya daire dışında noterler tarafından keşif yapılabilir, yemin ettirilmek suretiyle bilirkişi incelemesi yaptırılabilir ve tanık ifadesi alınabilir. Yapılan tüm işlemleri ve beyanları içeren bir tutanak düzenlenir ve varsa bilirkişi raporu ile diğer belgeler tutanağa eklenir. Bu işlemler; niteliğine

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

uygun düştüğü ölçüde 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun delil tespitine ilişkin hükümleri uyarınca bizzat noterler veya noterlik dairesinde imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri tarafından yapılabilir. Bu işlemler konsoloslar tarafından yapılamaz. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 16- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “mensup personeli,” ibaresi “mensup personeli ve ceza infaz kurumu müdürü, infaz ve koruma başmemuru ve infaz ve koruma memuru unvanlı ceza infaz kurumu personeli,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 437 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “dinler ve gecikmeksizin” ibaresi “dinler, tahkikatı tamamlar ve gecikmeksizin en geç iki gün içinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “beş yüz bin” ibaresi “bir milyon” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.
“Bu fıkroda belirtilen parasal sınır, 6100 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına göre artırılır.”

MADDE 19- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç yıldan” ibaresi “beş yıldan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “sentetik kannabinoid ve türevleri

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

uygun düştüğü ölçüde 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun delil tespitine ilişkin hükümleri uyarınca bizzat noterler veya noterlik dairesinde imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri tarafından yapılabilir. Bu işlemler konsoloslar tarafından yapılamaz. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 16- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “mensup personeli,” ibaresi “mensup personeli ve ceza infaz kurumu müdürü, infaz ve koruma başmemuru ve infaz ve koruma memuru unvanlı ceza infaz kurumu personeli,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 437 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “dinler ve gecikmeksizin” ibaresi “dinler, tahkikatı tamamlar ve gecikmeksizin en geç iki gün içinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “beş yüz bin” ibaresi “bir milyon” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.
“Bu fıkroda belirtilen parasal sınır, 6100 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına göre artırılır.”

MADDE 19- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç yıldan” ibaresi “beş yıldan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “sentetik kannabinoid ve türevleri

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

veya bazmorfin olması,” ibaresi “bazmorfin, sentetik kannabinoid ve türevleri, sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri veya amfetamin ve türevleri olması,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “Erteleme kararı kolluk birimlerine de bildirilir.”

“(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre denetimli serbestlik müdürlüğünün teklifi üzerine veya resen Cumhuriyet savcısının kararı ile altışar aylık sürelerle en fazla iki yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içinde tedaviye tabi tutulabilir. Cumhuriyet savcısı, erteleme süresi zarfında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığını tespit etmek için yılda en az iki defa şüphelinin ilgili kuruma sevkine karar verir.”

MADDE 22- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hâkim, soruşturmacının yedinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan suç bakımından kamuya açık yerlerde ve işyerlerinde delil toplamak amacıyla ses veya görüntü kaydı yapmasına izin verebilir.”

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun 193 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Sanık hakkında, toplanan delillere göre mahkûmiyet, ceza verilmesine yer olmadığı ve güvenlik tedbiri dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılırsa, sorgusu yapılmamış olsa da dava yokluğunda bitirilebilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

veya bazmorfin olması,” ibaresi “bazmorfin, sentetik kannabinoid ve türevleri, sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri veya amfetamin ve türevleri olması,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “Erteleme kararı kolluk birimlerine de bildirilir.”

“(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre denetimli serbestlik müdürlüğünün teklifi üzerine veya resen Cumhuriyet savcısının kararı ile altışar aylık sürelerle en fazla iki yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içinde tedaviye tabi tutulabilir. Cumhuriyet savcısı, erteleme süresi zarfında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığını tespit etmek için yılda en az iki defa şüphelinin ilgili kuruma sevkine karar verir.”

MADDE 22- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hâkim, soruşturmacının yedinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan suç bakımından kamuya açık yerlerde ve işyerlerinde delil toplamak amacıyla ses veya görüntü kaydı yapmasına izin verebilir.”

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun 193 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Sanık hakkında, toplanan delillere göre mahkûmiyet, ceza verilmesine yer olmadığı ve güvenlik tedbiri dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılırsa, sorgusu yapılmamış olsa da dava yokluğunda bitirilebilir.”

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 24- 5271 sayılı Kanununun 231 inci maddesinin onikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(12) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir. İtiraz mercii, karar ve hükmü inceler; usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılık tespit ettiği takdirde, gerekçesini göstererek karar ve hükmü kaldırır ve gereğinin yapılması için dosyayı mahkemesine gönderir.”

MADDE 25- 5271 sayılı Kanununun 308/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya mevcut ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir.”

“Sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması zorunlu olup, bu itiraz sanık veya müdafine daire tarafından tebliğ olunur. Tebliğat, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur. İlgililer, tebliğden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevap verebilir.”

MADDE 26- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna 16 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Çocuğunun hastalığı nedeniyle kadın hükümlünün cezasının infazının ertelenmesi

MADDE 16/A- (1) İnfazına başlanmış olsa bile, toplam on yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen kadın hükümlünün, engelliliği nedeniyle bakıma muhtaç olan veya ağır bir hastalığa maruz kalan on sekiz yaşını doldurmamış çocuğunun bulunması ve toplum güvenliği bakımından

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 24- 5271 sayılı Kanununun 231 inci maddesinin onikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(12) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir. İtiraz mercii, karar ve hükmü inceler; usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılık tespit ettiği takdirde, gerekçesini göstererek karar ve hükmü kaldırır ve gereğinin yapılması için dosyayı mahkemesine gönderir.”

MADDE 25- 5271 sayılı Kanununun 308/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya mevcut ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir.”

“Sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması zorunlu olup, bu itiraz sanık veya müdafine daire tarafından tebliğ olunur. Tebliğat, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur. İlgililer, tebliğden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevap verebilir.”

MADDE 26- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna 16 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Çocuğunun hastalığı nedeniyle kadın hükümlünün cezasının infazının ertelenmesi

MADDE 16/A- (1) İnfazına başlanmış olsa bile, toplam on yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen kadın hükümlünün, engelliliği nedeniyle bakıma muhtaç olan veya ağır bir hastalığa maruz kalan on sekiz yaşını doldurmamış çocuğunun bulunması ve toplum güvenliği bakımından

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

ağır ve somut tehlike oluşturmayacağına değerlendirilmesi hâlinde, cezasının infazı Cumhuriyet Başsavcılığınca bir yıla kadar ertelenebilir. Erteleme süresi her defasında altı ayı geçmemek üzere en çok dört kez uzatılabilir. Erteleme süresi içinde zamaşımı işlemez. Çocuğun engellilik nedeniyle bakıma muhtaç olma veya ağır hastalık hâli, 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasına göre belirlenir. Erteleme süresi içinde; hükümlünün erteleme amacına veya yükümlülüklerine aykırı davrandığının denetimli serbestlik müdürlüğü veya kolluk birimlerince tespit edilmesi, hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması veya çocuğun iyileşmesi hâlinde, erteleme kararı kaldırılarak ceza derhâl infaz olunur. Hükümlü, Cumhuriyet savcısı tarafından erteleme süresi içinde;

a) Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek,
b) Belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak,

c) Ekonomik durumu göz önünde bulundurularak belirlenen güvence miktarını yatırmak,

yükümlülüklerinden en az birine tâbi tutulur. Hükümlü hakkında ayrıca Cumhuriyet savcısı tarafından yurt dışına çıkamama yükümlülüğü konulur.”

MADDE 27- 5275 sayılı Kanunun 71 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanların tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılması zorunludur. Bu suçtan hükümlü olanlar için tedavi ve rehabilitasyon programlarının uygulanacağı müstakil ceza infaz kurumları açılabileceği gibi mevcut ceza infaz kurumlarının bir bölümü de bu amaç için düzenlenebilir. Tedavi ve

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ağır ve somut tehlike oluşturmayacağına değerlendirilmesi hâlinde, cezasının infazı Cumhuriyet Başsavcılığınca bir yıla kadar ertelenebilir. Erteleme süresi her defasında altı ayı geçmemek üzere en çok dört kez uzatılabilir. Erteleme süresi içinde zamaşımı işlemez. Çocuğun engellilik nedeniyle bakıma muhtaç olma veya ağır hastalık hâli, 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasına göre belirlenir. Erteleme süresi içinde; hükümlünün erteleme amacına veya yükümlülüklerine aykırı davrandığının denetimli serbestlik müdürlüğü veya kolluk birimlerince tespit edilmesi, hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması veya çocuğun iyileşmesi hâlinde, erteleme kararı kaldırılarak ceza derhâl infaz olunur. Hükümlü, Cumhuriyet savcısı tarafından erteleme süresi içinde;

a) Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek,
b) Belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak,

c) Ekonomik durumu göz önünde bulundurularak belirlenen güvence miktarını yatırmak,

yükümlülüklerinden en az birine tâbi tutulur. Hükümlü hakkında ayrıca Cumhuriyet savcısı tarafından yurt dışına çıkamama yükümlülüğü konulur.”

MADDE 27- 5275 sayılı Kanunun 71 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanların tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılması zorunludur. Bu suçtan hükümlü olanlar için tedavi ve rehabilitasyon programlarının uygulanacağı müstakil ceza infaz kurumları açılabileceği gibi mevcut ceza infaz kurumlarının bir bölümü de bu amaç için düzenlenebilir. Tedavi ve

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

rehabilitasyon birimleri ile programlarının asgari standartları Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca belirlenir. Tedavi ve rehabilitasyon programlarının başarılı olabilmesi amacıyla hükümlünün izin, ziyaret ve görüşme hakları uzman görüşü doğrultusunda geçici olarak kısıtlanabilir. Başka bir suçtan hükümlü olup uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlüler hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.”

MADDE 28- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanlar ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğüne tabi tutulur.”

MADDE 29- 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir özel hukuk tüzel kişisinin” ibaresi “bir tüzel kişinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30- 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 12 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin görevler

MADDE 12/A- (1) Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi gereğince Cumhuriyet savcısı tarafından hakkında denetimli serbestlik tedbiri veya tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri verilen şüpheliyle ilgili olarak denetimli serbestlik müdürlüğüne;

- a) Tedaviye tabi tutulmak,
- b) Belirlenen programlara katılmak,
- c) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren ortamlarda çalışmaktan yasaklanmak,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

rehabilitasyon birimleri ile programlarının asgari standartları Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca belirlenir. Tedavi ve rehabilitasyon programlarının başarılı olabilmesi amacıyla hükümlünün izin, ziyaret ve görüşme hakları uzman görüşü doğrultusunda geçici olarak kısıtlanabilir. Başka bir suçtan hükümlü olup uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlüler hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.”

MADDE 28- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanlar ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğüne tabi tutulur.”

MADDE 29- 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir özel hukuk tüzel kişisinin” ibaresi “bir tüzel kişinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30- 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununa 12 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin görevler

MADDE 12/A- (1) Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi gereğince Cumhuriyet savcısı tarafından hakkında denetimli serbestlik tedbiri veya tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri verilen şüpheliyle ilgili olarak denetimli serbestlik müdürlüğüne;

- a) Tedaviye tabi tutulmak,
- b) Belirlenen programlara katılmak,
- c) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren ortamlarda çalışmaktan yasaklanmak,

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

d) Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek,
e) Bir bölgede denetim veya gözetim altında bulunmak,

f) Eğitim kurumuna, eğitim programına veya mesleki uğraşlarına ilişkin eğitime devam etmek,

g) Belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmak,

h) Gözetim altında ücret karşılığı çalıştırılmak,

i) Silah bulunduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silahları makbuz karşılığında adli emanete teslim etmek,

i) Her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek,

yükümlülüklerinden en az üçüne veya daha fazlasına karar verilir. Yükümlülükler, şüphelinin ihtiyacına göre bu fıkrada belirtilenlerle sınırlı olarak her aşamada değiştirilebilir veya ilave yükümlülükler getirilebilir. Gerekli görülmesi halinde denetimli serbestlik süresi içinde şüphelinin uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespit edilmesi için denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından test yapılabilir veya bu amaçla şüphelinin ilgili kuruma sevki sağlanabilir.

(2) Birinci fıkraya uyarınca tedaviye tabi tutulmak yükümlülüğüne karar verildiği takdirde bu karar derhal ilgili sağlık kurumuna gönderilir. Bu durumda şüpheli, sağlık kurumunda ayakta veya yatarak tıbbi tedaviye tabi tutulur. Sağlık kurumu, gerekli görmesi halinde şüphelinin rehabilitasyon amaçlı programlara katılmasına da karar verir. Şüpheli, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespiti için her zaman sağlık kurumunca çağrılabilir, kolluk görevlileri aynı amaca yönelik olarak şüpheliyi sağlık kurumuna yönlendirebilir. Kolluk görevlileri sağlık kurumunun çağrısının gerçekleştirilmesi bakımından sağlık kurumuna yardım etmekle görevlidir.

(3) Soruşturma evresinde veya bu madde uyarınca belirlenen yükümlülüklerin yerine

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

d) Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek,
e) Bir bölgede denetim veya gözetim altında bulunmak,

f) Eğitim kurumuna, eğitim programına veya mesleki uğraşlarına ilişkin eğitime devam etmek,

g) Belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmak,

h) Gözetim altında ücret karşılığı çalıştırılmak,

i) Silah bulunduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silahları makbuz karşılığında adli emanete teslim etmek,

i) Her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek,

yükümlülüklerinden en az üçüne veya daha fazlasına karar verilir. Yükümlülükler, şüphelinin ihtiyacına göre bu fıkrada belirtilenlerle sınırlı olarak her aşamada değiştirilebilir veya ilave yükümlülükler getirilebilir. Gerekli görülmesi halinde denetimli serbestlik süresi içinde şüphelinin uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespit edilmesi için denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından test yapılabilir veya bu amaçla şüphelinin ilgili kuruma sevki sağlanabilir.

(2) Birinci fıkraya uyarınca tedaviye tabi tutulmak yükümlülüğüne karar verildiği takdirde bu karar derhal ilgili sağlık kurumuna gönderilir. Bu durumda şüpheli, sağlık kurumunda ayakta veya yatarak tıbbi tedaviye tabi tutulur. Sağlık kurumu, gerekli görmesi halinde şüphelinin rehabilitasyon amaçlı programlara katılmasına da karar verir. Şüpheli, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespiti için her zaman sağlık kurumunca çağrılabilir, kolluk görevlileri aynı amaca yönelik olarak şüpheliyi sağlık kurumuna yönlendirebilir. Kolluk görevlileri sağlık kurumunun çağrısının gerçekleştirilmesi bakımından sağlık kurumuna yardım etmekle görevlidir.

(3) Soruşturma evresinde veya bu madde uyarınca belirlenen yükümlülüklerin yerine

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

getirilmesi sırasında Cumhuriyet savcısı veya yetkili kamu görevlileri, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 432 nci maddesinde yer alan koşulların bulunması halinde ayrıca bu durumu, yetkili vesayet makamına bildirir.

(4) Yükümlülüklerin belirlenmesi veya yerine getirilebilmesi bakımından gerekli görülmesi halinde bu madde uyarınca yapılacak iş ve işlemler hakkında şüphelinin ailesine bilgi verilebilir veya ailesinden bilgi istenebilir.

(5) Şüpheli, bu madde uyarınca yapılan işlemlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle iki hafta içinde şikâyet yoluyla Cumhuriyet savcısına başvurabilir. Cumhuriyet savcısı bu başvuruları gecikmeksizin değerlendirir.

(6) Bu madde hükümleri Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca verilecek kararlar bakımından da uygulanır. Bu durumda beşinci fıkra uyarınca yapılacak başvurular, kararı veren mahkemece değerlendirilir.

(7) Bu maddenin ikinci fıkrası uyarınca uygulanacak yükümlülükler ile denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edilmesi durumunda uygulanan tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğü, Sağlık Bakanlığının uygun göreceği tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinde yerine getirilir. Sağlık Bakanlığınca uygun tedavi ve rehabilitasyon merkezleri açılır. Sağlık Bakanlığınca uygun görülen kurum ve kuruluşlar tarafından da bu merkezler açılabilir. Kendiliğinden bu merkezlere başvuran kişiler de tedavi ve rehabilitasyon hizmetinden faydalandırılır. Sağlık Bakanlığının tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin ihtiyaç ve talepleri tüm bakanlıklar, belediyeler ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından karşılanır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

getirilmesi sırasında Cumhuriyet savcısı veya yetkili kamu görevlileri, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 432 nci maddesinde yer alan koşulların bulunması halinde ayrıca bu durumu, yetkili vesayet makamına bildirir.

(4) Yükümlülüklerin belirlenmesi veya yerine getirilebilmesi bakımından gerekli görülmesi halinde bu madde uyarınca yapılacak iş ve işlemler hakkında şüphelinin ailesine bilgi verilebilir veya ailesinden bilgi istenebilir.

(5) Şüpheli, bu madde uyarınca yapılan işlemlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle iki hafta içinde şikâyet yoluyla Cumhuriyet savcısına başvurabilir. Cumhuriyet savcısı bu başvuruları gecikmeksizin değerlendirir.

(6) Bu madde hükümleri Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca verilecek kararlar bakımından da uygulanır. Bu durumda beşinci fıkra uyarınca yapılacak başvurular, kararı veren mahkemece değerlendirilir.

(7) Bu maddenin ikinci fıkrası uyarınca uygulanacak yükümlülükler ile denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edilmesi durumunda uygulanan tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğü, Sağlık Bakanlığının uygun göreceği tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinde yerine getirilir. Sağlık Bakanlığınca uygun tedavi ve rehabilitasyon merkezleri açılır. Sağlık Bakanlığınca uygun görülen kurum ve kuruluşlar tarafından da bu merkezler açılabilir. Kendiliğinden bu merkezlere başvuran kişiler de tedavi ve rehabilitasyon hizmetinden faydalandırılır. Sağlık Bakanlığının tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin ihtiyaç ve talepleri tüm bakanlıklar, belediyeler ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından karşılanır.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

(8) Bu madde uyarınca hakkında yükümlülüğe karar verilenler için yetki ve görevleri dahilinde tüm bakanlıklar, belediyeler ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından görevleri kapsamında eğitim, sosyal uyum ve denetim amacıyla her türlü çalışma yürütülür.”

MADDE 31- 5402 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun 12/A maddesi kapsamında yürütülecek hizmetler ile açılacak tedavi ve rehabilitasyon merkezleri için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca yeterli ödenek, ilgili bakanlıkların bütçesine aktarılır. Bu hizmet ve merkezler için ihtiyaç duyulan personel, ilgili Bakanlığa sağlanır.”

MADDE 32- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu Kanunun 3 üncü maddesi ile 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen suçlardan elde edilen malvarlığı değerlerini ihbar edenler ile bu suçlardan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu ihbar edenler hakkında da bu fıkra hükümleri uygulanır.”

MADDE 33- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “beş yüz bin” ibaresi “bir milyon” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu fıkra da belirtilen parasal sınır, 6100 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına göre artırılır.”

MADDE 34- 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında” ibaresi “para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında,” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(8) Bu madde uyarınca hakkında yükümlülüğe karar verilenler için yetki ve görevleri dahilinde tüm bakanlıklar, belediyeler ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından görevleri kapsamında eğitim, sosyal uyum ve denetim amacıyla her türlü çalışma yürütülür.”

MADDE 31- 5402 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun 12/A maddesi kapsamında yürütülecek hizmetler ile açılacak tedavi ve rehabilitasyon merkezleri için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca yeterli ödenek, ilgili bakanlıkların bütçesine aktarılır. Bu hizmet ve merkezler için ihtiyaç duyulan personel, ilgili Bakanlığa sağlanır.”

MADDE 32- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu Kanunun 3 üncü maddesi ile 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen suçlardan elde edilen malvarlığı değerlerini ihbar edenler ile bu suçlardan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu ihbar edenler hakkında da bu fıkra hükümleri uygulanır.”

MADDE 33- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “beş yüz bin” ibaresi “bir milyon” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu fıkra da belirtilen parasal sınır, 6100 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına göre artırılır.”

MADDE 34- 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında” ibaresi “para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında,” şeklinde değiştirilmiştir.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 35- 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yapar.” ibaresi “yapar ve taraflar hazır değilse her türlü iletişim vasıtasını kullanarak hazır bulunmayan tarafları bilgilendirir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- 6325 sayılı Kanuna 17 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Milletlerarası sulh anlaşma belgelerinin icrası

MADDE 17/A- (1) 25/2/2021 tarihli ve 7282 sayılı Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanunla kabul edilen Sözleşme kapsamında arabuluculuk sonucu düzenlenen sulh anlaşma belgelerinin yerine getirilmesi için icra edilebilirlik şerhinin asliye ticaret mahkemesinden alınması zorunludur.

(2) İcra edilebilirlik şerhi, tarafların kararlaştırdıkları yer mahkemesinden, kararlaştırdıkları yer yoksa sırasıyla karşı tarafın Türkiye’deki yerleşim yeri mahkemesinden, sakın olduğu yer mahkemesinden, Türkiye’de yerleşim yeri veya sakın olduğu bir yer mevcut değilse Ankara, İstanbul veya İzmir mahkemelerinden birinden istenebilir.

(3) İcra edilebilirlik şerhinin verilmesine ilişkin inceleme dosya üzerinden, Sözleşme hükümleri ile 18 inci madde hükmüne göre yapılır. Mahkeme, gerektiğinde gerekçesini de göstererek duruşma açabilir.”

MADDE 37- 6325 sayılı Kanuna 17 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklarda arabuluculuk

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 35- 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yapar.” ibaresi “yapar ve taraflar hazır değilse her türlü iletişim vasıtasını kullanarak hazır bulunmayan tarafları bilgilendirir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- 6325 sayılı Kanuna 17 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Milletlerarası sulh anlaşma belgelerinin icrası

MADDE 17/A- (1) 25/2/2021 tarihli ve 7282 sayılı Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanunla kabul edilen Sözleşme kapsamında arabuluculuk sonucu düzenlenen sulh anlaşma belgelerinin yerine getirilmesi için icra edilebilirlik şerhinin asliye ticaret mahkemesinden alınması zorunludur.

(2) İcra edilebilirlik şerhi, tarafların kararlaştırdıkları yer mahkemesinden, kararlaştırdıkları yer yoksa sırasıyla karşı tarafın Türkiye’deki yerleşim yeri mahkemesinden, sakın olduğu yer mahkemesinden, Türkiye’de yerleşim yeri veya sakın olduğu bir yer mevcut değilse Ankara, İstanbul veya İzmir mahkemelerinden birinden istenebilir.

(3) İcra edilebilirlik şerhinin verilmesine ilişkin inceleme dosya üzerinden, Sözleşme hükümleri ile 18 inci madde hükmüne göre yapılır. Mahkeme, gerektiğinde gerekçesini de göstererek duruşma açabilir.”

MADDE 37- 6325 sayılı Kanuna 17 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklarda arabuluculuk

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 17/B- (1) Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar arabuluculuğa elverişlidir.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki uyuşmazlıklarda, tarafların yazılı olarak kararlaştırması ve arabulucunun bu kararı tutanak altına alması halinde arabulucunun talebiyle, arabuluculuk süreciyle sınırlı olmak ve konulduğu tarihten itibaren üç ayı geçmemek üzere tasarruf yetkisinin kısıtlandığına dair tapu siciline şerh verilir. Bu şerh, tarafların anlaşamaması veya tarafların şerhin kaldırılması konusunda anlaşması halinde arabulucunun talebiyle, üç aylık sürenin sonunda ise kendiliğinden kalkar.

(3) Arabuluculuk süreci sonunda tarafların anlaşması halinde anlaşma belgesi, taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslar gözetilmek suretiyle düzenlenir.

(4) Anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınması zorunlu olup bu şerh taşınmazın bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesinden alınır. Mahkeme yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetler; bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilir ve gerektiğinde duruşma açabilir.

(5) Anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmü uygulanır.”

MADDE 38- 6325 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Taraflar ve avukatları ile arabulucunun” ibaresi “Kanunlarda icra edilebilirlik şerhi alınmasının zorunlu kıldığı haller hariç, taraflar ve avukatları ile arabulucunun, ticari uyuşmazlıklar bakımından ise avukatlar ile arabulucunun” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17/B- (1) Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar arabuluculuğa elverişlidir.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki uyuşmazlıklarda, tarafların yazılı olarak kararlaştırması ve arabulucunun bu kararı tutanak altına alması halinde arabulucunun talebiyle, arabuluculuk süreciyle sınırlı olmak ve konulduğu tarihten itibaren üç ayı geçmemek üzere tasarruf yetkisinin kısıtlandığına dair tapu siciline şerh verilir. Bu şerh, tarafların anlaşamaması veya tarafların şerhin kaldırılması konusunda anlaşması halinde arabulucunun talebiyle, üç aylık sürenin sonunda ise kendiliğinden kalkar.

(3) Arabuluculuk süreci sonunda tarafların anlaşması halinde anlaşma belgesi, taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslar gözetilmek suretiyle düzenlenir.

(4) Anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınması zorunlu olup bu şerh taşınmazın bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesinden alınır. Mahkeme yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetler; bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilir ve gerektiğinde duruşma açabilir.

(5) Anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmü uygulanır.”

MADDE 38- 6325 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Taraflar ve avukatları ile arabulucunun” ibaresi “Kanunlarda icra edilebilirlik şerhi alınmasının zorunlu kıldığı haller hariç, taraflar ve avukatları ile arabulucunun, ticari uyuşmazlıklar bakımından ise avukatlar ile arabulucunun” şeklinde değiştirilmiştir.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 39- 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinin yedinci fıkrasına üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve onaltıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Avukatı bulunsa bile asıl tarafı da bilgilendirir.”
“Arabuluculuk bürosuna başvurulmasından sonra, başvuran taraf aleyhine uyuşmazlık konusuyla ilgili olarak icra takibi yapılması durumunda, başvuran tarafın bu takibe karşı son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki hafta içinde 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesi uyarınca menfi tespit davası açması ve talep etmesi halinde 72 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.”

MADDE 40- 6325 sayılı Kanuna 18/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Bazı uyuşmazlıklarda dava şartı olarak arabuluculuk

MADDE 18/B-(1) Aşağıdaki uyuşmazlıklarda, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır:

a) Kiralanan taşınmazların 2004 sayılı Kanuna göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar.

b) Taşınır ve taşınmazların paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar.

c) 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıklar.

ç) Komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar.

(2) Arabuluculuk süreci sonunda tarafların anlaşması halinde anlaşma belgesi, taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslar gözetilmek suretiyle düzenlenir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 39- 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinin yedinci fıkrasına üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve onaltıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Avukatı bulunsa bile asıl tarafı da bilgilendirir.”
“Arabuluculuk bürosuna başvurulmasından sonra, başvuran taraf aleyhine uyuşmazlık konusuyla ilgili olarak icra takibi yapılması durumunda, başvuran tarafın bu takibe karşı son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki hafta içinde 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesi uyarınca menfi tespit davası açması ve talep etmesi halinde 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.”

MADDE 40- 6325 sayılı Kanuna 18/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Bazı uyuşmazlıklarda dava şartı olarak arabuluculuk

MADDE 18/B-(1) Aşağıdaki uyuşmazlıklarda, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır:

a) Kiralanan taşınmazların 2004 sayılı Kanuna göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar.

b) Taşınır ve taşınmazların paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar.

c) 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıklar,

ç) Komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar.

(2) Arabuluculuk süreci sonunda tarafların anlaşması halinde anlaşma belgesi, taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslar gözetilmek suretiyle düzenlenir.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

(3) Bu madde kapsamında düzenlenen anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınması zorunlu olup bu şerh taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından taşınmazın bulunduğu yer, diğer anlaşma belgeleri bakımından ise arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden alınır. Mahkeme taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetler; bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilir ve gerektiğinde duruşma açabilir.

(4) Anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmü uygulanır.”

MADDE 41- 6325 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanuna eklenen 18/B maddesinin dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 42- 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanunun 4 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Kanun kapsamında yapılacak müraعات hakkında karar vermek üzere Bakanlığın merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan hâkim ve savcılar arasından Adalet Bakanı tarafından atanacak dokuz kişiden oluşan bir Komisyon kurulur. Komisyon Başkanı bu üyeler arasından Adalet Bakanı tarafından belirlenir. Komisyon, iş durumuna göre üç üyeden oluşan

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Bu madde kapsamında düzenlenen anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınması zorunlu olup bu şerh taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından taşınmazın bulunduğu yer, diğer anlaşma belgeleri bakımından ise arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden alınır. Mahkeme taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetler; bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilir ve gerektiğinde duruşma açabilir.

(4) Anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmü uygulanır.”

MADDE 41- 6325 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanuna eklenen 18/B maddesinin dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.”

MADDE 42- 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanunun 4 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Bu Kanun kapsamında yapılacak müraعات hakkında karar vermek üzere Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan hâkim ve savcılar arasından Adalet Bakanı tarafından atanacak dokuz kişiden oluşan bir Komisyon kurulur. Komisyon Başkanı bu üyeler arasından Adalet Bakanı tarafından belirlenir. Komisyon, iş durumuna göre üç üyeden oluşan heyetler halinde de çalışabilir. Heyetlerin

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

heyetler halinde de çalışabilir. Heyetlerin başkanları Bakan tarafından; heyetlerin oluşumu ve yokluklarında birbirlerinin yerine bakacak üyeler ile iş bölümü Başkan tarafından belirlenir. Başkan, Komisyonun ve heyetlerin verimli ve uyumlu şekilde çalışmasından sorumludur.”

“(3) Komisyon asgari yedi üyeye, heyetler üye tam sayısı ile toplanır; kararlar üye tam sayılarının salt çoğunluğuyla verilir.”

MADDE 43- 6384 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih” ibaresi “9/3/2023 tarihi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 44- 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 54 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentleri kapsamındaki yabancılar hakkında yapılan adli işlemler çerçevesinde yurt dışına çıkarmamak şeklinde adli kontrol kararı verilmesi halinde ilgili valilik, Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 111 inci maddesi uyarınca bu kararın kaldırılmasını talep edebilir.”

MADDE 45- 12/10/2017 tarihli ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu alacak ve tazminatla ilgili itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davaları hakkında da birinci cümle hükmü uygulanır.”

MADDE 46- (1) 2004 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 41/H maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “hafta sonu ve resmî tatil günlerinde” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

başkanları Adalet Bakanı tarafından; heyetlerin oluşumu ve yokluklarında birbirlerinin yerine bakacak üyeler ile iş bölümü Başkan tarafından belirlenir. Başkan, Komisyonun ve heyetlerin verimli ve uyumlu şekilde çalışmasından sorumludur.”

“(3) Komisyon asgari yedi üyeye, heyetler üye tam sayısı ile toplanır; kararlar üye tam sayılarının salt çoğunluğuyla verilir.”

MADDE 43- 6384 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih” ibaresi “9/3/2023 tarihi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 44- 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 54 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentleri kapsamındaki yabancılar hakkında yapılan adli işlemler çerçevesinde yurt dışına çıkarmamak şeklinde adli kontrol kararı verilmesi halinde ilgili valilik, Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 111 inci maddesi uyarınca bu kararın kaldırılmasını talep edebilir.”

MADDE 45- 12/10/2017 tarihli ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu alacak ve tazminatla ilgili itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davaları hakkında birinci cümle hükmü uygulanır.”

MADDE 46- (1) 2004 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 41/H maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “hafta sonu ve resmî tatil günlerinde” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven
ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile
119 Milletvekilinin Teklifi)

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesinin birinci fıkrası ile 7036 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen menfi tespit ve istirdat davaları hakkındaki hüküm, 1/9/2023 tarihinde ve sonrasında açılacak davalar hakkında uygulanır.

MADDE 47- Bu Kanunun;

- a) 34 üncü, 37 nci, 39 uncu, 40 ıncı, 41 inci ve 45 inci maddeleri 1/9/2023 tarihinde,
b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 48- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesinin birinci fıkrası ile 7036 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen menfi tespit ve istirdat davaları hakkındaki hüküm, 1/9/2023 tarihinde ve sonrasında açılacak davalar hakkında uygulanır.

MADDE 47- Bu Kanunun;

- a) 34 üncü, 37 nci, 39 uncu, 40 ıncı, 41 inci ve 45 inci maddeleri 1/9/2023 tarihinde,
b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 48- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

